

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

12'nci Toplantı

17 Temmuz 2017 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.-GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni)

III.- AÇIKLAMALAR

1.-TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci madde üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın ve Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

Sayfa

5.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ramazan Bayramı mesajının sakıncalı kavram içerdiği gerekçesiyle gönderilmediğine ve kürsüde söylenen ifadelerle ilgili de bu uygulamanın yapılması durumunda gelinebilecek ortamı takdirlere sunduğuna ilişkin açıklaması

6.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi görüşmelerinde TBMM Başkanlığının bir Başkan Vekiliyle temsil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

7.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İç Tüzük Teklifi'nin CHP ve HDP'nin TBMM Başkanının İç Tüzük yapımı çağrısına olumsuz cevap vermelerinden sonra devam eden bir süreç sonunda getirildiğine ilişkin açıklaması

11.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Teklifin tümü üzerinde görüş ifade etmeyen milletvekillerinin maddeler üzerindeki konuşmalarında tümüne ilişkin görüşlerini de ifade edebilecekleri kararı konusunda Komisyon Başkanlık Divanının sözünün arkasında durmasını beklediklerine ilişkin açıklaması

13.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyonun on üç saattir çalıştığına bu nedenle bugünkü çalışmaların nihayetlendirilmesini istediklerine ilişkin açıklaması

14.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İç Tüzük Teklifi'nin imza sahipleri ile TBMM Başkanı ya da Başkan Vekillerinin toplantıda hazır bulunmadıklarına ve ara verilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

15.-Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün, TBMM Başkanlığı temsilcisinin yetki belgesiyle Komisyon toplantısında hazır bulunduğuna ilişkin açıklaması

ANAYASA KOMİSYONU

12'nci Toplantı

17 Temmuz 2017 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu saat 11.07'de açılarak beş oturum yaptı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin (2/1783) alt komisyon metni üzerinden görüşmelerine devam edildi.

TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci madde üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın ve Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Ramazan Bayramı mesajının sakıncalı kavram içerdiği gerekçesiyle gönderilmediğine ve kürsüde söylenilen ifadelerle ilgili de bu uygulamanın yapılması durumunda gelinebilecek ortamı takdirlere sunduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi görüşmelerinde TBMM Başkanlığının bir Başkan Vekiliyle temsil edilmesi gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz, TBMM Başkanlığı temsilcisinin yetki belgesiyle Komisyon toplantısında hazır bulunduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Mardin Milletvekili Mithat Sancar,

Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İç Tüzük Teklifi'nin CHP ve HDP'nin TBMM Başkanının İç Tüzük yapımı çağrısına olumsuz cevap vermelerinden sonra devam eden bir süreç sonunda getirildiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Teklifin tümü üzerinde görüş ifade etmeyen milletvekillerinin maddeler üzerindeki konuşmalarında tümüne ilişkin görüşlerini de ifade edebilecekleri kararı konusunda Komisyon Başkanlık Divanının sözünün arkasında durmasını beklediklerine,

Komisyonun on üç saattir çalıştığına bu nedenle bugünkü çalışmaların nihayetlenmesini istediklerine,

İç Tüzük Teklifi'nin imza sahipleri ile TBMM Başkanı ya da Başkan Vekillerinin toplantıda hazır bulunmadıklarına ve ara verilmesini talep ettiklerine;

Mardin Milletvekili Mithat Sancar, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 03.21'de toplantıya son verildi.

17 Temmuz 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, kıymetli Meclis Başkan Vekilimiz, Anayasa Komisyonunun değerli üyeleri, değerli genel başkan yardımcıları, grup başkan vekilleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın değerli mensupları; Komisyon Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hayırlı çalışmalar diliyorum.

Toplantı yeter sayımız mevcuttur.

Anayasa Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 12'nci toplantısını açıyorum.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

*1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783)
(Alt komisyon metni)*

BAŞKAN - Bugünkü toplantı gündemimiz (2/1783) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'dir. Alt komisyonun kabul ettiği metin üzerinden çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Hatırlayacağınız üzere, bir önceki toplantımızda İç Tüzük teklifinin geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamış ve maddelerine geçmiştik, 1'inci maddeyi okutmuş ve müzakerelerine başlamıştık.

Şimdi kaldığımız yerden devam edeceğiz.

1'inci madde üzerinde söz almak isteyen Sayın Altay.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri; en son söyleyeceğimi en başta söyleyerek başlamak istiyorum: Bu teklif, çoğunluk partisi bakımından Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olma teklifidir, benden söylemesi, takdir sizin. Hiç şüphesiz, meclislerde çoğunluk partisinin ya da çoğunluk grubunun kanun tasarısı ve teklifleri konusunda belirleyici oldukları muhakkaktır ama bütün Parlamento tarihimiz göstermiştir ki çoğunlukçu anlayışla, çoğunluk imkânlarıyla o anki pozisyona dayalı olarak yapılan bütün kanun tekliflerinin de İç Tüzük değişikliklerinin de hepsinin daha sonra işlevsizleştiği, yetersiz kaldığı, sonradan tekrar düzenlendiği, yeni düzenlemelerle güçlendirilmeye, işlerlik kazandırılmaya çalışıldığı muhakkak. Onun içindir ki AK PARTİ'nin on beş yıllık Parlamento tarihinde bir konuda 15 defa kanunu Meclise getirdiğine şahit olmuşuzdur. Biz, yapıcı muhalefet anlayışıyla sizi geriye dönük, an itibarıyla da müteaddit defalar bu konularda iyi niyetle ve samimiyetle uyarmamıza rağmen, bulunduğunuz pozisyonun gereği olarak partinizin hiyerarşik yapılanması içerisinde ve alınan talimatlar çerçevesinde, burada, bu İç Tüzük teklifinin ya da geçmişte getirdiğiniz

kanun tekliflerinin olumsuzluklarının, yanlışlıklarının, eksikliklerinin bedelini de hem Türkiye hem millet ama daha çok da Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın üyeleri, gereksiz, fazla mesai yaparak, aynı konuda mükerrer iş ve işlem yapmak suretiyle, topyekûn zarar ettiğimiz de bir gerçek.

İktidar partisinin, çoğunluk partisinin hızlı kanun çıkarma isteğini, seri çalışma isteğini, kaba bir bakışla, anlayışla karşılamak da belki mümkün. Ama neden hızlı, neden çabuk, neden seri? Burada, bu Parlamentoda hep biliyoruz ki, bir kurum için, bir özel kurum için, bir kişi için, birkaç kişi için Parlamentoda kanunlar yapıldı ve bu kanunlar kanun olarak elbette geçerli ve yürürlükte olduğu meridir ama kamu vicdanında kabul görmeyen kanunlar bu Mecliste, genellikle, özellikle AK PARTİ döneminde çok rastlanılan bir durum oldu. Onun içindir ki Parlamento millet bakımından bir “çare müessesesi” özelliği ve algısını da zaman zaman yitirdi, Türkiye’de zenginiyle, fakiriyle, doğulusuyla, batılısıyla, kuzeylisiyle, güneylisiyle, “Parlamentonun seksen milyon sorunlarını çözmek için var olduğu” gerçeği de çoğu zaman atlandı. İktidar Partisi bunun tam tersini iddia edebilir, ona da saygı duyarım ama orta yerdeki durum budur. Bu bakımdan ben her şeye rağmen, daha geç kalınmamıştır, bu İç Tüzük’ün de sizin maksadınıza çok hizmet edeceğini de düşünmediğimden ve ilk birleşimde Adalet Komisyonu Başkanı İyimaya’nın da söylediği gibi, aslında iç tüzüklerin bulunduğumuz pozisyonun bakarak değil de objektif, işleyebilen, verimliliği sağlayan, verimlilikle beraber hakkaniyet ve adaleti de içinde barındıran bir anlayışla, dolayısıyla bir uzlaşma kültürüyle -ki geçmişte bunun çok çok örnekleri var- yapılmasının faydalı olacağını, olması gerekenin bu olduğunu ve hâlen geç kalınmadığını da söylemek istiyorum, böyle düşünüyorum. Zaten 16 Nisanda yapılan, bizce, tabii, “mühürsüz seçim” olarak tarihe geçen, meri ama gayrimeşru Anayasa yürürlüğe girdiğinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tümüyle sembolik, şekilsel, işlevsel olmayan bir kurum hâline dönüşecek. Bunun üzüntüsü ve ızdırabı içindeyiz, vicdanen bu konuda rahat değiliz. Dolayısıyla bu İç Tüzük tartışmalarının da çok fazla, eğer 16 Nisanda kabul edilen referandum çerçevesinde oluşan yeni Anayasa hayata geçtiğinde -2019’da mı olur, bu senenin kasım ayında mı olur, onu bilemeyiz- bu İç Tüzük’ün çok kıymeti de aslında kalmayacak çünkü Parlamento 3 temel işlevinin 1’ini tümüyle kaybedecek, 2’sine de bir ortak partner oluşturmuş olacak. Yani bizim Meclis olarak bir sürü işimiz var tabii ama üç mühim işimiz var; yasa yapmak gibi bir işimiz var, Hükümeti, yürütmeyi denetlemek gibi bir işimiz var, bütçe yapmak gibi bir işimiz var. Savaş ilanı vesaire, onları saymıyorum. Yasaya, yasa yapma konusundaki yetkimize bir ortak getiriyoruz, Cumhurbaşkanını buna ortak ediyoruz. Bütçe yapma yetkimizi tümüyle kaybediyoruz, zira Parlamentodan bütçenin geçmemesi hâlinde yürütme kendi bütçesini fiyatları eskale ederek hayata geçirip tatbik edebilecek. Denetim görevimiz de şekilsel ve sembolik bir hâle gelecek. Yani, şunun şurasında altı yedi ay, üç beş kanunu hızlı geçirebilesiniz diye getirdiğiniz bu teklifin aslında uzun vadede Parlamentomuza da çok hayrı olacağına inanmayanlardanım.

Sayın İyimaya, size atıfta bulundum, bilginiz olsun.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Anayasa, anayasalar yasaların ve iç tüzüklerin de, İç Tüzük’ümüzün de dayanağı ve belirleyicisidir. Kanunlar ve anayasa, katılımcı, demokratik, çoğulcu ve uzlaşmacı nitelikleri taşırsa değeri ve önemi güçlenir, herkesin güvencesi ve teminatı olur. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü de öyle bir şey. Yani, demokratik olmayan, çoğulculuğu yok sayan, uzlaşmadan uzak, katılımcılıktan uzak yapılmış her şeyin, yani kanun bakımından, İç Tüzük bakımından, hatta genelge ve yönetmelikler bakımından değeri ve önemi özeldir, olaya ya da kişiye özelden öteye gitmez. İç Tüzük çoğulculuğun yerini çoğunlukçuluğun almamasının güvencesi ise gerçekten ayrı bir değeri ve önemi olur. Elbette Parlamentoda çoğunluk grubu avantajlı ve belirleyicidir. Ama bütün dünya örneklerinde olduğu gibi Türkiye’de de bir seçim yapıyoruz, yürütme belirleniyor

bu seçimde ama sistemden sisteme değişmekle birlikte orta yerde bir de Parlamento var, parlamenter sistemde de Parlamentonun içinden ama seçime dayalı çıkan bir yürütme organı var. Başkanlık, yarı başkanlık ve benzer sistemlerde de hem parlamento hem yürütme organı var. Dünyada seçimli ya da seçimsiz bütün ülkelerde parlamentolar var, bir şekilde var, bir şekilde de yürütme işini de üstlenen -adına “saray” deyin, “külliye” deyin, “şato” deyin, “konak” deyin, “köşk” deyin, ne dersiniz deyin-ayrı bir yer var. Baktığınızda, yürütme işlevini yapan insanların sıfatları da bazen başkan olabilir, bazen kral olabilir, kraliçe olabilir, cumhurbaşkanı olabilir, başbakan olur, şu olur, bu olur. Ama bir tane mesele vardır, o da şudur: Bir yerde yürütme güçlü, parlamento sembolikse, orada demokrasiden bahsedilmez yürütmenin başındaki ne kadar iyi niyetli olursa olsun ama bir yerde parlamento güçlü, yürütme sembolik ya da bir eş güdümü sağlamakla mükellefse, birliği, bütünlüğü temsil eden herkesin saygı duyduğu bir noktadaysa, o ülkelerde demokrasinin tıkr tıkr işlediğini, huzurun, barışın, sükûnetin olduğunu görürüz. Söylediğim gibi, elbette çoğunluk grubu avantajlı ve belirleyicidir. O zaman sorarlar... Ama çoğunluk grubu “Benim çoğunluğum var, ben her istediğimi yaparım.” derse, e, parlamentoları kapatalım, partiler olsun, seçime gidelim, milletin verdiği oy nisabına göre partiler bir yürütme organı noktasında mutabakat sağlasın tek başına ve birden çok parti, e, kanunları falan da partiler genel merkezlerinde yapsın. Neticede millettten, sandıktan çıkmadınız mı? Millet yetkiyi X partisine verdiyse, genel merkezlerde kanun yapalım. Parlamentoyu niye tesis etmişiz, dünya demokrasi kültürü buna niye gerek duymuş? Arkadaşlar güzel söylediler, Parlamentonun öncelikli işlevi konuşmak; konuşmak, havanda su dövmek değildir. Konuşmak, bazen Parlamentoyu oluşturan siyasi partilerin bir kısmını rahatsız edecektir, etmezse o konuşmanın bir anlamı yok. Yani muhalefetten rahatsız olmayan bir iktidar olmaz. İktidarın uygulamalarından millet adına milletin müştekeliliğine paralel olarak isyan etmeyen bir muhalefet de olmaz. Herkes hadiselere kendi penceresinden bakar. Ama, söylediğim gibi, yasama yetkisini genel merkezlerden kullanmak, parti hiyerarşisine Parlamentodaki parmak sayısına dayalı olarak “Ben isterim, bu böyle olur kardeşim; işi uzatmayın, ben millettten şu kadar oy aldım.” deme mantığı, külüstür bir mantıktır, kimseye hayrı olmayan bir mantıktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde birkaç defa söylediğimi hatırlarım, çok beğendiğim bir söz var, yanlış da anlamayın: Demokrasi el kaldıran iki ördeğin bir file üstünlük sağladığı rejim demek değildir. Her şey çoğunluk demek değildir, ideal olan çoğulculuktur. İktidar partisinin, AK PARTİ'nin bu konuda, genel olarak, Parlamentodaki, AK PARTİ'li Parlamentonun bulunduğu ilk günden beri herhâlde bir Sayın Elitaş var burada, bir de ben varım. Burada aralıksız var olan birisi olarak, iktidar partisinin gerek kanun değişikliklerinde gerek İç Tüzük değişikliklerinde gerek Anayasa değişikliklerinde bir çoğunluk şımarıklığı içinde hareket ettiğinin sayısız örneğiyle de karşı karşıya kaldık. Sayın Elitaş gülümsüyor, aslında bu gülümsemesi ikrardan, bunu kabul ettiği anlamına gelir. Ama, biz şunu söylüyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Zaman israfına meydan vermemek için hiçbir sataşmaya cevap vermiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok güzel. Sataşma Parlamentoda bir ritüeldir. Sataşmasız bir Parlamento olmaz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sükûtum en büyük cevaptır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lakin, Mecliste zaman zaman olduğu gibi, sataşmanın bazen tacize dönüştüğüne tanık oluyoruz. Sataşma yapıyorum diye, sataşacağım diye taciz eden özellikle iktidar partisine mensup çok sayıda milletvekili arkadaşımızdan da muzdaribiz bu konuda. Keşke usulünce, layığınca sataşılrsa, bu çok güzel bir şeydir, kıymetli bir şeydir, Parlamentoyu renklendiren bir şeydir. Ama, geçmişte Parlamentoda “sataşma” adı altında çok ciddi tacizlere maruz kaldığımızı da hatırlatmam gerekir.

Değerli arkadaşlar, yasama ve Hükûmetin iş ve işlemlerini denetlemek bakımından parlamentolar konuşur, çok ve uzun konuşur. Parlamentoların çok ve uzun konuşmasının kendi içinde bir mantığı vardır. Gözden kaçmasın diye konuşuruz. Anayasa'ya aykırı olmasın diye konuşuruz. Hukuksuzluk olmasın diye konuşuruz. Ayırıştırıcı ve kutuplaştırıcı olmasın yapılan işler, çıkan kanunlar diye konuşuruz. Hakkaniyetten kopulmasın diye konuşuruz. Kamu yararı göz ardı edilmesin diye konuşuruz. Temel değerler tahrip edilmesin diye konuşuruz ki yasama kaliteli olsun, çıkan yasalar işler olsun, kamu vicdanında karşılık bulsun, kabul görsün ve herkes için olsun; eşit, adil olsun diye konuşuyoruz.

Meclis yasa üreten bir imalathane değildir. Elbette en temel ve en mühim işi adını da aldığı yasama organı sıfatıyla yasa üretecek, ürettiği yasaların uygulanmasını denetleyecek, Meclisin ürettiği yasaya, imal ettiği yasaya Hükûmet de uyacak, birey de uyacak, toplum da uyacak. Bireyden bireye hak ihlali iddiaları olur, buna mahkemeler bakar genellikle. Bireyden kamuya yönelik hak ihlali iddiaları olur, buna da genellikle mahkemeler bakar. Kamudan bireye, devletten bireye yönelik de hak iddiaları olur, buna da mahkemeler bakar genellikle. Ama, kamu-toplum ilişkisinde bu mekanizmaları dengelemek, mahkemelerin bu ihlal iddialarıyla ilgili hüküm vermelerinin de dayanağı Anayasa ve Meclistir. Hiçbir hâkim Mecliste kabul görmemiş, orta yerde olmayan bir kanun maddesine dayalı olarak hüküm veremez. Dolayısıyla, kamudan bireye olsun, bireyden kamuya olsun, bireyden bireye olsun hak ihlalleriyle ilgili en az sorunu yaşamamanın, en az sıkıntı çıkarmadan en yüksek huzuru, sükûneti, barışı, refahı ve mutluluğu tesis etmenin yeri de edilecek yer de Türkiye Büyük Millet Meclisidir ve oradan çıkarılacak kanunların hakkaniyeti ve adaletidir.

Şu anda çok doğal olarak iktidar partisi ve bu teklifte onunla birlikte hareket eden Milliyetçi Hareket Partisi bu İç Tüzük'e kendi penceresinden bakarak bugünlerdeki, bu aylardaki, belki bu yıl içinde Mecliste sürat kazanmak için bu teklifi önümüze getiriyor. Çok doğal olarak, biz de muhalefet partisi olarak, demin saydığım; gözden kaçmasın, Anayasa'ya aykırı olması, hukuksuz olmasın; ayırıştırıcı, kutuplaştırıcı olmasın; hakkaniyetten kopulmasın ve sair, kamu yararı göz ardı edilmesin mantığıyla; temkinli, refleksli ve üzerinde daha da çok müzakere edilirse o kadar olgunlaşacağına, sağlıklı kanun üretebileceğimize olan inancımızla refleks gösteriyoruz. Yoksa, hiçbirimizin, babamızın şeyi değil burası. Yani hiçbirimize özel bir çıkar sağlayacak değil.

Sayın İyimaya'nın ilk toplantıda söylediği çok güzel bir şey vardı: "Bu İç Tüzük yapılmalı, yürürlük tarihi iki yasama dönemi sonra olmalı." Biz Elitaş'la ilk bulduğumuzda bu mantıkla bakıp yürürlük tarihini biraz uzun tutabilirsek, belki derli toplu, herkesin mutabakat içinde altına imza atacağı bir İç Tüzük'e sahip olmuş olacaktık. Ama, göz göre göre Anayasa'ya aykırı yasa imal etmek de yasama ruhuyla bağdaşmaz; bunun adı yasama olmaz, dayatma olur. Geçmişte, arkadaşlar ilk toplantıda söyledi, şu kadar defada şu kadar maddesi değişmiş bir İç tüzük var orta yerde. Yani madde sayısı kadar neredeyse değişiklik yapılmış ama hiçbir sonuç alınmamış, o günün ihtiyaçları belki bir şekilde giderilmiş. Kısmen çoğunlukçu ama genelde çoğulcu yaklaşımlarla İç Tüzükler yapılmış ve o günün ihtiyaçları giderilmiş. Geriye dönüp baktığımızda, özellikle İç Tüzük meselesinde Meclisimizin çoğulcu bir yaklaşımla, uzlaşmacı bir yaklaşımla İç Tüzük yaptığını görüyoruz. Şimdi, burada iktidar der ki: "Efendim, biz geldik size, teklif ettik ama siz yaşamadınız, kabul etmediniz." Etmeyeceğiz tabii. Etsek biz de sizin içinizde bir parça oluruz, biz sizin dışınızdayız. Siz ne kadar doğru iş yaparsanız yapın ki yapmıyorsunuz ayrıca, biz sizin bir eksiğinizi bulmak...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bir daha söyler misiniz baştaki cümleyi: "Ne kadar doğru iş yaparsanız yapın..."

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Yaparsanız yapın ki yapmıyorsunuz."

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – "Yaparsanız yapın, itiraz ederiz." diyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Demeyeceğim, bir dinle bakalım.

Biz daha iyisini ararız. Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Türkiye Büyük Millet Meclisinde düşünceler kalıba sokulamaz. Mesela, Meclis başkan vekillerinin sıkça yaptığı bir şey var, 64’e aykırı müdahale. Dün Sayın Kahraman da bunu, İç Tüzük’ün 64’üncü maddesini açıkça ihlal etmek suretiyle konuşan hatibin değerlendirmelerine alternatif yorum getirdi.

Değerli milletvekilleri, bu Meclis konuşmak için var. Bu Meclisin kürsüsünde konuşan bir milletvekilinin söyledikleri Anayasa’ya aykırı bile olsa, konu nizama zarar verecek bir ifade içinde dahi olsa, Meclis Başkanının buna müdahale hakkı yoktur.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Kahraman 83’üncü maddenin hakkını kullanarak, Anayasa 83.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Kahraman, İç Tüzük’ün 64’üncü maddesindeki “oturumu yöneten başkan ve başkan vekillerine men edilmiş bir işi” delerek, 64’ü yok sayarak müdahale etti, ne dedi? Türkiye Büyük Millet Meclisinde düşünceler kalıba sokulamaz değerli milletvekilleri. Düşünceyi beğenirsiniz beğenmezsiniz. Orta yerdeki Anayasa’ya ya da sisteme ya da bir yasaya, bir yönetmeliğe aykırı olabilir. Bir ülkede Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsündeki düşünce bir kalıba sokulacaksa o Meclis kapansın gitsin kardeşim, bize öyle Meclis lazım değil. Bir milletvekilinin “Çok şükür hukuk iyi işliyor. Her şey ne güzel.” demek gibi bir mecburiyeti yoktur. Dünyanın en iyi sistemi de bu ülkede olsa milletvekili daha iyisini aramak, daha iyisine ulaşmak için eleştirel bakacaktır, eleştirel bakıyorsa milletvekilidir. Böyle şey olabilir mi? “Efendim, burada orta yerde bir düzen var, her şey güzel. Konuşma bunun aleyhinde.” Böyle şey yok, adam düşüncesini söyleyecek kardeşim. Biz hepimiz bunu dinleyeceğiz. Düşüncesini söyleme fırsatını kaybetmemek için, onun ve bizim kaybetmemek için demokrasiye ve hakkaniyetli bir İç Tüzük’e ihtiyacımız olduğunu bileceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebi, bir emir komuta zincirinde çoğunluk partisinin merkezinden indirilen yasaları süratli ve seri bir şekilde geçirmek değildir; o, en son iştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebi, öncelikle Meclisi var eden demokrasimizi yüceltmektir, bu ülkenin demokrasiyle yaşayıp yürütmesine katkı sağlamaktır. “Beş senede bir kere seçim yaparız, milletin takdirini şu veya bu şekilde alırsak her istediğimizi yaparız.” anlayışı demokrasilerde olan bir anlayış değildir. Bizim gibi yarım demokrasilerde, kültür demokrasilerde, az gelişmiş demokrasilerde görülen bir hastalıktır. Tekrar söylüyorum: Uzlaşma kâr getirir, dayatma zarar getirir kazanana da kaybedene de, çoğunluğa da azınlığa da.

Yemin ediyorum, inanarak söylüyorum: Buradan ettiğiniz hiçbir murat ve maksat hasıl olmayacak. Çünkü bunu, bu İç Tüzük’ü tümüyle ortadan kaldıramayacağınıza göre, en azından Anayasa’da teminat altına alınmış kimi haklar orta yerde durduğu sürece ve Parlamento eşittir konuşmak -dünyanın her yerinde böyle- olduğu sürece aha burada söylüyorum, çoğunluk partisine söylüyorum: Bu işten zarar edeceksiniz.

Arkadaşım Özgür Bey’di galiba, söyledi: 100 maddelik kanun geliyor, şimdi uyum yasaları gelecek KHK’yla yapmazsanız. Şu nezakette bulunmadık mı biz: Olumlu olan bütün maddelerde hiç konuşmadan hep birlikte oy vererek geçirmedik mi? Yani “Benim çoğunluğum var, ben bunu geçiririm.” Ee, geçirirsin. İşte, o zaman da Parlamentodan geçireceksen Parlamentonun o sistematğine uyacaksın, o bedele katlanacaksın, üç gün değil de altı günde geçireceksin ki ben muhalefet olarak tarihe ve kamu vicdanına, kamuoyuna karşı müsterih olacağım. Ben de diyeceğim ki “Kardeşim, ben bunu bunu bunu söyledim. Şu kadar süreyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün bana verdiği hakları kullandım ama doğal olarak çoğunluk partisi Mecliste yasaları geçirme konusunda belirleyicidir.” diyebileceğim. Bu hakkımı da elimden alacaksan bizi buradan sürün daha iyi. Milliyetçi Hareket Partisiyle bir kanun

yapın, Anayasa değişikliği yapın, deyin ki: “İki parti anlaşıp da Meclis çoğunluğunun 367’sini sağlarsa, onlar isterse diğer partiler dört yıl, bir dahaki seçime kadar Meclise giremez.” diye bir değişiklik yapın vallahi billahi daha adil olur, daha makul olur. Böyle bir şey olabilir mi? “Muhalefet konuşmasını efendim, niye konuşuyor?” Biz dalkavuk değiliz ki, biz kavuk sallayamayız, biz yanlış “yanlış” demek için buradayız. Evet, parti hiyerarşisi vardır, bizim partimizin genel merkezinde de bir karar alınır, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun milletvekilleri buna riayet ederler, işin doğası ve doğrusu budur, buna bir şey demem ama her söylenenin bir emir komuta zincirinde kabul görmesi ve Parlamento’ya bunun yansması Parlamento’nun ruhuna aykırıdır, ben bunu söylüyorum.

Şimdi, Anayasa’nın –Komisyon üyesi arkadaşlarımız çalıştılar, ben şimdi hiç ifadelere girmeyeyim- 2, 6, 7, 11, 25, 67, 68, 83, 87, 96 ve 98’inci maddelerine bu teklif aykırı. Her maddede partimizin sözcüleri bunları Komisyona anlatacaklar. Beğenelim, beğenmeyelim, orta yerde bir anayasa var. Yüz küsur defa değişmiş ama biz buna ne diyoruz? 12 Eylül Anayasası diyoruz. Şimdi, 16 Nisandan sonra yeni bir anayasa vücut buldu, bunu da beğenmiyoruz, beğenmeyeceğiz ama “Hayır efendim, ben bu 16 Nisan referandumundan sonra gelen Anayasa’yı kabul etmem.” deme hakkını da kendimizde görmüyoruz. “Meri ama gayrimeşru” diyerek bu orta yerdeki Anayasa’ya biz uymaya yenisini yapana kadar devam edeceğiz. İyi de kardeşim, siz niye uymuyorsunuz ya? Siz niye uymuyorsunuz? Saydım, kaç maddesine aykırı olduğunu iddia ediyoruz. Biri yanlış, ikisi yanlış, üçü yanlış; hepsi mi yanlış? Hepsini mi yanlış? İşte yasama şımarıklığı, çoğunluk şımarıklığı dediğim, içine düştüğünüz hâl bu hâldir. “Anayasa’ya aykırı olabilir, benim Mecliste çoğunluğum var.” İyi, varsa var, al hayrını gör. Bir şey elde edemezsin. Size zarar. Size zarardan geçtim, ne hâliniz varsa görün de bu Meclise ve bu millete zarar. Bunu söylemeye çalışıyoruz.

Şimdi, şekli ve sembolik, işlevsiz bir Meclise doğru gidiyoruz 16 Nisan Anayasası yürürlüğe girdiğinde. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu yasama fonksiyonu, bütçe hakkı, denetim hakkı ortadan kalkıyor. İşlevselliğinden şekilselliğe, etkililik ve belirleyicilikten sembolikliğe dönüşen bir Meclisin üyeleriyiz. Bunu yarın siz de kabul edeceksiniz. Ben maddelere şimdi girmeyeceğim, 1’inci madde çok açık. Yani üzerinde, tabii, tartışmaya muhtaç hâller var ama bu teklif harakiridir. İktidar partisine sesleniyorum: Bu teklifle yasama organı harakiri yapmaktadır. Sonuçları bakımından kimseye bir hayrı olmayacak. Bu teklif sayesinde “Hızlı çıkaracağız.” dediğiniz kanunları daha bozuk, daha arızalı, daha sorunlu çıkarmanıza vesile olacak bir teklifi getirdiniz. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğü’nün bize verdiği imkânlar dâhilinde bu teklifin yanlışlığını bıkmadan, yorulmadan, usanmadan anlatmak zorundayız. Size düşen, Komisyon yönetimine düşen, sabırla, sükûnetle muhalefetin uyarılarını, ikazlarını, yapıcı eleştirilerini dinlemek. Dikkate alıp almamak çoğunluk partisi yetkililerinin ve yöneticilerinin işidir ama tekrar tekrar söylüyorum: Parlamento kıymettir, değerlidir, millî iradedir, millî iradenin tecelligâhıdır. Buradaki her üye, Parlamento’nun her sayın üyesi çok kıymetlidir, aziz milletimizin vekâletini üstünde taşımaktadır. Bu bilinç içinde, bu yaklaşım içinde misyonumuzun ve üstlendiğimiz görevin aziz milletimizin günlük hayatını kolaylaştıracak, geleceğe güvenle bakmasını sağlayacak, memleketin huzuru, refahı ve mutluluğuna hizmet edecek bir perspektifle bakmak işin şanıdır, yakışanıdır. Parti hiyerarşisi içinde “Yukarısı böyle istiyor, ne yapalım, yapacak bir şey yok.” deyip geçiştirivermek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin saygınlığına halel getirir. İsim ya da parti zikretmiyorum, bu herkes için, hepimiz için geçerlidir.

Komisyonun bundan sonraki süreçte teklifi bu anlayış içinde değerlendirmesinde fayda görüyoruz. “Biz böyle getirdik, virgülüne bile dokunmadan geçiririz.” mantığının da faydalı olmadığını düşünüyorum. Arkadaşlarımızın önermeleri de olacak maddeler kapsamında; muhalefetten gelen önermelerde muhalefetten çok size hayır vardır, bu çerçevede bakmanızı da on beş senedir Mecliste bulunan bir arkadaşınız olarak naçizane size öneriyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Komisyona çalışmaların bundan sonraki aşamasında uyum, iş birliği ve başarı temenni ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ederim.

Sayın Cengiz Aydoğdu, buyurun.

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar; yüce heyetinizi hürmetle selamlıyorum. Ayrıca, geçtiğimiz hafta, bilhassa son birkaç gün içerisinde ülkesine, devletine, milli varlığına, demokrasisine ve verdiği oya nasıl sahip çıkacağını ve bu sahip çıkma tutumundan hiç vazgeçmeyeceğini tekrar gösteren yüce milletimi saygıyla selamlayarak konuşmama başlıyorum.

Parlamento “konuşulan yer” diyoruz. “Konuşulan yer” denince, bu konuşma üzerine birkaç şey söylemek istiyorum arkadaşlar. “Dil, varlığın evidir.” der Heidegger; dilimizin içine inşa ederiz bütün zihniyetimizi, bütün müktesebatımızı; zihni bütün varlığımızı dilimizle inşa ederiz; birbirimize dille alır, veririz. Ancak yine bilim adamlarının söylediği çok ironik ve trajik bir şey de var: Teknolojinin gelişmesinin, haberleşme imkânlarının teknolojik hâle gelmesinin de konuşma kabiliyetini ve dilin iletişim imkânını zayıflattığını söylerler. Buna Türkiye özelinde bir de son yüzyılda yaşadığımız kültür devrimlerini eklerseniz biz konuşma konusunda oldukça güçlükler içerisinde olan bir millet hâline geldik. Dilimizi tam olarak öğretmiyoruz çocuklarımıza; dilimizin imkânlarına, sözlük dağarcığına, lügat hazinesine tam olarak vâkıf değiliz. “Dilimin sınırları dünyamın sınırlarıdır.” diyor. Yine Malatyalı Niyazi Mısıri “Dile hâkim olan mülke de hâkim olur.” diyor, dil böyle bir şey. Yine bir başkası diyor ki: “Felsefi problemlerin yüzde 90’ı dili tam kullanamamaktan doğar.” Tam burada bizim konumuza giriyor dil. Birbirimize meramımızı dille anlatamazsak el kol hareketleri yaparız; o zaman da anlatamazsak ayakkabımızı çıkarıp fırlatırız ama dilimizle meramımızı karşıya anlatsak çok rahat bir iletişim imkânı olur.

Kıymetli arkadaşlar, kaymakamlığının ilk yıllarında duyduğum bir sözü biraz değiştirerek arz etmek isterim. Diyor ki: “Yabani konuşmaktan utanır, dövüşmekten utanmaz.” Onun için, bizim bu İç Tüzük vesilesiyle Parlamentoda konuşma hususlarını konuşurken dilimizle olan muarefemizi, dilimizle olan ilişkimizi mutlaka yeniden düzenlemek ve dil eğitimimizi, dil öğretimimizi geliştirmek zorundayız.

Değerli arkadaşlar, parlamentolar zannedildiği gibi kanun yapma ihtiyacından doğmamıştır, parlamentoların ilk ortaya çıkış sebebi kanun yapmak değildir, aksine bölüşme ihtiyacından doğmuştur; ilk çağlarda güç odaklarının öncelikle sahip oldukları güç ve yetkilerini, sonra da toprağı, mahsulü, ticareti ve geliri bölüşmek için kurdukları kurultaylardan oluşmuştur. Buna siz din adamlarını da ekleyin, kılıç soylularını da ekleyin ve bunların ilk anlaştıkları parlamentoların, parlamentolara kaynaklık eden bu tür toplulukların ilk paylaştıkları, anlaştıkları, verdikleri kararlar paylaşımına ilgilidir, gelirin, mahsulün, toprağın, vesairenin.

Parlamentoların kanun yapması çok sonradır, yüzyıllar sonradır ve çok muhataralı, çetin süreçlerden sonradır. İlk zamanlarda kanunlar, yapılan şeyler değildi; kanunlar, bulunan şeylerdi, itaat edilen şeylerdi. Kanunun insanlar tarafından yapılması fikri insanlığın bir gelişme aşamasıdır. Dolayısıyla, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Anayasa hukuku yani yönetim hukuku mali hukuktan sonra gelişmiştir. Önce mali hukuk gelişmiştir, insanların bölüşme hukuku. Lakin parlamento hukuku her ikisinden önce gelişmiştir. Neden? Bir araya nasıl gelinecek, kim söz söyleyecek, bu sözler nasıl konuşulacak, bu

adabımuâşeret dediğimiz o ilk, kanun yapmayan parlamentoların dahi bir araya gelmesi bir kurala, kaideye bağlanmıştır. Şu anda konuştuğumuz İç Tüzük'ün de dâhil olduğu parlamento hukuku bütün hukukun kaynağıdır diyebiliriz.

Ülkemiz açısından düşünüldüğünde, kıymetli arkadaşlar, parlamento hukuku bizde çok düşünülmemiş bir konudur. Mesela üniversitelerimizde “parlamento hukuku” bilim dalı yoktur, anayasa hukukunun veya idare hukukunun bir bölümü olarak, bir kısmı olarak öğretilir. Hâlbuki bir parlamento hukuku olmalıdır, yüce Meclis bu konuda öncülük edebilir.

Bizde parlamento hukukunun kaynağı nedir arkadaşlar? Anayasa'da yer alan hükümler, TBMM İçtüzüğü, Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzük'le ilgili, İç Tüzük benzeri ihdas ettiği kararlar ve Anayasa Mahkemesinin kararlarıdır. Buna mesela devlet hayatımızda cari olan teamülleri ilave edemiyoruz çünkü biz teamüllerini dikkate almayan bir millet hâline geldik. Çünkü cumhuriyetle birlikte bir başlangıç yaptık, tarihin kıymetini, bir şeyin tarihî olmasının ne demek olduğunun kıymetini iskaladık ya da zaruretlerden dolayı erteledik.

LEVENT GÖK (Ankara) – O söz sorunlu bir söz değil mi efendim?

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) - Hangisi efendim?

LEVENT GÖK (Ankara) - “Cumhuriyetle beraber tarihimizi iskaladık.” sözü.

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Efendim, bu sorunlu bir söz değil. Cumhuriyet yeni bir başlangıçtır, yeni başlangıç yapan bütün ülkeler tarihleriyle biraz soğuk dururlar. Bu çok teknik bir ifadedir Sayın Gök. Mesela Winston Churchill 1956'da filan bırakıyor Başbakanlığı. Bırakmadan önce İngiliz Parlamentosu “Churchill'in bir portresini yapturalım.” diye bir ressam çağırırlar. Churchill bahçesinde, ressam geliyor. “Winston, bir ressam gelmiş, kendisinin modernist olduğunu söylüyor. Senin portreni yapacak, görevlendirilmiş.” “Modernist mi? Adı ne?” diyor. Bir isim söylüyor, İngiliz ismi. “İngiliz ismi taşıyan birisi modernist olamaz.” diyor. “Niye olamaz?” “Çünkü biz hiç modernist olma ihtiyacı hissetmedik, çünkü biz hiç başlamadık, yeniden başlamadık. Almanlar, İtalyanlar yeniden başlayabilir, onlar modernist olabilir çünkü onlar yeniden başladılar.” Bu çok müthiş bir sözdür, müthiş bir sözdür ve doğrudur. Neyi kastediyor Churchill? Şunu: Sanayi İnkılabı dediğimiz şey Paris-Londra hattında gelişmiştir ve bir kültür devrimine müncer olmamıştır; İngiltere'de ve Fransa'da kültürel gelişmelere, sosyal patlamalara sebep olmuştur ama zoraki bir tepeden kültür değişmesine sebep olmamıştır; ikisinin arasında çok büyük fark vardır. Bu açıdan bakıldığında, bizler Avrupa medeniyeti dairesine girmek için bazı şeylerde sıfırdan başladık, mesela harf inkılabı gibi. Dolayısıyla, bu açıdan, yani...

LEVENT GÖK (Ankara) – “Harf inkılabı yanlış.” mı diyorsunuz?

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Efendim, müsaade edin...

LEVENT GÖK (Ankara) - Sayın Başkan, hatibin konuşmasını bölmek istemiyorum ama...

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Müsaade edin...

BAŞKAN – Hepimizin farklı düşünceleri olabilir yani. Şimdi, söylersek konuşamayacak yani. Lütfen...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biraz önce Sayın Altay 64'ü uyardı...

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani, şunu ifade edeyim: Arkadaşımızın da o söylediği cümleye katılmadığımızı biz de zabıtlara geçirelim.

BAŞKAN – Tamam, yani...

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Efendim, şunu söyleyeyim: Ben tarihe karşı demedim, tarihle ilişkimiz problemlidir. Kelimelerimi dikkatle seçerek söylüyorum, lütfen... Her neyse.

Kıymetli arkadaşlar, demokrasilerde milletin hâkimiyeti ve Meclisin üstünlüğü esastır; bu, hiçbir şekilde değiştirilemez. “Meclisin üstünlüğü” prensibi bizim Anayasa değişikliğimizden sonra da esas olmalıdır. Bu itibarla, “İç Tüzük” dediğimiz şey milletin hâkimiyetinin tecelli tarzını tanzim etmekten ibarettir. İç Tüzük konularını konuşurken aslında millî iradenin tecelli ve tasarruf tarzını konuşuyoruz. Yani, meseleyi buradan aldığımızda ne kadar önemli bir husus üzerinde konuştuğumuzu, evet, bir ülkenin kanun yapma usul ve esaslarını konuşmak, aslında o ülkede milletin Parlamenta'ya yansıyan tercihlerinin nasıl hayata geçtiğini konuşmak demektir ve “Parlamentolar konuşulan yerlerdir.” diyor. Parlamentolar yönetilen yerlerdir. Birinci işlevi parlamentonun kanun yapmaktır, bunu konuşarak yapar, usulü odur. Bunu yaparken nasıl yapar? Her zaman uzlaşma olmasa da konuşularak yapılan yerlerdir ve bu itibarla burada dikkat edilmesi gereken şey, milletin çoğunluğunun dengesinin, ahenginin kurulması gerekir. Burada iktidar da muhalefet de milletin seçip gönderdiği insanlardan oluşur. İktidar ve muhalefet birlikte millî iradeyi oluşturur parlamentoda. Almanya'dan kaynaklanan ve bütün parlamento hukukuna, bütün evrensel olarak bir ilke geçen bir prensibi okumak istiyorum. “Milletvekilleri, bütün halkın temsilcisidirler, yalnızca kendi vicdanlarına karşı sorumludurlar. Hiçbir şekilde seçmenlerine ve partilerine düşünce itibarıyla, sorumluluk açısından, özgürlük açısından kayıtlı değildirler.” Bu, bizim ülkemizde biraz problemlidir. Bunlar bizim problemimiz, konuşacağımız bunları. Bizde “mahalle baskısı” denilen şey... Bunu geçtiğimiz yıllarda tartıştık. Milletvekilinin kendi partisyle olan ilişkisi açısından problemlidir. Bunun bir şekilde düzeltilmesi, bunu düzeltirken de birbirimizi suçlamadan... Çünkü hepimiz aynı ülkenin, aynı anlayışın, aynı geleneğin, aynı zihniyetin bir şekilde bir yerinde duruyoruz.

Çoğunluğa demokrasinin gereğini yaparak Parlamenta'ya çoğunluğu seslendirmeliyiz ancak çoğunluğun da ülkeyi yönetebilmesine imkân vermeliyiz. Yani bunun bir diğerinin engellemesi, bir diğerine üstünlük sağlanmasının önüne geçilmeli. Parlamentoların asıl işlevi -tekrar ediyorum- çoğunluğa ülkeyi yönetebilme imkânının, fırsatının parlamentoda her zaman cari olmasıdır.

Kıymetli arkadaşlar, İç Tüzük'ün kapsamı, düzenlediği konuların saha ve sınırları bilinmekle birlikte Anayasa Mahkememiz bir karar vermiş 1977'de, bu da genel kabul görmüş. Burada diyor ki: “Bir kanunun İç Tüzük'le düzenlenebilmesi için onun Meclisin çalışma alanı içinde olması gereklidir.” Burası çok önemli, Meclisin çalışma alanı içerisinde olması. Meclislerin Anayasa gereği olarak görev ve yetkileri içinde olmayan konulara ilişkin çalışmaların İç Tüzük hükümleriyle düzenlenmesi ve o yoldan Meclislerin görev alanının içine sokulması imkânsızdır. İç Tüzük metinleri hukuki vasfı itibarıyla kanun değildir. Her ikisini de parlamentoların yapmasına rağmen, kanun ile İç Tüzük arasındaki en önemli fark, İç Tüzük hükümleri sadece milletvekillerini bağlar. Kanunla bütün vatandaşlara hüküm getirilir, yükümlülük yüklenir. Bu itibarla yine Anayasa Mahkemesinin bu konudaki bir kararını arz etmek isterim. “Meclislerin iç tüzükleri kendi çalışmalarıyla ilgili olmayan ve onların sınırlarını aşan konuları düzenleyici hüküm koyamazlar. Zira iç tüzüklerin hükümleri sadece ilgili meclisin çalışmalarında uygulanacağından ancak o meclis üyelerini bağlayabilir ve meclis iç tüzükleri Anayasa Mahkemesi denetimine tabidir.”

Peki, kanunla İç Tüzük yapılabilir mi, İç Tüzük konuları kanunla düzenlenebilir mi? Hayır, düzenlenemez. Anayasa'mızın ilgili maddesi bunu yasaklamıştır. Gerçi bizim hukukumuzda bir kanun alanı yoktur. Kanunlar her alanı düzenleyebilir ama İç Tüzük'le ilgili münhasıran Anayasa'mızda hüküm bulunduğu için kanunla düzenlenemez.

Yasama meclislerinin usul bakımından muhtariyetlerinin önemini işaret etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, amaçların, araçların, bakış açılarının, pratik gereklerin ve tedbirlerin farklılığından söz edebiliriz ama bu Parlamentoda ilkelerin farklılığından söz edemeyiz. Bu ilkeler hepimizin paylaştığı ilkeler olmalı. Öyle olunca Parlamentoları sağduyunun -yine bu ilkeler çerçevesinde- teknikle denetlenmesi olarak tanımlayabiliriz. Aksi hâlde sağduyuyu tekniğin emrine veremeyiz. Parlamento tekniğini sağduyuyla denetlememiz gerekir. Buradaki sağduyudan kasıt, millet iradesidir, milletin sağduyusudur, millî sağduyudur. Şu anda bizim Parlamentomuzda usullerin, yaptığımız işlerin ideal bir şekilde gittiğini hiçbirimiz iddia edemeyiz. Ancak bu düzenlemenin de mutlaka geniş bir konsensüsle ve birbirimizi anlayarak, birbirimizi engelleyerek değil, “Daha güzelini nasıl buluruz?” usulüyle yapılması ülkemizin istikbali açısından, Parlamentonun ilkesi olmalıdır diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aydoğdu.

Sayın Murat Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, öncelikle bir sorunumuz olduğu ortada. Sorunumuz da Parlamentomuzda ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda verimli, nitelikli, kaliteli yasalar yapmak ve bu yasaları da gerçekten zamanında yapmak konusunda zorluğumuz olduğu ortada. Bu nedenle, çok uzun yıllardır bu nitelikleri sağlayacak bir İç Tüzük yapmak için önemli çalışmalar yapıldı. Sadece 23’üncü ve 24’üncü Dönemde çok önemli çalışmalar yapıldı, çok büyük oranda anlaşıldı, hatta en son neredeyse 20 madde kalmıştı üzerinde anlaşılamayan ve üzerinde anlaşılan 60’ın üzerinde madde vardı. Bunlarla olması gereken çağdaş bir Parlamentoda yani hem nitelikli, hızlı, verimli çalışacak ama aynı zamanda muhalefetin söz söyleme hakkını, demokratik muhalefet hakkını ve bir yönüyle Meclisin gündemini küçük de olsa belirleme hakkını güvence altına alan bir İç Tüzük yapma konusunda önemli mesafeler alınmıştı. Ancak bizce çok daha önemli bir sorunumuz var. O sorunumuz da AKP’nin siyaset yapma anlayışıdır. Kendi dayandığı tabanını gerçek millet sayan, onun dışındakileri o dar millet tanımının dahi dışında tutan ve toplumu ayırtırdıkça, bölüştürdükçe ve oradan tartışmalar, fay hatları üretildikçe kendi iktidarını pekiştireceğini düşünen ama bu arada ülkemize ağır zararlar veren bir AKP anlayışı var. Bu anlayışı, en son, hepimizin ortak olması gereken, hepimizin ortak paylaşacağı alan olmasına rağmen 15 Temmuz anmalarında dahi gördük. Öyle bir anlayış ki ülkeyi en kritik noktalardan dahi kutuplaşmaktan çekinmeyen bir anlayış, dayatmacı bir anlayış, tartışmaya açık olmayan bir anlayış, eleştiri istemeyen bir anlayış. “Tarihe de benim baktığım gibi bakacaksın, yakın tarihi de tam benim gördüğüm gibi göreceksin, 15 Temmuz darbesini de tam benim istediğim gibi tanımlayacaksın, ben ne dediysem o olacak, savcıların iddianamelerinden bile alıntı yapmayacaksın, benim istediğim gibi kutlayacaksın.” diyen bir anlayış. Siz kime “terörist” diyorsanız, biz o sırada hemen ona “terörist” diyeceğiz, kim birisine siz “Artık, bu terörist değil, bunlarla artık anlaşılıyor, uzlaşıyoruz.” dediğiniz anda biz anında sizin gibi 180 derece döneceğiz. İşte, bu anlayış arkadaşlar, bir şekliyle kendisini bu İç Tüzük çalışmasında da ortaya koyuyor.

23’üncü Dönemden bahsettim kısaca, 24’üncü Dönemden bahsettim kısaca, Parlamento geleneğimizi ayrıntılarıyla konuşabiliriz. Çünkü defalarca kez değişikliğe uğramış bir İç Tüzük’ten bahsediyoruz ama bu İç Tüzük değişikliklerinin neredeyse tamamının aslında bir geniş uzlaşıyla ve ana muhalefetin mutlaka katkısıyla beraberce yapıldığını unutuyoruz ve önümüze böylesine bir dayatmacı anlayışla, bize göre asla kabul edilemeyecek bir İç Tüzük teklifiyle geliyorsunuz.

Evet, bir sorunumuz var ama sorunumuzun kaynağı böylelikle çözülemez. Çünkü kaliteli yasa yapmanın, nitelikli yasa yapmanın, yapboz yasaları yapmamanın en önemli yolu ortak aklı yaşama geçmektir. Bakın, daha 2010 uzlaşmasından ben size rakamları vereyim: Türk Borçlar Kanunu 649 madde, Türk Ticaret Kanunu 1.540 madde, Hukuk Muhakemeleri Kanunu 458 madde. Bu maddeler anlaşıldığı zaman hızla geçirilmiş ve Türk hukuk tarihinde gerçek bir reform, bütün Parlatentonun, iktidarıyla muhalefetiyle hatta burada o uzlaşmanın paydaşları, bizzat üyeleri bu koltuklarda oturuyorlar şu anda, bu yapılabilmiş. Bakınız, bunlar mümkündür. Ama “Milletimiz bizden görev bekliyor.” “Sizin konuşmanızı dinleyecek vaktimiz yok.” “Siz zaten boşa konuşuyorsunuz.” “Parlatento çalışmaları zaten değersizdir.” şeklindeki yaklaşımlarla getirdiğiniz yasa tasarılarını tartışmadan, görüşmeden, eleştirmeden ve Meclis gündemini sadece sizin getirdiğiniz yasa tekliflerine kilitleyerek ancak getireceğiniz nokta bu, sorunları arapsaçına dönmüş, karmaşıklaşmış, içeride ve dışarıda gerçekten çökmüş bir devlet yapısını ortaya getirmiş bir anlayış olur.

Bakın, Sayın Elitaş daha bu teklif gelirken “Biz bu teklifle dört saat kazanacağız, dört saati boşa harcamayacağız.” gibi bir açıklama yapmıştı. Bunu şiddetle protesto ediyorum. Hiçbir Parlatento çalışması, hiçbir dakika, hiçbir kelime boşa geçirilmiş bir vakit olarak değerlendirilemez. Siz bizi beğenmiyor olabilirsiniz ama biz, sizin oy alamadığınızı diğer yüzde 50’nin temsilcileriyiz. Dolayısıyla, bizim burada sizin değerli bulmadığımız şeyleri dahi söyleme hakkımız var. Sizin de değerli bulmadığınız şeyler öyle şeylerdi ki grup önerileri için konuşuyorum...

Sayın Elitaş, beni dinlemek lütfuna ulaşırsanız sevinirim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Demin bana bir atıfta buldunuz ama...

MURAT EMİR (Ankara) – Cevap verin. Hayır, söylemedim dersiniz, cevap vermekten çekinmeyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Cevap vermeyeceğim çünkü çarpıtıyorsunuz, başından beri çarpıtıyorsun.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben nitelikli bir tartışma ortamı yaratmaya çalışıyorum, duymanızı arzu ederim.

BAŞKAN - Sayın Elitaş, lütfen...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şahsiyatla uğraşmasın Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, hiç şahsiyatla ilgili bir şey asla söylemediğim ortada.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük’te şahsiyatla uğraşmamak var.

MURAT EMİR (Ankara) – Benim söylediğim açıktır, dinlerseniz duyabilirsiniz. Ben dinlenilmemesine karşıyım. Aynı anlayış işte, Parlatentoda da muhalefetin konuşmalarını, muhalefetin sesini gereksiz sayan anlayış burada da kendisini açığa veriyor. Şimdi, bizim grup önerileriyle getirdiklerimizi anımsayın. 15 Temmuz darbe girişimi, Aladağ yangını, çocuk istismarları, kadın üzerinde şiddet, Soma, iş cinayetleri. Bakınız, bunlar değersiz konular mıydı? Şimdi, bunları sık sık getiriyorsunuz, biz vakit kaybediyoruz anlayışını asla kabul etmiyoruz. Bu Meclis milletin Meclisiyse, bu Meclis elbette ki sadece iktidarın o anda gündeminde olan yasa tasarılarını görüşmekle mükellef değildir. Elbette ki Türkiye’nin gündeminden kopamayacaktır, kopmamalıdır. O gün Türkiye’de ne olduysa, o gün vatandaşımız bizden neyi bekliyorsa, o milletin kürsüsünden neyin konuşulmasını talep ediyorsa o, elbette konuşulmalıdır ve konuşulacaktır. İşte, bizim temel itirazımız da bunadır. Bunu beş dakikayla sınırlandıran bir anlayış, diğer süreleri vakitten kazanıyoruz diye takdim ederse biz bunu asla kabul etmeyiz arkadaşlar.

Şimdi, kaliteyi nasıl artıracaksınız? Kaliteyi artırmak için bakın, benim elimde bir belge var 24'üncü Dönemde anlaşılmiş ve bir ilkeler bütünü ortaya çıkarılmış. Bu ilkelere bakıyoruz ve neyin olması gerektiğini oradan anlıyoruz. Bu bir mutabakattır, onu da bilgilerinize sunarım. Elimizde fırsat varken, elimizde 60'ın üzerinde anlaşılmiş madde varken, böylesine ilkeler varken, çoğunluğunuz varken ve bizi de işin içine katmak olanağı varken ve sonuçta bütün milletvekillerinin, bütün partilerin, tüm Meclisin ve dolayısıyla milletimizin sahipleneceği, içselleştireceği bir İç Tüzük yapma olanağı varken niye tam aksini yapıyorsunuz? Bu sorunun cevabını bekliyoruz sizden.

Bakın, ilkeler taslağında 2013'te ne demiş. "İktidar muhalefet karşıtlığının yumuşatılarak yasamanın yürütmeye karşı anayasal bağımsızlığının ortak bir zeminde savunulabilmesi için." diyor. "Demokratik bir İç Tüzük" diyor, "hızlı" demiyor. Bakın, sadece "hızlı" demiyor, "demokratik bir İç Tüzük" diyor. Demokrasiden ne anladığınızı biraz önce ifade etmeye çalıştım. "Uzlaşma kültürü olacak." diyor. "Çoğulculuk olacak." diyor ve "böylelikle milletvekilinin toplumdaki saygınlığı artırılacak" diyor. Bu hepimizin mutabık olduğu ilkeler arkadaşlar. "Yasama ve denetim süreçlerinin öngörülebilirliği sağlanmalı, Meclis çalışmalarını aylık temelde planlamalıdır." İşte, bakın sizin aslında Meclisi çalıştıramıyor oluşunuzun ve Mecliste yapılması gereken çalışmaların yeterli nitelikte, yeterli sürede yapılamıyor olmasının en temel sorunu budur. Niye bu soruna el atmıyorsunuz? Biz yarın hangi yasayı görüşeceğiz bileneğiniz var mı? İçinizde bilen birisi var mı, yarın hangi yasayı görüşeceğiz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Grup başkan vekilleriniz biliyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, çarşamba neyi görüşeceğiz? Ben bir milletvekili olarak, bakın sorun o değil, cidden bunlar hafife alınacak konular değil. Bakın, önemli bir konuyu konuşuyorum, hepimiz buna hak verirsiniz, biz milletvekiliyiz biz çalışmak üzere geldik, biz bu işlere vakit ayırmak için, dirsek çürütmek için buradayız. Üç gün sonra hangi yasanın konuşulacağını ben bilsem, arkadaşlarım bilse, çalışsak, ona göre planlasak daha iyi olmaz mı? Parlamentonun günlük çalıştığını hepimiz görmüyor musunuz? Günlük çalışan bir Parlamento, zamanını, haftasını dahi planlamayan bir Parlamento nasıl hızlanacak? Ondan sonra geliyorsunuz "Muhalefetin on dakikasını beşe indirirsek şu kadar vakit kazanacağız." Ee, tamamen kesin, tamamen vakit kazanın, hatta kapatın. Biz bunu Anayasa değişikliğini getirdiğiniz zaman da söylemiştik. Kuvvetler ayırımı böylesine yok ediyorsanız, yasama Meclisini Cumhurbaşkanına karşı böylesine etkisizleştiriyorsanız bu kadar maaşı, yolluğu vermeye gerek yok, kapatın buraları. Böylesine göstermelik bir Meclise ne ihtiyaç var? Şimdi, sizin bildiğiniz, bizim bildiğimiz, dünya âlemin bildiğini yapmak varken siz anlaşılmayan maddeleri bir kısım anlaşılabilir maddeyle beraber getirip tümü üzerinde muhalefet anlaşmış gibi takdim edip buradan bir kaptıkaçtı anlayışıyla bir sonuç üretmeye gayret ediyorsunuz ve bu son derece antidemokratik, dayatmacı, kabul edilemez bir tavrıdır.

Devam ediyorum. "Torba kanun ve temel kanun uygulamalarına son verilmeli." diyor, anlaşmışız bu konularda. Niye getirmiyorsunuz? Elinizi tutan nedir bu konuda? Komisyonlar çalışsın diyoruz. Bakın, Ahmet İyimaya'nın güzel bir lafı var, o konuşmadan da konuşuyor: "Hukuk yapma yeri komisyonlardır, siyaset yapma yeri Genel Kuruldur." Doğrudur.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Doğru, katılıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Çağdaş bir parlamentoda komisyonların çalışması lazım, niye çalışmıyor komisyonlar? Komisyonlar daha nitelikli çalışsın diye ne getirdiniz? Niye yok, niye ihmal ediyorsunuz? Getirin, hep beraber buradan anında çıkartalım ama niyet bu değil, bunu ortaya koymak lazım arkadaşlar. Yetkilerin yürütmeye devredilmemesi lazım. Bakın, bırakın yürütmeyi, yürütme şu

anda sarayda tekleşmiştir, kişiselleşmiştir ve Türkiye Cumhuriyeti'nin, yasama Meclisinin yapacağı işleri, görevleri yürütmeye ve dolayısıyla saraydaki tek kişiye terk edilmiş durumdadır. Bunu hepimiz biliyoruz, herkesin bildiği bir gerçeği burada bir defa daha söylemekten imtina etmeyelim.

“Milletvekillerinin komisyonlarda ve Genel Kurulda yasama ve denetim süreçlerine bireysel katılım olanakları genişletilmeli.” Biraz önce Sayın Aydoğdu bahsetti, milletvekillerinin tüm ülkeyi temsil ettiği, bireysel olarak tüm ülkeyi temsil ettiği gerçeğinin tarihsel bir süreç olduğunu söyledi, çok isabetlidir bu. Peki, milletvekili eğer sadece bir parmak değilse, yasama faaliyetlerine bireysel olarak da katılacaksa ve tüm Türkiye'yi temsil ediyorsa o hâlde bu milletvekilinin grubundan bağımsız olarak da Parlamento faaliyetlerine katılmasının önü niye engellenmek isteniyor? Buradaki ihtiyaç nedir? Buradaki ihtiyaç çok açık ortada milletvekillerini emir kulu sayan, yoklama memuru sayan ve Parlamento çalışmalarına değer atfetmeyen anlayışın bir yansımasıdır.

Yine değerli arkadaşlar, ilkelerden devam ediyoruz. “Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetim çalışma süreleri yeniden düzenlenmeli ancak bu düzenleme üst üste gece çalışmalarını sabahlara kadar sürdürmek gibi sağlıksız koşullarda olmamalıdır. Danışma kurulu kararları bu ilkenin dışına çıkmamalıdır.” diyor. Bakın, şimdi bugün biz Komisyon çalışmasına geldik. Bu gece kaçta bu işin biteceğini sadece Şentop biliyor. Ben bunu şiddetle protesto ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Elitaş da biliyor olabilir.

MURAT EMİR (Ankara) – Onu bilemiyoruz, orada bir satışma olabilir, cevap hakkı doğmasın.

Ama bir kişi biliyor veya o bir kişi bile bilmiyor, telefon bekliyor bir yerden. Bu, kabul edilebilir bir şey değil arkadaşlar; bu, hepimizi aşağılayan bir şey; bu, millî iradenin küçük düşürülmesidir. Bugün yedide mi bitecek, dokuzda mı, sabaha karşı beşte mi bitecek bilmiyoruz. Yarın Genel Kurulda İç Tüzük'ü mü görüşeceğiz yoksa başka bir yasayı mı görüşeceğiz bilmiyoruz. Hepiniz parmağa indirgeniyorsunuz ve hepiniz yoklama memuru durumuna düşürülüyorsunuz. İşte bu İç Tüzük de bunun bir uzantısı, bunun bir yansıması. Bu nedenle hepinizi şahsiyetinizi korumaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Davet ediyorum canım, bir şey demedim.

BAŞKAN – 1'inci maddeyle ilgili görüşmenin...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, ben bütünü hakkında konuşmadım, konuşturulmadım ve izin verirsiniz ikisini birden değerlendireceğim.

BAŞKAN – Peki.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama farkındaysanız ne zamanı uzatmak gibi ne de aynı şeyi birkaç saat tekrarlamak gibi bir eylemimiz yoktur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MURAT EMİR (Ankara) – “Muhalefetin denetim yolları tıkanmamalıdır, danışma kurulunda gruplar arası uzlaşma sağlanarak her yasama yılında belirli sayıda araştırma komisyonu kurulmasının önü açılmalıdır.” Bakın, burada muhalefetin denetim hakkı nerede? Nerede denetim hakkı? Hiçbir yerde yok, göremezsiniz, böyle bir iddiası da yok zaten.

Şimdi, bu ilkelerden sonra değerli arkadaşlar, bizde az olan yasama hukuku çalışmalarından derlediğimiz birkaç kavramı sizin dikkatinize sunmak isterim. Şimdi, siz şöyle görüyorsunuz: “Muhalefet yoklama isteyince bir hakkı suistimal etti. Muhalefet bir ay önce terörle ilgili bir grup önerisi getirmişti, gene getirdi, gene bir hakkı suistimal etti, bırakmıyor ki biz işimizi yapalım.” Oysa, arkadaşlar, parlamentolar uzlaşma yerleridir ve bu uzlaşmanın da bir gereği olarak bir pazarlık yapılır, bir

aldı verdi yapılır yani bir yerde bir kanun eğer bir şekilde biraz daha hızlandırılacaksa muhalefet de karşılığında bir konuyu daha fazla gündeme getirme hakkını talep eder, doğrusu da budur, olağani da budur, olması gereken budur.

Mesela, obstrüksiyon diye bir kavram var, tıkama ve obstrüksiyon katılımcı demokrasilerde önemli bir yasama aracıdır. Yani, bizim bazen yaptığımız o tıkama eylemlerini Meclisi tıkmak gibi düşünmeyin, o aslında demokrasinin önünü açmak üzere, Meclis çalışmalarının kalitesini artırmak üzere yapılmış işlemlerdir, bunları bu anlayışla değerlendirmeniz lazım. Yani, obstrüksiyon bizim bulduğumuz ve parlamento hukukunda olmayan, bizim sizi zora sokmak için bulduğumuz bir yöntem değil. Bu, normal yasama faaliyetinin normal, hatta demokratik bir parçası sayılan bir kavram.

“Verimlilik” diyorsunuz, biraz önce ifade etmeye çalıştım. Verimlilik tek başına kullanılan bir kavram değil arkadaşlar. Akılcı verimlilikten bahsedilir parlamento hukukunda, rasyonel verimlilik. Yoksa, parlamento öyle seri başı, parça başı çalışan, seri üretim yapan bir fabrika değil ki. Bakın, her yapılan işlemden aslında parlamentoyu, milletvekillerinin saygınlığını, Parlamentonun saygınlığını, demokrasinin işlerliğini düşünmek, hesaba katmak zorundayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Acele işe de şeytan karışır yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Nitekim öyle.

Şimdi, buradan hareketle hem 1’inci madde üzerinde hem de bu teklifin Anayasa’yla ilişkisi konusunda bir iki değerlendirme yapmama izin verin.

Değerli arkadaşlar, bu metin birçok yönüyle Anayasa’ya aykırı. Bir defa, Millet Meclisinin etkinliğini sınırlayarak ve bürokrasiye yasamayı teslim ederek kuvvetler ayrılığını yani Anayasa değişikliğinden sonra neredeyse hiç kalmayan kuvvetler ayrılığını da tamamen bitiriyor. “Madem kuvvetler ayrılığı yok, siz orada fazla konuşmayın, hatta göstermelik olarak beş dakika konuşsanız yeter, biz bildiğimizi yapacağız, bizim süratle çalışmamız gerekiyor.” Neyi süratle çalışacağız? Sarayda hazırlanan yasa tasarılarını hemen geçireceğiz. Kim hızlı giderse o en çok göze girecek anlayışı var.

Bunun ötesinde, egemenliğin kullanımı, Millet Meclisinin görevleri gibi bizim Anayasa’mızda ayrıntılarıyla düzenlenmiş anayasal temel haklara ve normlara aykırı düzenlemeler içeriyor.

Çok temel yanlışlıklarından birisi de 96’ncı maddede. Sizin yoklamalardan hazzetmediğinizi biliyoruz. Yoklama istediğimiz zaman aslında bence hoşlanmalısınız. Biz CHP Grubu olarak oldukça formda bir grubuz, formda olduğumuzu da ispatladık, 450 kilometre yürüdük. Tekrar yürümemiz gerekirse yine yürürüz, biz bunu yapabiliyoruz. Ama siz, bilirsiniz, hepimiz tanıksınız, o yoklama istendiğinde hızlıca gelip Genel Kurul salonunda bir boy gösterip çıkıyorsunuz. Bu kadar egzersizi bile kendinizden esirgemeyin, bence –bir hekim olarak söyleyeyim- buna ihtiyacınız var. Bunu kaldırmayın, yoklamalara uyun, biraz daha spor yapmış olursunuz. Bu, işin latifesi ama arkadaşlar yoklama yasama faaliyetinin temelidir. Üstelik, yoklama Anayasa’yla güvence altına alınmıştır. Bakın, Anayasa’mızın 96’ncı maddesi diyor ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi yapacağı seçimler dâhil bütün işlerinde üye tam sayının en az üçte 1’iyle toplanır.” Demek ki neymiş? En az üçte 1’iyle toplanacaksınız. Demek ki neymiş? Bunun altına düşemezsiniz. “Ya efendim, biz maddeler görüşülürken buna uymayalım.” Olmaz, uyacaksınız. “Biz bunu İç Tüzük’te değiştirelim.” değiştiremezsiniz, Anayasa 96 çok açık, değiştiremezsiniz. Bu, gidecek ve dönecek. Ha, tabii, siz belki şunu hesap ediyor olabilirsiniz: Orada artık uzunca bir süredir bir Anayasa Mahkemesi yok; var da mahkeme sıfatı çok tartışmalı dolayısıyla belki ona güveniyorsunuz ama 96’ncı madde bu kadar açıkken yoklama hükmünü kaldıramazsınız. Bir başında, bir sonunda yaparız, ondan sonra eve gideriz, muhalefet istiyorsa konuşsun, istiyorsa konuşmasın, zaten karar alırız, sabaha kadar çalıştırırız. E, televizyon yayını? Var mı yok mu belli değil.

Meclis TV yazmışsınız, söyledik düzeltmiyorsunuz. Meclis TV’den yayınlayacağız diyorsunuz, Meclis TV zaten yayınlıyor, iç sistemiyle ilgili bir şey. Yazsanıza şuna “TRT sürekli, ne kadar çalışıyorsa o kadar verir.” diye, o kadar mı zor. Ama olmaz çünkü geceler boyu Parlamento çalışıyor görünsün, teklifler bir bir gelsin geçsin, anlayış budur.

Şimdi, burada ben yine Sayın İyimaya’ya bir atf yapacağım ama bu sefer olumsuz atf yapacağım. Kendisi bu konuda, yasama hukuku konusunda bizde az olan literatürden birkaç örnekten birine sahip. Sağ olsun bunu bana hediye etti. “Siyaset Kurumunun Ortak Günahı Yasama Reformu” isimli değerli makalesi. Bu makalesinde son derece değerli tespitler var, hepinize tavsiye ederim. Keşke bu teklifi hazırlayanlar da en azından bu makaleyi okumuş olsalardı yerinde olurdu, çok önemli tespitler var. Ama bir yer var ki –ben dikkatli okudum- katılmıyorum. Bakın, diyor ki: “Toplantı -kendi konuşmasında da söyledi- ve karar yeter sayılarının İç Tüzük sorunu olmaktan Anayasa sorunu olmaya nasıl terfi ettirildiğini –çıkış garantisi dışında- açıklayacak mantıklı bir gerekçe bulunamaz. Toplantı yeter sayısı geçerliliğini yitirmiş bir paradigma olarak görülebilir.” Yani, diyor ki: Anayasa, İç Tüzük gibi olmasın, böyle toplantı sayısı, karar yeter sayısı falan İç Tüzük’te olsun, bizim Anayasa’mız daha yüksek bir norm olsun, bu niteliğine kavuşsun diyor. Kavuşsun da bunu sağlayacak bir iktidar olması lazım önce. Ya, İç Tüzük’le Anayasa değiştiren bir anlayışa karşı Anayasa kendini güvence altına almış, diyor ki “Kardeşim, sen toplanacaksan üçte 1, karar geçireceksen dörtte 1 orada bulunacak, tartışmalara katılacak.” Bunu bile kaldıran bir düzenlemeyle geliyorsunuz karşımıza, bir de diyorsunuz ki “Ya bunlar olmasın Anayasa’da, İç Tüzük’le düzenlensin.” Bakın, İç Tüzük’le düzenlendiği zaman işte bunlar oluyor Sayın İyimaya.

Değerli arkadaşlar, bunun ötesinde, özellikle bu teklifin 1’inci maddesiyle ilgili görüşümü de yeri gelmişken sizinle paylaşayım, bulayım şöyle: Şimdi, buradaki konunun ne olduğunu biliyoruz hepimiz. Bir defa bu teklifin yazılışında bir sorun var, “imtina etmek” diyor, imtina etmek iradi bir faaliyet; bunu biliyoruz ama bunun bu tutanaklara geçmesi lazım en azından. Yani, iradesi dışında olan gelip de yemin edemeyenlerin bu madde kapsamında olmaması gerekir. Çünkü, imtina etmek iradi bir tavidir. İradesi sakatlanmış birisinin bu davranışından bahsedilemez; bunu tutanak için söylüyorum. Mesela, tutuklu milletvekilleri vardı bizim partimizden de, MHP’den de, gelip yemin edemediler uzun yıllar boyunca ama milletvekillikleri devam etti, özlük hakları tekrar devam etti; Anayasa Mahkemesinin de bu konuda kararı var.

Şimdi, bunlar varken bu metnin bir defa biraz daha açık yazılması lazım; bir.

İkincisi: Benim gerekçelerle ilgili takıntım olduğunu biliyorsunuz çünkü gerekçeler kanunun aslına dâhildir ve ihtiyaç duyulduğunda gerekçeye bakılır.

Şimdi, burada gerekçesinde diyor ki: “Geçerli mazereti olmaksızın”, geçerli mazeret, ne demek geçerli mazeret? Kim karar verecek? Tekrar milletvekilin milletvekilliğini salt çoğunluğun iradesine bırakıyorsunuz. Bir milletvekilini millet seçecek, gelecek ve o milletvekilinin sebebinin geçerli olup olmadığına Genel Kurulun salt çoğunluğu karar verecek; olur mu bu? Bu, millî iradeye saygıyla bağdaşabilir mi? Bu, Anayasa’nın ihlali değil midir? Bu düşünülebilir mi arkadaşlar? Toplanın o zaman, bir kişinin milletvekilliğini düşürün. Bunu yapamazsınız. Geçerli gerekçe diye bir şey koyamazsınız. Kim karar verecek buna? Salt çoğunluk; böyle bir şey olamaz. Bu açıdan da son derece sakat bir düzenleme.

Ha, bize göre, milletvekili elbette yemin edecektir, hatta bir milletvekilinin yemin etmesi Genel Kurul çalışmalarına katılmasının ön şartı olduğuna göre, Genel Kurula katılmayan, yeteri kadar Genel Kurul çalışmalarına yasanın ve Anayasa’nın öngördüğü biçimde katkı vermeyen milletvekilinin özlük haklarının düşürülmesinde bir sakınca yoktur, elbette düşürülebilir. Kaldı ki bu şu anda Sayın Zana için

de yapılabilecek bir şeydir. Ama, siz bunu yapmak yerine toplumun kabul edemeyeceği bir hassasiyet üzerinden, bir İç Tüzük değişikliğiyle tüm seçilmiş milletvekillerinin gelecekte bir salt çoğunlukla milletvekilliklerinin düşürülebileceği bir noktaya taşıyorsunuz. Her zamanki gibi krizden fırsat çıkarma eğilimi. Bu yanlıştır arkadaşlar, bu yanlıştır. Bu yanlışlığa girmeyin. Çözüm bellidir, çözüm basittir ve çözüm de mutlaka seçilmiş milletvekiline saygı olmak zorundadır. Bu maddenin bir an evvel düzeltilmesi gerekiyor.

Teknik açıdan da milletvekili seçildi, Anayasa'mızın hükümleri var. Yemin etmek neydi? Yemin etmek sadece Genel Kurul çalışmalarına katılmanın bir ön şartıydı. E, o hâlde siz bir İç Tüzük değişikliğiyle, bir İç Tüzük kararıyla bir milletvekilinin milletvekilliğini nasıl düşürebilirsiniz? Bu olanaklı mıdır? Anayasal bir hakkı Anayasa'da bir milletvekilinin milletvekilliğinin nasıl düşürüleceği belligen İç Tüzük'le nasıl değiştirebilirsiniz? Burası Anayasa Komisyonu arkadaşlar. İç tüzükler niye Anayasa Komisyonunda konuşuluyor çünkü iç tüzükler bir yönüyle olağan kanunların çok üstündedir ve Anayasa Komisyonunun öncelikle bu İç Tüzük değişiklik tekliflerinin Anayasa'ya uygunluğunu varsa düzeltilmesi, aykırılıkları bertaraf etmesi beklenir, gereklidir. Bu açılardan son derece sakat bir maddeyle karşı karşıyayız.

Şimdi, ben daha fazla uzatmayayım, diğer maddelerde gerektiği yerde görüş bildiririm. Yalnız, bir konunun altını daha çizme ihtiyacı içerisindeyim çünkü Sayın Parsak geçen oturumda alt komisyonda da, normal komisyonda da Cumhuriyet Halk Partisinin şu 15'inci maddeyle ilgili olarak görüşlerinin biraz karmaşık olduğunu, kendisinin anlayamadığını, defaatle sorduğunu ve cevap alamadığını söylemişti, ben de kendisine alt komisyon tutanaklarını okuyarak gerekli cevabı vermiştim. Ama, bu konunun üstünde bir-iki dakika daha durmaya gerek var.

Değerli arkadaşlar, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Anayasa'ya, her ne kadar gayrimeşru olmakla beraber meri olduğu için son değişiklik hâline de, ilk 4 maddesine de ve vatanımızın bölünmez bütünlüğüne de sonuna kadar saygılıyız, sonuna kadar sahibiyiz bu kavramların; buralarda hiçbir tartışma yok. Ama, Anayasa'mızın 83'üncü maddesi kürsü dokunulmazlığını düzenler. Bir milletvekilinin kürsüde söylediği sözlerden dolayı sorumlu tutulamayacağını, hatta kürsüde söylediklerini dışarıda söylese dahi sorumlu tutulamayacağını düzenler. Bu hak milletvekilinin şahsına verilmemiştir. Bu hak, milletvekili nezdinde millî iradeye duyulan saygıdan dolaydır. Başka kişiler bazı kavramları, bazı sözleri söylediğinde cezai takibata uğrarlar ancak milletvekili bunu yaparsa cezai takibata uğramaz, dokunulmazlık kapsamındadır çünkü o milletvekilidir, millet adına konuşmaktadır. Yapılan düzenlemeyle öyle bir şey yapılıyor ki bir başkası konusunca sorun olmayacak bir şeyi milletvekili kürsüde söyleyince ceza alacak. Böyle bir şeyi aklın, mantığın alması mümkün müdür? Ceza Yasası'nda suç olmayan, suç olarak tanımlanmayan bir şeyi dahi milletvekili söyleyince disiplin cezası alacak, para cezası alacak. Bu, hangi aklın ürünüdür, hangi yüksek zekânın bulunduğu bir çıkıştır; bunu anlamakta güçlük çekiyorum. Açık seçik Anayasa'ya da aykırı, vicdana da aykırı, evrensel hukuk ilkelerine de aykırı. Kaldı ki kim karar verecek bunların suç olduğuna, cezalandırılması gerektiğine? Meclis çoğunluğu karar verecek. Bakın, yine salt çoğunluğa bağlanan bir milletvekili iradesi. Yani, niyet, milletvekillini konuşturmamak, salt çoğunluk ne diyorsa ona uymak. Konuşmamın ilk başında söylediğim, "Bizim gibi düşünceksin, bizim gibi bakacaksın." yaklaşımı. Oysa, biz düşünce özgürlüğünden yanayız, ifade özgürlüğünden yanayız. Sadece biz değil, Anayasa'mız da ifade hürriyetini her vatandaş için teminat altına almıştır. "Burada ifade hürriyetinin sınırı neresidir?" dersiniz suça teşvik, suçu ve suçluyu övmedir. Bu zaten bizim İç Tüzük'ümüzde var, düzenlenmiş, düzenlenmiş bir maddedir, aynı madde içerisinde var zaten, (4)'üncü fıkrası. Dolayısıyla, ortak tarihî geçmişimiz gibi... Bakın, Sayın Aydoğdu biraz önce ifade etti, dedi ki: "Tarihle ilişkimiz sorunlu." Bu tespit çok yerindedir, doğrudur. Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihle ilişkisi sorunlu olmuştur her zaman.

Dolayısıyla, bir ortak tarihten bahsetmek her zaman mümkün değildir. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir ortak tarih anlayışımız var elbette. Ama, bizim anlayışımıza uymadı diye, bizim ortak tarih anlayışımıza sığmadı diye birilerini cezalandırmak bizim aklımızdan geçmez.

Aynı şekilde, Anayasa'nın ilk 4 ilkesi, biz sonuna kadar laiklikten yanayız, laikliğin yılmaz bekçileriyiz. Ama, biz "Laiklik kaldırılсын, laiklik olmayıversin." diyen bir Meclis Başkanının bu yüzden cezalandırılmasını istemeyiz çünkü biz demokratiğiz, diyorsunuz ki: Ya, geç bunları, biz zaten öyle bir şey yapmayacağız, bizim yapacağımız belli, bunu nasılsa salt çoğunluğa bağlıyoruz, biz çoğunluğuz, biz onları görmezden geliriz, 'Anayasa'nın ilk 4 maddesi değışsin.' diyenleri görmezden geliriz ama Anayasa'nın ilk 4 maddesine dönük bir başkası bir eleştiri yaparsa, beğenmediğimiz bir şey söylese gereğini yaparız." Ama, bakın, keser döner, sap döner; gün gelir, hesap döner. Bu işler tehlikeli işlerdir. Gelin, Türkiye'ye hak ettiği demokratik ölçülerde bir İç Tüzük kazandıralım. Bu yaklaşımlar hiç kimseye bir şey kazandırmaz.

Bakın, bir tartışma daha alt komisyonda da söylendi, mesela, Dersim, Dersim'i nasıl tanımladığımız çok önemli, herkesin ayrı bir Dersim'i var, hatta coğrafi bölgeler üzerinden Dersim deyip dememek bile bu İç Tüzük'le yasaklanıyor, öyle görünüyor; bilmiyoruz, aklımızdan geçeni bilmiyoruz. Hukuki öngörülebilirlik diye bir şey var. Yani ben o kürsüye çıktığımda ne söylersem suçlanırım, ne söylemezsem suçlanmam; nereden bileceğim ben bunu, nasıl bileceğim? Birinin bunu bana anlatması lazım. Basından duyuyoruz, şu kelime söylenmeyecek diye. Peki, öbürü dese ki şu kelime de söylenmeyecek. Nereden bileceğiz?

Bakın, iktidarınızın şeyini söyleyeyim: 2010 yılına kadar başka bir politika yürüttünüz, 2010 yılında bambaşka bir politika yürüttünüz.

Valinizin sözünü ben bugün Tayfun Atay'ın yazısından aldım. 2010 yılında 1'inci Uluslararası Tunceli (Dersim) Sempozyumunda diyor ki Sayın Vali: "Devlet doğusuna artık namlunun ucundan bakmamaktadır." Yani Sayın Vali diyor ki bugüne kadar devlet namlunun ucundan baktı. Peki, nasıl açıklayacaksınız bunu? Bugün bir milletvekili çıksa, "Dersim" dese ne diyeceksiniz? Bunları tartışmaktan niye korkuyoruz? Herkes siyasi pozisyonunu, tarih algısını kendisine göre düzenleyebilir, açıklayabilir. Açıklasın, bu komplekslere ne gerek var? Üstüne üstlük dışarıdaki, kürsü dışındaki birinin rahat konuşabildiği bir konuda milletvekili gelip konuşamayacak. Buna da "millî irade" diyeceksiniz. Bu aşağılık kompleksinin nedeni nedir? Kimi tatmin etmeye çalışıyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, sözlerimi burada bağlarken, ben yine -benden duymuş olmayın- Sayın İyimaya'nın bir paragrafıyla konuşmamı bitireyim. "Bu bölümün sonunda önemle ve vurguyla belirtelim ki partiler arası uzlaşmaya dayanmayan İç Tüzük işlevli bir yasa veya İç Tüzük değışikliği girişimi gerilimi tetiklemekte, usul adaletini bozmakta ve sonuçsuz bir çaba olmaktan öteye gidememektedir. Parlamento tarihi bu konuda ders verici kötü örneklerle doludur."

Bu örnekler hangileri biliyor musunuz? Bakın, bu daha önceki, 1960'tan önceki, 1957'deki İç Tüzük değışikliği ve bu daha sonraki 2001'de getirilen değışiklik ve bir milletvekilinin şehit olmasıyla sonuçlanan değışiklik. Bunlarla sonuç alamazsınız. Hâlâ olanak vardır, anlaşılmış maddeler vardır. Meclisin etkin, nitelikli, hızlı ve milletimizin beklediği yasaları çıkarması konusunda biz de son derece sorumlu muhalefet olmanın gereğini her zaman yaptık, yapmaya devam ederiz. Beyhude çabaları bırakın, Meclise biraz saygılı olun ve bu İç Tüzük teklifini bir an evvel geri çekin diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 12.32. 13.30 gibi ara vermeyi düşünüyorum, 14.15 gibi de tekrar açmayı düşünüyorum.

Söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş'ta.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İç Tüzük üzerinde konuşuyoruz, 1'inci maddeye geldik ama gerçekten bu İç Tüzük değişiklik teklifinin Anayasa'ya aykırılık iddiaları, gerçekten önümüze getiriliş yöntemi hakkında birçok görüş ileri sürüldü ama bunlara dair maalesef tek taraflı, muhalefet olarak bizler ifade ediyoruz. Ama hiçbir dikkate alınmadan hızla tıpkı gerekçede olduğu gibi İç Tüzük bir takvime yetiştirilmeye çalışılıyor çünkü malum, İç Tüzük görüşmeleri bittikten sonra Parlamento tatile girecek. Aslında milletvekillerinin de bir anlamda beklediği bu ama bizim acelemiz yok. Yani bu İç Tüzük değişikliğinin gerçekten sağlıklı bir tartışma zemininde yapılması gerekiyor. Zira İç Tüzük, hepimizin hemfikir olduğu üzere, Meclisin anayasası niteliğinde. Muhalefetin temsiliyeti, muhalefetin iktidarı denetlemesi noktasında en önemli düzenleme olarak önümüzde duruyor.

Şimdi, İç Tüzük değişiklikleri normalde nasıl yapılır? İç Tüzük değişiklikleri Parlamentoda grubu bulunan bütün siyasi partilerin aslında üzerinde uzlaşması gereken bir metindir çünkü İç Tüzük, sadece iktidarı ya da birlikte hareket ettiği başka bir muhalefet partisini bağlamaz. İç Tüzük, bütün parlamenterleri bağlayan ve herkesin ona uymak zorunda olduğu bir metin özelliğindedir. Bu nedenledir ki geçmişte İç Tüzük değişiklikleri konusunda farklı tarihlerde uzlaşma komisyonları kurulmuş, İç Tüzük değişiklikleri üzerinde muhalefetin de onayının olması gerektiği noktasında bir akıl ortaya konmuştur, bir pratik ortaya konmuştur. Tıpkı anayasaların değiştirilmesinde olduğu gibi, İç Tüzük değişikliklerinde de usul, kesinlikle hiçbir partinin aslında dışlanmaması gerektiği noktasındadır. Anayasalar tabii daha geniş bir skalayı kapsar çünkü Anayasa, toplumsal sözleşme niteliğinde ve Anayasa değişiklikleri 80 milyon yurttaşta bağladığı için Anayasa değişikliklerinin sadece Mecliste grubu bulunan siyasi partiler tarafından değil, aynı zamanda diğer bütün kesimlerin, farklılıkların, sivil toplum örgütlerinin, demokratik kamuoyunun da içinde olması gereken metinler. Ama maalesef bu dönemde ne Anayasa değişiklikleri ne de İç Tüzük değişikliği ne de Parlamentoya getirilen kanun değişiklikleri ne toplumun bilgisi dâhilinde ne muhalefet partisinin bilgisi dâhilinde ne bir tartışma zeminimiz var ne de bunlara dair muhalefetin tek sözünün kabul edildiği bir siyasi atmosfer var. Açıkçası yasa yapım yöntemi, Anayasa yapım yöntemi ya da Meclis içtüzüğü gibi belgelerin mutlak surette toplumsal katılma, çoğulcu yaklaşıma sahip olması gerekiyor. Eğer Anayasa'mızda "Türkiye bir hukuk devletidir." yazıyorsa, Türkiye de demokrasiyle yönetilen bir ülkeyse demokrasinin asgari kurallarını bizim yerine getirmemiz gerekiyor. Ancak şu anda iktidarda olan parti özellikle Anayasa değişiklikleriyle birlikte diğer muhalefet partisyle birlikte, MHP'yle birlikte çoğunluğa dayalı bir güçle bütün istediklerini Meclisten geçirme çoğunluğunu elde ettiler. Peki bu çoğunluk, gerçekten yasa yapım yöntemi, İç Tüzük değişiklik yapma yöntemi, Anayasa değiştirme yöntemi olarak, doğru, anayasal yani "Sayı tutuyor, o zaman değiştiriyorum, referanduma götürüyorum, değişti." diyebiliyor, diyor zaten; hani, bunun bir şeyi yok. Peki bu meşru mu? Bence burada meşruiyet kavramını tartışmamız gerekiyor. Gerçekten iki partinin hem de kamuya kapalı bir şekilde hem de toplumsal katılıma kapalı bir şekilde sadece kapalı kapılar ardında tıpkı Anayasa değişikliğinde olduğu gibi, bilumum pazarlıkların döndüğü iddialarıyla ve olduğu varsayımıyla hatta verileriyle bu değişiklikler önümüze geliyor. Biz ne konuşuluyor, hangi maddeleri hangi parti getiriyor, hangi parti hangi konuda taviz veriyor, gerçekten siyasetine uygun mu

değil mi, bunları ancak kendileri açıklarsa bizler burada öğrenebiliriz ama açıklamadıkları müddetçe bizim burada muhalefet partileri olarak yorum yapma hakkımız var. Biz mevcut dışı yansıyan verilerle, dış dünyaya yansıyan söylemlerle, siyasi söylemlerle bunu yorumlayabiliriz.

Şimdi, bu nedenle ilk başta not etmek istediğim mesele, tıpkı Anayasa değişiklik teklifinin o süreci olduğu gibi, İç Tüzük değişiklik teklifinin de getiriliş yöntemi şu anda tartışma yöntemimiz ve bu İç Tüzük değişikliği gerçekten yasalarsa da meşru değildir, gayrimeşrudur. Gayrimeşru olması çok çok önemli bir meseledir. Herkes Sayın İyimaya'yı refere edince özellikle kendisine bakarak anlatıyorum çünkü ben de makalelerini çok okudum gerçekten, kendisini hedef seçtim anlatma olarak ama tabii ki herkese anlatıyorum.

İç Tüzük değişiklikleri şu anda meşru bir şekilde hazırlanmamıştır, gelmemiştir; bunu söyleyelim. Neden? Bu İç Tüzük değişiklikleri sadece MHP ve AKP'ye uygulanmayacak ki, bize uygulanacak. Biz de orada halkın iradesiyle seçilmiş parlamenterleriz. Söz hakkımız kısıtlanıyor, kürsü dokunulmazlığı ortadan kalkıyor, istediğimiz sözü söyleme alanımız daraltılıyor, Anayasa 83'teki yasama sorumsuzluğu tümüyle rafa kaldırılıyor; yemin metni, birazdan anlatacağım yemine yaklaşımımızı, bunların tümü bizi bağlayan unsurlar, bizi bağlayan ilkeler hâline dönüşecek. Peki neden biz muhalefet partisi olarak bu yapım sürecinde bu eleştirilerimizin dikkate alınması talebimize yanıt bulmayalım? Yani, burada işte tam da baskıcı bir yöntem var. "Hayır, benim parmak sayım yetiyor, ben bu değişiklikleri bu sayıyla geçirebiliyorum, istediğim değişikliği yaparım." Doğru, istediğiniz değişiklikleri yapabilirsiniz ama bu meşru değildir; bu, demokratik bir hukuk devletinde asla kabul edilebilir değildir, bunun adı maalesef, bütün dünyada olduğu gibi siyaset literatüründeki karşılığı totaliterizmdir, baskıcılıktır ve çoğunluğun azınlığa tahakkümüdür, bunu bu şekilde kabul etmemiz lazım.

Şimdi, peki, bu yemin metnine gelirsek... Yani bu konuda da gerçekten nedir bizim tarihimiz yani yüz yıllık cumhuriyet tarihinde nasıl bir hâle geldik bugün ve niye bu İç Tüzük'le yemin değiştiriliyor? Bunun arka planını, tarihsel arka planını gerçekten, en azından değiştirme gücünü elimizde bulunduramazsak da parmak sayısı olarak, muhalefet olarak bunları tarihe not düşmek istiyoruz, bu tutanaklarda bunlar yer almalı. Şimdi, hâlâ biz bir darbe anayasasıyla yönetilmeye devam ediyoruz, bu tutanaklarda bunlar yer almalı. Şimdi, hâlâ biz bir darbe anayasasıyla yönetilmeye devam ediyoruz. 82 Anayasası hepimizin yine Uzlaşma Komisyonundan ve yaptığımız açıklamalardan bildiği üzere bir darbe anayasasıdır, darbeci generallerin hazırladığı bir Anayasa'dır ve bu Anayasa yürürlükte. Bu Anayasa'nın yapılmayan eleştirisi kalmadı, bizzat iktidar partisi tarafından, bizzat şu anda İç Tüzük değişiklik teklifine imza atan Milliyetçi Hareket Partisi tarafından. Bizler zaten bu Anayasa'nın tümünden kaldırılması ve yeni, demokratik, gerçekten Türkiye yurttaşlarının tümünü kapsayan bir anayasa yapılması gerekliliğini her zaman söylüyoruz, bu bizim temel stratejik yaklaşımımızdan biridir. Fakat darbe anayasasına yapılan eleştiriler bir anda unutuldu. 2010 referandumunda iktidar partisinin kampanya propagandalarını hepimiz çok iyi anımsıyoruz, hafızalarımız taze çünkü çok uzak bir tarih değil. "Kenan Evren'i yargı önüne çıkaracağız." diye, "12 Eylül darbecileriyle hesaplaşacağız." diye muazzam bir propaganda yapıldı. O değişiklikte en çok tartışılan maddelerden biri darbecilerin, Kenan Evren'in ve o kesimin yargılanacağı yönündeki savdı ve bu büyük bir popülizmle, büyük bir propaganda bombardımanı halka yansıtıldı ve gerçekten Kenan Evren yargılandı. Yargılandı mı emin değilim, mahkemeye çıkmadı, yatağında oturdu, işte SEGBİS aracılığıyla ifade verdi ama bir iddia vardı, "Biz yargılayacağız, bu halka, Türkiye'ye yaptıklarının hesabını ödeyecekler." İktidar partisi o zaman bunun arkasında duruyordu ve diğer referandum paketindeki maddeleri bir tarafa bırakarak, saklı tutarak eleştirilerimizi bunun ileri bir adım olduğunu, darbe ihtimallerini ortadan kaldırmak için Türkiye'yi gerçekten demokratik bir hukuk devleti yapmak yolunda ilerleyebilmek için yüzleşmeyi her zaman savunduk ve darbecilerin gerçekten hesap vermesi gerekiyor. Peki, şimdi darbecilerle niye kol kolayız, niye 82 Anayasası'nın arkasında duruyoruz? Biz durmuyoruz tabii, bunu söylerken iktidara söylüyorum.

Darbeciler hâlâ aynı darbeciler, bu Anayasa hâlâ darbe anayasası, bu Anayasa hâlâ antidemokratik hükümleri havi bir Anayasa. Bu kadar değişiklik yapıldı. İşte daha yeni, çok yakın tarihte 16 Nisan referandumu. İstenildiğinde bu darbe anayasasının istenilen hükümleri açıklanıyor. Demokrasi adına eskiden yapılıyordu, şimdi tabii ibre tersine döndü, baskıcı ve daha çok, çoğunluğun tahakkümünü tahkim etmek için bu değişiklikler yapılıyor. Peki, darbe anayasasına sahip çıkma değil mi bu? Kesinlikle şu anda iktidar partisi bu darbe anayasasının savunmasını yapıyor, savunusunu yapıyor. Artık şu tezi ileri süremez geçmişte söylediği gibi: “Biz darbe anayasasını kaldırmak istiyoruz, yeni demokratik bir anayasa yapmak istiyoruz ama gücümüz yetmiyor.” Bunu söylüyorlardı ve tırnak içinde, haklı oldukları yönler de vardı, sayıları yetmiyordu, 367’ye yetmiyordu, referanduma götürecek 330’a da erişmiyordu ama şu anda öyle bir problem yok. Şu anda iktidar partisi MHP’yle birlikte -eğer söyledikleri sözler hâlâ geçerliyse ki değil, bunu biliyoruz- 330’la rahatlıkla 82 darbe anayasasındaki antidemokratik hükümleri -yemini kastederek söylüyorum- yemin dâhil bütün bunları açıklayabilir, halka götürebilir. Bunun önünde bir engel yok yani çoğunluk kendilerinde; biz muhalefet etsek de, biz, Halkların Demokratik Partisi, CHP kendisi kararını verir. Şu anda iktidarın elinde 330 var, sözlerini yerine getirmek için -olumlu yönde söylüyorum- olanaklar muazzam. Çünkü, işte 16 Nisanda bunu gördük. 16 Nisandan önce değişikliklerin Parlamentodan çıkarılma nisabını da hepimiz birlikte yaşadık. Biz karşıt oy kullandık ama iki parti bunu geçirdi ve halkoyuna sundu. Peki, iktidar bu gücünü nasıl kullanıyor MHP’yle birlikte? Hayır, ibre demokrasiden yana değil artık, ibre hak ve özgürlüklerden yana değil, ibre çoğulcu, demokratik bir Türkiye tahayyülünden yana değil, ibre düşünce ve ifade özgürlüğü, taraf olduğumuz ulusalüstü sözleşmelere, Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde değil; ibre 180 derece bir dönüşle ters yönde yani 2002’den 17-25 Aralık’a kadar hatta çözüm sürecinin devam ettiği 2013-2014 tarihine kadar olan ibre tümüyle ters döndü, tahakküm, çoğunluk hâkimiyeti, çoğunluk baskısı ve gerçekten tek lidere dayalı bir tahakküm. Bunu birçok şekilde değerlendirdik, ilerleyen maddelerde de bunu değerlendireceğiz. Ve şimdi İç Tüzük tam da bu mantıkla önümüzde. İktidar partisi ve ittifak ettiği muhalefet partisi diyor ki: “Benim gücüm var, ben İç Tüzük’ü değiştiriyorum. Muhalefetin söz hakkını kırk dakikadan on dört dakikaya indiriyorum. Grup önerilerini sınırlandırıyorum. Kürsü dokunulmazlığını kaldırıyorum. Kürsüde milletvekili vatandaşın kullandığı sözleri kullanamaz. Ben Yargıtay kararlarını da tanımıyorum. Ben ‘ortak millî tarih’ deyince hepimizin aynı cümleleri anlaması gerektiğini söylüyorum, buradaki anlayış da şu: ‘Benim tespitime göre konuşacaksınız. Ben ‘Türk millî ortak tarihi’ dediğimde benim sözlerim dışında bir tespit yaparsanız siz para cezasıyla cezalandırılırsınız, kınanırsınız.” Peki, burada ölçü ne? Bu ortak millî tarihe aykırı görüşleri takdir edecek Meclis başkan vekili yargıç mı, Meclis başkan vekili hukuk eğitimi mi aldı; hangi yargılama usullerine göre yapacak, kime göre yapacak, hangi standarda göre yapacak? Ben kürdistan dedim, başka biri Ermenistan dedi, başka biri Lazistan dedi, başka biri Osmanlı Kürdistan eyaleti dedi, başka biri başka bir şey söyledi, kendi tarih okumasına göre bunu kürsüden ifade etti. Peki, Meclis başkan vekilinin önünde şöyle bir metin var mı: “Türk millî ortak tarihi şöyle okunur. Biz Çerkez Ethem’i şöyle kodladık. Biz Kazım Karabekir’i şöyle kodladık. Biz Mustafa Kemal Atatürk’ü şöyle kodladık. Bunlar dışındaki sözler tahkir ve tezyiftir.” diye elinde, bizim de bildiğimiz, hani tırnak içinde, milletvekilleri olarak ve bunu kullanmaktan isterse iradi olarak imtina edilebilecek bir metin var mı? Yok. Meclis başkan vekili yargıç mı? Değil. Parlamentoda kürsüdeki milletvekiline ceza verme yetkisini nereden alıyor? Ancak Anayasa’dan alabilir. İç Tüzükle nasıl Anayasa değişecek? Böyle bir İç Tüzük teklifiyle karşı karşıyayız. Bu kabul edilemez, bu asla yaşama geçemeyecek ve aslında mutlak butlanla batıl, geçse bile uygulanamayacak bir hükümdür. Bu mümkün değildir. Yani AKP Genel Başkanının, Erdoğan’ın defalarca konuşması var. Diğer muhalefet partilerinin konuşması var aynı okumalara ilişkin. O zaman biz diyeceğiz ki düşünce ve ifade özgürlüğü Parlamentoda kaldırılmıştır. Bizce tıpkı

şu anda Meclis Başkanının yaptığı gibi “kaba ve yaralayıcı, incitici sözler” diye önergelerimizin yüzde 40’ı asgari düzeyde iade ediliyor. Diyor ki Meclis Başkanı “Ben bunu kaba ve yaralayıcı buldum.” Bizim en önemli denetim mekanizmalarından olan soru önergelerimizi, Meclis araştırma önergelerimizi bize iade ediyor. Ve niçin iade ediyor biliyor musunuz? “Zulüm” geçtiği için, “işkence” geçtiği için. “Kürt illeri” geçtiği için, “Kürtçe” geçtiği için. Burada geçen toplantıda bu sayıları paylaşmıştım. Bir daha paylaşmaya gerek yok. Budur işte. Yeni dönemde demek ki pratik böyle olacak. Meclis Başkan Vekili istediği cümleyle takacak, diyecek ki “Ben bunu İç Tüzük’ün şu maddesine aykırı buldum, takdir hakkı bende.” Nasıl olsa bağlayıcı bir düzenleme yok, bir ceza yasası da yok Parlamente’ye ilişkin. “İç Tüzük’e göre ben bunu böyle keyfi olarak takdir ettim.” E denetim, nerede bir denetim? O zaman muhalefet orada denetim için bulunamaz. Biz ağzımızı bantlayalım çıkalım, pandomim mi yapalım? Vücut diliyle mi anlatalım? Biz halk adına aldığımız oylar adına, halk iradesi adına orada konuşamayacaksa parlamenter olmanın bir kıymeti harbiyesi var mı, kalacak mı? Hayır.

İşte bu darbe anayasasıyla barışmadan sonra, onun arkasında durmadan sonra şimdi İç Tüzük’te “yemin” diye bir kavram getirildi. Yemin değiştirilmiyor. Bu kadar değişiklik yapıldı. Yeminin değiştirilmesi akla gelmedi nedense? Bu yemin metnine ilişkin o kadar çok eleştiri var ki, o kadar büyük handikaplar var ki bu yemin metni Anayasa’da yazılmış. E Anayasa’daki metni değiştirmeyi akıl etmeden, daha doğrusu teşebbüs etmeden Anayasa’yı değiştirmeyi önüne koymadan İç Tüzük’le nasıl bunu düzenlersiniz? Bu, Anayasa’ya aykırı. İç Tüzük’le Anayasa değişebilir mi? Değişemez. Bütün İç Tüzük değişikliği Anayasa’ya aykırıdır ve bu, Anayasa Mahkemesinden, eğer cüret edebilirlerse, ihraç edilmeyi ve hapse girmeyi göze alabilirlerse dönecek. Ama biz kimseden kahramanlık bekleyemeyiz. Anayasa Mahkemesi üyeleri de -açıkçası bu bir kahramanlıktır- “Vallahi bu İç Tüzük Anayasa’ya aykırıdır, ben iptal ettim.” derse onların başına ne geleceğini hepimiz biliyoruz. Anayasa Mahkemesinin 2 üyesi tutuklu, 4 Kasımdan beri, 20 Mayıs’tan beri Anayasa’da dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin bizim başvurumuz, Eş Genel Başkanımızın bile içinde olduğu 11 milletvekilinin başvurusu Anayasa Mahkemesinin önünde ama karar vermiyor. Veremiyor mu? Vermiyor mu? Defalarca çağrı yaptık. İhtihadınıza sahip çıkın. Siz daha önce dediniz ki: “Milletvekilleri tutuklu yargılanamaz, serbest seçim hakkı ihlalidir. Anayasa’ya aykırıdır. Balbay kararı ortada. Bu içtihat değişmedi. Sekiz buçuk aydır parlamenterler içeride tutulmaya devam ediyor. Karar vermiyor. Veremiyor. Vermiyor da demek istemiyorum. En son Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ekime kadar Türkiye’den savunma istedi. Niye bu örneği veriyorum. İç Tüzük değişikliği de çünkü Anayasa Mahkemesi önüne gidecek. Denetim mekanizmalarının zapturapt altına alındığı, özgür davranmadığı bir ortamda demokrasinin denge denetleme sistemi, fren mekanizmaları ortadan kalkmıştır. O zaman isteyen istediğini yapar, mahkeme de karar veremiyor, bizim de başka başvurabileceğimiz bir yargı yolu yok. O zaman parlamenter demokrasinin artık cenaze namazını kılabiliriz.

Buradan gelmek istediğim nokta şu: İç Tüzük değişikliği Anayasa’ya aykırıdır. İç Tüzük değişikliğinde yemini değerlendirmemiz için önce yemin metnini tartışmamız lazım. Şimdi yemin metni ne tekrar hatırlatmak istiyorum. 81’inci maddede nasıl bir yemin metni var? Yani okumayayım ama bu yemin metnini çünkü bunu biz iradi olarak okumuyoruz, söylüyoruz da. Bu çoğulcu değil, bu kapsayıcı değil. Bu Türkiye yurttaşlarının yüzde 100’ünü kapsayan bir yemin metni değil. Burada usulî bir zorunluluktan dolayı aslında herkes bu yemin metnini okuyor. Üstelik namus ve şeref üzerine okuyor. Yani bu bir sır değil. Bu defalarca tartışıldı. Yemin metninde ne var? Türkiye toplumunun özü yok. Çoğulculuk yok, çok renklilik yok, çok seslilik yok. Hepsi inkâr ediliyor. İnkâr ediyor. Toplumsal yapıyı reddeden bir yemin metni var. Türkçe imla kurallarını, yapısını, anlamsızlığını hiç tartışmaya bile gerek duymuyorum. Çok daha düzgün bir yemin metni yazabiliriz. Bu kadar rahat anayasa değişikliği yapılırken yemin metnimizi neden gözden geçirmiyoruz? Neden yemin metnini değiştirme girişimi

yerine yemin etmeyenlerin vekilliğini düşürmeyi önümüze koyuyoruz. Bunu Anayasa Komisyonu üyelerine gerçekten sormak istiyorum. Bu, toplumsal yapıyı ret ve inkâr eden bir yemin metnidir ve milletvekilleri de -en azından biz kendi adımıza söyleyelim- zorunlu olarak okuyoruz çünkü halkın bize verdiği yetkiyi bir ritüeldir, bir seremonidir, hani orada sadece önümüzdekini okuyoruz. Sizler nasıl yapıyorsunuz bilmiyorum. Peki, bu yemin metni, egemenliğin millete ait olmasını içeriyor. Çok güzel gerçekten. “Hukukun üstünlüğü” diyor, “demokratik cumhuriyet” diyor, “herkesin insan hakları ve temel hürriyetleri” gibi kavramlar da var yemin metninde ama diğer bölümü tekçi, otoriter ve totaliter, ikisi birbirleriyle çatışıyor, zıt. Hem halkın ve milletin egemenliği diyeceksin hem de tekçi bir zihniyetle yemin içeceksin. Böyle bir tutarsızlık olabilir mi? Yemin metni kendi içinde tutarsız. Bizim burada yemin etmeyen Sayın Zana gibi vekillerin vekil kabul edilmemesi yerine yemin metnini tartışmamız lazım. Gelin yeni bir yemin metninde uzlaşalım.

Peki, yemin nelere mal oldu? Bir de bunu düşünmemiz lazım. 1992 yılında hepiniz biliyorsunuz ki Sayın Zana bir yemin içti ve bunu şöyle söylemişti o zaman, hafızamda kaldığı kadarıyla. “...”^(x) “Bu yemin metnini Türk ve Kürt halkının kardeşliği için okuyorum.” demişti. Kıyamet koptu. Masalar, gürtlüler, tepkiler orada kalsa iyi. Leyla Zana on yıl cezaevinde yattı. On yıl arkadaşlar. Bu basit bir mesele değil. Bir parlamenter on yıl cezaevinde kaldı ve suçu neydi? Bir yemin metninde kendi ana diliyle, Kürtçe “Ben bu yemin metnini Türk ve Kürt halkının kardeşliği için okuyorum.” dediği için. Peki, sonra ne oldu? Sayın Zana ceza aldı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bozdu. İşte biliyorsunuz, sonra 25’inci ve 26’ncı Dönemde milletvekili seçildi. Şimdi Sayın Zana üzerinden... Bu, Zana düzenlemesidir -adını koyalım- ya da HPD düzenlemesidir onun şahsında. Yani bu başka bir yöntemle HDP’lilerin tasfiye edilmesinin bir sürecidir. Sizi 1992 yılına gerçekten otuz saniyelğine götürmek isterim. Öyle bir ortamda bir Parlamenterin hem de yemin metninin dışında bir cümle sarf ettiği için. Yemin metninin içinde değil. Doğru, yemin metni diyelim ki kabul edelim usulen, diyelim ki kabul edelim varsayım olarak- bir bütün olarak okunur ama öncesinde ve sonrasında bir cümle sarf edilmesi bu kadar kıyamet kopartacak, bu kadar histeriye sebep olacak bir mesele değildir, olmamalıdır. 1992’den 2017 yılına yirmi altı yıl geçti, biz bir milim ilerleyemedik. Tekçiliği aşmada, çoğulculuğu yakalamada gerçekten bu ülkede farklılıkların olduğu kabulünde bir arpa boyu yol gidemedik. Ara dönemde skalada ara ara kabuller, çözüm süreci, olumlu mesafeler de katedildi ama yine 180 derece bir geriye dönüşle karşı karşıyayız. Rahmetliyi -saygıyla anıyorum- Şerafettin Elçi’yi de anımsatmak isterim. Kendisi 1978-1979 yılları arasında Bayındırlık Bakanıydı ve orada çalıştı. Bakanlığı döneminde şöyle bir cümle kurmuştu, sadece hatırlatıyorum: “Türkiye’de Kürtler vardır, ben de Kürt’üm.” Ne oldu biliyor musunuz? Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi kendisine iki yıl üç ay ceza verdi. Yine, bazı Kürtleri işe aldığı iddiasıyla, sadece iddiasıyla Yüce Divanda iki yıl dört ay ceza aldı ve otuz ay cezaevinde yattı. Sadece “Ben Kürt’üm, Türkiye’de Kürtler vardır.” dediği için ve kendisi on yıl siyasi haklardan men edildi, on yıl ve sonrasında da avukatlık yapmaktan da mahrum edildi. En son, partimizden Diyarbakır Milletvekili seçildi. Kendisiyle seçim çalışmalarında bir dönem çalışma fırsatını buldum rahmetliyle. Gerçekten, o dönemlere atfen konuşmalarını ve anılarını dinlemek de insana ayrı bir zenginlik ve ufuk katıyor. Şimdi, Şerafettin Elçi ağabeyimiz aramızda yok, Leyla Zana şu anda Parlamentoda milletvekilliği yapamıyor yemin içmediği için ama bunları bizim burada tartışmamız lazım. Bu, gerçekten demokratik bir yöntem mi? Gerçekten yemin metnini değiştirme şansımız olamaz mı?

1 ^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Peki, şeye geleyim, Sayın Zana'nın Mecliste şu anda kabul edilmemesinin yani yeminin kabul edilmemesinin gerekçesine. Sayın Zana şöyle dedi başta, daha yemin metnine başlamadan: "..."^{2(x)} Türkçe çevirisi, tam çevirisi şu: "Onurlu ve kalıcı bir barış umuduyla..." Bunu okudu ve sonra Türk milletini yerine "Türkiye milleti önünde ant içiyorum." dedi ve Sayın Baykal'ın Meclis Başkan Vekili olarak müdahalesiyle yemini kabul edilmedi. Ya, şundan daha kabul edilebilir bir cümle olabilir mi? "..."^{3(x)} "Onurlu ve kalıcı bir barış için..." ya da "Türkiye milleti önünde..." Bunun neresi sakat? Biz neden bu yemin metnini değiştirip bunu yapmıyoruz? Hayır, biz, İç Tüzük'ü değiştiriyoruz -Anayasa'ya aykırı- Zana vekillik yapmasın ha! Türkiye bölünecek sanki. Nasıl bir şey bu, nasıl bir tekçiliktir, nasıl bir baskıcı, çoğunlukçu, totaliter bir yaklaşımdır? Bunu kabul etmek nasıl mümkün olabilir?

Peki, şeye de gelmek istiyorum, yemin içmeden milletvekili olunabilir mi, olunamaz mı? Milletvekilliği nedir? Milletvekilliği, milletvekili adayının halktan seçimle destek almasıdır. Hepimiz milletvekiliyiz, gidiyoruz, aylarca milletvekili seçim çalışmaları yapıyoruz, halk bize oy veriyor. Eğer Seçim Kanunu'na göre yeterince bir standarda geliyorsa siz milletvekili seçiliyorsunuz zaten. Milletvekili halk iradesinin vücut bulmasıdır, milletle vekil arasındaki bir akit değil mi, bir sözleşmedir? Yani bana oy verdi, mazbatasını aldım. Doğru, hani, yemin metnine şu eleştiri gelebilir, şimdiden, gelmeden söyleyeyim: Başka ülkelerde de yemin metinleri var, farklı şekillerde var. Bir ritüeldir, olabilir. Bunu Anayasa Komisyonunda da çok tartıştık, bizim de önerimiz var yemin metnine ilişkin ama bu yemin metninin aynı zamanda kapsayıcı da olması lazım, herkesin uzlaştığı bir yemin metni olması lazım. Şimdi, seçildiği anda, mazbatasını aldığı anda sandıklardan çıkan iradedir milletvekilliği, orada yemin içtikten sonra değildir. Hadi, şey yaptılar, çok tartışıldı, şu anda Sayın Zana'nın... Yani bunlar bizim için asla önemli meseleler değil, en son kendisi de Meclis Başkanına bir mektup yazdı, kaleme aldı. Genel Kurul çalışmalarına katılmadı diye Meclis Başkanlık Divanı tarafından bir yazı tebliğ edilmiş, "Şu tarihler arasında siz yoklamalara katılmadınız." diye bir uyarı yapıyor, kendisi de yanıtını vermiş. Yani ona atıfta bulunayım sadece. Yanıtında diyor ki "Ben gelemiyorum." Çünkü sekreteri yok, işten atılmış, zaten hiçbir özlük hakkı verilmiyor, danışmanı yok, hiçbir vekillik statüsü... E, Genel Kurula zaten gelemiyor. Şimdi yüz binlerce insanın oy verdiği bir milletvekili şu anda onurlu ve kalıcı bir barış talep ettiği için milletvekilliği yapamıyor. Ne farkı var on yıl cezaevine atmaktan, ne farkı var hukuksuz bir şekilde insanları cezaevinde tutmaktan, ne farkı var Şerafettin Elçi gibi bir şahsı "Ben Kürt'üm." dediği için otuz ay cezaevinde tutmaktan ve on yıl siyasi haklardan mahrum etmekten? Bu, çok daha ağır değil mi, en azından aynı ağırlıkta değil mi? Biz, iktidar üyelerine hatırlatıyoruz. Geçmişte söylediğiniz sözlerle ya artık tümüyle nedamet getirdiğinizi, onlara sahip çıkmayacağımızı söyleyin ya da o sözleri açıklayın bize. 1992 darbesine karşı söylemlerinizi size hatırlatıyoruz, milletvekili yemin krizinin olmaması gerektiği yönündeki düşüncelerinizi size hatırlatıyoruz, demokrasi yönündeki beyanlarınızı, tarihsel arka planını sizlere hatırlatıyoruz. Şu anda Sayın Zana şahsında yemin metninin bu şekilde düzenlenmesi açıkçası tekçi, milliyetçi, baskıcı, çoğunlukçu, totaliter bir yaklaşımın sonucudur. Hiçbir farklılık yoktur. On yıl, yirmi yıl, otuz yıl tarihin ileri gitmesi düşünceleri değiştirmemiştir. Hâlbuki "diyalektik" diye bir kavram var, "değişim" diye bir kavram var. Avrupa, dünya adım adım ilerlerken, yeni dünyada neredeyse parmakların korunması için -abartarak söylüyorum- sözleşmeler yapılacakken biz hâlâ elli yıl önceki, altmış yıl önceki durduğumuz noktada sayıklıyoruz. Sonra da diyoruz ki "Türkiye'ye Avrupa niye tepki gösteriyor? Bizim dostumuz yok, hepsi bize düşman." Ya, direniyoruz, Türkiye direniyor; tutuculukta direniyor, tekçilikte direniyor, insan haklarını ihlal etmekte direniyor, işkencede direniyor, yapmaya devam ediyor. Şu anda, sanırım 10 insan hakları savunucusu Çağlayan Adliyesine çıkacak. Bütün dünyanın konuştuğu bir mesele. Tanıdığım, çok yakından tanıdığım isimler

^(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

var, arkadaşlarım var. Özlem Dalkıran Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye temsilciydi. İlkur Üstün Türkiye Kadın Koalisyonunun sözcüsü. Kadın hakları konusunda dünyaca bilinen bir isim İlkur Üstün. Birleşmiş Milletlerde çalışmaları var ve Türkiye kadın hareketinin en önemli figürlerinden biri. Yine, Nalan Erkem, bir hukukçu, insan hakları savunucusu ve diğer arkadaşlar. Neymiş? Ajan faaliyeti yapıyorlarmış. El insaf ya, el insaf yani! Bunların ne yaptıkları, ne yazdıkları, ne çizdikleri, nasıl hak savunucusu oldukları herkesçe biliniyor. Tırnak içinde, hepinizin affına sığınarak söylüyorum, kimseye atfen değil, hani halk dilinde vardı ya "Ufak at." mı diyorlar? Yalanın bir ölçüsü olur yani, böyle bir yalan olabilir mi? ABD Dışişleri Bakanlığı açıklama yaptı, Avrupa Birliği üyesi ülkeler açıklama yaptı "İnsan hakları savunucularını serbest bırakın." diye. Af Örgütü Türkiye temsilcisi şu anda cezaevinde. Bütün Türkiye'ye karşı kampanya var bütün uluslararası alanda. Sonra, iktidar yetkilileri çıkıyor diyor ki: "Ya, bize düşmanlık yapıyorlar." Yok efendim, kimse size düşmanlık yapmıyor. Siz hak tanımıyorsunuz, hukuk tanımıyorsunuz, özgürlük tanımıyorsunuz, bu yüzden uluslararası alanda da eleştiri alacaksınız. Sıfır sorun demiştiniz, şimdi hiç dostu yok Türkiye'nin, sıfır dost. Biz kendimize dönüp bakacağız. Bizim çok güzel atasözlerimiz var; iğneyi kendimize batıralım, çuvaldızı diğerlerine. Hiç bizde hata yok mu? Türkiye'nin dış politikasında, iç politikasında hiç hata yok mu? İşte böyle İç Tüzük değişiklikleri gelirse, Kürtler Meclisten böyle atılırsa, parlamenterler böyle hukuksuz bir şekilde rehlin alınırsa dış dünyada tabii ki Türkiye'nin itibarı sıfıra iner.

Peki, yemin metni konusunda sadece biz mi böyle düşünüyoruz? Hayır. Aslında, iktidar partisinin en önemli isimlerinden Sayın Şentop'un Uzlaşma Komisyonundaki sözlerine atıf yapmak istiyorum sadece. Hani, bugün değişmiş, Başkan yok burada ama aynen şöyle: Sevgili Rıza Türmen söz alıyor, biz de oradaydık, "Bu 'Anayasa'nın sözü ve ruhu' ibaresi var bizim önerimizde, diğer üç öneride olmayan bir şey bu, Anayasa'nın sözü ve ruhu; bunu kabul edebilir miyiz?" Rıza Türmen soruyor.

Sayın Şentop diyor ki: "Ben ruh konusunda biraz tereddütlüyüm."

Profesör Doktor Ali Akyıldız "Amaçsal yorum anlamına geliyor." diyor.

Sayın Türmen "Evet." diyor.

Sayın Şentop devam ediyor: "Yani çok geniş bir alan açıyor yorum için bu -Sayın İyimaya hatırlar, ruh meselesi- zaten o yorum esasları arasında da var, sözünü de..."

Mustafa Şentop'un Anayasa ruhu konusunda itirazlarını şimdi söylüyorum: "Yani sözü, metin, ruhu bilmiyoruz; kim biliyor? İşte, ruh çağırıcılar, Anayasa Mahkemesi çağırıyor ruhu, diyor ki: Turgut Özal, Süleyman Demirel, Ahmet Necdet Sezer aday bu ruh çağırmaya, ruh onaylıyor; Abdullah Gül aday, ruh diyor ki: '367 lazım.', 'toplantı yeter sayısı' mesela. Yani hep ruhu var, bu ruhla ilgili problem var. Bunu parantez içerisinde söylüyorum, kanunların lafı, ruhu bağlamında değil bu söylediğim: Bizim Anayasa'nın resmî ideolojisi dediğimiz şeyi, paradigması dediğimiz şeyi Anayasa kendisi bir hukuk metninde 'ruh' olarak ifade ediyor. Problem burayla ilgili tabii."

Kesinlikle katılıyorum, ruh çağırıcılığını bırakalım; ne ruhu ya! Bir ilke konuşalım, değer konuşalım; üzerinde konuşacağımız değerleri, ilkeleri konuşalım. İşte Sayın Şentop'un söylediği sözlere bugün imza atabiliriz ama şimdi Sayın Şentop Anayasa Komisyonu Başkanı ve kendisi de maalesef ruh çağırıcıların arasına katıldı yani onun da artık geçmişteki sözlerle bir bağı kalmadı.

Biraz toparlamak istiyorum. Şimdi, bu yemin metnine ilişkin bir de şunu hatırlatmak istiyorum: Şu anda, bu yemin etmeyenlerin vekil sayılmayacağı meselesi de tabii ki Anayasa'ya aykırı ve burada ayrımcı bir yaklaşımın temelleri üzerinde şekillenen bir değişiklik teklifiyle karşı karşıyayız. İktidar partisi şu kolaycılığa kaçıyor: Ben Anayasa değiştirmek yerine İç Tüzük'ü değiştireyim, istediğim kanunları çıkarayım, yeni bir ihtiyaç duyduğumda yeni bir değişiklik yaparım zaten." Aynen böyle

işletiyor. Meclis tarihinde -bir araştırma yapıyorum yakında inşallah bitecek, sorularımıza cevap alamıyoruz çünkü- en çok kanun hangi dönemde yapıldı? Aynı kanunlarda -biliyorsanız yanıt isterim gerçekten- kaç defa en çok hangi iktidar döneminde değişiklik yapıldı? Kendi yorumum, bilgiye dayanmıyor: Kesinlikle AK PARTİ iktidarı döneminde. Aynı kanun ya! TMK 10'la görevli mahkeme, özel yetkili ağır ceza mahkemesi, sulh ceza hâkimleri; ya, aynı kanunda değişiklik yapılıyor, bir yıl sonra işleyişte bir sıkıntı çıkıyor, iktidar partisi sil baştan yeni bir değişiklik yapıyor...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Adına “özgürlük hâkimi” dediler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - ...ve “özgürlük hâkimi” diyor; ya, neredeyse milleti giyotine götürüyorlar, bir de adını “özgürlük hâkimi” koymuşlar; algı yönetecekler ya. Sulh ceza hâkimlerinin önünden kimse kaçamaz yani, bir karar verildi mi gidiyor. Şimdi, TMK 10'la görevli olsun, DGM olsun, özel yetkili mahkeme olsun; aralarında ne fark var? Hiçbir fark yok. Zihniyet aynı, yaklaşım aynı, kararlarda hiçbir değişiklik yok, aynı kararlar farklı kesimler tarafından veriliyor. Ama hakkını yemeyelim, çok ileri düzenlemeleri 17-25 Aralık tarihinden sonra yaptılar, muazzam bir düzenlemeydi. Ben avukatlık yapıyordum o zaman, gerçekten Türkiye tarihinde asla bu kadar ileri bir değişiklik görmemiştim. Ya, ertelemeye sınır kalktı çünkü iktidar partisi yetkilileri sanıktı o zaman, şüpheliydiler; suç ve cezalarda limitler düşürüldü, savcı ve hâkimlerin yeri değiştirildi, o kadar özgürlükçü düzenlemeler yapıldı ki -yani şu anda konumuz olmadığı için girmiyorum- sonra bir baktık bütün soruşturmalar bitti, takipsizlik kararları verildi, beraat kararları verildi çünkü şüpheli kendileriydi 17-25 Aralıkta; kendileri için lehe düzenleme yaptılar, o arada faydalanan olmadı değil, Hizbullahçılar da faydalandı mesela, üst düzey yetkililer patır patır tahliye oldu; işte, farklı düzenlemelerle başka sanıklar da tahliye oldu ama düzenleme kişiye, gruba, partiye özgü yapıldı. Hâlbuki hukukta bütün düzenlemeler genel, soyut, ilkesel olur, herkese uygulanır, somut olarak soyut normlarla yapılır. Ben yargılanacağım diye hâkimimi değiştirme yetkim varsa, savcımı değiştirme yetkim varsa, yargılanacağım maddeyi değiştirme yetkim varsa ve ben bunu değiştiriyorsam buna hukuk diyemeyiz; bu, hukuk değil, bu başka bir şey; bunun adını hepimiz biliyoruz.

Şimdi, son olarak bir de şeyi söyleyeyim: Geçen hafta, üç gün önce burada bir konuşma yaptım ben ve bu konuşmada değişiklik teklifinin 16'ncı maddesini eleştirirken tümüyle doğal, tümüyle spontane o an içimden Kürtçe konuşmak geçti. İki cümle kurdum ya, hani benim ana dilim, burada belki başkalarının da ana dilidir; içimden geldi böyle bir an hani bu dili konuşurken. Tutanakları aldım, “x” olarak geçilmiş. Ya “x” ne? Ne demek “x”? Bu bir dil, ben bu dilde iki cümle kurdum, bunu yazsanıza, bunun yazılmayacağına dair bir İç Tüzük hükmümü mü var? Ya da “Kürtçe konuştu.” deyin. Yani “Arkadaşlar, görevliler bu dili bilmiyor.” deyin hani o an çeviremediyse ya da Divan Başkanı bana desin ki: “Bunun Türkçesini söyley misiniz?” Ben söyleyeyim, çevireyim. Herhâlde Kürtçe cümleyi kurabildiğime göre Türkçesini de çevirebilirim; “x” demiş. Hadi diyelim ki buraya kadar diyebilirsiniz ki bir sorun yok, tutanağın devamı: Sayın İstanbul Milletvekili Hasan Sert direkt -Kürtçe konuşmam üzerine bir hareket oldu, buradakiler bilir, bir tepki yine; garip bir histeri oluşuyor- dedi ki: “Bana dediniz değil mi?” Çünkü karşıdan bana çok sert tepkileri geldi, ya neredeyse bürokratlar bile tepki gösterecek. Burada diyor ki: “Bana dediniz değil mi?” Ben de “Olabilir, siz de olabilirsiniz.” diyorum. “Bana mı, başkasına mı?” diye tehditle söylüyor. Ben de diyorum ki: “Yani siz de gösterdiniz tepki.” Sonra Hasan Sert diyor ki: “Gösteriyorum tabii ki düzgün konuşun.” Bu arada altını çiziyorum, “Düzgün konuşun.” dediği şey, “Kürtçe konuşamazsın, Kürtçe konuşma.” demek. Düzgün konuşuyorum, konuşmaktan hiçbir şüphem yok, sizlerin varsa bilmiyorum yani Türkçeyi de Kürtçeyi de İngilizceyi de birazcık bilirim yani, “Düzgün konuş.” ne demek? “Bu dilde konuşma.” demek. Ben de “Haddinizi bilin.” diyorum. “Bir dakika, hatibin sözünü kesmeyin.” diyor Divan, “Tahrik ediyorsunuz.” diyor, tekrar devam ediyor, “Toplantı insicamını bozma...” falan.

Burada demek istediğim bu “x” olduğu için bu tartışma niye oldu bu tutanağı okuyan kimse anlayamaz. Burada olmayan, benim hitabıma tepki gösterildiğini anlamayan, kim anlayabilir? Hiç kimse.

Peki, Sayın İyimaya’nın bir örneğini vermek istiyorum, Çerkezce konuşmuş.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Tutanaklara nasıl geçmiş?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Aynen okuyacağım.

Yanlış telaffuz edersem Sayın İyimaya lütfen siz söyleyin.

“Filiz Kerestecioğlu: Teşekkürler Sayın Başkan.

Başkan: Yukarıdan bir ses “...”^(x) Yani ben tutanaktan okuyorum, yanında “Nasılısınız?” diye, herhâlde siz “Nasılısınız?” diyorsunuz.

Şimdi, Sayın İyimaya’nın Çerkezce konuşması tutanağa geçiyor -ya da başka bir dil de, Gürcüce de olabilir, bütün dillere saygım var- niye benimki “x”? Bunun bir izahı var mı? Varsa biri aydınlatсын beni, gerçekten cevap istiyorum. 20 milyon yurttaşın konuştuğu dilde ben burada iki cümle kuracağım “x” yazılacak, başka diller aynen geçecek. Şimdi, bu ayrımcılık değil mi? En basitinden söylüyorum, bu, dile düşmanlık değil mi? En basitiyle ayrımcılıktır, yani en hafif deyimiyile ayrımcılıktır ama ben Kürt diline yönelik tutumu da ekleyerek bu dil düşmanlığıdır diyorum. Kürtçe olunca “x”, başka dilde olunca, ben İngilizce konuşsam yazılacak, iddia ediyorum, yazılıyord; Fransızca konuşsam yazılacak ama Kürtçe konuşunca yazılmıyor.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Bu konuya bir açıklama getirebilir miyim?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bitireyim, tabii ki, tabii ki ya da getirin, buyurun Sayın Başkan.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdurrahman Öz geçti)

BAŞKAN – Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Ahmet Aydın, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.-TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın’ın, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi’nin 1’inci madde üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Çok sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, ben detaylı bir açıklama yapmayacağım ama özellikle bu konuyla ilgili Sayın Daniş Beştaş gündeme getirdiği için ben yasama uzmanı arkadaşlarla bir kez daha görüştüm çünkü benim de bildiğim öyleydi, şimdi, Anayasa’mıza göre resmî dil Türkçe, tutanaklar da Türkçe tutuluyor ve Türkçeden başka herhangi bir dille yazım yapılmıyor. Oraya “x” de değil, belki eskiden öyle olabilir, bilemiyorum ama “Bilinmeyen bir dille konuştu.” diye dipnot düşülüyor. Bu, İngilizce de olsa, Arapça da olsa, Kürtçe de olsa, başka bir dil de olsa aynı usulle böyle bir şey yapılıyor. İstisna var mıdır yok mudur, başka bir şey olmuş mudur bilmiyorum ama tabii ki Kürtçe düşmanlığı yapmak ya da dile düşmanlık, dile ayrımcılık kesinlikle yani benim de tasvip etmediğim, buradaki hiçbir arkadaşımızın da kabullenemeyeceği bir durumdur, böyle bir şey yok. Tamamen Anayasa’nın emri, resmî dilin Türkçe olması ve tutanakların sadece ve sadece Türkçe tutulmasından kaynaklanıyor. Türkçe dışında bir dille konuşma yapıldığı zaman orada “bilinmeyen bir dille” diye dipnot çekiliyor, başka da bir şey yazılmıyor.

Teşekkür ediyorum.

4 ^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Sadece bu konuyla ilgili bir açıklama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, tutanağı gönderdim.

BAŞKAN – Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben tamamlıyorum.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Yalnız bu incelenmemiş tutanak, ben...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, ben size kendi aldığımı verdim.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani ben tutanağı da verdim Sayın Meclis Başkan Vekilimize.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – İncelenmemiş tutanak, ben onu bir sorduracağım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hı, hı. Yani burada bir çarpıklığı ifade etmek için bu örneği verdim. Sayın İyimaya'nın da 23 Kasım 2016 tarihli Adalet Komisyonu tutanağı yani elimdeki tutanak.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Bir saniye... Devam edeyeyim mi bu konuyla ilgili?

Burada tutanağın altına bir dipnot düşülmüş ve oraya da bir rakam verilmiş, “x” diye dipnot olarak ifade ediliyor, orada, alta “Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.” Az önce söylediğim gibi yani “Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.” diye o şekilde not düşüyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yine benim cümlem geçmemiş ama önemli olan o.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN - Yani o sadece Kürtçe ya da başka bir dil için değil, hangi dilde konuşma yapılırsa yapılsın “Türkçe dışında bir dil” diye yazılıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ben size geçen bir tutanak gösteriyorum ama.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Altına dipnotu düşmüşler aynı şekilde.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Tabii, bu arada bu tutanağı göstermem bu yazılmasının anlamında değil ha, sakın yanlış anlaşılmasın, biz yazılmasından yanayız. Sayın İyimaya'nın nasıl cümlesi yazılmışsa diğer diller de yazılınsın diyorum, yoksa ben yermiyorum, aksine destekliyorum bunu ve o da yazılınsın diyorum. Yani bu sanki özgürlükleri kısıtlama gibi algılanırsa çok üzülürüm.

Netice itibarıyla şunu söylüyorum: Aynı zamanda o “Nasılısınız?” kavramı “w” diye yazılmış, öcüdür “w”, Kürt alfabesinde vardır. “NeVroz” dediğimiz için yargılandık bizler, “w” kullandığımız için ama Meclis tutanaklarında Sayın İyimaya'nın sözleri “w” ile yazılmış, hem de o kadar güzel yazılmış ki, büyük harfle, imla kurallarına uygun yani bunu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kanunla o kalktı ama, “x” artık harfi alfabeğe dâhil edildi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok, eskiyi söylüyorum, hani artık öyle.

Yani bu konuda milyonlarca insanın kullandığı Kürtçe dilinin bu şekilde “x” olarak kodlanmasını ve yazılmamasını da kabul edilemez bulduğumu söylüyorum ve son cümlemi de “x” olarak geçse bile “...”^{5(x)} diyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

2.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın ve Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

5 ^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Mümkün olduğunca çok kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de şu anda annemden öğrendiğim dille konuşsam muhtemelen buradaki katılımcıların yüzde 90'ından fazlası anlamayacaktır o konuşmayı. Çünkü bizim Türkçe diye ifade ettiğimiz dil resmî dildir, yoksa Türkiye'de elbette çok çeşitli lehçeler kullanıyoruz ve lehçe de bir dildir unutmayalım ki.

Bir anekdotu paylaşmak isterim: Bir bayram günü ailecek annemi ziyaret ettiğimizde yanımızda bir başka yöreden misafirimiz de var, üç gün misafir ettik ve üç gün konuşulanların çok büyük bir çoğunluğunu da anlamadı çünkü yöresel ve yerel konuşma diliyle ifade edildiği için, onlar kitaplarda veya medyada, gazetelerde veya resmî meclislerde konuşulan bir dil değil.

Öncelikle, herkesin konuştuğu dil anasının dili, ana dili, elbette kutsaldır ve saygıdeğerdir. Bu, mevzumuzun da dışındadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşulan, neticede Parlamento diyoruz ya hepimizin anlaşabileceği, anlayabileceği bir dildir. Yine aynı mantıkla mesela Sayın Sancar da farklı bir ana diliyle konuşuyor olabilir veya Sayın İyimaya veya diğer arkadaşlarımız, Sayın Aydın; hepimiz için geçerli.

Şimdi, çocuklar bahçede oynuyor fakat sofraya da kurulmuş; 8-10 çocuk, yeğen, kardeş çocukları oyunu bırakıp sofraya oturmuyor ama annem de ısrarla çocukları çağırıyor bahçeden, en sonunda biraz da kızdı sofraya gelinmeyince “Gelin len, çençen edip durmayın...” dedi.

Yazabildiniz mi bu benim dediğimi, yazabildiniz mi?

BAŞKAN – Sayın Akçay, ben anladım Aydınlı olarak.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aydınlı olarak anladım.

Mesela, Aydın, Ege deyince “efe” denir. “Ama memleketin dağlarında çalı kakıcılar da var, değil mi?”

Peki, yazabildiniz mi Sayın Hanımefendi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama ben bu kadar hızlı söylemiyorum ki, gayet sarih söylüyorum, siz acele konuşuyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yok, yok.

“Gelin len, çençen edip durmayın...” Yani daha da yavaş söyleyebilirim.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Çinceye benzedi biraz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani ben de esprili olarak “Benim annem çok güzel Çince biliyor.” derim.

Şimdi “çalı kakıcı” kavramının, Türk Dil Kurumu sözlüğüne bakalım, Deyimler Sözlüğü'ne bakalım, Google'a giriniz, inanın karşılığını bulamazsınız ama çok önemli bir kavram ve kelimedir ve Türkçedir. Çalı kakıcı bir deyimdir, bir sıfattır, “efe” sıfatının tam zıddını ifade eder yani “efe” kavramının yüklendiği bütün olumlu sıfatları, özellikleri... Efe, mazlumun yanında ve sözcüsü ise çalı kakıcı, zalimin sözcüsüdür ama efe kılığındadır, kendisini efe gibi satmak ister, soysuzdur, hırslıdır, toplum tarafından aşağılanan ve kendisine de böyle “efe” dedirmek isteyenlere “çalı kakıcı” denilmiştir. Şimdi, birisine Mecliste, diyor ya burada “tahkir ve tezyif etmek, hakaret etmek” filan, şimdi muhtemelen ben böyle bir “çalı kakıcı” filan desem herkes durur ama bu, çok ağır bir hakarettir, küfür derecesinde tahkir ve tezyiftir.

Yani dili bu şekilde alıp, hemen belli bir dile inhisar ettirip bunun üzerinden bir propagandaya dönük veya bir değerlendirmeye dönük görüş serdetmeyi doğrusu zorlama bir yorum olarak değerlendiririm.

Değerli arkadaşlar, bu kısa yapmak istediğim fakat pek de kısa olmayan yoruma rağmen hazır yeri gelmişken de... Çünkü Sayın Beştaş söz alınca Sayın Emir'in ifadelerine giremedim, kendisi de yok herhâlde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayrıldı, gelecek.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, o zaman onu sonraya bırakalım.

Sayın Beştaş “İç Tüzük’te hiçbir parti dışlanmamalıdır.” dedi ve doğru dedi ve bu İç Tüzük çalışmasında hiçbir parti dışlanmamıştır. Hatırlarsak 8 Haziran tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının davetiyle bütün 4 partinin de grup başkan vekilleri olarak bir araya geldiğimizde bu İç Tüzük çalışmasına yönelik bir davetti ve toplantıydı. O toplantıda hem Cumhuriyet Halk Partisi hem Halkların Demokratik Partisi çok açık bir şekilde bu İç Tüzük çalışmalarında yer almayacaklarını ifade ettiler ve Sayın Filiz Kerestecioğlu katılmıştı. “Teklif meşru mu?” diye sordu. Evet, teklif hem teklif olarak hem de teklifin getiriliş şekli itibarıyla son derece meşrudur. Bunu milletvekilleri de teklif edebilir. HDP de bir teklif getirebilirdi. Eğer 4 siyasi partiden 2’sinin katılmadığı bir İç Tüzük teklifini... Yani biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak katılmamak mecburiyetinde miyiz, görüşmemek mecburiyetinde miyiz? Bir muhalefet partisi olarak bizim bir sorumluluğumuz var. Bu sorumluluğu duyduk ve daha evvelki yaptığımız açıklamalar çerçevesinde de biz bu görüşmeleri yaptık.

Şimdi “Bazı pazarlıkların yapıldığı kamuoyuna yansdığı bir ortam daha.” dedi Sayın Beştaş. Ben bu ifadelerden sarfınazar etmesini beklerim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Neyi?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani sanki bazı pazarlıklar olduğunu kamuoyuna, basına yansdığı şeklinde. Yansdığıнын on katı daha bunlar reddedilmiştir, herhangi bir pazarlık da söz konusu olmamıştır. Ne Adalet ve Kalkınma Partisi ne de Milliyetçi Hareket Partisi asla ve kata böyle bir pazarlığın içerisinde olmamıştır. Bu İç Tüzük teklifi son derece iyi niyetle ve makul ölçülerde müzakere edilerek, tartışılarak ve üzerinde bir mutabakat sağlanarak birlikte imza atılmak suretiyle verilmiştir. Aşırı ve zorlama yoluyla vehimlerden uzak durmakta fayda vardır.

Yemin meselesi. Anayasa’ya bir aykırılık söz konusu değildir bu İç Tüzük değişiklik teklifinde. Yemini aynen okumak da bir mecburiyettir ve ayrıca yemin Anayasa’nın 81’inci maddesi “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri göreve başlarken aşağıdaki şekilde ant içerler.” diyor. Yani göreve başlamanın bir ön şartı olarak zaten Anayasa getirmiş, İç Tüzük’te buna paralel olarak ifade ediliyor. 24’üncü Dönem Uzlaşma Komisyonunda mutabık kalındığı üzere “aynen” kelimesi “aynen” ibaresi de bu İç Tüzük değişikliğine işlenmiştir ve yemin bir sadece bir ritüel değildir değerli arkadaşlar. Anayasamızda...

BAŞKAN – Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hemen tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yemin bir ritüel değildir sadece ondan öte Anayasa’nın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin göreve başlamasının bir şartıdır.

15’inci maddedeki değişikliği Sayın Emir ifade... 83’üncü maddeyle ilişkilendirildi. Tabii bir maddeyi bir bütünü ve tamamı, cümlesi içerisinde değerlendirmek lazım. Bir kısmını okur bir kısmını okumazsak o zaman yarım yorum yapılmış olur. “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık

Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.” Yasama dokunulmazlığını düzenleyen en önemli birinci paragraf bu. Bunu da hatırlatıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın İyimaya'nın bir söz talebi vardı, ondan sonra ara vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – İki cümle ama...

BAŞKAN – Sayın İyimaya'dan sonra Sayın Beştaş size söz vereceğim ama yemek arası vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de bir dakika isteyeceğim.

BAŞKAN - Bir de tabii Başkanlık Divanı olarak bizim bir iş programımız var, nihayetinde süreci yürütmekle de görevliyiz. Bu konuda da milletvekili arkadaşlarımızdan, Komisyon üyesi arkadaşlardan bize yardımcı olmalarını talep ediyoruz.

Söz sırası Sayın İyimaya'da.

Buyurun Sayın İyimaya.

3.- Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tabii bu İç Tüzük müzakerelerinde makalelerim, dava dilekçelerim çokça atfı görüyor. Şahsen memnun oluyorum fakat Adalet Komisyonundaki bir Kafkas dil grubundan geliştirilen bir söylem amacından saptırılıyor. Orada gerilimli bir müzakere vardı ve HDP'den gelen Sayın Kerestecioğlu gerilimi düşürmek için kendi dilinden bir nükte amacıyla söylenmiştir, zaten başkaca bir cümle yok. Ben de Anayasa'nın 3'üncü maddesinde açık bir defa Parlamento tutanaklarının resmî dil olması sebebiyle Türkçe tutulması gerektiğini düşünüyorum. Bunun dışındaki sapmaları bir hüccet, bir kanıt, bir argüman olarak kullanmamak gerekir. Ama nükteden esas üretmenin de mümkün olmadığını arkadaşlarla paylaşmak istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın İyimaya teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş, lütfen, toparlarsak yemek arası vereceğiz.

4.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya'nın ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, öncelikle amacından saptırdığım bir olgu söz konusu değil. Ben olduğu gibi tutanakları gösterdim. İki ayrı dilde cümleler kurulmuş. Ayrıca hangisinin nükte içerdiği hangisinin kötü bir şey içerdiği tartışmadan azadedir. Bunu not olarak düşünüyorum. Ben amacından saptırmadım, sadece iki dil; biri “x” yazılmış, biri aynen yazılmış; bunu söyledim. Diller arasına da hiyerarşiyi asla koymuyorum, bütün dillere aynı saygıyı, aynı özeni göstermek gerektiğini de söyledim ve yazılmasını savunduğumu da söyledim, asla amacından saptırmadım; birincisi.

İkincisi de Sayın Akçay'ın söylediği: Yani Kürtçe bir lehçe değil, Kürtçe bir dil ve milyonlarca yurttaşın ana dili. Dünyanın her yerinde...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Lehçe de bir dildir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - Lehçe ayrı bir şeydir, onu şimdi tartışmaya girersek yemek yiyemeyeceğiz.

Kürtçe bir dildir, kadim bir dildir ve dünyada milyonlarca insanın, Kürt halkının kullandığı bir dildir. Bu dilde yazılan binlerce kitap, eser vardır ve bu dili yine hepimiz çok iyi biliyoruz. Bunun nükte içerdiği ya da anlaşılmadığı ya da hızlı konuşulduğuna atfen söylemedim. Bir dilin “x” olarak nitelendirilmesini söyledim ve dile dair küçük bir arka plan tarih bilgisi de verdim. Bu tutanaklara geçsin diye söylüyorum.

Ayrıca “sarfinazar etme” dediniz. Yani ben orada kamuoyundaki iddiaları buraya getirdim. Dedim ki: Burada anlaşma var mı, yok mu; pazarlık var mı, yok mu, varsa açıklasınlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aksi yönde açıklamalarımız var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - Açıklamalarınız var aksi yönde. Ama sonuçta siyaset de böyle bir şeydir yani bizim eleştiri hakkımız vardır, siyaset yapıyoruz siz de cevap veriyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyorum.

Sayın Mahmut Tanal’ın bir dakikalık söz talebi var.

5.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Ramazan Bayramı mesajının sakıncalı kavram içerdiği gerekçesiyle gönderilmediğine ve kürsüde söylenen ifadelerle ilgili de bu uygulamanın yapılması durumunda gelinebilecek ortamı takdirlere sunduğuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum hepinize.

Öğleden sonraki hakkım saklı kalmak kaydıyla. Konu hep şeyden konuşuldu, Meclisin kürsüsünden sarf edilen cümlelerle ilgili. Ben Ramazan Bayramı’nda şöyle bir mesaj gönderdim bölgedeki seçmenlere: “Adalet timsali dinimizin mübarek Ramazan Bayramı’nın adaletli günlere vesile olması dileğiyle bayramınızı kutluyorum. Av. Mahmut Tanal.” Burada “timsali” kelimesi nedeniyle PTT tarafından içinde “tim” geçtiği için, tersi de “mit” geçtiği için sakıncalı bir kavram gördüğünden dolayı benim mesajımı göndermediler. Ben şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisiyle bu konuda ihtilaf hâlindeyim. Yani biz eğer bu kavramları... Düşünebiliyor musunuz eğer bunun üzerine kürsüde söylenen kavram şu oldu, bu oldu üzerine düşürsek çoğunluğun oylarıyla gelebileceğimiz ortamı takdirlerinize sunmak için ben söz aldım. Anlayışınıza teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 14.30’da başlamak üzere ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 13.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.42

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

6.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi görüşmelerinde TBMM Başkanlığının bir Başkan Vekiliyle temsil edilmesine gerektiğine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Meclis Başkanlığından ve Hükümetten herhangi bir temsilci yok şu anda. Bakanlığın temsil edilmesiyle ilgili her ne kadar İç Tüzük'te bir esneklik varsa da -"temsil edilebilir" diye- geleneklerimizde bakanlık temsilcisi olmadan...

BAŞKAN – Meclis Başkanlığı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Meclis Başkanlığının seçilmiş bir temsilcisi, bir başkan vekilinin olması gerekiyor; ilk imza sahiplerinden birinin olması... İç Tüzük değişikliği olduğu için bunlar önemli. Başlayamayız bu şartlarda.

BAŞKAN – Meclis Başkan Vekilinin gelmiş olması toplantılara başlamamız için yeterlidir diye düşünüyorum.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gerçi Komisyonun çalışması için yeterli çoğunluk yoktur ama sanıyorum itiraz da yok, konuşmaya başlayacağız.

Ben Sayın İyimaya'nın burada olmasını isterdim. Komisyon çalışmaları başladığı günden beri, konuşan hemen hemen bütün hatipler Sayın İyimaya'ya gönderme yapıyorlar, makalelerine, yazmış olduğu dilekçelere. Ben öyle bir şey yapmayacağım. Sayın İyimaya karakolda doğru söyler ama mahkemede şaşar, hep böyledir, o nedenle ona çok fazla gönderme yapmayacağım.

Değerli arkadaşlarım, elbette demokrasilerde seçilmiş çoğunluk kararları alacak, ülkeyi yönetecek; bunda hiçbir şüphe yok. Zaten seçim vazgeçilmez, seçimle gelen çoğunluk hükümet olacak ve ülkeyi yönetecek ama o sistemin demokrasi olabilmesi için aynı zamanda, azınlıkta olanın, az olanın da konuşma hakkının, kendini düşüncelerini ifade etme hakkının hiçbir şekilde kısıtlanmaması gerekiyor. Bu iki şey olmazsa mevcut olan sistem demokrasi değildir. Maalesef, Türkiye'de Adalet ve Kalkınma Partisinin son yıllarında ülke böyle bir sisteme doğru yuvarlanıp gidiyor yani demokrasiden giderek

uzaklaşıyor. Gerçekten, muhalefetin ya da azınlıkta olanın, az olanların konuşma hakkı, kendini ifade etme hakkı ciddi bir şekilde kısıtlanıyor. Bu Meclis İçtüzüğü değişikliği teklifi de bu şekilde, bu motivasyonla hazırlanmış bir tekliftir.

Değerli arkadaşlarım, bu teklifi konuştuğumuz ülke atmosferinden de kısaca söz etmek gerekiyor. Şu anda, öteden beri var olan, toplumda ayrışma, kutuplaşmanın giderek derinleştiği bir dönemdeyiz. Hatta ve hatta derinleşme değil, bu ayrışma ve kutuplaşmanın başka bir merhaleye geçtiğini görmekteyiz. Öteden beri tepede kurulan, özellikle Sayın Cumhurbaşkanının kurmuş olduğu sert kutuplaştırıcı dil, artık dil olmanın ötesine geçmiş, daha tehlikeli bir hâl almış, muhalefeti fiili bir şekilde susturacak bir merhaleye, aşamaya gelmiştir maalesef. Son birkaç günden beri 15 Temmuzla ilgili, 15 Temmuz askerî darbe girişiminin anmalarında yapılan konuşmalar, takınılan tavır bunu çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. Sayın Cumhurbaşkanı 15 Temmuz için bir çerçeve, bir tanımlama yaptı ve açık bir şekilde, net bir şekilde bu tanımlamanın dışında, doğrudan ya da dolaylı bir şekilde yorum yapanları darbeci olarak ilan etti. Değerli arkadaşlarım, darbecilik ağır ceza gerektiren, ağırlaştırılmış müebbet gerektiren, müebbet hapis gerektiren bir suçtur. Bu durumda 15 Temmuzla ilgili resmî, yani Sayın Cumhurbaşkanımızın çizmiş olduğu çerçevenin dışında bir yorum yapanlar demek ki suçlu ilan ediliyor ve bir şekilde ceza yaptırımıyla karşı karşıya kalacak demektir.

Değerli arkadaşlarım, her fırsatta “millet” tanımı yapıyor. Bu “millet” tanımı... Zaten bütün resmî ideolojiler de kendine göre bir “millet” tanımı yapmıştır. Şimdi, çok açık görülmekte ki Türkiye’de yeni bir resmî ideoloji inşa ediliyor ve bütün kavramlar; sadece “millet” değil, “vatan”, “bayrak”, bütün kavramlar bu çerçevede yeniden inşa ediliyor. Burada öyle bir dil ortaya konuluyor ki “Bizim gibi düşünenler, bu şekilde bakanlar, bu şekilde yorumlayanlar, bizim kurmaya çalıştığımız bu yeni millî ideoloji çerçevesinde olanlar millet; bunun dışında olanlar düşman.” diye tanımlanıyor. Böyle bir ortamda biz İç Tüzük değişikliği yapıyoruz ve bu İç Tüzük değişikliği teklifinin bütün maddelerinde açık bir şekilde düşüncemizi ifade etmeyi daha da güç hâle getirecek düzenlemeler var.

Değerli arkadaşlarım, şöyle baktığımız zaman, işte, “Zana maddesi” filan denildi ama ben bakıyorum, iki temel konu var bu İç Tüzük değişikliğinde: Bir, iktidarın muhalefetin konuşma sürelerini kısıltması; ikincisi de muhalefetin kendini ifade etmesine, düşüncesini ifade etmesine en azından disiplin cezası, Meclisten çıkarılma ve para cezası gibi yaptırım getirilme gayreti var.

Şimdi, ilk okuduğumda, Adalet ve Kalkınma Partisinin temsilcilerinin konuşmasını dinlemeden önce şöyle düşünmüştüm: Rahmetli Türkeş’in 12 Eylül’den sonra “Biz hapisteyiz, fikirlerimiz iktidarda.” diye bir sözü var. “Acaba bu süre kazanmayla ilgili maddeler konusunda MHP’yle bir ortaklık kurmak için Adalet ve Kalkınma Partisi düşüncemizi ifade konusunda getirilen maddeleri kabul mü etti, MHP’yle bu şekilde bir anlaşmaya mı vardılar?” diye düşünmüştüm ama öyle değilmiş. Milliyetçi Hareket Partisinin öteden beri dillendirdiği bir konu, şu anda da Adalet ve Kalkınma Partisi düşüncemizi ifadeyi mesele hâline getirmiş ve ona cezai yaptırım getirmektedir.

Bu hâliyle bu İç Tüzük değişikliğine bir taraftan “süre kazanmak”, diğer taraftan da “Kürt annesini görmesin” değişikliği diyebiliriz. Niye bunu söyledim? Sadece Kürtlerin kendini ifade etmeleri, “kürdistan” gibi kelimeleri kullanmaları değil, daha geniş bir şekilde düşüncemizi ifade etmenin önüne yeni engeller getiriliyor ama Meclisteki tartışmaları, Meclis Genel Kurulundaki tartışmaları dikkate alırsak bunlar için geliyor demektir, öyle görünüyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, burada teklif sahipleri “İhtiyaç olan, sistematik, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurumsallaşmasını sağlayacak, etkin, verimli, çağdaş gelişimlere ayak uyduracak, kaliteli yasa yapmayı sağlayacak değişiklikler yapıyoruz.” diyorlar. Böyle değil yani daha evvel Mecliste İç Tüzük’le ilgili kurulan komisyonların raporlarına, yazmış oldukları tasarlara baktığımız zaman, bugün

elimizde olan bu 17 maddelik değişiklik, hiçbir şekilde iddia edildiği gibi Meclisin daha etkin bir şekilde, çağdaş gelişimlere ayak uyduracak şekilde yasa yapmasını kolaylaştıracak, Türkiye Büyük Millet Meclisini kurumsallaştıracak değişiklikler değil bunlar.

Yapılan şeyler... Tek tek maddelere girmeyeyim ama iki konunun üzerinde durmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi süreyle ilgili -bunu herkes söyledi- muhalefetin, özellikle grup önerileri verdiğinde süresi kısıtlanıyor. Hadi buna işte "Meclis çoğunluğu böyle uygun gördü, tamam." filan diyebiliriz; işte, Anayasa'nın değişik maddelerine yorumlarla aykırı olduğu iddia edilebilir ama süre kazanmak için gündeme getirilen bir değişiklik var ki bu gerçekten vahim. Anayasa'nın 96'ncı maddesi çok açık, net değerli arkadaşlarım. Yani, Meclisin toplantı yeter sayısının, karar yeter sayısının ne olduğu belli. Toplantı yeter sayısı üçte 1'i, 184; karar yeter sayısı da dörtte 1'i, 138, çok açık bir madde. Şimdi, siz yoklama yapmayı istemeyi kaldırıyorsunuz. Peki, yoklama yapılmayınca Mecliste en az 184 ve 138 kişinin bulunduğunu nasıl tespit edeceksiniz değerli arkadaşlarım, böyle bir şey var mı? Yani, bu gerçekten komik bir durum. Ha, deniliyor ki: "Netice itibarıyla yasanın bütünüyle ilgili yapılacak oylamada bu aranacak zaten." Değerli arkadaşlarım, uzun süreden beri, bildiğiniz gibi, işte, torba yasalarla, temel yasalarla, birbirleriyle hiç ilgisi olmayan, çok farklı konulara bir sayı veriliyor ve bir yasa altında görüştürülüyor. Öyle maddeler var ki bu maddelerin birbiriyle ilgisi yok. Daha başka şeyler var. Mesela, Hükümet sık sık hiç taslakta, tasarıda, Meclis komisyonundan gelen raporda sözü edilmeyen değişiklikler yapıyor ve bu değişikliklerin oylanmasında da yoklama istenmeyecek yani toplantı yeter sayısı 184 ve karar yeter sayısı 138 aranmayacak. Yani, bu Anayasa'ya açık bir şekilde... Yani bunun için anayasacı, hukukçu filan olmaya gerek yok, açık bir şekilde ortada. Yani, mevcut Anayasa Mahkemesi üyeleri, yani ne olsalar bile bu açık gerçeği örtebilirler mi, gerçekten endişe var burada.

Değerli arkadaşlarım, ikinci önemli konu da düşünce ifadesiyle ilgili 15'inci maddede yapılan değişiklikler. Bakın değerli arkadaşlarım, Adalet ve Kalkınma Partisinin ilk yıllarından başlayarak 2010'lara kadar demokratikleşme yolunda çok ciddi, önemli değişiklikler yapıldı. Bunlar yeterliydi, değildi, muhalefet partisi katılmıştı, katılmamıştı; bunlar tartışılabilir ama bir bütün olarak aldığınızda, yani, nasıl işte 12 Eylülde askerî darbe oldu, askerî yönetim geldi, arkasından 1983'te seçimler, yavaş yavaş Anayasa'da değişik zamanlarda yapılan değişiklikler, yasalarda değişik zamanlarda yapılan değişiklikler, daha sonra 1999'da Avrupa Birliği sürecinin yeniden başlamasıyla ilgili o çerçevede, o süreçte yapılan değişiklikler... Yani, bir karanlıktan yavaş yavaş demokrasi açısından aydınlığa doğru, daha gelişmiş demokrasiye, daha kullanılabilir hak ve özgürlükler rejimine doğru bir gidiş var ama 2010'dan itibaren, 2011 seçimlerinden sonra ve özellikle de 15 Temmuz 2016'dan sonra, OHAL ilan edilmesinden sonra Türkiye hızlı bir şekilde yine karanlığın içine doğru gidiyor. Şu anda üzerinde konuştuğumuz İç Tüzük değişikliğinin özellikle 15'inci maddesi bunu açık bir şekilde ortaya koyuyor. O kadar genel cümlelerle yazılıyor ki değerli arkadaşlarım, Hükümetin istemediği ya da o anda Meclisi yöneten Meclis Başkan Vekilinin beğenmediği, çoğunluk grubunu rahatsız eden her şey bir şekilde cezalandırma konusu olabilecek. Arkadaşlarımız bu konuya sık sık değindi, ben uzun uzun konuşmak istemiyorum ama bu değişiklik... Kim bunları yorumlayacak? Hele hele dışarıda herhangi bir yurttaş konuşunca suç teşkil etmeyen bir konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisinin kürsüsünde bir milletvekilinin ifade etmesi, dillendirmesi durumunda cezayla karşı karşıya bulunması asla ve asla kabul edilebilir bir şey değildir.

Ben uzatmayacağım, teknik bir konuşma da yapmayı düşünmüyorum ama başta Adalet ve Kalkınma Partisi olmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini, bütün arkadaşları uyarmak istiyorum: Değerli arkadaşlarım, bu yol, yol değil. Yani demokrasi elden gidiyor bir tarafa, yani demokrasiyle ilgili çok ciddi gerilere düştük, o başlamış olduğunuz demokrasiye doğru yürüyüş

durdu çoktan ve gerilere doğru gidiyor, bunu bir tarafa bırakıyorum; toplumdaki bu ciddi ayrışmayı, kutuplaşmayı, düşmanlaşmayı görmüyor musunuz değerli arkadaşlarım? Sayın Cumhurbaşkanının bu konudaki davranışları artık yani siyasetin malzemesi, “Ne yapalım işte, seçim zamanları, iç politika...” “Artık o da bir partinin genel başkanı. Dolayısıyla, bir parti genel başkanı gibi konuşuyor.” Yani bunların çok ötesine geçti. Bakın, geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanı, ana muhalefet partisinin genel başkanıyla ilgili bir söz söyledi. Bu söz, değerli arkadaşlarım, bu gerginliğin, sadece siyasetin tepesinde devam edecek -bu şekilde değil- bu gerginliğin sokağa kadar yansıdığını, yansıyacağını açık bir şekilde ortaya koyuyor değerli arkadaşlarım. Bir defa yani siz değişik yasal düzenlemelerle, OHAL’lerle hak ve özgürlüklerin kullanılmasını engelliyorsunuz, hukuk devletiyle ilgili ciddi gedikler açılıyorsunuz, sorunlar oluyor, adaletsizlikler oluyor, bu adaletsizlikler birikiyor ve toplumun kutuplaşmasını hızlandırıyor, düşmanlaşmasını hızlandırıyor buraya kadar ama şu anda içinde bulunduğumuz durumda, bu merhaleyi geçmişiz çünkü Sayın Cumhurbaşkanı ana muhalefet partisi genel başkanına diyor ki: “Sokağa çıkamazsın.” Değerli arkadaşlarım, bu kabul edilebilir bir şey değil. Adalet ve Kalkınma Partisi içinde dün daha fazla ama bugün de akliselimle hareket edebilecek dünya kadar arkadaşımızın olduğunu biliyorum. Bunlar kabul edilemez değerli arkadaşlarım. Etrafınıza bakın, çevremizde olup bitenlere bakın, Suriye’yi görün, Irak’ı görün. “Hayır, efendim, ne ilgisi var, biz Suriye miyiz, Irak mıyız?” filan, yani bu şekilde konuşma lüksümüz yok. Bakın, toplum hızlı bir şekilde buraya gidiyor. Burada tarihi bir görev var. Bugünün siyasetçilerinin en temel görevi bu gidişi durdurmaktır değerli arkadaşlarım. Diğerleri daha sonra bir şekilde düzeltilir, geri adım atılır ama burada daha ileriye atılacak, uçuruma doğru atılacak bir adımın geri dönüşü yoktur. Şimdi size Irak’ın ve Suriye’nin bilançosunu sunmak istemiyorum; her gün, her akşam televizyonlarda, ertesi gün gazetelerde bu bilançoğu görüyorsunuz. Bu İç Tüzük çok daha güzel bir ortamda, daha evvel Meclisin uzlaşma komisyonlarında yapılan çalışmalar esas alınarak çok daha uygun bir şekilde yapılabilir ve bu çalışma en azından bir yumuşamanın vesilesi kılınabilir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kolay gelsin.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Ertuğrul Kürkcü’de.

Buyurun Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar, hepinizi sevgi, saygıyla selamlıyorum.

Umarım bu Komisyona girdiğimiz gibi çıkmayız. Bunu ummak istiyorum fakat umudumun da olmadığını söylemek isterim çünkü gidişat öyle ki bu gelen tasarımı herhangi bir biçimde değiştirmemek konusunda hem 2 parti arasında hem de o 2 partinin arkasındaki yüksek iradının kontrolü bakımından herhangi bir imkân gözüküyor. Bu tasarının burada olması bizi son derece güç bir görevle karşı karşıya bırakıyor çünkü Parlamentoda temsil edilen çoğunluk ittifakının dışındaki partiler olarak bu gidişati önleyebilmek için elimizde şu an için sözden başka bir şey yok fakat bu sözlerin de bir karşılığı olmadığını, bir diyalektik olmadığını, bütün bu müdahalelerin kurucu, yaratıcı bir tartışmaya yol açmadığını da görüyorum başından beri bunu izlerken. Çoğunluk partisi milletvekilleri ve müttefikleri sükûnetle izliyorlar, tartışmaya girmiyorlar. Bir an önce bu İç Tüzük taslağının taslak olmaktan çıkıp Parlamenteoya inmesi bakımından bulunabilecek en makul yol bu olduğu için tartışmalarla durumu uzatmamak ve eldeki metni Parlamenteoya dayatmak üzere son derece sakin bir ittifakla karşı karşıyayız. Demek ki “sakin” her zaman olumlu bir anlam taşıymıyormuş, onu da buradan öğrenmiş oluyoruz.

İkinci olarak, söze başlarken, bir komisyon üyesi olmayarak sözümün kısıtlanmaması ve hareketlerimin kısıtlanmaması bakımından Başkanın gösterdiği davranışı takdir ettiğimi söylemek isterim çünkü Anayasa Komisyonundaki bir önceki tecrübemi hâlâ son derece büyük bir iç sıkıntısıyla hatırlıyorum. Milletvekilimiz Tuğba Hezer'in milletvekilliğinin düşürülmesi maksadıyla bir araya gelmiş olan Komisyon, karar vereceği sırada "Üye olmayanlar çıksın." diye bir dayatmada bulundu. Aslında milletvekillerinin, komisyon toplantılarının herhangi bir anında yer dışında herhangi bir sebeple salonda olmamalarını talep etmek dahi milletvekilliği statüsüyle, Meclisin çalışmasıyla asla bağdaştırılamayacak bir şeydi. "Komisyon Meclisten üstündür; Komisyon Başkanı, komisyondan da üstündür." fikrinin cisimleştiği bu davranışın eleştirisini yaparak oradan çıktık ama bu hâlâ içimde bir ukde. Hiçbir milletvekili arkadaşımıza, hiçbir komisyon başkanının böyle davranamayacağını bir içtihat olduğunu, bunun bir bedahet olduğunu, başka türlüünün olamayacağını mutlaka burada kayda geçirmemiz gerekir. Bu güvenle konuşmaya devam etmek istiyorum.

Şu an tartışmakta olduğumuz İç Tüzük, herhangi bir sosyal, kültürel, Meclisin çalışma süreçlerinin ihtiyaçları, halkın daha iyi temsili, daha iyi yasalar yapılması için Meclisin reforme edilmesiyle tamamen ilgisizdir. Hiç böyle bir gerekçe yoktur bu İç Tüzük taslağının arkasında, birbirimizi kandırmayalım. Gerekçe bu açıdan bütünüyle hükümsüzdür. Eğer gerekçe buysa, bu gerekçeyle zaten böyle bir iç tüzük taslağı yapılamaz idi.

Benim diyeceğim şey şudur: Buradaki gerekçeler daha sonra anlam kazanması için gerisindeki bir ittifaka, bir fikir birliğine, bir anlayışa muhtaçtır. O da aslında Türkiye'nin içinden geçmekte olduğu olağanüstü koşullara, bir olağanüstü hâl rejimine duyulan ihtiyaçla ilgilidir. Bu ihtiyacı aslında MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin kendisi son derece vezir bir biçimde ifade ederek "Sayın Cumhurbaşkanı fiili başkanlık durumundan vazgeçmeyecekse fiili duruma hukuki bir boyut kazandırılmalıdır, her gün suç işleyen bir yönetimden söz edilemez. Ya Anayasa Cumhurbaşkanı uyaacak ya Cumhurbaşkanı Anayasa'ya uyaacak. Varsa bir teklif, gelsin değerlendirelim." dedi. İşte, bu İç Tüzük'ün miladı da o gündür ve o karardır; o kararın, o ittifakın üzerine dayanmaktadır. Sayın Erkan Akçay diyor ki: "Aramızda hiçbir pazarlık olmadı." At pazarlığından söz etmiyoruz ama böyle bir Anayasa değişikliği ve bu Anayasa değişikliğine bağlı böyle bir iç tüzük olması konusunda aranızda son derece açık bir mutabakat, son derece net müzakereler, bu müzakerelerin sonucunda alınmış, verilmiş kararlar ve bunun sonucunda önümüze gelen taslak var.

Halkların Demokratik Partisi, bu taslağın oluşturulmasına katılmadı çünkü bizzat ortamın kendisinin, bu İç Tüzük'ün gündeme getirilmesi koşullarının kendisinin halkın menfaatlerine, Parlamentodaki muhalefet güçlerinin menfaatine aykırı olduğu kanaatinden ötürü buraya gelmedi. O nedenle bu ittifakın kendi eserini ortaya çıkarmasını bekledi ve bu eser ortaya çıkmıştır, önümüzdedir. Dolayısıyla, bu İç Tüzük'ün herhangi bir biçimde, gerekçede belirtildiği gibi, Parlamentonun işlev ve vazifelerini yerine getirmede kolaylaştırıcı, verimliliği ve etkinliği artırıcı nitelikte olduğu, bu işlev ve vazifeleri yerine getirirken parlamenterlerin uyması gereken kuralları da belirttiği, hukuki bir belge olmanın yanına, sosyal ve kültürel şartların ve gereklerin yansıdığı bir belge olduğunu kimse söyleyemez. Eğer tababet alanında çok sık kullanılan bir klişeye başvuracak olursak, bu operasyon sonucunda operasyon son derece başarılı bir biçimde yerine gelmiş olacaktır fakat hastayı kaybedeceğiz çünkü böylelikle aslında Parlamentonun bir müzakere zemini, değişik fikirler, toplumun çelişen, çatışan çıkarlarını dile getiren, bunları bir yönetim ilkesi hâlinde yasalaştırma, kurallaştırma, toplumla açık bir müzakere sürdürmek için kurulmuş olan Parlamento, onun içinde yer alan partilerin bir bölümü bu müzakere devresinin dışına atılmaktadır bu İç Tüzük'le. O nedenle, bunun, Parlamentonun işlevlerini geliştirdiğini söylemek mümkün değil, olsa olsa şöyle denilebilir: Parlamento bu İç Tüzük kabul edildiğinde bir

kanun yapma fabrikasına, hakikaten bir kanun yapma fabrikasına dönecektir çünkü burada zaman başına düşen yasa miktarı bir performans kriteri olarak çoğunluk milletvekillerine üst irade tarafından dayatılmış olacaktır. O nedenle, bu İç Tüzük'ün aslında hiç gündeme gelmemesi gerekirdi.

Bir iç tüzük ihtiyacı yok mu? İç Tüzük tartışması yapılmamalı mıydı? Zaten Meclis benim bildiğim kadarıyla, ben bu Meclisin bir üyesi değilkenden başlayarak, ben çocukkinden beri hep İç Tüzük tartışır, ben bunu biliyorum, burada bir mesele yok ama bunu yapmanın usulünün herhâlde önümüze gelen taslak olmadığını ezbere biliyoruz hepimiz. Aslında bu teklifi getirenler de bunun böyle olmadığını, Parlamentonun asli işlevlerini kolaylaştıracağını, bunların halkın karar alma mekanizması olarak Parlamentoyu daha da güçlendireceğini düşünmüyorlar. Bu Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi arasında Cumhurbaşkanlığı rejimine geçiş dolayısıyla oluşmuş bulunan ittifakın zorunlu bir sonucu olarak ortaya gelmektedir. Nereden yaz tatilinin ortasında alelacele yapılmış bir İç Tüzük'ü tartışmak aciliyetine sahiptik ki, kimin böyle bir acelesi vardı? Benim bildiğim kadarıyla Cumhurbaşkanının böyle bir acelesi var. "Zaman, zaman, zaman." her konuşmasında bunu dinliyoruz ama Meclisin böyle bir telaşı ya da Meclis çoğunluğunun böyle bir telaşı yok çünkü benim gördüğüm kadarıyla, bu Mecliste bulunduğum beş yıl boyunca bu Meclis tarihinde yapmadığı kadar çok yasa yaptı, bazen aynı yasaları 2 kere yaptı.

Bakın, ben size bir tane örnek vereyim, yasaları yaparken hangi mantık, yasaları yeniden yaparken o mantık aynen nasıl geçerli oluyor: Türk Hava Yollarında grev ihtimali var iken Meclise derhâl, apansız, bir torbanın içinde bir yasa geldi, sivil havacılık iş kolunda grevler kanunen yasaklandı yani grev yapılamayacak iş kolları arasında sivil havacılık girdi; Türk Hava Yolları grevi çöktürüldü, sendika yönetici değiştirdi, bir ay sonra sivil havacılık kolunda grevler yeniden serbest bırakıldı. Böyle, bu kadar hızlı, bir ay içerisinde aynı yasayı 2 kere değiştirecek kadar hızlı yasa yapabilen bir Mecliste "Yasa yapmaya zaman bulamıyoruz." sözlerinin herhangi bir açıklayıcılığı yok. Bu, muhalefetin yasa yapma sürecinde kendi görüşlerini açıklamak ve kabul ettirmek için kullanacağı zamana ihtiyaç yok demektir çünkü muhalefete ihtiyaç olmadığı anlaşılmaktadır. Şu an Türkiye'de nüfusun yüzde 49'u en kötü ihtimalle zaten muhalefet bile değil, darbe yandaşı olarak nitelenmiş durumdadır. Dolayısıyla "Mecliste de seslerinin kesilmesinde bir mahzur yoktur." diye bu tasarımı ortaya koyanlar elbette düşünüyorlar, buna şüphe yok. Birbirimizi sükûnet, asalet, kibarlık vesaireyle yatıştırabiliriz fakat bu, bunun arkasındaki gerçeği ortadan kaldırmaz ki. Bu İç Tüzük yürürlüğe girdiği andan itibaren, pek çok arkadaşın benden önce anlattığı gibi, artık muhalefet milletvekilleri o an Mecliste bulunan çoğunluğun niyetine, değerlendirmesine, telakkisine göre şu ya da bu millî değeri inkârla, Anayasa'nın başlangıç 4 maddesine aykırılıkla, bunları tahkir ve tezyifle suçlanarak derhâl cezalandırılacaklar. Ve üstelik, ne kadar kötü bir şey, insanlar sözlerini tartarken artık dışarıdaki, Mecliste olmayan yurttaşlarımız "Başıma bir iş gelir mi?" diye düşünürken milletvekilleri de "Acaba aylığım elimden gider mi?" diye düşünmekle karşı karşıya bırakılıyorlar. Cezanın, bir müeyyidenin gerekçesi nedir? Karşısındakinin feda edemeyeceği bir şeyle onu tehdit etmek ve yapacağını yapmaktan caydırmak. Dolayısıyla, ben aklımdan geçeni cebimden geçene dengeleyip bu konuda bir karara varacağım ve lafımı yutacağım. Yutar mı insan lafını? Siz yutar mısınız? Herhangi bir kimse yutar mı bunu? Bence hiç kimse yutmaz.

Böylelikle, sonuçta, geldiğimiz yer Meclisin de bir yasa yapma fabrikasının yanı sıra bir ceza kesme ve suç işleme fabrikası hâline dönüşmesi demek olacaktır. Çünkü hayatın, toplumun, siyasetin olağan akışını değiştirdiğiniz andan itibaren, önceden öngörmediğiniz bir sürü anomali burada devreye girecek. Bunlara ne lüzum var? Niye böyle olsun? Çünkü, aslında iki parti arasındaki ittifak bunu gerektiriyor. Ben öyle düşünüyorum, benim tasavvurum o, benim aklımdaki denklem o ki Adalet ve Kalkınma Partisi sürat açısından yani hiç kimseyi dinlemeden buldozer gibi yasaları geçirmek ve canının istediğini yasalastırmak bakımından bir garanti alıyor, Milliyetçi Hareket Partisi de kendi

doktrinini Meclis doktrini hâline getirmek bakımından Adalet ve Kalkınma Partisinin bu ihtiyacına karşılık gelecek bir destek veriyor ve kendi ihtiyacını elde ediyor. Çünkü başka nasıl açıklanabilir sevgili arkadaşlar? Bir İç Tüzük'ün nasıl olmaması gerektiğini yıllar boyunca anlatmış olan bir partinin Meclisteki ve Komisyondaki heyeti, bunun tam tersi bir metnin altına niçin girsin? Bugüne kadar hiçbir zaman “Bir İç Tüzük’e acilen ihtiyacımız var. İç Tüzük’ü bu yaz değiştirdik, değiştirdik; değiştirmedik memleketin başı dertte.” dememiş olan bir Milliyetçi Hareket Partisi niye bu telaş içerisinde bu tasarımı birlikte kotarıp buraya getirsin? Üstelik, son derece kötü formüle edilmiş, hiçbir uluslararası normla bağdaştırılamayacak, geçmiş Anayasa metinleriyle bir devamlılık, bir tutarlılık, Türkiye anayasacılığının içinde yeni bir merhale olacak bir şekilde değil de tamamen bir gariplikler silsilesi, birbirini yadsıyan mantıklar ama netice olarak “Win, win: Sen de kazan, ben de kazanayım. Sen doktrinini harekete, hayata geçir, ben de zamanı kazanayım.” diye aslında çelişkili bir ittifakın bize verdiği bir metnin karşı karşıyayız. Bununla yol alamayız. Daha doğrusu, şu olabilir tabii ki, pekâlâ mümkün: Sonuçta “Evet efendim”ci bir Meclisi “Hayır.” diyenlerin elini kolunu, ağzını bağlayarak tesis edebilirsiniz ama bunun adına “parlamentar demokrasi”, “parlamentar demokrasinin gelişmesi” vesaire diyemeyeceğiniz apaçıktır.

Doğrusu, ben özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinin bugüne kadar sürdürdüğü toplumsal çoğulculuğun Meclise yansıtılması konusundaki müktesebatını da bu İç Tüzük’le birlikte çöpe atmış olduğunu düşünüyorum ya da bu, belki kaba kaçabilir, bir kenara bıraktığını, rafa kaldırdığını düşünüyorum; şundan ötürü: Biz hepimiz, Halkların Demokratik Partisinde siyaset yapanlar, öteki partilerde ve öteki düşünce evrenlerinde yaşayanlar kadın milletvekillerinin başörtüsüyle Meclise girmesi meselesinde, bunu bir laiklik tartışması değil, bunu bir toplumsal çoğulculuğun görünürlük kazanması; evde, sokakta, tarlada olanın Mecliste de olmasının kaçınılmazlığı, demokrasinin ancak toplumda olana hak tanıyan, toplumda olanı karar mertebesine yükselten bir arayış olduğu gerekçesiyle destek verdik. Bizim açımızdan mesele herhangi bir kutsalın orada ya da burada olması meselesi değildi, mesele hayatta nasılsa Mecliste de öyle olsun fakat ben öyle görüyorum ki bu, Adalet ve Kalkınma Partisi için yeterliymiş. Bütün öteki kalıpları bir yanda tutarken sadece bu kalıbı kırmakla yetinmek aslında toplumda olanın Meclise yansıtılması bakımından kararlı ve tutarlı bir davranış içerisinde olunmadığını gösteriyor.

Öte yandan, ben tabii, Milliyetçi Hareket Partisine de sormak istiyorum: Bir muhalefet partisinin hâlâ, istediğiniz ittifakı kurmuş olun, nasıl kurarsanız kurun, önünde sonunda sandığın önüne gidildiğinde herkes kendi kaderiyle, kendi seçmeniyle baş başa. Ben kamuoyu yoklamalarına bakıyorum, bütün partilerin gelişim grafiklerine bakıyorum. Şu an, yarın seçim olacak olsa Milliyetçi Hareket Partisi, Halkların Demokratik Partisinden daha avantajlı bir toplumsal desteğe sahip değil yani bu Meclisin kendi evreninde bir azınlığı olmaya devam edecek. Peki, azınlıkta olan bir partinin çoğunluğun elini böylesine güçlendiren, kendi kaderini çoğunluğun eline teslim eden bir İç Tüzük yapmakta ne gibi bir menfaati olabilir? Bu, bana sorarsanız, siyasi mantıkla...

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, ben sözlerinizi bölmek istemiyorum ama madde gündemine davet etmek istiyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Tabii ki ama böyle olmadan madde gündemi anlaşılmaz.

BAŞKAN – Madde gündemine davet etmek istiyorum, Sayın Kürkcü, lütfen.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Peki.

Özetle, neresinden baksanız siyasi mantığa, toplumsal gelişme doğrultusuna, partilerin evvelki müktesebatlarına göre aslında olmaması gereken bir metin, şimdi bir kararlılıkla burada tutuluyorsa bunda başka bir düşünce var demektir. Bu başka düşünce bir olağanüstü hâl rejiminin ihtiyaçları bakımından saf dışı edilmesi gereken muarızların sesinin kesilmesi için acil bir ihtiyaç olarak yan yana gelmiştir. Sonrası, belki “Sonrası Allah kerim.” diyorsunuz ama ben sonrasının aslında Parlamentodan, Parlamentodaki sözünden, Parlamentodaki temsilinden yoksun bırakılan insanların bunu “Ne yapalım, kaderimiz böyle imiş.” diye kabullenmeyeceklerinden, tıpkı referandumda olduğu gibi ortaya koyacaklarından emin olmanızı dilerim. Böyle olursa belki son anda bir geri dönüş olabilir ama bundan çok da ümitli değilim.

1’inci maddenin kendisine gelecek olursak burada yapılmak istenilen değişikliğin neden hem Anayasa’ya hem Anayasa’nın eşitlik ilkesine hem Anayasa’nın milletvekili seçimiyle ilgili hususlarına bir İç Tüzük içinden hareket ederek aykırı bir metin yerleştirildiğini açıkladılar.

Ben bunların üzerinden kısaca giderken şu noktalara dikkat çekmek istiyorum: Birincisi, Mecliste şu ana kadar milletvekili yeminini etmemiş olan ya da edememiş olan bir tek milletvekilimiz var, Leyla Zana. Asıl tartışma şöyle yapılmalıydı: Ne oldu ki bunca yıl hapislerde yatmasına, gelip bir dönem bu yemini edip milletvekilliği yapmasına rağmen, Leyla Zana bir kelimeye takıldı ve o kelimeden hareketle yemini etmemek, milletvekilliğini tartışılır kılmak, Genel Kurul çalışmalarına katılmamak gibi bir sonuçla yüz yüze kalmaya rıza gösterdi? Nedir bu? Ona baktığınız zaman göreceğiniz şey, aslında, şimdi yaptığınızın tam tersini yapmanız gerektiği idi.

Milletvekili yeminini açalım, okuyalım hep beraber ve problemin nereden doğduğunu görelim: “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri göreve başlarken aşağıdaki şekilde ant içerler: Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma, hukukun üstünlüğüne, demokratik ve laik cumhuriyete, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma, toplumun huzur ve refahı, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasa’ya sadakatten ayrılmayacağıma büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine ant içerim.” Leyla Zana “büyük Türk milleti” yerine “Türkiye milleti” dedi. Önce, dilinin sürçtüğü sanıldı fakat o, bunda ısrar etti.

En doğru ifade bu mudur, değil midir, öyle olsa daha iyi mi olur; bu, başka bir mesele. Fakat burada iki esastı mesele; bir: Milletvekillerine, aslında benimsemedikleri ve toplumun tamamının benimsemesine imkân ve ihtimal olmayan bir felsefi anlayış, ki bu son derece muğlak bir felsefi anlayıştır. Yani “Atatürk ilke ve inkılapları” bunlar, Atatürkçülerin kendileri bu konuda tartışma hâlinindedirler. Bunun pek çok fazla yorumu olduğu hakkında çok yaygın ve zengin bir edebiyat vardır. İnkılapların manası, önemi hakkında çok geniş bir tartışmanın içerisinde toplumun geçmekte olduğu bir anda bu felsefi anlayışla bütün milletvekillerini, nereden, nasıl, hangi öğretiyeye, hangi politik programa bağlı olarak seçilmiş olursa olsun kendisinin doğrudan doğruya ait olmadığı bir düşünce evrenine bağlılığa mecbur etmek.

İkincisi: Etnisiteye göre tanımlanmış bir millet kavramındansa yurttaşlığa göre tanımlanmış bir millet kavramının içinde kendini özgür hissettiğini ifade eden, bunun için mücadele eden ve illa bunun için Kürt olması da gerekmeyen, başka etnisitelerden olanların önüne kendilerinin sadece bir tek etnisiteyle tanımlandıkları bir millet tanımına bağlılık ifade etmelerinin istenmesi ağır bir problemdir. Bu problem toplumun önünde tartışılmaktadır, bu problem mahkemelerin önünde tartışılmaktadır, bu problem üniversitede tartışılmaktadır fakat bu problem Mecliste problem olmaktan çıkmıştır. Çünkü bir hüküm ile herkesin bu problemin bir yanında yer alması için onlara bir mecburiyet dayatılmıştır. Leyla

Zana'nın itiraz ettiği budur. Bence hepimizin üzerinde tartışması ve bunu yapmadığı için insanları Meclisten atmaya çalışmak yerine "Biz insanları acaba nasıl bir cendereye sokuyoruz ki herkesin o sıfatı üstlenmek için birbiriyle yarıştığı bir konumu, bir görevi tartışma konusu yapmaya bu arkadaşımız razı oldu, bunu kabul etti." diye düşünmüyoruz. Çünkü bir düşünce şekline göre zaten "Böyle düşünmek vatan hainliğidir, dolayısıyla çizim üzerine çizgiyi gitsin, bundan sonra da yapacaklara da aynısını yapın." Bence bir meclis, bir parlamento böyle yapmamalıydı.

Bakın, milletvekilleri bu Meclis kurulduğundan beri hep böyle yemin etmediler, bunların hepsi zaman içinde değişti ve bu bir askerî diktatörlüğün kendi düşünce kalıplarını Meclise dayatmak üzere getirdiği bir kalıptır. Size okuyayım 1924 Anayasası'nda mebuslar nasıl yemin ediyorlardı: "Vatan ve milletin saadet ve selametine ve milletin bilâkaydüşart hâkimiyetine mugayir bir gaye takip etmeyeceğime ve cumhuriyet esaslarına sadakatten ayrılmayacağıma vallahi." Hepsı bu kadar. Bu insanlar, 1924'te bu Mecliste olanlar bir Kurtuluş Savaşı vermişler, kendilerini esaretten kurtaran bir büyük mücadelenin içerisinde padişahlığın yerine bir yeni cumhuriyet oluşturmuşlar ve Anadolu'nun her yanından bir araya gelerek kendi varlık ve kendi kimlikleriyle bu Mecliste yer almışlardı ve bu kadar sade bir metinle yetinebiliyorlardı.

Şimdi, bizim bağlılık ifade etmemiz gereken yeminin bundan bu kadar karışık, karmaşık ve bu kadar tutarsız olmasına bizi mecbur eden nedir? Biz mademki bir İç Tüzük değişikliği yapacağız, o zaman yemin metninin kendisinin de değiştirilmesi için bir Anayasa değişikliği çabasında olamaz mıyız? Bence pekâlâ olabiliriz.

Ve nihayet 1961 Anayasası'nın hükmü: "Devletin bağımsızlığını, vatanın ve milletin bütünlüğünü koruyacağıma, milletin kayıtsız şartsız egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine bağlı kalacağıma ve halkın mutluluğu için çalışacağıma namusum üzerine söz veririm." Bunun nesi kötü, bunun nesini beğenmiyoruz? Neden bunu alıp getirip kimse için tartışılmaz bir metne geri dönmüyoruz da 12 Eylül metnini, üstelik şimdi tartışanları Meclisten atmak üzere bir aramızda anlaşma yapmaya çalışıyoruz? Bunun açıklanabilir bir tarafı yok anayasal evrimle, Anayasa'nın demokratikleşme yönünde ilerlemesiyle, toplumun çoğulculuğuyla, çoğunun kendini ifade kanalları bulmasıyla. Tam tersine, toplum ne kadar çoğullaşıyor, çoğulculuğuyla, ne kadar çok bunun için ifade kalıbı ortaya çıkıyorsa Meclis bundan bir adım, iki adım, üç adım daha geri gidiyor; böyle bir şey olamaz, bu, asla kabul edilemez toplumun ve tarihin evrimi bakımından. Ancak doktrinel bir saplantı bizi buraya getirebilir, bu da aslında bir doktrinel saplantıdan çok bir doktrin sopsasını, bununla tartışmaya girişmeye cesaret edecek milletvekilleri için bir ceza aleti olarak kullanmaktan ibarettir. "Siz tutumunuzda, kararınızda ısrar edecek olursanız biz de sizi Meclisten çıkartırız." diyebilmek içindir. Belki de bu vekillerden kurtulduktan sonra bambaşka bir yemin metnini, bambaşka kutsallar üzerine bir yemini pekâlâ buraya getirebilirler.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, ben başlangıçtan beri çok kesmek istemiyorum ama madde üzerinde...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Maddeyi konuşuyorum, daha ne konuşayım?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) - Zaten maddeyi anlatıyor.

BAŞKAN – Söz bekleyen diğer milletvekili arkadaşlarımız var. Ben sizi toparlamaya davet ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, bu söz kısıtlama şeyi...

BAŞKAN – Söz kısıtlamıyoruz ama lütfen, toparlamaya davet ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Süre kısıtlama deneyini benim üzerimde yapmayın, ben bunun kobayı olmak istemiyorum.

BAŞKAN – Hayır, ben böyle bir şey yapmıyorum ama.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şimdi, lütfen, bunu yapmayın. Çünkü sizin bir önceki uyarınızdan beri maddenin üzerinde konuşuyorum doğrudan doğruya.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Üstelik şu ana kadar hiç kimsenin dile getirmedeği şeyleri de dile getirdim, bundan istifade etmeye bakınız lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sonuç olarak, bu bahisle sonuç olarak bu tür tartışmalar, medeni milletlerin aslında vekilleriyle, yeni oluşmuş olan politik güçlerle anlaşmazlıklarını başka türlü çözebilen yollar da bulduklarını biliyoruz. Yunanistan’da başbakanlar, bakanlar ve milletvekilleri yeminlerini Yunanistan’daki Ortodoks geleneğine uygun olarak sadece vatana, millete, devlete değil, aynı zamanda dine, İncil’e de bağlılık beyan ederek, İncil’e el basarak yaparlardı ta ki SYRIZA Partisi çoğunluk olarak bütün eski partileri silip Yunanistan Meclisine gelinceye kadar. Yunanistan’ın şimdiki Başbakanı Aleksis Çipras dedi ki: “Ben Tanrı’ya inanmıyorum, benim böyle bir itikadım yoktur, İncil’e el basmam, millet beni İncil’e el basmam için değil, Yunanistan’ı selamete çıkartmak için görevlendirdi. Benim din adamıyla, rahiple de bir alıp veremeyeceğim yok.” dedi, onunla tartıştı, konuştu, sonunda İncil’e el basmadı, kravatı da takmadı, aslan gibi de Başbakan oldu Yunanistan’a. Böyle de çözülebiliyor sorunlar.

Şimdi, ben tabii, size onu da sormak istiyorum, Meclis İçtüzüğü’ndeki kıyafet esasları bakımından: Şimdi, sevgili arkadaşlar, yazın bu sıcağında boynumuzda kravatla –Genel Kurula gideceğiz diye, aslında Komisyonda mecbur değiliz- üzerimizde takım elbiseyle bu Mecliste görev yapıp duruyoruz. Kadın arkadaşlarımız, hiç değilse bizden bir adım önde, pantolon giyme hakkını elde ettiler. Yahu, madem bir hayır yapacaksınız, mesela şöyle yapın, bir maddede size oy vereyim: Kravat takma mecburiyetini ortadan kaldırın. İnsanların bildikleri gibi, nasıl giyinmek istiyorlarsa öyle Meclise gelmelerinin önünü açın. O zaman belki bazı baskıcı hükümlerinizi yeniden düşünmeyi düşünebilirim. Bu kadar şey bir teklif acaba yol açar mı buna, hiç değilse şu yaz sıcağında? Fakat asıl ihtiyacımız olan şey, serbestlik. Hayat nasılsa Meclisin de öyle olması gerekir iken bunu yapmayı bir Prokrustes yatağına yani mitolojideki... İnsan yatağa uymuyorsa insanı yatağa uyduruyorsunuz, ayaklarını kesiyorsunuz. Böyle bir Meclis istemiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen toparlar mısınız.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, istifade etmiyor musunuz?

BAŞKAN – İstifade ediyoruz. Yunan Parlamentosuna kravatsız girildiğini öğrenmiş olduk, teşekkür ederiz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Evet ama...

BAŞKAN – Ama Anayasa Komisyonu şu an gündeme ilişkin...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Acelemiz var, değil mi, sürate ihtiyacımız var?

BAŞKAN – Acelemiz yok ama yürütmemiz gereken... Şimdi, Sayın Kürkcü, şunu ifade edeyim: Biz burada Komisyon üyesi arkadaşlarla bir çalışma yürütüyoruz. Siz biraz sonra konuşmanızı yapıp gideceksiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Nereden bildiniz Başkan?

BAŞKAN – Yani ama dün yoktunuz, yarın belki... Ben bunlara girmek istemiyorum ama biz burada arkadaşlarımızla uyumlu bir çalışma yürütmeye gayret ediyoruz. Ben gerçekten kesmek istemiyorum sözünüzü ama lütfen toparlayın.

Teşekkür ederim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, yani “Bu hükmü nasıl olsa kabul edeceksiniz, fazla uzatmayın.” diyorsunuz ama etmeyeceğiz Başkan, bunu tartışacağız, lütfen. Tartışmaya fırsat vermek iyidir. Ne olacak? Hegemonyanızı...

BAŞKAN – Yok, biraz da Genel Kurulda tartışırız ama lütfen gündeme... Şimdi, biz Komisyon Başkanlık Divanı olarak bu işi yürütmekle görevliyiz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başkan, şu ana kadar gündem dışı hiçbir şey söylemiş değilim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Gündem dışı bir şey yok Başkan. Ayrıca ilk gün de buradaydı Sayın Kürkcü.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şimdi, her neyse Sayın Başkan. Benim anladığım kadarıyla, gördüğünüz gibi, ne kadar sakinssek de aslında sakın değiliz, acelemiz var, değil mi? Ama bizim işe şunda acelemiz var: Ne kadar hızlı ve ne kadar önce bu İç Tüzük’ü devreden çıkarabiliriz, bunu ne kadar çabuk bu Meclisin içine konduğu bir Prokrustes yatağı olmaktan çıkarabiliriz, bizim için mesele budur.

Sonuna geleyim, en sonuna, şunu söyleyeyim: Şimdi, bu, aslında yetkisi olmadığı hâlde Meclis çoğunluğunun, milletvekillerini Anayasa’ya aykırı bir hükümlerle cezalandırmakla yetinmiyor, iki kere cezalandırıyor. “Eğer kınarsam şu kadar para cezası veririm. Meclis çalışmalarından yasaklarsam da üstüne daha eklerim.” diyor. Ya, böyle bir şey var mı? Bir suçtan ötürü iki kere ceza alınmayacağı kadar açık bir yasa hükmü... Yani hukuk fakültesi 1’inci sınıf öğrencisinin bildiği şeyi bu Komisyonun... “İşimiz var. Çok esaslı Komisyonuz, mühimiz falan.” derken bununla beraber, karşımıza bir İç Tüzük değişikliği getiriyorsunuz. Ben size söyleyeyim, arkadaşlar da söylediler. Bu İç Tüzük değişikliği Meclis Genel Kurulundan geçebilir fakat eğer bu Anayasa Mahkemesinin bir içtihadı varsa yani kurulduğu günden bu yana kadar birikmiş olan kararlar manzumesi içerisinde bir karar verme mantığı oluşmuşsa Anayasa Mahkemesinin 1’inci maddesinden başlayarak bu İç Tüzük’ün Anayasa’ya aykırılık kararı vereceği apaçık. Ama siz şunu diyorsanız: “Anayasa Mahkemesi o kararı verene kadar biz bu İç Tüzük’ü işletir, sonuçta ameliyatı yaparız, operasyon başarılı olur. Hastanın masada kalmış olması bizi alakadar etmez...” Fakat ondan o kadar ümitli olmayın. Hasta o kadar kolay canını teslim etmeyecek.

Hepinizi selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bugün yaklaşık üç buçuk, dörde kadar çalışmayı planlıyoruz. Bu çerçevede, ben Sayın Kürkcü’nün de burada bizimle beraber beklemesini ona söylüyorum, gözümüz de üzerinde olacak Divan olarak.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Benim de gözüm sizin üzerinizde.

BAŞKAN – Aynen. Ben teşekkür ederim. En azından uyarılarımızı...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Göz göze bakacağız, evet.

BAŞKAN – Söz sırası...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim? Sayın Kürkcü çok açık, net bir soru sordu. Görüşümüzü ifade etmek durumundayız.

BAŞKAN – Sayın Akçay, şimdi...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani uzatmayacağım.

BAŞKAN – Tamam ama lütfen bu sefer yani... Peki, lütfen ama lütfen çok kısa...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çok açık ve net bir şekilde soru yöneltildiği için...

Sayın Başkan, teşekkür ederim. Değerli milletvekilleri, Sayın Kürkcü konuşması esnasında bir muhalefet partisi olarak, işte, yarın seçim olsa, tespitlerimize göre, gerek Anayasa referandumuna ilişkin çalışmalar ve İç Tüzük ve uygulanan politikaların olumlu karşılık bulamayacağı yönünde bir yorumda bulundu. Şimdi, tabii, takdir büyük Türk milletinin. Milletle gelen, bize düğün bayram. Geçmiş, partimizin 1969 yılından beri tutumuna baktığınızda, millî iradeye tabi, millî iradenin vereceği karar doğrultusunda ve milletin temayülünden asla sapmamış bir siyasi partiyiz. Ancak, sizin tespitleriniz o yönde olabilir, bizim tespitlerimiz de daha farklı yönde. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak kendimizi her ne olursa olsun... Bir muhalefet partisi olarak şu anki konumumuz muhalefet partisidir; dün, geçmiş zaman dilimlerinde iktidar ortağı olunmuştur, gelecek zamanda da... Bir muhalefet partisi zaten bir siyasi parti olarak iktidara talip bir partidir ve bütün siyasi partiler de birbirine rakiptir. Dolayısıyla, hiçbir parti birbirine düşman olmadığı gibi, muhalefet partisinin iktidar partisine veya iktidar partisinin de muhalefet partilerine düşman muamelesi yapmaması gerekir. Çok partili siyasi hayatın gereği budur. Aksi takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi de büyük ölçüde aşınır. Bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu İç Tüzük'te veya Anayasa görüşmelerinde iki siyasi parti -bir iktidar partisi, bir muhalefet partisi olarak- bir araya gelmemiz son derece demokratiktir ve meşrudur. Bunun ayrıntılarını, geçmişte olan birtakım şeyleri değerlendirip lafı uzatmak istemem fakat hadiseyi bu açıdan değerlendirdiğimizde "Milliyetçi Hareket Partisinin ne çıkarı olabilir?" sorusu havada kalır. Çünkü biz siyasetinin merkezine sadece parti çıkarını oturtan bir siyasi parti değiliz. Dediğimiz gibi, millî iradeyi ve bir tarih bilinci içerisinde dünya ve Türkiye ve bölgemizde cereyan eden hadiseleri de değerlendiririz. Atıfta bulunduğunuz Sayın Genel Başkanımızın o konuşması da 11 Ekim 2016 tarihinde Anayasa çağrısına ilişkin... Hakikaten orada tarih bilincini yansıtan başka ifadeler de vardır. Onu ifade etmek isterim.

Bir de "millet" kavramı kesinlikle etnisiteye bağlanmış değildir. "Türk milleti" derken bu bir etnisiteyi ifade etmez. "Millet" kavramı etnisiteyi de aşan bir kavramdır. Gerekçede de buna ilişkin ifadeler vardır.

Görüşlerimi bu şekilde ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Veli Ağbaba'da.

Sayın Ağbaba, buyurun.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) *KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)*

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu İç Tüzük değişikliği, vekillerin seslerini kısmak için hazırlanmış bir değişiklik ve iktidar partisi aslında kendi milletvekilleri gibi yapmak istiyor bütün milletvekillerini. Çünkü AKP milletvekilleri -geçmiş deneyimlerimiz gösteriyor ki- Mecliste oy vermek dışında bir şey yapmıyorlar. AKP vekilleri, grup başkan vekilleri ya da Genel Kuruldaki ilgili vekillerin işaretlerine göre oy kullanıyorlar.

Şimdi, Genel Kurulda çok söylüyorum. Burada Doğan Kubat yok, keşke olsaydı. O bizim uzlaşımızı sağlıyor hep, o da işsiz kalacak. Ona lakap takmıştık, daha doğrusu birçok vekil arkadaşımıza. Örneğin, Ramazan Can da burada yok, Ramazan Can da işsiz kalacak herhâlde, Doğan Kubat da işsiz kalacak.

Değerli arkadaşlar, 2011'den beri Parlametodayız, yüzlerce kez şahit olduk, hangi önergeye ya da hangi kanuna oy verileceğini görevli bir vekil işaret etmekte, görüntüde öyledir. Burada belki ilk dönem milletvekilleri hatırlamazlar ama geçtiğimiz dönem milletvekilliği yapan arkadaşlarımız, yoklama ya da kanun oyladığı zaman manzarayı gözlerimizin önüne bir getirelim ve hatırlayalım. Yeni binalar yapılmaya kadar eski binalarda iktidar vekilleri eski odalarından koşu koşu, bazen hayatlarını riske ederek bazen döner kapılara sıkışarak, bazen önlerindeki milletvekili veya vatandaşları çiğneyerek oylamaya yetişmeye çalışırlardı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Birinin kolu kırıldı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, birinin kolu kırıldı, biri döner kapının arasında kaldı. Sadece gelirler, oy kullanır; oy kullanır kullanmaz odalarına giderlerdi veya bir vekil yoklamaya katılır geri giderdi. Birçok vekil, Genel Kurula katılmayıp sadece oylamalarda görülürdü. Şimdi, sadece parmağa ihtiyaç duyulunca böyle bir değişiklik de şart oluyor. Bu disiplini gözler önüne serdiğimiz zaman, hatırladığımız zaman bu disiplini, AKP'nin disiplinini, hakikaten, ilkokul öğrencilerinin nasıl koştuğunu görüp hem şaşırır hem de vekillerin düştüğü duruma üzüldük. İktidar partisi vekillerinin işlevi azaldıkça bu İç Tüzük değişikliği iktidar partisi açısından önemli olmuştur, belki de şart olmuştur.

Burada, tabii, MHP'nin tavrını anlamak mümkün değildir. AKP kendi vekillerinin Parlametoda işlevsiz kalmasını görünür kılmamak için konuşan, Mecliste mücadele eden vekilleri kendi vekillerine benzetmeye çalışmaktadır. Bütün vekilleri -muhalefet vekilleri dâhil- konuşamayan, oy kullanmaktan başka hiçbir işe yaramayan, kanun yapamayan, kendi bölgelerinin sorunlarını gündeme getiremeyen, muhalefet edemeyen vekiller konumuna getirmek istemektedir yani kendi vekillerine benzetmek istemektedir. Bu İç Tüzük'ün tam anlamı da budur. İktidar partisini anlarınız da muhalefet partisi kendi sesinin kısılmasına niye müsaade eder bunu anlayamayız. Onu da şuna yoruyorum: Herhâlde, Meclisin en küçük grubu olmasından dolayı duyduğu rahatsızlık, belki de komplekstir.

Bugün İç Tüzük değişikliğiyle yapılmaya çalışılan şey sadece milletvekillerinin sesini kısmak değildir. İşinize geldiğinde dört elle sarıldığınız milli iradenin de tam olarak sesini kısmaktır. Meclis kürsüsünü, muhalefet, her zaman mağdurların, mazlumların sesini duymak için kullanmıştır. Yine, kendi yaşadığımız deneyimleri hatırladığımızda hep bu kürsü haksızlığa uğrayan insanların sesi soluğu olmuştur. Ben 2011'den bugüne kadar Meclis kürsüsünde kimlere ses olunmuş, birkaçını sizlere hatırlatmak isterim. O kürsü, o gün kol kola girdiğiniz, aynı menzile yürüdüğünüz, ortağınız Hoca Efendi'nizle –tırnak içerisinde söylüyorum- birlikte kumpas kurarak Balyoz, Ergenekon, Oda TV, Devrimci Karargâh gibi davalarda mağdurların sesi oldu; askerî casusluktaki yaşanan rezilliği, kepezeliği ilk kez o kürsü sayesinde bütün Türkiye duydu. Kendi nişanlısıyla fuhuş yapmaktan suçlanan albayın dramı ilk kez o kürsüde gündeme geldi. Gözleri görmeyen anne ve babanın çocuğunun fuhuşla

suçlandığı, ahlaksızca fuhuşla suçlandığı ilk kez o kürsüde gündeme geldi ve bunu bütün Türkiye duydu. O dönem, AKP ile FETÖ'nün derin iş birliği sonucunda cezaevine atılan İlker Başbuğ o kürsüden konuşuldu.

Bütün yaşamı Türkiye'ye, Türk Silahlı Kuvvetlerine hizmetle geçmiş birkaç isimden söz etmek istiyorum: Bunlardan biri Koramiral Can Erenoğlu'dur, onun ilk çıktığı bu kürsüden duyuldu. Kardak kahramanı Ali Türkşen'in haksızca cezaevinde yattığı o kürsüden duyuldu. Yerine, darbenin bir numarası olan Akın Öztürk'ü getirmiştiniz, Orgeneral Bilgin Balanlı'nın cezaevinde yaşadıkları ilk kez bu kürsüde söylendi. Hatırlayınız, 2011'de Ergenekon, Balyoz sanıklarına tek tip elbise giydirdiğiniz ilk kez bu kürsüde ortaya çıktı. Yine, sizin ortağınızla kurduğunuz kumpas sonucunda bir vahşi cinayete kurban giden Ali Tatar'ın sesi oldu bu kürsü. Ergenekon davasında ömürleri FETÖ'yle mücadeleyle geçen Mehmet Haberal gibi, Mustafa Balbay gibi, Fatih Hilmioğlu gibi –Dursun Çiçek burada mı bilmiyorum- Dursun Çiçek gibi insanların sesi soluğu oldu, dört duvar arasında yatarken, sesleri solukları kısılrken ve sizleri gözlerimizin içine baka baka onlara darbeci derken onların sesi oldu, soluğu oldu.

Oda TV davasında tutuklanan Soner Yalçınların, Ahmet Şıkların, Barış Terkoğullarının, Barış Pehlivanların, Nedim Şenerlerin haykırışı oldu. O kürsü, o dönem tutuklu vekillerin, tutuklu gazetecilerin, tutuklu sendikacıların sesi oldu. Mustafa Balbay'ın Silivri'den ilk celsesi o kürsü sayesinde bütün Türkiye'ye duyuruldu. Yine, o kürsü sayesinde önce Hükümetin inkâr ettiği, sonra özür dilediği Adana Pozantı Cezaevinde yaşanan tecavüz çılgınlıkları bütün dünyaya duyuruldu. Eğer o kürsü olmasaydı Pozantı Cezaevinde tecavüz çılgınlıkları o cezaevinden çıkamazdı. Eğer o kürsü olmasaydı Türkiye'de yaşanan, cezaevlerinde yaşanan tecavüz, taciz, işkence gibi iddialar gündeme gelmezdi. O kürsü sayesinde Karaman'daki iğrenç tecavüz olayları ortaya çıktı. O kürsü sayesinde tecavüzcülerin sesi kısıldı, mağdurların sesi yükseldi. O kürsü sayesinde elinde bir madenci baretiyle Özgür Özel'in haykırışıyla Soma'nın sesleri duyuldu. O kürsü sayesinde kayısı üreticilerinin sesi Türkiye'de duyuldu. Kendi ilimin sorunları o kürsü sayesinde sizlere ulaştı.

Bu İç Tüzük değişikliğiyle aslında sesi kısılmak istenen sadece vekiller değil, sesi kısılan tecavüze uğrayanlar, sesi kısılanlar mağdurlar, sesi kısılanlar kayısı üreticileri, sesi kısılanlar Erzurum'da suda boğulanlar, Elbistan'da Maraş'ta göçükte unutilanlar, İstiklal'in göbeğinde, İstanbul'un göbeğinde çadırda yananlardır. O kürsü sayesinde Kürecik füze kalkanı, Hrant Dink cinayetinin asıl suçluları, Zirve Yayınevindeki skandallar, cezaevindeki hasta mahpuslar, kalemi kırılan gazeteciler, Gezi direnişinde yaşananlar, şeker fabrikaları özelleştirmesinin ardındaki gerçekleri öğrendi milletimiz.

Şimdi, aslında bu kürsüden rahatsız olunan resimler değil, bu kürsüde gösterilen resimlerden hanginizin rahatsızlık duyarsınız ki? Bakın, ben size hatırlatmak isterim: Deniz Gezmişlerin, Chelerin yaşanmış mağduriyetlerinin resimlerini astık, kimi zaman İlker Başbuğ'un, kimi zaman Fatih Hilmioğlu'nun, kimi zaman Teğmen Mehmet Ali Çelebi'nin resimlerini kürsüden gösterdik. Kimi zaman Erzurum'da donda boğulanların resimlerini gösterdik kimi zaman İstanbul'da yangında ölenlerin, dumanda boğulanların resimlerini gösterdik. Aslında sizin bu resimlerden çok rahatsız olduğunuzu düşünmüyorum. Bence sizin rahatsız olduğunuz resimler geçmişinizi hatırlatan resimler.

Şimdi, FETÖ dediğiniz Hoca Efendi'nin dizinin dibinden ayrılmazken ki resimler aslında sizi rahatsız ediyor. Aslında bu, sözler kısılrken, İç Tüzük değişirken aslında rahatsız olduğunuz resimlerin birkaçını sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, geçmişte el ele, kol kola yürüdüğünüz birkaç resimden, birkaç parça. Bakın, bu resimler burada, birçoğunuzu tanıyoruz, birçoğunuz hâlâ beraber Parlamentoda çalışıyorsunuz. Burada yine şu resme bir bakın, ibretlik bir resim.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba lütfen, gündeme davet ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Gündemle ilgili tam da Sayın Başkan.

Yine, burada bir resim daha, evet bunların hepsini tanıyoruz, bu resimleri herkes buluyor. Hele birkaç resim var ki, bakın, bu “Hepiniz oradaydınız.” diyor ya, şimdi, fakir, mağdur insanları Bank Asya’dan kredi çektiği için işten atıyorsunuz ya işte Bank Asya’yı açan kadro burada, bunlar şimdi ülkeyi yönetiyorlar, Abdullah Gül, AKP Genel Başkanı, arkada sizin çok kıymet verdiğiniz Fetullah Gülen.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba lütfen, gündeme davet ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aynı gündem Başkanım.

Yine, burada attığı “tweet”lerle herkesi güldüren Burhan Kuzu, burada AKP’nin eski sözcüsü.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ve burada AKP’nin MYK’sı gözüküyor. Geçtiğimiz yıllarda bazen milletvekilliğinin, bazen AKP MYK üyeliğinin yolu nereden geçiyordu? Pensilvanya’dan geçiyordu.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu resimlerden aslında bakın, kürsüye çıkanların resimlerini bir kez daha hatırlayın, Ali Tatar’ın fotoğrafları, Murat Özenalp’in fotoğrafları, Berkin Elvan’ın fotoğrafları.

Şimdi, önümüzdeki dönem bir seçim yapıldığını düşünün ve bu seçimde –artık yüzde 50’nin üzerinde oy almanız lazım- yüzde 50’nin altında oy aldığınızı düşünün. Sizin örneğin... Ravza Hanım burada yok. Ravza Hanım’ın hep kullandığı kardeşi Merve Kavakçı’nın resminden kim rahatsız olacak? Veya 3 Mayıs’ta. Veya hepimizin şimdi ortak acısı olan –benim de yüreğim yandı o çocuğun gözlerini görünce- Abdullah Tayyip Olçok’un, 15 Temmuzda caniler tarafından katledilen Abdullah Tayyip Olçok’un resminden kim rahatsız olacak, niye rahatsız olacak?

Ben şahsen Nazım Hikmet’i çok severim ve Nazım Hikmet’in resimlerini kürsüde zaman zaman taşırım. Örneğin yarın muhalefette olduğunuz zaman Necip Fazıl Kısakürek’in fotoğrafını taşımaktan kim niye rahatsız olacak, neden rahatsız olacak?

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – “Köpekler giremez.”e hiçbir ceza verilmedi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet. Tabii, oy çokluğu var. Bazı olumsuz örnekleri de var.

Ama şunu bir kez daha ifade etmek lazım ki değerli arkadaşlar, bu fotoğraflarda, bizim astığımız fotoğraflarda, çıkarmış olduğumuz fotoğraflarda –hepiniz buradasınız- rahatsız olduğunuz bir tane fotoğraf var mı? Merak ediyorum. Bence var. Geçtiğimiz günlerde... Hani AKP, önüne gelene “terörist” diyor ya, bir bakıyorsunuz, kendi genel başkanlarını suçluyorlar. Bugün bir AKP milletvekili, kendi geçmişte Başbakan Yardımcılığı yapmış, Hükümette önemli görevlerde bulunmuş, ismi AKP’yle özdeşleşmiş Bülent Arınç’ı teröristlikle suçluyor, FETÖ üyesi olmakla suçluyor. Aslında rahatsız olan o. Ben geçtiğimiz günlerde fotoğraflar göstermiştim Abdullah Gül’le ilgili...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen burada olmayan şahıslarla ilgili...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İsim vermiyorum.

...Ahmet Davutoğlu’yla ilgili terörist suçlaması yapılmıştı. Ben yapmıyorum bunu. Bülent Arınç’ı bugün sizin çok sevdiğiniz bir yerde, köşede yazıp para kazanan birisi yazmış. O Bakanı yukarıda, Mecliste izlerken terör örgütü üyesi olduğunu yazmış, Bülent Arınç’ı –ismi de veriyorum- o yazmış.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu pankart meselesi çok ciddi bir mesele. Bu maddeyle aslında sadece bizlerin değil, milletin de sesi kısılmaya çalışılıyor. Şimdiye kadar Meclis kürsüsünde, insanlar, daha çarpıcı olabilmesi için, dertlerini daha rahat anlatabilmek için bazen posterleri, bazen ilgili malzemeleri kullandılar. Kendimden örnek vereyim: Mecliste daha çarpıcı olmak için çok fotoğraf kullandım. Örneğin Malatya’da aklıla karşı karşıya kalan çiftçilerin yanan çağlalarını Meclisin kürsüsünden

göstererek gündeme getirebildik. Geçtiğimiz yıl bütçe görüşmesinde, bir yılda terör nedeniyle yetim kalan şehit yavrularının dramını başka türlü, resimsiz anlatamazdık. O şehit yavrularının kocaman resimlerini kürsüye getirerek anlattık ama burada da Meclis TV kendi kendine sansür uygulayarak bizim o gösterdiğimiz şehit yavrularının resimlerini maalesef vermedi.

Bazen cezaevinde çizimine izin verilmeyen Deniz Gezmiş resmi, bazen bir şiddet sonucu katledilen Ali İsmail Korkmaz'ın babası Şahap Korkmaz'ın yaşadığı acıyı sözle değil, oğlunu okşayan fotoğrafıyla gündeme getirdik.

Bu değişikliklerle birlikte milletvekillerinin kendilerini ifade etmeleri, bir konuya dikkat çekmeleri engellenmeye çalışılıyor. Değerli arkadaşlar, altını çizerek bir kez daha söylemek lazım ki AKP OHAL'le Türkiye'de kendine muhalif herkesi kanun hükmünde kararnamelerle terbiye etmeye çalışıyor. Aynısını bu değişikliklerle birlikte Mecliste yapmaya çalışmakta. Türkiye'de AKP, kendine muhalif herkesi 20 Temmuz OHAL sivil darbesiyle susturmaya çalışmakta. Bu uygulamalarla Türkiye âdeta yasaklar ülkesi hâline gelmiştir. Bu yasaklarla mağdur olunan FETÖ davaları dışında önemli bir kesim yaratılmıştır. Maalesef bunları kimse duymamakta, kimse bilmemektedir. O da binlerce insan geçmişte FETÖ anlayışıyla mücadele ettikleri hâlde cezaevindeler, Birgün gazetesindeki Mahir Kaynaklar, Deniz Yüceller, Ahmet Şıklar gibi. Sadece Facebook'ta bir beğen butonuna bastığı için 15-16 yaşında binlerce insan cezaevinde bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, işte bunların sesinin çıkmaması için, hukuksuzlukların duyulmaması için bir İç Tüzük değişikliği yapılmakta. Özellikle OHAL sivil darbesi Mecliste vekillere uygulanması için bu değişiklikler dayatılmaktadır. OHAL'in kanun hükmünde kararnamesi var dışarıdaki yurttaşlara. Şimdi OHAL milletvekillerine İç Tüzük'le müdahale etmeye çalışıyor.

Değerli arkadaşlar, sözlerime son verirken bir hususu dikkatlerinize çekmek istiyorum. 2019'dan sonra eğer seçimi AKP Genel Başkanı kazanırsa bilin ki milletvekilliği kaldırılacak, Meclisin kapısına kilit vurulacak. Lütfen bunu dikkatle dinleyin. Bakın Anayasa değişikliği üstüne İç Tüzük değişikliğiyle Meclisin ve onun üyelerinin doğal olarak hiçbir anlamı kalmayacaktır. Şimdi, şu anda uygulanıyor. Meclis nasıl yönetiliyor? Türkiye nasıl yönetiliyor? Türkiye danışmanlarla saraydan yönetiliyor. Danışmanlar kim? Şimdi burada Ahmet Aydın diyebilir ki... İl Başkanlığını yaptı AK PARTİ'nin Sayın Ahmet Aydın, emeği var, Millî Görüşçü, bir emek çekmiş siyasi anlamda, saygı duyuyorum. Şimdi, Sayın Ahmet Aydın'a diyecek ki, bu işte hiç emeği olmayan, malt viski içen Yiğit Bulut diyecek ki: "Sayın Ahmet Aydın –buzlu malt viskisini içecek- bu kanunları yap, gönder." Vallahi böyle. Veya başkaları, vallahi, geçmişte...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen sataşmaya...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sataşma falan ben...

BAŞKAN – Bunları biraz yanlış olarak görüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Ahmet Aydın'ı korumak adına söylüyorum.

BAŞKAN – Bilerek sataşma...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Saray danışmanları, geçmişin döneke solcuları...

BAŞKAN – Başkanlık Divanını sıkıştırmak için bunu yaptığınız kanaatindeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...bazen Sayın AKP Genel Başkanının yüzünü okşayıp sevenler... Çünkü onlar yönetiyor şu anda. Kardeşi, eşi, çocuğu kanallarda ne yapıyor? Saldırıyor. Bunları, bakın, ben... Sizi de uyarıyorum Sayın Başkan, vallahi sizi de uyarıyorum, sizi düşündüğüm için söylüyorum.

Bakın, sizler bir siyasi mücadeleden gelmiş insanlarsınız, saygı duyuyorum, katılmasam da saygı duyuyorum. Ama geçmişin döneke solcuları, her kalıba uyan... Şimdi bazıları var ki Özal'la Özalcı, Demirel'le Demirelci, Kenan Evren'le Kenan Evrenci, Recep Tayyip Erdoğan'la Recep Tayyip Erdoğancı; onlardan siz de rahatsızsınız. Eğer onların Türkiye'yi yönetmesini istemiyorsanız, hatta sizi yönetmesini istemiyorsanız lütfen bu İç Tüzük'e karşı çıkın değerli arkadaşlar. Bunun sonu bu, göreceksiniz. Bakın, şimdi...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sözümü bitiriyorum.

Anayasa değişikliğiyle vekillerin yetkileri alındı, artık Bakanlar Kurulu -inşallah kazanamayacaksınız- Meclisten çıkmayacak. Şimdi, İç Tüzük de üzerine tam tuzu biberi oldu. Bakın, değerli arkadaşlar, bir senaryo geliştirelim, varsayın ki seçimi AKP Genel Başkanı kazanmış olsun. Ne diyecek biliyor musunuz, seçimden birkaç ay sonra? Sözümü bitiriyorum. Diyecek ki Türkiye'de çıkacak meydanlara "Ey milletim, kanunu ben yapıyorum -el böyle- uygulamayı ben yapıyorum, yargı bana bana bağlı, yürütmeyi ben yapıyorum. XIV'üncü Louis'nin dediği gibi devlet benim. Ey, milletim -böyle diyecek- 600 vekil var, ne işe yarıyor? Bunlar milletin üzerinde yük, bunlar sırtına yük. Bunlar fakir fukara yurttaşımızın üzerine parazit, bu vekilliği kaldıralım. Niye 600 vekile maaş veriyoruz?" diyecek ve vekillik kaldırılacak. Bakın, bunu şaka olsun diye söylemiyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bitiriyorum.

"600 vekil ne için maaş alıyor?" diyecek, o millet de hakikaten zaten itibarsızlaştırılmış bir kurum var, fiili olarak, bak, fiili olarak Meclisin kapısına kilit vurulacak. Halk niye 600 vekile maaş versin? Her şeyi yapan birisi var. Kanunu yapan biri var, uygulayan biri var, ihaleyi yapan biri var. Türkiye'nin her yanındaki en değerli araziye o biliyor...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...her şeyi o biliyor, o nedenle size ihtiyaç kalmayacak. Tekrar söylüyorum, AKP milletvekillerine de sesleniyorum, bakın...

BAŞKAN – Lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir dakika, hemen bitiriyorum sözümü, hemen bitiriyorum.

Değerli arkadaşlar, hakikaten bu değişikliklerle, bazı değişiklikler var ki örneğin araştırma önergesinin sürelerinin kısaltılmasının bir, belki iki saat faydası olabilir ama bizim gibi illerimizde, Anadolu'nun illerinde birçok sorunun gündeme gelmesini önler, birçok çarpıcı, yakıcı sorunların gündeme gelmesini önler. Bu, sadece CHP'ye oy verenler için değil, AKP'ye, MHP'ye oy verenler için de sakıncalı. Ben kendi ilimden örnek vereyim, kendi ilimdeki barajların, göletlerin, yolların yapılmasında Hükümet partisini eleştirerek, bazen kürsüden seslenerek o hizmetlerin gelmesi sağlandı. Sizden ricam, Türkiye'de mağdurların, mazlumların sesleri çıkacaksa bu İç Tüzük değişikliğinin özellikle araştırma önergeleri kısmının çok yanlış olduğunu düşünüyor, hepimize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, ben teşekkür ediyorum.

Konuşma sırası Sayın Sibel Özdemir'de.

Buyurun Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, öncelikle ben de saygıyla selamlıyorum, çalışmalarda kolaylıklar diliyorum.

Daha çok kısa bir süre oldu, yine bu toplantı salonlarında, uzlaşmadan uzak iki siyasal partinin gündeme getirdiği ve “mühürsüz” olarak tanımladığımız bir toplumsal mutabakat metni olan Anayasa’mızın içerisinde itibarsızlaştırılan Parlamentomuzun iç işleyişiyle ilgili bir İç Tüzük düzenlemesiyle karşı karşıyayız. Gerekçeye baktığımız zaman -birçok konuşmacı, değerli milletvekillerimiz burada gündeme getirdiler- gerekçede ağırlıklı olarak kullanılan terimler: “Etkin, verimli, sağlıklı çalışma ortamı.” Ama biz geçen cuma aceleyle –ki Meclisin tatil olduğu süreçte- iki siyasal partinin yine birlikte, karşılıklı mutabakatıyla gündeme getirilen İç Tüzük görüşmelerinin hızlıca başladığını ve... Geçen cuma günü gerçekten burada çok vahim bir tablo vardı, cuma günü burada olan herkes şahit oldu, gerçekten herkes uyuyordu ve uyukluyordu. Yani gerekçesi sağlıklı, etkin, verimli çalışmadan bahseden bir metin görüşülürken ve çok önemli bir metin görüşülürken verimsiz bir çalışma ortamına hep birlikte şahit olduk. Değerli Grup Başkan Vekilimiz Sayın Engin Altay muhalefet tarafında olmasına rağmen görüşmelerin sağlıksız bir şekilde olduğunu belirterek konuşma hakkından feragat etti ve görüşmeleri bitirdik. Gerçekten bugün yine, bu gece veyahut devamında ne kadar süreceğini bilmiyoruz.

Baktığımız zaman, gerçekten, getirilen bütün yasalar, tasarılar –ben henüz iki yıl olmadı Parlamenta görev yapalı, elbette çok daha deneyimli ve uzun süreler görev yapan değerli vekillerimiz var- daha komisyona gelmeden, tartışılmadan, yasa tasarısının hazırlanıp ne zaman görüşüleceği, ne kadar saatte bitirileceği, ne zaman Genel Kurula gideceği ve Genel Kurulda ne kadar görüşüleceği önceden belirleniyor. Doğal olarak o hızlı takvim içerisinde sağlıksız çalışma koşulları içerisinde biz yasaları geçirmeye çalışıyoruz. Zaman zaman muhalefet olarak gerçekten o verimsiz çalışma koşullarının muhatabı olmamak adına birçok önergemizi geri çekiyoruz, konuşma hakkımızdan feragat ediyoruz ve gerçekten sağlıksız, işlemez bir sistem var.

Baktığımız zaman, burada gerçekten çalışma sistemiyle ilgili bir düzenlemeye ihtiyaç var elbette, şu anki İç Tüzük yaklaşık, neredeyse elli yıla yaklaşmış bir düzenleme ve bugün yapılan bu düzenlemeler de önümüzdeki elli yılı, belki yüz yılı düzenleyecek düzenlemeler ama baktığımız zaman, son derece özensiz ve tutarsız bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Burada benim gördüğüm, bu gerekçe ve maddelere baktığımız zaman -objektif olarak değerlendiriyorum- sadece ve sadece ana muhalefet partisinin konuşma süreleri ve denetim araçlarını elinden almaya yönelik düzenlemeler getiriliyor. Doğal olarak “muhalefet” demiyorum çünkü muhalefet partisinin de kısmen içinde olduğu bazı düzenlemeler var ve ben bu düzenlemeleri -birazdan söyleyeceğim- şaşkınlıkla karşıladım.

Baktığımız zaman yine gerekçede “konjonktürel olarak değiştirilebilecek niteliğe sahip olmaması” diyor ama biz tam da bugün konjonktürel olarak bir değişiklik yapıyoruz İç Tüzük’te. Kalıcı, tutarlı, ileriye dönük, Parlamenta gerçekten etkin işlemlerini sağlayacak bir ortam değil de bugünkü konjonktür gereği iki siyasal parti gelmiş ve... Gerçekten maddelere ayrıntılı baktığımız zaman hangisinin Milliyetçi Hareket Partisinin önerisi olduğu, hangisinin Adalet ve Kalkınma Partisinin önerisi olduğu çok açık, çok basit bir şekilde bunu anlayabiliyoruz. Burada da gerçekten bunun tekrar değerlendirmeye alınması gerektiğini düşünüyorum.

İşte “etkin ve dengeli” diyor, burada neyin etkin ve dengeli... Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi arasında etkin ve dengeli bir maddeler arasında uzlaşma mı sağlanmış? “Siyasi ve sosyal ihtiyaçlar” diyor, hangi siyasi ve sosyal ihtiyaçlar? Parlamento içerisinde biz milletvekilleri görev yapıyoruz, bizlere soruldu mu ya da Parlamento içerisinde görev yapan birçok Meclis çalışanı var, soruldu mu? Bilimsel bir araştırma ortaya çıktı mı, bir veri var mı, bir data var mı elimizde? Biz neye göre bu konuşma sürelerini kısıtladık ya da hesapladık mı bu kadar konuşma kısıtlırsa ne kadar tasarruf

yapacağız diye? Hiçbir bilimsel, objektif dayanağı, gerekçesi olmadan iki siyasal partinin çekinceleri, kaygıları –tırnak içinde söylüyorum “pazarlık” kelimesi benim hoşuma gitmeyen bir kavram- karşılıklı görüşmeleriyle mutabakat sağlanmış.

Yeni teknolojik gelişmelere uyum: Ben bu maddeler içerisinde teknolojik olarak... Biz dünya, Avrupa parlamentolarının birçoğuna gittiğimiz zaman mutlaka ziyaret ediyoruz, gerçekten teknik altyapı ve donanımları çok iyi. Şimdi ben göremiyorum burada, gerekçede teknolojik bir gelişimden bahsediliyor, hangi madde açıklar mısınız? Teknolojik altyapıyı güçlendiren, zaman kazanımını sağlayan bir madde yok burada.

Gelişen dünyanın hızına ayak uydurmak: E, gelişen dünyanın hızına ayak uydurmak ile ana muhalefet ya da muhalefet milletvekillerinin sesini kısmak arasında nasıl bir korelasyon var? Bunu nasıl kurdunuz? Bunu da açıklamanızı istiyorum.

Etkin, verimli ve sağlıklı: Bu sürekli tekrar ediliyor. Benim bildiğim “etkin, verimli, sağlıklı” dediğimiz ya da “etkin ve verimli”nin anlamı minimum maliyet ya da en az girdiyle maksimum kârı sağlamak. Şimdi, burada Parlamento çalışmaları esnasında muhalefet milletvekillerinin en az konuşması ya da az konuşması ya da konuşma sürelerinin kısıtlanması nasıl etkin kılacak Parlamento’yu, nasıl verimli kılacak?

Maddeye baktığımız zaman burada dikkat çeken, en önemli düzenleme grup önerileri. Söylediğim gibi, benim henüz iki yılım dolmadı bu Parlamentoda ama bu Parlamento içerisinde en etkin, en verimli, belki de en nitelikli, bütün muhalefet partilerinin katılımıyla... O nedenle Milliyetçi Hareket Partisinin bu maddeye onay vermesini gerçekten şaşkınlıkla karşıladım çünkü bütün grup önerilerine nitelikli konuşmaları, nitelikli, ayrıntılı, çözüm önerici... Ben dikkatle Parlamento çalışmalarını takip eden bir milletvekili olarak, gerçekten çok nitelikli ve zamana sığmayan, çok önemli tespitler ve çözüm önerileri var. Hâl böyleyken ve burada gerçekten Sayın Ağbaba’nın az evvel belirttiği birçok toplumsal, gerçekten çözüm bekleyen sorunlar gündeme getirilirken, ayrıntılı, kırk dakika, bazen gerçekten saatleri aşan tartışmalar olurken neden grup önerilerinden bir tasarruf yapıldığı da burada anlamsız kalmakta.

Evet, Adalet ve Kalkınma Partisini anlayabiliriz çünkü onların grup önerileri genelde çalışma saatleri ve bunu da Sayın Can -Sayın Ramazan Can’a ben de atıfta bulunmak istiyorum- iki dakikada söyleyebiliyor, bazen bir dakikada çıkıp çalışma saatlerini söylüyor ve oturuyor. Ama bizim muhalefet olarak, en büyük denetim aracımız, Hükümetin çalışmalarını, çözemediği, toplumda kanayan yara hâline gelen, belki günöbirlik, gerçekten facialar, katliamlar, istismarlar, şiddet ve... Ben, bilmiyorum, seçim bölgeme gittiğim zaman soruyor bana beni seçen insanlar, “Bunu niye gündeme getirmediniz?” diyor, “Niye konuşmadınız?” diyor. O zaman, bunun açıklamasını değerli Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri yapacaktır, “Biz sürelerini kıstık.” diyeceklerdir ya da konuşamayacaklar çünkü üç dakikada bir toplumsal sorunu açıklamanın ne kadar zor olduğunu bizler biliyoruz.

Bunun dışında başka maddeler de var, ben tekrar etmek istemiyorum. 37’nci madde düzenlemesi gerçekten önemli bir düzenleme. Bu da Parlamentoda uygulamasını sık sık gördüğümüz ve milletvekillerinin çok önemli kanun tekliflerini gündeme getirdikleri, üzerinde -zaten kısıtlı bir süre var, çok uzun süre konuşmuyorlar- beşer dakika bir konuşmayla neden o kanun maddesini getirdiklerini açıklıyorlar. Buradan bir tasarrufa gidilmesi yine gerçekten ilginç olmuş.

Yayın konusu burada bir lütuf -tırnak içinde söylüyorum- olarak yine verilmiş, işte, saat 19.00’dan 21.00’e uzatıldı diye. Anayasa görüşmelerinde, değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, en büyük tartışmanın çıktığı an ve gerçekten hepimizin hiç hoşlanmadığı görüntülerin sebebi yayın saatıyla ilgiliydi. Anayasa’nın en önemli maddesi olan 15’inci maddenin -ki Parlamentonun, bizlerin yetkilerini kısıtlayan bir maddeydi- biz muhalefet olarak sabah üçte değil, gündüz saatinde, madem millî irade,

millet, halkımız bunu oylayacak, o zaman bunun makul bir saatte görüşülmesini istemiştik, yayın saatinde görüşülmesini istemiştik ama iktidar partisi bu talebimizde maalesef çok üzücü bir şekilde çok şiddetvari bir ortamın oluşmasına sebebiyet vermişti. Bu zor bir konu değil, aşılamayacak bir konu değil çünkü gerçekten birçok insan dikkatle izliyor Parlamento çalışmalarını. Burada da gerekçe ve maddelerde bir lütuf gibi iki saat uzatılmasının sunulmasını yanlış buluyorum.

Kıyafetle ilgili teamüller var zaten Parlamentomuzda. Ben bir sorun olarak görmüyorum; etkin, verimli, sağlıklı çalışma noktasında bir disipline edici ya da burada da oluşan teamüllerde bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmadığını görüyorum.

Yoklama konusu: Bu gerçekten çok önemli, en büyük sıkıntı yaratan maddelerden birisi. Özellikle iktidar partisi milletvekillerinin Parlamento çalışmalarına etkin ve gerçekten verimli katılımlarını biz göremiyoruz, ben göremedim bu iki yıl boyunca. Tek katılımları yoklamalar esnasındaydı. Hepimizin ve kamuoyunun çok dikkatini çeken çocuk istismarıyla ilgili düzenlemede oradaki bir yoklama gerçekten çok büyük bir gündem yaratmıştı; birçok iktidar partisi milletvekili arkadaşımız neyin değiştirildiğini, neler olduğunu bize sormuşlardı, onlara o kısa süre içerisinde açıklama gereği duymuştuk. Yani milletvekillerinin, Parlamentonun itibarını, saygınlığını, katılımı, hangi yasanın görüşüldüğünü, ne tür düzenlemelerin getirildiğini, bunu söylemeye gerek yok sanırım, bu her milletvekilinin asli görevidir. Bunu yasayla işte bir yoklama ile bir denetim altına almanın da gereksizliğini düşünüyorum.

Tutanaklardaki düzeltme. Bu da bizim en çok sıkıntı yaşadığımız konu çünkü çok kısa süre içerisinde bizim kendimizi ya da konuştuğumuz konuyu anlatmamız isteniyor. Bu da doğal olarak o kısa süre içerisinde çok hızlı bir şekilde, belki amacını aşan o heyecanla farklı cümleler, farklı kavramlar kullanabiliyor ve bir hata yapıyor. Ya da karşılıklı olarak birbirimize kendimizi tam olarak anlatamıyoruz ve düzeltme gereği duyabiliyoruz ve bu düzeltmenin de doğal olarak hakkımızın kürsü olduğunu düşünüyorum. Onun Başkanlığa yazılı bir metin olarak vermenin bir anlamı yok çünkü kamuoyu önünde ve Parlamento Genel Kurulun huzurunda yapılan bir hata ya da bir veri değişikliğinin Parlamentonun, Genel Kurulun huzurunda yapılması gerektiğini, bunun da bir tasarruf gerektirici, zamanı verimliliği, etkinliği düzenleyen bir uygulama olmadığını düşünüyorum.

Usul hakkında, burada da zaten teamüller var. On dakikaya kadar, ben hiç görmedim usul hakkında bir kişiye on dakika süre verildiğini, iki veya üçer dakika ve buna da uyuluyor, bununla ilgili de bir sorun yok.

Bunun dışında söyleyeceğim kanun tasarısı ve tekliflerinin Genel Kurulda görüşülmesiyle ilgili. Burada gerçekten açık oylama çok önemli çünkü biz muhalefet milletvekili olarak tasarının tamamında bazen karşı olmakla birlikte bazı maddeleri, vatandaşlarımızın yararına gördüğümüz maddeleri onaylayabiliyoruz ve bu da açık oylamayla tespit ediliyor, bizim bu hakkımızı da elimizden almış oluyorsunuz ya da bir vatandaşın bakıp bilgi alma hakkını da elinden almış oluyorsunuz. Bunun bir zaman tasarrufuyla ne ilgisi var? Ben göremiyorum, madem açık oylama yapacağız ve çok hızlı elektronik oylamayla yapıyoruz, bunun da bir tasarruf gerektirdiğini düşünmüyorum. Tamamen maddelere geçilmesi konusundaki ve oradaki muhalefetin toplum nezdinde itibarını ve yine Parlamentonun itibarını zedeleyici olarak görüyorum.

Önergenin okunmasıyla ilgili, burada evet, sakınca görmüyoruz zaten biz de. Genel görüşme açılmasıyla ilgili madde 12 var, burada da birkaç bir şey söylemek istiyorum. Burada bakın, çok ilginç bir şekilde diyor ki: "Genel görüşme açılmasını isteyen siyasal parti veya milletvekili..." Bu, Genel Kurula bildirilmeyecek, sadece Hükûmete bildirilecek. Şimdi, biz bir konuda Parlamentonun bir görüşme

yapmasını istiyorsak bunun elbette Genel Kurula bildirilmesi gerekiyor bizi takip eden vatandaşlarımız açısından. Böyle bir bilgilendirme yok, sadece Hükûmete bildirilecek ve milletvekillerine bildirilecek. Genel Kuruldan bildirilmesine ne tür bir rahatsızlık var, bu konu da açıklığa kavuşturulmamış.

Burada 1'inci maddeyle alakalı yani andiçme konusuyla ilgili bir durum var. Bence burada madde 14, madde 15 ve madde 16'da milletvekillerinin tavır ve davranışlarıyla ilgili düzenlemelerle ilgili şey söylemek gerekirse... Değerli milletvekilleri, bizlerin milletvekili olarak Parlamentoda görev yapabilmemiz için gerekli niteliklerimiz yasalarla belirlenmiş. Daha sonra, seçildikten sonra da bugün de içeriğiyle ilgili çok tartışma olan bir andımız var yani bir andiçme metnimiz var. O metin içerisinde bir milletvekilin Parlamento çalışmalarında kürsüde veya kürsü dışında nelere dikkat edeceği ve nelerin üzerine yemin ettiği çok açık ve net. Bunların tekrar gündeme getirilmesi, işte belli çok gerçekten itinayla yazılmış maddeler var orada, düzenlemeler var, sıralamalar var, bunu tekrar işte "Türk milleti, tarihî ortak değerler, vatanın bölünmez bütünlüğü..." biz zaten yemin ettik bunlar üzerine, biz bunları koruyacağımıza hep birlikte yemin ettik ve o yeminimize de sadık kalıyoruz. Ancak tabii, ben bunu haklı buluyorum çünkü yemin ve yemine sadık kalma konusu, büyük bir tartışma konusu bizim ülkemizde. Bence bu maddelerin tekrar değerlendirilmesi gerektiğini ve gerçekten, bizi, dünya parlamentolarında, Avrupa Parlamentolarında Parlamentomuzun itibarını, biz milletvekillerinin itibarını düşürücü kavramlar bunlar. Özellikle para cezasını, gerçekten ben bunu şaşkınlıkla karşıladım, bir milletvekilinin toplumun neye hassasiyeti olduğu, neyi konuşması gerektiği ve neler üzerinde ortak değerlerimizin olduğu konusunda ben bir sorun olduğunu düşünüyorum. Ki para cezası da gerçekten çok ilginç bir sonuç yaratacaktır, bunun da tekrar bizim itibarımız açısından değerlendirilmesini düşünüyorum.

Bir iki konuya daha değineceğim, Anayasa görüşmelerinde de değinmişim ben. Gerçekten Avrupa Birliği kurumsal yapısı içerisinde demokratik işleyen kurumların yetki ve görevleri karmaşası vardı ve Avrupa Birliği hukukunda, literatüründe en çok tartışılan konulardan, kurumlardan biri de Avrupa Parlamentosuydu. Avrupa Parlamentosunun yetkileri, temsiliyetinin artırılması konusu çok gündemdeydi ve son yapılan Lizbon Anlaşması'yla Avrupa Birliği Parlamentosunun yetkileri muazzam derecede artırıldı, temsiliyet yetkisi artırıldı. Yani ben dünya parlamentolarının hiçbirinde temsiliyetinin, söz hakkının azaltılmasına yönelik bir düzenleme ile karşılaşmadım. Aksine, parlamentoların daha güçlendirilmesi, temsiliyet yetkilerinin artırılmasıyla ilgili düzenlemeler var. Ki Lizbon Anlaşması bu konuda örnektir, ki son Avrupa Parlamentosunun ülkemiz ile ilgili verdiği tavsiye kararında benim burada tutanaklara da girmiş olan eleştirim aynı şekilde o tavsiye kararında da ele alınmıştır, demokratik işleyen kurumsal yapı ve kuvvetler ayrılığı ilkesi konusunda evrensel Avrupa değerlerinden hızla uzaklaştığımız vurgusu. Ki bu İç Tüzük'de onu gerçekten daha da kuvvetlendirecek, o eleştirileri daha da kuvvetlendirecek bir düzenlemedir.

Burada etkinlik ve verimlilikten bahsederken komisyon çalışmalarına hiç değinilmemiş. Ben komisyonları sıklıkla takip eden bir milletvekili olarak komisyonların gerçekten bugün dünya parlamentolarında da, Avrupa parlamentolarında da -çok değerli Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerimizle ziyaret ediyoruz- görüşmelerimizde, oralarda en etkin merciler komisyonlar, sivil toplum kuruluşlarının, bilim insanlarının, çeşitli araştırmalarını gündeme geldiği, detaylı tartışmaların yapıldığı, uzlaşmaya varıldığı ve gerçekten bütün tarafları kapsayan, bütün tarafları dinleyen, neticede bir ortak aklın hâkim olması gereken bir süreçken burada Parlamentonun etkinliği, verimliliği değil, hiçbir komisyon çalışmasına değinilmemesi komisyonların işleyişiyle ilgili hiçbir düzenlemeye değinilmemiş olması yine bir tezatlık. Tırnak içerisinde söylüyorum, bir kaptıkaçtı anayasasından sonra bir kaptıkaçtı tüzük düzenlemesiyle karşı karşıyayız maalesef. Torba yasalara hiç değinilmemiş mesela...

BAŞKAN – Hocam, lütfen toparlar mısınız?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tamam.

Torba yasalar yok. İşte geçen daha karşılaştık, Bilim, Sanayi Komisyonu çalışmaları vardı, gerçekten çok önemli düzenlemeler vardı. İçerisinde eğitimi ilgilendiren ve gerçekten Yükseköğretim Kurumu tarihinde çok köklü değişiklikler getiren yasalar tali komisyon olarak Eğitim Komisyonunda görüşüldü, sonra Sanayi Komisyonunda eğitimle ilgili birçok madde eklendi hiçbir Eğitim Komisyonu üyesinin haberi olmadan. Dayatmacı, uzlaşmadan uzak, çoğunlukçu bir yaklaşım var, aynen bir dejavu gibi Anayasa görüşmelerinde biz bu süreci yaşadık. Hukuk, adalet sisteminin evrensel değerlerinden hızla uzaklaştığı bir süreçteyiz maalesef, işte bu İç Tüzük görüşmeleri de biz milletvekillerini, gerçekten hepimizi birebir ilgilendiren, toplumun sorunlarını ve temsiliyetimizin, gerçekten milletin temsiliyetinin merkezi, kalbi olan Parlamentonun yetkilerini güçlendirici bir düzenleme maalesef yok. Biz, uzlaşmaya dayalı, ortak aklın hâkim olduğu, verimli, nitelikli bir yasama organı görmek istiyoruz ve buna da ihtiyacımız var hızla. Bu konuda kısa vadeli çözümler değil, konjonktürel çözümler değil, aksine, kapsayıcı çözümlere ihtiyaç var. Ben bu düzenlemenin hızlıca işte saati de belli, tarihi de belli, ne zaman Genel Kurula ineceği, Genel Kurulda ne kadar görüşüleceği de belli ama burada ciddi düzenlemelerin komisyon esnasında gerekli hassasiyetle ve katkıyla ortak aklı hâkim kılarak bir sonuç çıkmasını temenni ediyorum. Bu Parlamentonun bir çalışanı olarak, görev yapan bir parlamenter olarak bunu özellikle istirham ediyorum. Muhalefet partilerinin katkılarının, önergelerinin dikkate alınarak gerekli düzenlemenin de yapılacağını umuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki tane önerge vardır, geliş sırasına göre okutuyorum.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi”nin 1’inci maddesinin son fıkrası teklif metninden çıkarılmıştır.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

MURAT EMİR (Ankara) – Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Öncelikle belirtmek gerekir ki hiçbir milletvekili kendi iradesiyle ant içmekten imtina etmemelidir. Yalnız, milletvekilliğinin başlaması da buna indirgenmemelidir. Çünkü bir milletvekili, seçimlerden sonra mazbatasını almasıyla milletvekilliği görevine başlar. Yasama dokunulmazlığı, yolluk ve ödenek gibi hakları da edinir. Ant içme ise bu anlamda şekli bir şarttır.

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1783 esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi’nin 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Daniş Beştaş

Erol Dora

Mithat Sancar

Adana

Mardin

Mardin

BAŞKAN – Gereçesini okutuyorum.

Gereççe:

Yapılan düzenleme ile iki hususta değışikliğe gidilmiştir. İki YSK'nın kesin seçim sonuçlarının TRT kanallarında yayınlamasını takip eden beşinci gün saat 15:00'te açılmasını öngören düzenleme olup YSK'nın şekli belirtilmeyen ilanını takip eden üçüncü gün saat 14:00'te açılmasını öngörmektedir. Maddede YSK'nın seçim ilanını nasıl yapacağı belirtilmemiştir. YSK'nın öndeki süreçlerde yaptığı gayresmi açıklamaların kamuoyunda önemli tartışmalara sebebiyet verdiğinden hareketle, bu düzenlemenin nasıl yapılacağına tanımlanmaması bu kaygıyı derinleştirecektir. İkinci değışiklik ise madde metnine yapılan ekleme ile "TBMM Başkanlık Divanınca geçerli bir mazereti olduğu kabul edilenler dışında yemin etmeyenler yeminden imtina etmiş sayılırlar. Böylece milletvekilliği statüsünün istismar edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır" şeklindedir. 1982 Anayasası, darbeci bir cunta tarafından hazırlanmış olup içeriğindeki antidemokratik maddeler ve tamamına egemen olan antidemokratik ruh bir yana, dil bakımından da feci bir metindir. Milletvekili yemini, belki de Anayasa'nın en kötü kaleme alınmış bölümlerinin başında gelmekte olup, yemin metninin kendisini tartışma konusu yapmadan, bununla ilgili Anayasa'da bir değışiklik yapılmadan, böyle bir fırsat varken İttüzük'te böyle bir değışiklik yapılmasını hem siyasi tutarlılık hem demokratik ilkeler açısından yerinde bulmayıp yanlış buluyoruz. Ayrıca mazeret konusunda Başkanlık Divanına tanınan takdir yetkisiyle birlikte getirilen usule aykırı yemin edenlerin ve etmekten imtina edenlerin milletvekilliği haklarından imtina etmiş sayılacakları öngörülmektedir. Oysaki halkın iradesi Başkanlık Divanının yetkisinin çok üstündedir. Bir milletvekili bu yetkiyi halktan almıştır. Ayrıca milletvekillerinin haklarından imtina edilmesi ile ilgili maddenin dayatılması Anayasa'ya tamamıyla aykırıdır.

BAŞKAN – Aykırılık sırasına göre oylarınıza sunuyorum.

Bu çerçevede Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilmiş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeye geçiyoruz.

2'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2- Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 19 uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

"İttüzükte Danışma Kurulunun tespitine, teklifine veya görüş bildirmesine bağlanmış olan bütün hallerde, Danışma Kurulu, yapılan ilk çağrıda toplanamaz, oybirliğiyle tespit, teklif yapamaz veya görüş bildiremezse, Meclis Başkanı veya siyasi parti grupları ayrı ayrı, istemlerini doğrudan Genel Kurula sunabilirler. Bu durumda istemin oylanması ilk birleşimin gündemindeki Başkanlığın sunuşlarında yer alır. Danışma Kurulu önerileri görüşmesiz oylanır. Grup önerisinde ise öneriyi veren

gruptan bir milletvekili beş dakikayı geçmemek üzere önerinin gerekçesini açıklayabilir. Açıklamanın ardından diğer gruplardan birer milletvekiline de isterlerse üçer dakika söz verilir. Danışma Kurulu ve grup önerileri konusunda Genel Kurulda işaret oyuyla karar verilir.”

BAŞKAN – 2’nci maddenin görüşmelerine başlıyorum.

Söz talep eden Sayın Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Meclis Başkan Vekili; İç Tüzük değişiklik teklifinin en önemli maddelerinden birini tartışacağız. Gerçekten yıllardır ve hemen hemen istisnalar dışında her gün uygulanan bir teamülü yıkmak üzereyiz. Teamül hukuku parlamentolar için çok çok önemlidir. Güçlü parlamentoların, saygın parlamentoların güçlü teamülleri vardır ve bu demokratik teamülleri değiştirmek, üstelik antidemokratik şekilde değiştirmek o meclislerin saygınlığını, gücünü de azaltır. Aslında şu anda bunu yapmak üzeresiniz, dayatmacı, çoğunlukçu bir anlayışla çok önemli bir teamülü yıkmak, değiştirmek üzeresiniz.

Siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsuruya eğer ve siyasi partilerin de siyasi faaliyette bulunma hakları, gündem belirleme hakları, meclislerde yalnızca grup öneriyle mümkünse o zaman bu hakkın çok geniş bir şekilde kullanılması çok çok önemlidir. Aslında sorun olan danışma kurullarında uzlaşma olamamasıdır bizce. Danışma kurullarında niçin uzlaşmıyor siyasi partiler? Danışma kurullarında uzlaşmayı sağlayacak olan çoğunluğun uzlaşmacı, çoğulcu, katılımcı, demokratik yaklaşımları olmalıdır. Eğer danışma kurullarında uzlaşma sağlanamıyorsa siyasi partilerin gündem belirleme hakları ve o gündemi de önemli bir şekilde, sağlıklı bir şekilde, kamuoyunun vâkıf olabileceği şekilde tartışma hakları da kısıtlanmamalıdır.

Bizim Meclisimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduğu 1920’den beri müzakere, konuşma, tartışma usulünü belirlemiş bir meclistir. Harp zamanlarında bile birçok gündem uzun süreler tartışılmış, konuşulmuştur. Harp zamanlarında bile, düşmanla savaşırken, vatan işgal altındayken bile müzakere usulü benimsemiş bir Meclisten geliyoruz ama bu İç Tüzük değişiklik teklifiyle bu tarihî, önemli teamülümüz de maalesef ortadan kaldırılmak isteniyor.

Grup önerileri... Grup önerileri acaba Meclis Genel Kurulunun gündeminden daha az mı önemli? Çünkü gerekçe olarak ileriye sürülüyor ki Meclisin gündemine geçemiyoruz. Meclisin gündemi ne? Meclisin gündemi birçok kanunda ya da kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik teklif eden torba yasalar, çoğu teknik konular, çoğu vatandaşın gündeminde değil, çoğunu vatandaş izlemiyor bile ama grup önerileriyle gündeme getirilen sorunlar asıl, vatandaşın, toplumun gündeminde olan sorunlar. Bunların hepsini biliyoruz, çok konuşulduğu için tekrarlamayacağım. Grup önerileriyle uzun uzun Mecliste tartışılan bu konular, aslında iktidar çoğunluğu için de Hükümet için de bürokrasi için de çok çok önemli çünkü o konuya hassasiyetle, sorumlulukla, hukuk içerisinde eğilmeyi sağlıyor Meclisin gündemine taşınması bu grup önerilerinin. Düşünebiliyor musunuz, bizim memleketimizde, 2006 ile 2015 yılları arasındaki istatistiklere baktığımızda Adalet Bakanlığının sitesinden, çocuk istismarı ve çocuk tacizlerine yönelik iddiaların on yılda yüzde 700 arttığı tespit edilmiş, yüzde 700 Adalet Bakanlığının resmî verileri göre ki adliye yansımayan, yansıtılmayan birçok vakanın olduğu da bir gerçek. Böyle bir konu Meclisin gündemine getirildiğinde acaba Meclisin olağan gündeminden daha mı az önemli veya bu kadar yakıcı, önemli sorunlar, tek tek saymak istemiyorum, hepimiz çok iyi biliyoruz ama terörde, tarımda, ekonomide, adalette yaşadığımız sorunlara kadar grup önerileriyle

tartışılan sorunlar acaba üç dakikayla tartışılabilir mi sağlıklı bir şekilde ve kamuoyu o gün toplumun asıl gündemi olan konulara vakıf olabilir mi? Bu getirdiğiniz teklifle aslında işte bunların hepsini bir anlamda yok ediyoruz.

Grup önerileri çok çok önemlidir. Onun için, bırakalım siyasi partiler siyasi faaliyette bulunma hakkını, gündemi belirleme hakkını özgürce kullanabilsin ki bu grup önerileri dışında siyasi partilerin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin başka bir gündemi belirleme imkânı yok. Siz bu tek imkânı büyük oranda kısıtlıyorsunuz, milletvekillerinin sesini, siyasi partilerin sesini büyük oranda kısıtlıyorsunuz, kısaltıyorsunuz; aslında bu, Meclisin, milletin sesini kısmak demek. İşte OHAL sürecinde gerçekleşen Anayasa değişikliğinin, kuvvetler ayrılığını, demokrasiyi temelinden sarsan Anayasa değişikliğinin bir sonucu bu İç Tüzük değişiklik teklifi, otoriterleşmenin bir sonucu, egemenliğin şahsileşmesinin bir sonucu çünkü milletvekillerinin grup önerileriyle gündemi belirlemesinin artık ne anlamı var, gündemi başka yerler belirliyor. Bir gerçek var, bir saray rejimi yaratıldı ve bu saray rejiminin sonuçlarını birer birer yaşıyoruz.

Tartışmalarda bazı noktalara değinildi, dendi ki: “İç tüzükler, anayasalar çoğunluğun rahat çalışması için önemlidir.” Tam aksine, çağdaş demokrasilerde, demokratik kültürlerde iç tüzükler, anayasalar gücü sınırlayan belgelerdir; bu çok çok önemlidir. Eğer sizin anayasanız, sizin iç tüzüğünüz çoğunluğun gücünü sınırlamıyorsa, dengelemiyorsa, Mecliste milletvekillerinin, siyasi partilerin konuşmalarını, gündem belirleme haklarını sınırlıyorsa işte asıl büyük bir sorun o zaman doğuyor demektir. O zaman şeklen muhalefet vardır, şeklen Meclis vardır, şeklen cumhuriyet, demokrasi vardır; bir saray rejiminin, bir monokrasinin sonuçlarını yaşarsınız. Roma Dönemi’nde, Augustus döneminde aynıysa yaşandı. Roma bir cumhuriyetti ama Augustus bütün yetkileri kendinde topladı, egemenliği, devleti kendi şahsında topladı, şahsileştirdi ve şeklen artık bir cumhuriyet vardı, tabelada şeklen senato vardı ama aslında gerçek anlamda bir cumhuriyetten, gerçek anlamda bir senatodan bahsetmek mümkün değildi. Türkiye de yavaş yavaş bu yönde ilerliyor, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir şahıs devleti yapılmak isteniyor.

Grup önerilerini, bu kadar büyük oranda toplumun en önemli sorunlarını tartışılmaz hâle getirirseniz Meclise en büyük haksızlığı yapmış olursunuz, Meclisin çok önemli bir teamülünü yıkmış olursunuz. Bu doğru bir şey değil, mutlaka bu maddenin üzerinde ciddi bir şekilde yeniden durulup yeniden bir düzenleme yapılması gerekir diyorum. Sağlıklı anayasalarla sağlıklı iç tüzüklerin olabileceğini biliyoruz ama maalesef, bizim artık sağlıklı, demokratik, kuvvetler ayrılığını güçlendiren, iktidarın gücünü sınırlayan bir Anayasa’mız yok, tam aksine, iktidarı, gücü, yetkileri tek elde toplayan, kuvvetler ayrılığını yıkan bir Anayasa’mız var. Bir de bunun üzerine çoğulcu, uzlaşmacı, katılımcı bir iç tüzük yerine mevcut İç Tüzük’ü daha da geriye götüren, daha da olumsuz hâle getiren çoğunlukçu, dayatmacı bir anlayışı egemen kılarırsak hem siyasi partilere hem demokrasimize hem de toplumun menfaatlerine ve kamu yararına ciddi zarar veririz diyorum. Onun için, değişiklik önergemizin kabulünü talep ve arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erkek, teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Şenal Sarıhan.

Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, söz verdiğiniz için teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, açıkça ifade etmeliyim ki bu Komisyon çalışmalarını izlemek üzere geldiğimde bütün çalışmalara katılmak için özen gösterdim, herhangi bir konuşma talebim olmayacaktı. Belki şu anda da bu konuşma talebi söylenmiş olan pek çok sözün yinelenmesi anlamına gelecek ancak birkaç nokta üzerinde durmak istiyorum.

Öncelikle, İç Tüzük değişikliğinin yapıldığı ortam nasıl bir ortamdır? Bunu da arkadaşlar ifade ettiler. OHAL koşullarında bir referandum sonrası bir tek adam yönetiminin ertesinde biz İç Tüzük değişikliği yapıyoruz. İç Tüzük, bütün meclislerin ifade ettiği gibi, esas olarak bir siyasi etik metnidir yani milletvekillerinin davranış etiklerini ifade eden bir metindir. Elbette ki bu metin esas olarak kaynağını Anayasa'dan alır, Anayasa'nın vermiş olduğu haklardan beslenir.

Dünya çapında -ki biz hâlâ böyle bir şeye sahip olmadık, bir siyasi etik çalışması yapıp bunu görünür hâle getiremedik- şu temel noktalar vardır etik kurallar içinde:

1) Parlamento itibarına uygun davranma.

2) Kamu yararını gözetme.

3) Tarafsız, adil davranma, ayrımcılık yapmama, dürüst ve şeffaf olma, topluma karşı sorumluluk ve model olma, dil, üslup yönünden çok dikkatli olma ve seçmen, medya, kamu otoriteleriyle ilişkide dengeli ve saygılı olma.

Başka kurallar da var, ben bunlar üzerinde durmuyorum yani menfaat elde etmeme, hediye kabul etmeme gibi. Bizim bugün esas üzerinde durmamız gereken şey, Parlamento itibarına uygun bir İç Tüzük hazırlıyor muyuz; bu itibarın kaynağı nedir, o kaynağa saygılı bir tutum içinde miyiz ve aynı zamanda kamu yararı gözetiyor muyuz; tarafsız, adil miyiz ve ayrımcı değil miyiz? Öncelikle, böyle bir İç Tüzük'ün tartışıldığı bu Komisyonda, belki yine düzenlemelerden kaynaklanan bir sonuç, var olan çoğunluğun, iktidar partisi çoğunluğunun buradaki bütün tartışmaları berhava edecek bir nitelik gösterdiğini söylemeliyim. Biz ne söylersek söyleyelim, muhalefet ne anlatırsa anlatsın, biraz sonra buradaki çoğunluk adil davranmayacak, tarafsız davranmayacak, ayrımcı davranacak ve kamu yararını gözetmeyecek. Ne yapacak? Hazırlanmış olan, iki siyasi partinin oluruyla hazırlanmış olan İç Tüzük'le ilgili yargısını parmak kaldırarak gösterecek.

Biraz önce saymaya çalıştım, eksik söylemiyorsam 16 üyesi var AKP'li arkadaşlarımızın, 6'sının ya da 5'inin oylarıyla bir önceki 1'inci madde olurlandı. Yani burada yapılan işe önem vererek bütün Komisyon üyelerinin hazır olmadığı, buna dahi gerek görülmeyen, bu hem olur noktasında kendine güvenen bir tavır hem de söylenenlerin hiçbir değeri olmayacağı, konuşmaların herhangi bir değeri olmayacağı, bu sebeple bu konuşmaları dinlememizin önümüzü açacak bir sonuç yaratmayacağı noktasındaki bir ön kabulün işareti.

Arkadaşlar, dinleyebilir misiniz, benim dikkatim dağılıyor, özür dilerim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Pardon.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Biraz önce, daha doğrusu toplantı başladığı sırada Cengiz Aydoğdu arkadaşımızı şöyle bir değerlendirme yaptı ki biz bu değerlendirmeye katılıyoruz, dediler ki: “Milletvekilleri seçtikleri andan itibaren artık seçtikleri siyasi partiyi değil, bütün bir ülkeyi temsil ederler, bütün bir Türkiye'yi temsil ederler.” Bu temsil durumu, bütün bir Türkiye'yi temsil etme durumu, biraz önce ifade ettiğim ilkelerden ayrımcı ve taraflı davranmama kuralına da uymayı gerektirir. Eğer böyle davranabilirsek, eşit bir şekilde, adil bir şekilde hareket edebilirsek o takdirde kamu yararını gözetmiş, kamu yararı çerçevesinde hareket etmiş oluruz.

Şimdi, biraz önce 1'inci madde oylandı. İfade ettim, oy veren arkadaşlarımız kimi, kaç kişiyi dinlediler, şu anda da iktidar partisinden kaç Komisyon üyemiz burada hazırlar ve bizim sözlerimizin herhangi bir değeri, ulaşacağı bir nokta var mı? Anımsatmak isterim, Yunus Emre'nin güzel bir şiiri vardır, o şiirinin bir dörtlüğü var. Der ki: "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı/ Söz ola ağılı aşı, bal ile yağ ede bir söz." Biz geçmişe, geçmiş değerlerimize, geçmişten süzülüp gelmiş olan şiirlerimize, atasözlerimize hep birlikte çok değer veren bir ulusuz ama bunu eğer bir davranış biçimi hâline getirememişsek, bu bir davranış kuralına dönüşmemişse sözün kesebileceği başlar olacak ama sözün bal edebileceği bir sonuca varmamız mümkün olmayacak. Bu sebeple, üç oturumdur buradaki sözlerimizin -biraz önce de ifade ettiğim gibi- herhangi bir yere varmadığı, herhangi bir sonucun alınmasına hizmet etmediği kaygısıyla hareket ediyorum.

Şimdi, ne yapılmak isteniyor? İç Tüzük içinde bulunduğumuz ortama uygun olarak -ki bu ortam Türkiye'yi 777 bin kilometrekarelik bir cezaevine getirmiş olan ortamdır- bu ortama uygun olarak buradaki milletvekillerini de, 550 milletvekilini de bir cezaevi içine sıkıştırmaya çalışıyor. Hani bizim Anayasa'mızın 25'inci maddesinde, 26'nı maddesinde düşünce ve anlatım özgürlüğü diye düzenlemeler var. Hani herkes düşüncelerini açıkça ifade edebilecek durumda. Bu düşüncelerini en açık şekilde ifade etme yetkisini halk bize vermedi mi? Bizi Türkiye Büyük Millet Meclisinde vekil yaparak bize böyle bir hak tanımadı mı? Eğer biz halkın sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri vekil olarak -ki milyonları temsil ediyoruz- kullanamayacaksak, biz sözün esiri hâline getirileceksek, konuşamaz hâle getirileceksek o zaman bizim Türkiye Büyük Millet Meclisinde vekiller olarak görev yapmamızın nasıl bir anlamı olacaktır?

Şimdi, düzenlemelerden birine atıfla size sormak isterim değerli arkadaşlar. Ben yirmi dört yıl Sivas katliamı davasını izledim. Bu davanın adı Sivas katliamıdır. Suroç katliamı gibi, Merasim Sokak katliamı gibi, Güvenpark katliamı gibi, İstanbul'daki katliamlar gibi adı "katliam"dır. Şimdi, ben bu konuda yazılı ya da sözlü bir önerge verirken bu sözcüğü kullanırsam, "katliam" sözcüğünü kullanırsam ben suç mu işlemiş olacağım ya da suç işleyenlerin suçlarının örtülmesine mi neden olmuş olacağım, ona mı aracılık etmiş olacağım? Metnin tümündeki, değişikliklerin tümündeki hedef -biraz önce ifade ettiğim gibi- sözü düşündüğümüz gibi söyleyememe koşullarının yaratılmasıdır. Her birimizin ayrı ayrı ve tek tek halk yararına, onlar adına düşüncelerimizi açıkça söyleyebilmenin bir dakikayla, beş dakikayla, on dakikayla sınırlandırılmış olduğu bir İç Tüzük'ü daha da geriye götürerek âdeta "Konuşmayınız, susunuz, oturunuz, orada birer manken gibi durunuz, size ihtiyacımız sadece görüntüdür..." Bu sonuca varacak bir düzenleme ki 2'nci maddede yapılan düzenleme de açıkça böyle bir düzenlemedir ve biraz önce arkadaşlarım çok esaslı noktalardan örneklerle beslediler neden bu maddenin hukuka uygun olmadığını. Hem Anayasa'ya aykırı olduğunu hem İç Tüzük'ün kendisine de aykırı olduğunu ifade ettiler. Ancak grup önerileriyle Türkiye'yi ilgilendiren temel sorunları tartışabiliyoruz. Bugün, örneğin, 2 insan açlığın 130'uncu gününde. Bu insanların sorunlarını kim dile getirecek, nerede tartışacağız? Gizli servisler ve yargıçlar mı bu sorunu tartışacaklar? Sorunun özü ihraçlar sorunudur, işsiz bırakma, medeni ölü hâline getirme sorunudur. Bu sorunu biz grupta anlaşarak ortak bir problem hâlinde bugüne kadar araştırabildik mi? Bunun dışındaki sorunları da, yargısız infazları da, insan kaçırımlarını da, işkenceyi de, kötü muameleyi de tartışabildik mi birlikte, araştırabildik mi? Onun yerine otuz yıl önceki Diyarbakır Cezaevini hâlâ araştırmayı uğraşyoruz ama şurada, hemen dibimizde, Sincan'da yaşananları, Silivri'de yaşananları araştırma konusunda herhangi bir çabamız, ortak anlayışımız yok. Neden? Ben biliyorum ki yürekleriniz insanca çarpıyor. Çünkü insanoğlu kendi temel haklarını savunduğu kadar başkalarının temel hak ve özgürlüklerini de savunma

kararlığı içindedir. Biliyorum yürekleriniz yanıyor işsiz kalmış bir insan karşısında, haksız tutuklanmış bir insan karşısında ama öyle bir süreçte yaşıyoruz ki o süreç birisi emrediyor, emredene uygun davranma gibi bir zorunlulukla karşı karşıya oluyoruz.

Biraz önce Sibel arkadaşım anlattı, diğer arkadaşlarımız da anlattılar. Bir karar verilecek, oylama yapılacak, Meclis doluyor ama oylama yapılmıyorsa Meclis bomboş. Biraz önce söylediğim ve Komisyonunda örnek verdiğim durum bu. Komisyonumuzda da arkadaşlar yoklar, neden yoklar? Çünkü eminler ki düzenlenmiş olan İç Tüzük değişiklikleri geçecek. Oysa burada olmalılar, uzlaşma dediğimiz şey budur, milletin yararına olma dediğimiz şey budur, düşünceleri, duyguları birleştirme ve oradan bir sonuç çıkarma, bir çözüm çıkarma budur. Biz ne yazık ki bunu yapamıyoruz.

Şimdi, size bir konuşmadan bir bölüm okuyacağım. Bu bölüm... Arkadaşlar, Mecliste bizim nasıl konuşacağımızın ölçüsü bizim kendi olgunluğumuzdur, kendi insanlığımızdır, kendi değerlerimizdir. Bu tutum, sözümüzün nasıl kullanıldığı kürsüde nasılsa dışarıda dışarda da odur. Şimdi okuyorum size. Çok yakında, 15 Temmuz akşamı Sayın Cumhurbaşkanı tarafından söylenen bazı sözleri sizinle paylaşmak istiyorum, diyor ki: “‘Kılıçdaroğlu’ denen zat tankların koruması altında oradan çıkıp Bakırköy Belediyesine gidiyor. Biz bu beyefendiyi de davet ettik Yenikapı’ya, bilseydim davet etmezdim.” Ve devam ediyor, bunun bir terbiyesizlik olduğunu söylüyor. Hangimizin hangimize böyle bir dil kullanma hakkı var sevgili arkadaşlar? Eğer dilimizi biz kendi aramızda, kendi ilişkilerimiz içinde, insana duyduğumuz saygı nedeniyle... Birbirimize belki saygı duymayabiliriz ama insanoğlu olmaya, insana duyduğumuz saygı nedeniyle daha temiz, daha güzel konuşmalıyız. Yoksa bu, yasalarla engellenebilecek, tüzükle engellenebilecek bir durum değildir. Ve de evrensel kurallar var, Anayasa’mız var, Anayasa’mızın da son derece kötü bir dönemin ürünü olmasına rağmen mücadeleyle düzeltilmiş, daha demokratik hâle getirilmiş maddeleri var. Bunun dışında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi bir mahkemenin İngiltere, İspanya kararları var bizim daha çok eleştirilebileceğimiz ama bizim başkasının eleştirilerine karşı dayanıklı olmamız gerektiğini ifade eden. E, biz birey olarak daha fazla eleştirilebilir durumunu yasalarla güvence altına alınmış ve korunmuş bir hüküm olarak görüyorsak birbirimize bazı konularda ciddi ve ağır eleştirilerde bulunabiliriz ama bu bizim birbirimize hakaret etmemiz anlamına da gelmez.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, toparlayabilir misiniz?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN – Peki.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bugün daha çok konuşmamız, daha çok karşılıklı bir arada tartışmamız, parlamentonun adı olan tartışma, konuşma; meclisin adı olan herhangi bir konuda hep birlikte müzakere etme olgusu içinde eşit şartlarda ve adil bir biçimde, kendi insanlığımızdan utanmayacağımız sonuçlara varacağımız bir tarzla, birbirimizi dinleyerek, kısa süreli çıkarlar için değil uzun vadede insanlık için ortak davranmak zorundayız diyorum.

Saygılar sunuyorum; teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Tanal’a söz vereceğim, daha sonra Sayın Mithat Sancar Hocama söz vereceğim. Ben konuşma sırasını da bildireyim ki hem arkadaşlarımız hazırlansınlar hem de ne zaman konuşacaklarını bilip kendi programlarını ona göre ayarlasınlar diye söylüyorum. Daha sonra Sayın Kazım Arslan’ın söz talebi var, sonrasında da Sayın Ayтуğ Atıcı Bey’in söz talebi var.

Bu çerçevede, Sayın Mahmut Tanal’a söz veriyorum.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, şu anda biz İç Tüzük değişikliğini konuşuyoruz. İç Tüzük değişikliğiyle ilgili hükümler nerede var Sayın Başkanım? İç Tüzük'ün 181'inci maddesinde var. 181'inci maddeyi biz gayet rahat, birlikte okuduğumuzda kim bu teklifi verebilir? “İçtüzükte değişiklik yapılmasını öngören teklifler, milletvekilleriince yapılabilir. Bunlar hakkında, kanun teklifleri hakkındaki hükümler uygulanır.” Şimdi, buradaki “milletvekilleri”nden kasıt, bir tasarı anlamında verilmemesi lazım veya Hükümet tarafından, Hükümet kanadı tarafından bunun yönlendirilmemiş olması lazım. Teklife baktığımız zaman, aslında teklif görünümlü bir tasarıdır bu. Bu, teklif görünümlü bir tasarı olduğu için... Anayasa'mızın 2'nci maddesi, sizler de çok iyi bilirsiniz, hukukçusunuz, hayatımızın her alanında dürüstlük ilkesi, iyi niyet kurallarına uymak zorundayız. Böyle dolambaçlı yollarla, hileli yollarla biz bir yere kadar gidemeyiz. Değerli Mithat Hocam da burada, gayet rahat, hukukta temel bir hüküm var, ne deniliyor? “Hakkı kullanıyor olması hileli davranmayı hoş göstermez.” Bu, ta Roma hukuku döneminde geçerli olan bir kural, daha ötesi, Roma hukukundan itibaren gelen “Kötülüğe müsamaha edilemez.” deniliyor, Roma hukukundan beri geliyor ve baktığımız zaman bu 181'inci maddesi. Kim var? 2 siyasi partinin grup başkan vekillerinin imzası var 2 de Anayasa Komisyonu üyelerinin imzası var. Yani burada İç Tüzük'ün 181'inci maddesi dolambaçlı yollarla, hileli bir yöntemle bir sonuç, bir menfaat elde edilmeye çalışılıyor. Bir sefer bu Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi, 94, 95 ve 96'ya aykırı; usul açısından noktayı burada koydum.

Geliyoruz, ikinci cümlede deniyor ki: “Kanunun görüşüldüğü hükümlere göre tabidir.” Güzel. Peki, kanun ne diyor? Bugüne kadarki kanunlar gayet rahat, 30'uncu maddeye baktığımız zaman İç Tüzük'ün, kimler burada bulunabilir yani komisyonlarda? “Komisyon toplantılarına başbakan veya bir bakan katılabilir. Başbakan veya bakan gerekli görürse kendi yerine yüksek derecede bir kamu görevlisini yazıp temsil yetkisi verebilir.” Devam ediyoruz, 39: “Bir kanun tasarı veya teklifinin görüşmesi sırasında Hükümet temsilcisinin bulunmaması sebebiyle ertelenir.” Ben izliyorum, bu saate kadar, 2'nci maddeye kadar geldik, genel komisyonda görüşüldü, alt komisyonda, hiçbir bakanın temsilcisi gelmedi Sayın Başkan. Diyacaksınız ki: Ya, Mahmut Tanal böyle diyorsun da bu nereden çıkıyor? Tabii, yasama uzmanı arkadaşımız biraz gülümsüyor, tabii, hayat böyle bir şey. Şu “Parlamento Hukuku” kitabı var, sizin Genel Sekreteriniz yazmıştı, değil mi? Ne yazıyor burada? Sayfa kaçta? Hemen gösteriyorum. Yine AK PARTİ'li milletvekillerinin oylarıyla. Sayfa 217'de –yine arkadaşımız burada da görevliydi, yasama uzmanı arkadaşımız güldüğüne göre, merak etmeyin iktidara geldiğimiz zaman bu sefer böyle gülmeyeceksiniz yani sizden ricam siz biraz tarafsız kalın- o dönemde -izinizle Sayın Başkanım- İç Tüzük değişikliklerinde AK PARTİ'nin o dönem verdiği 116 sıra sayılı Kanun Teklifi var. Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Sayın Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, 32 milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılması Hakkında İç Tüzük Teklifi “Anayasa Komisyonu Raporu görüşmelerinde Hükümet temsil edilmiştir.” diyor. Siz kalkacaksınız, 2007 yılında İç Tüzük değişikliği yaparken Hükümet orada değişiklikte bulunacak, yıl gelecek 2017'de “Hükümete de gerek yok.” diyeceksiniz. Onun için benim sizden istirhamım, bu anlatmış olduğum bilimsel açıklamalar ışığında, bu, Anayasa'ya aykırı, bu toplantı İç Tüzük usule aykırı, bunun derhâl ertelenmesi... Başbakanlığı yazı yazın, Hükümeti temsilen birisi burada otursun. Aksi takdirde bu, İç Tüzük'ün ihlali anlamına geliyor yani eylemli ve fiilî anlamda ihlali anlamına geliyor.

Şimdi, burada devam ettiğimiz zaman, İç Tüzük parlamenter hayatın kalbi işlevini görür yani parlamentonun kalbidir İç Tüzük. Bu kalbin çalıştırılması ise konuşan, tartışan Parlamente'ya bağlı. Gayet rahat, ben burada sözü fazla uzatmama adına, işte öğrenciyken, herhâlde kitap, bu işe merak salma ayrı bir olay... Yasama ve yürütme organlarıyla ilgili güzel bir kitap var, bu kitapta 2 türlü Parlamento var. Kapalı parlamento, açık parlamento. Kapalı parlamentoda bahsedilen otoriter olan rejimlerden bahsediyor, otoriter olan rejimlerde de parlamento, şekli anlamda vardır, oylamalara sadece parmak kaldırır, evet veya hayır, tartışmaları mümkün olduğuncaya kadar en kısa bir vaziyette bunu sonuçlandırır. Açık olan parlamentolarda ise katılımcılık esastır, uzlaşma esastır, tartışma esastır. Burada bu konu, baktığımız zaman bu düzenleme, kapalı olan parlamentolara özgü bir düzenleme götürülüyor ki bu neye aykırı? Bahsedilmedi bu saate kadar ama Anayasa'mızın çok güzel bir maddesi var, 13'üncü maddesi "Temel hak ve hürriyetler kanunla sınırlanabilir ancak bu sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne, ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz" Bu bahsedilen 2'nci maddede on dakikalık görüşmeyi beşe indiriyorsunuz, diğer gruplarınsa on dakikadan üçe indiriyorsunuz. Yani 13'üncü maddenin ruhuna, sözüne, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine bu madde aykırı olduğu gibi, tamamı da buna aykırıdır, ayrıca 2'nci maddedeki hukuk devleti ilkesine de.

Şimdi, İç Tüzük bugüne kadar 15 sefer değiştirilmiş, 10 tanesi askerî dönemlerde, 5 tanesi sivil ve bu, 16'ncısı oluyor ancak burada ülkemizdeki bu İç Tüzük değişikliğine niçin ihtiyaç duyuldu, sebep ne? Yani siyasi iktidar bugüne kadar yasa çıkarmak istedi de yasa mı çıkaramadı? Burada aşağı yukarı Komisyonda bulunan çoğu arkadaşımız hukukçu, temel kanunlarımızın hepsi çıktı, temel kanunda çıkmayan bir madde var mı? Yok. Yani önünde çıkarmak isteyip de hangi yasayı çıkaramadı? Yasa çıkarmak istenildiğinde engel olunan hiçbir şey olmadı.

Şimdi, bazı arkadaşlarımız bahsettiler, "İç tüzükler gücü sınırlayan, Meclisin iç dengelerini gözetken, görüşme ve oylamaların çoğunlukçu değil, uzlaşmacı bir anlayışla cereyan etmesini sağlayan güvencelerdir." dediler, doğru ama burada iddialı olan bu. Peki, buradan baktığımız zaman 2001 yılında o dönemde -şu anda yine Mecliste olan- Mehmet Ali Şahin Bey var. Sayın İyimaya burada yok herhâlde, o da o dönem Parlamente'deydi. Orada İç Tüzük değişikliği yapıldığı zaman o dönem Mehmet Ali Şahin Beyler Anayasa Mahkemesine gidiyor. Tam o deyimini söyleyeceğim, alınganlık yapmayalım: "Bu, bir sivil darbedir." diyor. O dönemde aynen dilekçede yazılan husus o. Şimdi, arkadaşlar, aynen bu da bir sivil darbedir aslında. Yani darbeleri sırf askerler yapmıyor ya, sivil darbe yapıyor aslında. Şimdi burada bu değişikte deniliyor ki efendim "...daha hızlı, verimli, etkin, sağlıklı çalışabilmesi..." Peki, şunu da sormak lazım Sayın Başkanım: Burada, biliyorsunuz, yani her hızlı olan iş doğruyu bulmuyor ki. Yani bazen siz çok aceleci ve hızlı davranırsınız, çok daha fazla zarar verebilirsiniz. Yani acele, kendi ayağına çelme atar. Aynı zamanda çok güzel sözlerimiz var. Ne deniliyor: "Demir tavında dövülür." Her iş için uygun zamanı beklemek gerekir, aceleyle hareket etmek zarar getirir deniliyor. Bunlar bizim çok güzel atasözlerimiz. Şimdi, aman, alelacele, biz tartışmayalım, konuşmayalım. Herhangi bir sivil toplum kuruluşlarından, üniversitelerden, fakültelerden, barolardan görüş almadan hemen biz kanunu geçirelim. Ya, arkadaşlar, bunun bize getireceği fatura hakikaten çok daha fazla zarar getirmiş olacak ki... Biz ne diyoruz? "Acele işe şeytan karışır." Anadolu'da bazen şöyle denilir: "Acelecilik işi yavaşlatır." Şimdi, bu deyimlerimizin hepsi yerli yerinde dururken bu şekilde "Aman, alelacele biz bu işi yapalım." demek, gerçekten demokratik toplumun gereklerini ortadan kaldırıyor.

Şimdi, burada, siyasi iktidarı denetleyen...

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitireceğim, toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Anayasa komisyonları sırasında rekor sizdeydi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, onu kırmayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kırmayacağım Başkanım, yok, hiç kırmayacağım.

BAŞKAN – Tamam, peki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben zaten dikkat ederseniz mümkün olduğunca İç Tüzük’ün hiç dışına çıkmıyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Lütfen toparlayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada siyasi iktidarı denetlemenin iki yolu var üstadım. Bir, siyasi denetleme diyoruz, iki, yargısal denetleme diyoruz. Siyasi iktidarın siyasi denetlemesi, işte bu “dengeleme ve denetleme” dediğimiz hukuk devletinde bu anlamda siyasi iktidarın veya muhalefet partilerinin, sivil toplum kuruluşlarının kanun yaparken bu katılımcılık ilkesinin sağlanmasına yönelik. Şimdi, bu anlamda, siyasi iktidar, evet, güçlü şu anda, her yapmak istediğini yapabiliyor. Ancak, mevcut olan Anayasa’mızın 11’inci maddesi bütün devlet organlarını da bu Anayasa bağlar diyor. Şimdi, siyasi iktidarın mevcut olan bu gücünün karşısında -vereceğim örnekten ne olur alınganlık yapmayalım- siyasi iktidarı, önüne kattığını sürükleyebilecek, coşkunu akan bir nehre benzetecek olursak bu nehrin taşmasını, çevresine zarar vermesini engellemenin yollarından biri, kıyasına setler çekmek, önüne duvarlar örmektir. Bu setler ve duvarlar Anayasa ve hukuk kurallarıdır. Bu anlamıyla, hukuk devleti ilkesi, yasama, yürütme ve yargı organlarının eylem ve işlemlerinde hukuka uygun davranmaları gerektiğini ifade eder. Peki, bu organlar hukuka aykırı hareket ederlerse, kendilerine tanınan yetkileri aşarlarsa veya kötüye kullanırlarsa ne olur? Eğer bu soruya tatmin edici bir cevap verilmezse Anayasa’nın koyduğu sınırların bir anlamı da kalmaz. Bugün yaşadığımız konu maalesef bu.

Şimdi, burada ne yapılıyor? Bugüne kadarki, üç yıllık milletvekili deneyimim de Türkiye’deki yasaların çoğunda Anayasa’ya uygunluk denetimi yapılıyor mu? Anayasa Mahkemesi, komisyonlarda... Mesela, Başbakanlık Kanun ve Kararlar şunu diyor: Güya, “Kanun Başbakanlıkta kontrol edildiği zaman bunun Anayasa’ya uygun olduğunu denetler bir rapor düzenler.” Ben bugüne kadar yasama uzmanlarımızın, Kanunlar ve Kararların Anayasa’ya uygun olduğuna ilişkin bir tek yazılı belgesini görmedim. Varsa lütfen, mahcup olmak isterim. Aslında, bize, gelen milletvekillerine bunun başından itibaren dağıtılması lazım Komisyonlarda ki gerçekten, bu, Anayasa’ya aykırılık tartışması olmasın, bitsin. Ama üstüne düşen görevleri yapmıyorlar. Ha, yapmayınca ne oluyor? “Ben kamu görevlisiyim, zaten iktidar böyle karar vermişse -ben iki dudağının arasındayım- ben bir şey yapamam.” diyor. Aslında, burada yasama içerisinde görevli olan arkadaşlarımız da dolaylı olarak -siyasi iktidar gibi- buradan mesuldürler.

Şimdi, burada iktidar partisi milletvekili arkadaşlarıma fazla yüklenmeyeceğim ancak görünen gerçek şu, arkadaşlarımız biraz önce şunu söylediler: “Yahu, kimse gelmiyor, oylama zamanı oy kullanmaya geliyor.” Yani biz burada niçin konuşuyoruz? Kendimizi rahatlatmak için, tatmin etmek için konuşmuyoruz; belki sizin, en azından oy kullanacak olan arkadaşlarımızın fikirlerini değiştirebilme, etkileyebilme ve oy kullanmaları hususunda yönlendirme amacıyla konuşuyoruz. Yani eğer arkadaşlarımız bu konuda konuşmalarımızın fuzuli olduğunu düşünüyorlarsa söylesinler, biz konuşmayı da çok kısa keseriz. Sonuç olarak burada, bu yasaların siyasi denetimi bağlamında komisyonlarda, Genel Kurulda muhalefetin eleştirileri de kamuoyunu bilgilendirmek, kamuoyunu

harekete geçirmek açısından önemli ve değerlidir. Nedir mesela? Tecavüz suçlarıyla ilgili -o döneme dikkat edilirse- kamuoyu oluşturuldu ve kamuoyunun baskısından dolayı o teklif geri çekildi. Hatta, siyasi denetime bazen yetersiz deniliyor, yarasız deniliyor ve yetersiz bir yöntemdir deniliyor ama bu mevcut olan, bu yetersiz olan konunun desteklenerek daha güçlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Yine, burada, aynı şekilde, milletvekillerine para cezası vesaire... Değerli arkadaşlar, burada hukukçuyuz, hukukta çare tükenmez. Şimdi, bana bugün gelen bir not, mesela, Divanda ne yapılmış? Her personele, Meclis personeline aylık 154 TL değerinde bir metro kartı veriliyor, her Meclis personeli bu metro kartını kullanamıyor. Niçin? Çünkü metro her yere gitmiyor. Minibüse biniyor, otobüse biniyor, bunu kullanamıyor veya arabasıyla geliyor. Peki, Meclisin bütçesinden çıkıyor mu bu para? Çıkıyor. Peki, arkadaş, bu çıkıyorsa bunu kullanamayan vatandaşımız ne yapıyor biliyor musunuz? Türkiye’de buna çözüm var mı? Var. Kartı alıyor, kartı başkasına satıyor veya kırdırıyor. Arkadaşlar, biz çıkardığımız kararlarla vatandaş zora sokmayalım. Meclis başkan vekilleri keşke burada olsalardı, bakın, onlar da gelmiyorlar. 39’uncu maddeye göre...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Esas, onun olması lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii.

Yani 39’uncu maddeye göre bunların hepsini ertelemeniz lazım, hiçbiri yok, Meclis başkan vekili de yok bakın, dikkat ederseniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kanunun ilk imza sahipleri de yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiçbiri yok. Yani bunlar gayet açık ve net.

Şimdi, burada, bu Meclis personeli nasıl böyle zorda kalıyorsa, siz bizim konuşmamızı engellemek için para cezası dersiniz Anayasa’nın 83’üncü maddesinde -bilmiyorum, Mithat Hoca sınıfı geçirir miydi, geçirmez miydi buna imza atan hukukçu arkadaşlarımızı- şu deniliyor: “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamaz.” E, siz idari para cezası kesiyorsunuz bana. Ben de ne yaparım biliyor musunuz? Bakın, dediler ki: “Milletvekillerinin araçlarına ceza kesilemez. Otoparkı kullanmıyorlar, kaldırımların üstüne park ediyorlar, çimlere park ediyorlar.” Gittim, dedim ki hukukçu olarak ben bu kadar aciz kalmamalıyım. Üç sefer Meclis Başkanına dilekçe verdim, “Lütfen, otoparkları otopark olarak kullanalım, kaldırımları yayalara açalım, Meclisin içerisindeki bu kaldırımlar yayalarıdır. Çimlerin de üzerine park etmeyelim, çimlere zarar veriyoruz.” dedim. Trafik polisi dedi ki: “Ya, biz ceza kesemiyoruz.” Ne yapalım? Benim de ağırımaya gidiyor, hukuk böyle çaresiz kalmamalı. Gittim, trafik polisi müfettiş belgesini aldım, dedim ki hepsine ben ceza keseceğim.

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Yaparsın ağabey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama hukuk bunu emrediyor, yazık günah.

Şimdi, burada da eğer siz bizim bu maaşlarımıza göz dikerken... Gelin, bu maaşları kaldıralım, ücretsiz milletvekilliği yapalım.

BAŞKAN – Fahri vekillik yok yalnız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bakın, öyle yapalım, maaş hiç verilmesin veya maaşları düşürelim, asgari ücret yapalım. Öyle ya, doğrusu bu bence, adil bir düzen bunu gerektirir. Ama yok, “Efendim, biz milletvekili maaşlarını düşürmeyeceğiz. Gönüllü milletvekilliği yaptırmayacağız, ücretsiz.” O zaman ne yaparız biliyor musunuz? Ben çok konuşacağım, beni geri adım attıracağımızı

düşünüyorsanız da yanılırsınız. Ben de tüm maaşlara haczi koyarım sizden önce, siz bu parayı da alamazsınız. Bu gayet kanuna uygun. Yani, o anlamda, sizden istirham ediyoruz, demokratik Türkiye'nin 2017'sine yakışmıyor. Bu düzenlemelerden vazgeçmenizi istirham ediyorum.

Değerli hemşehrim karşımda...

BAŞKAN – Sayın Tanal, gündeme davet edeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, gündemle ilgili.

Şanlıurfaspor'a verdiğin destek için teşekkür ediyorum ama yetersiz. Sadece bir sen mesaj atıyorsun, bak, bugün tekrar Mecliste dile getirdim. Oranın adı Topçu Meydanı, Topçu Meydanı'nı biz Fransızlardan alırken “Kolumu salladım toplar oynadı/Yaşasın Urfalılar teslim olmadı.” derken siz orayı Rabia Meydanı yaptınız. Sizden rica ediyorum, Rabia Meydanı Şanlıurfa'ya yakışmıyor, orayı yine Topçu Meydanı yapın.

BAŞKAN – Sayın Tanal, Urfa bizim memleketimizin en sevdiğimiz bölgelerinden biri, Urfa'nın sorununu ayrı bir gündemde tartışın lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, burada sizden istirham ediyorum, mevcut olan bu düzenleme dürüstlük ilkesine, Medeni Kanun'da belirtilen dürüstlüğün uzantısı, Anayasa'daki uzantısı madde 2, hukuk devleti, Anayasa'nın 13'üncü maddesi ve 87'nci maddelerine aykırı; geri çekilmesini ve burada Hükümeti temsilen de hiç kimsenin olmaması nedeniyle İç Tüzük'ün 39'uncu maddesi uyarınca bu görüşmelerin ertelenmesine ve bugüne kadar yapılan görüşmelerin de -yoklukla malul deriz hukukta, teknik deyim- yapılmamış sayılmasına karar verilmesini talep eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün, TBMM Başkanlığı temsilcisinin yetki belgesiyle Komisyon toplantısında hazır bulunduğuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sadece bir bilgilendirme yapmak istiyorum arkadaşlar. Teklifin ilk sahipleri adına Sayın Parsak burada. Artı, şu ana kadar, önceki dönemlerde yapılan İç Tüzük değişikliklerinde Genel Kurul uygulamasında -ki burası da Genel Kurul uygulamasına tabi- Hükümet aranmamıştır. Meclis Başkanlık Divanı adına da Sayın Ahmet Aydın buradaydı, şu an acil bir işi çıktı, yetki belgesiyle birlikte Başkanlık Divanını temsilen arkadaşlarımız Komisyon toplantısında hazır bulunmaktadır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bana bir yazılı belge verir misiniz?

BAŞKAN – Estağfurullah. Biz sizin hukukçuluğunuza, kişiliğinize bir şey söylemiyoruz. Ben sadece...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yetki belgesi nerede?

BAŞKAN - ...bir bilgilendirme yapıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, kimi görevlendirmiş?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yetki belgesini görebilir miyiz?

BAŞKAN – Burada, “Korkut Türkyarar'a yetki veriyorum.” demiş, burada, Genel Sekreter Yardımcısına.

Evet, arkadaşlar, toplantıya devam ediyoruz. Bu çerçevede ben sadece bir bilgilendirme yapmak istedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, usul hakkında kısa bir söz alayım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, aslında baştan beri söylüyoruz; bu, sadece muhalefetin değil, tüm milletvekillerinin sesini kısımaya yönelik. 16 Nisanda yapılmış olan referandumda her ne kadar mühürsüz olduğu için meri ama meşru olmadığını defalardır söylediğimiz Anayasa değişikliğine uyum gerekçesiyle başlatılan ama gerçekte milletvekillerinin söz haklarını azaltıp konuşma yeri olan Parlamentonun sadece bir yasama makinesine dönüştürülmeye çalışıldığı bir değişikliği görüşüyoruz. Getirilen değişiklikler fevkalade vahim. Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisi olarak çok uzun süreler ve tüm milletvekillerimizle bu Komisyonu tıkama ve bunu görüştürmeme imkânına sahip olmamıza rağmen bu Mecliste İç Tüzük görüşmelerinin geçmiş dönemlerde çok hatırlanmak istenmeyen görüntülere, kavgalara sahip olmasının yaşanmış olmasından duyduğumuz üzüntüyü de göz önünde bulundurarak, ayrıca, henüz geneli ve 1'inci, 2'nci maddelerde görüşüyor olmamız ve muhalefet partilerinin ve teklif sahibi milletvekillerinin konuyla ilgili farklı değerlendirmelerde bulunabileceği ve bu yüzden diyalog kanallarının açık tutulduğu bir ortamı tercih etmemizden dolayı karşılıklı bir anlayış çerçevesinde şu ana kadar devam ettik. Bu iklimin hâkim olmasının da Komisyon açısından da Genel Kurul açısından da son derece olumlu olduğunu düşünüyoruz.

Size bildirdiğim konuşma sırasında da son konuşmacı olarak -normalde her maddede bir grup başkan vekilimiz grup adına da görüşleri ifade ediyor Komisyon üyelerimizin yanı sıra- gerekirse konuşacağımı ifade ettim ama burada üç önemli hususun gözetilmesini bekleriz. Birincisi, Meclis Başkanlığının İç Tüzük değişikliği noktasında bir Meclis başkan vekili düzeyinde temsil edilmiyorsa hiç değilse Genel Sekreterlik düzeyinde temsil edilmesi lazım. Meclis Başkan Vekili, Genel Sekreterlik düzeyinde temsil edilmiyor da bir genel sekreter yardımcısı düzeyinde temsil ediliyorsa aynı zamanda Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı görevini de yürüten arkadaşımızın bu noktada milletvekillerinin ortaya koyduğu argümanlara karşı bir yandan teklif sahiplerine, bir yandan Meclis Başkan Vekiline bu konuyla ilgili geçmiş uygulamaları bildirme noktasındaki görevinin yanında böyle bir görev üstlenmesini kabul etmemiz mümkün değil. Kaldı ki Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı iktidar ve muhalefete eşit mesafede olmak zorundadır. Ben bugün dönüp Kanunlar ve Kararlar Başkanından bilgi notu isteyebilirim, herhangi bir iktidar partisi ya da bugün iktidar partisi pozisyonu üstlenme gereğini kendi içine sindirmiş bir muhalefet partisi milletvekili bilgi istediğinde hangi serilik ve şeffaflıkta davranacaksa bana karşı da öyle davranmak zorunda. Kanunlar ve Kararlar Başkanından benim ana muhalefet partisinin bir milletvekili, grup başkan vekili ya da Komisyon üyesi olarak bir katkı istemem ne kadar meşruysa iktidarın da o kadar meşrudur. Burada Meclis Başkan Vekili yerine, daha doğrusu, hatta Meclis Başkanına vekâlet eden Meclis Başkan Vekili yerine, hadi vekâlet etsin Genel Sekreter, bir Genel Sekreter Yardımcısı, o da Kanunlar ve Kararlar Başkanı, bunun kabul edilebilir bir tarafı yok.

O yüzden, Sayın Başkan, makul bir süre ara verelim. Hem Sayın Mahmut Tanal'ın yapmış olduğu saptamalar mühimdir, hem de hem bize hem iktidara eşit mesafede hizmet vermesi gereken bir dairenin başkanının burada Meclis Başkanlığını temsil etmesi mümkün değil. Hem hakem hem antrenör olunmaz. Bu, işin tabiatına aykırı. O yüzden ya Ahmet Aydın gelsin, ya yetki belgesi veriyorsa Genel Sekreter gelsin ama Kanunlar ve Kararlar Başkanının burada İç Tüzük görüşmesinde kanunlar görüşülürken Hükûmetin yerindeki üst düzey bürokratın yerini alamayacağı açıktır. Bu, ayrıca, bundan

sonraki çalışmalar açısından da kendilerinin tarafsızlığına ve bizim onların her tarafa eşit mesafede hizmet ediyor olduğuna, kürsüdeki tarafsızlıklarına da hanel getirir. Bu doğru bir yaklaşım değil. Bu yüzden ara talep ediyoruz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, aynı konuda söz hakkımı kullanmadan usulle ilgili bir değerlendirme yapayım ben.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şöyle yapalım: Toplantıya 17.30'a kadar ara verelim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hocam da değerlendirmesini yapın.

BAŞKAN – Değerlendirme yapacak mısınız? Zaten ara vereceğim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yani sadece bir hususu ekleyeyim kayda geçsin diye. Sonra ara verelim. Zaten kısa konuşacağım.

BAŞKAN – Peki Hocam.

9.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Oturum Başkanı Komisyon Sözcüsü Abdurrahman Öz'ün açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben biraz önce değerlendirme yapan Sayın Özgür Özel'in görüşlerine tamamen katılıyorum. Bir nokta hariç: İç Tüzük gibi Türkiye Büyük Millet Meclisinin anayasası niteliğini taşıyan bir metinde önemli değişiklikler yapan bir teklifi tartışırken Meclis Başkanının veya ona vekâlet edenin ya da en azından Meclis Başkan Vekillerinden birinin bulunması gerektiğini düşünüyorum. Genel Sekreterin dahi burada Başkanlık Divanını temsil edemeyeceği görüşündeyim çünkü bir bürokratla milletvekillerinin tartışabileceği bir meselenin çok ötesinde bir konuyu ilgilendiriyor değişiklik teklifi. Zaten ara vermeyi kabul ettiniz. Bu durumda bundan sonrasında da Meclis Başkanlığımı en azından Başkan Vekillerinden birinin temsil etmesi gereğini dikkatle takip etmenizi ben de rica ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, bir cümle ekleyeyim ben de.

Parlamento böyle bir yer, konuşarak ve doğru bulunarak ilerlenmesi gereken bir yer. Ben kanunlarda Hükümet yoksa üst düzey bürokrattan hareketle öyle yaptım ama Sayın Hocamızın yapmış olduğu saptama son derece yerindedir. Ben de o konudaki görüşümü revize ederek aynı kanaate katıldığımı ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, ben de teşekkür ediyorum.

Toplantıya 18.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.18

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.36

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Söz sırası Sayın Mithat Sancar'da.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında bugün toplantı yeter sayısını bile sağlamakta zorlanıyoruz farkındaysanız. Muhalefet olarak biz yine yeteri sayıda temsil ediliyoruz ama iktidarda bugün ya bir çalışma yorgunluğu var ya da başka bir mesele var, bilemiyoruz ama toplantılarda iktidar milletvekillerinin sayısının az olduğu çok bariz, ortada, dikkat çekiyor.

Bu şartlarda, aslında toplantıyı sürdürme ısrarı da çok fazla anlamlı değil. Madem bugün böyle bir sıkıntı var, tam olarak ne olduğunu bilmiyoruz, toplantının yarına ertelenmesi de bir seçenek olabilir, bunu da değerlendirebilirsiniz. Şu an Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanını temsilen bir üye de yok. Bu şartlarda toplantıları sürdürmenin doğru olmadığını bir kez daha hatırlatayım. Ama görüşmeleri başlattınız, söz verdiniz, ben de 2'nci madde üzerinde görüşlerimizi aktarmaya gayret edeceğim.

2'nci madde bu teklife gerekçe oluşturan, daha doğrusu bu teklifin temelinde yatan niyeti en iyi ortaya koyan madde durumundadır çünkü burada, muhalefetin Mecliste gündem belirleme konusunda şimdiye kadar sahip olduğu sınırlı imkânlardan en önemlisi kısıtlanıyor. Grup önerileri, daha önce de belirttik, muhalefetin Mecliste belli konuları gündeme taşımak için sahip olduğu bir imkândır. Zaten fazla imkânı yok muhalefetin bu konuda, gündemi belirlemek için yapabileceği çok fazla bir şey yok. Meclis çalışmaları büyük ölçüde çoğunluğun kontrolünde yürütülüyor. Bu imkân aşağı yukarı altı yıldır düzenli bir şekilde uygulanıyordu ve muhalefet tarafından da etkili bir biçimde kullanıldı. Şimdi ise daha önce on dakika olan konuşmalar beş ve üç dakikaya indiriliyor. Yani, grup önerisini getiren parti adına bir kişiye beş dakika, diğerlerine de üçer dakika tanınmıyor. Şimdi, bu süre içinde ülkenin veya dünyanın önemli bir meselesini konuşmanın mümkün olmadığı çok açık görülüyor, görülebilir ama buna rağmen, bu düzenleme teklifte yer alıyor.

Amaç, muhalefetin gündem belirleme ve kendini ifade etme imkânlarını kısıtlamaktır, bunu başından beri söylüyoruz. Bu teklife damgasını vuran asıl amaç ve niyet budur. Bunu gerçekleştirebilmek için de bütün yerleşik kuralları, hukuk kurallarını, hatta etik kuralları bile zorlamaktan kaçınıyor

teklif sahipleri. Kastettiğim şudur: Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını düzenlemek üzere iktidar tarafından İç Tüzük değişiklik teklifleri getirildiğinde gerekçe hep aynı olmuştur, daha hızlı, daha verimli çalışma yürütme yani olabildiğince çoğunluğun istediği yasaları, düzenlemeleri en hızlı şekilde geçirmek, muhalefetin konuşma imkânlarını burada kısıtlamak, süreleri azaltmak, böylece Meclisi bir tür iktidarın yasa yapan otomati hâline dönüştürmek.

Şimdi, bu konuda önümüzde önemli bir dava var. Bu dava iki açıdan bizi ilgilendiriyor, birincisi, iptal davası bu, Anayasa Mahkemesine açılan bir iptal davası bu. Daha önce atf yaptığımız bir dava. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ahmet İyimaya, Mehmet Ali Şahin ve 115 milletvekili tarafından Anayasa Mahkemesine İç Tüzük değişikliklerinin iptali için açılan dava. Bu davanın dilekçesinde, o zaman muhalefette olan bu milletvekillerinin öne sürdükleri gerekçeler, dayandıkları gerekçeler son derece ilginç. Aslında ilginçten öte son derece önemli çünkü bir muhalefet grubunun ya da muhalefet milletvekillerinin yapması gerekeni yapmışlar ve Mecliste bir demokratik işleyişin sağlanması için epeyce uğraşmışlar. Bu dilekçe bu açıdan Meclis tarihinde önemli metinlerden biri olarak kayda geçiyor.

Dünkü konuşmamda dilekçeden bazı kısımlar aktarmıştım. Bu dilekçedeki vurgu hep aynı. Evet, muhalefet milletvekillerinin konuşma sürelerini kısıtlamayı demokrasinin temel ilkelerine aykırı buluyor bu milletvekilleri. AKP'nin kurucu ekibi bu ve o zaman muhalefette olduğu için de hakikaten bu İç Tüzük değişikliklerinin muhalefet üzerinde yapacağı etkileri iyi görmüşler ve iyi bir dilekçeyle de bu değişikliği yargıya taşımışlar. Dilekçeden örnekler aktarmayacağım, alıntılar yapmayacağım ama bu başvuru üzerine, bu dava üzerine Anayasa Mahkemesinin verdiği karardan bazı cümleler okuyacağım. Anayasa Mahkemesinin bu kararı da Parlamento hukuku açısından bana göre dönüm noktalarından biridir. Mahmut Tanal burada birkaç kere bana hocalığım dolayısıyla atıfta bulundu. Ben de o vesileyle bir bilgiyi paylaşayım. Bu kararı ve karara temel oluşturan bu dilekçeyi yüksek lisans derslerinde de lisans derslerinde de öğrencilerimle önemli bir örnek olarak tartıştık, üzerinde ciddiyetle, hassasiyetle durduk. Parlamento hukukunun demokratikleştirilmesi açısından çok değerli bir katkı olduğu da ortak bir görüş olarak bu derslerden çıkmıştı.

Ne diyor Anayasa Mahkemesi bu kararında? Tarih ve sayıyı da söyleyeyim: Bu kararın tarihi 31 Ocak 2002, karar sayısı (2002/24), esas sayısı (2001/129). Anayasa Mahkemesi kararından cümleler okumadan önce şunu hemen hatırlatayım: İç Tüzük değişikliği muhalefetin konuşma sürelerini kısıtlayan, önerge verme hakkına ciddi sınırlar getiren bir düzenlemeydi. Evet, 7 Şubat 2001 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan değişikliklerdi bunlar. Anayasa Mahkemesi örnek nitelikte ve Parlamento hukukunun temelini oluşturacak şekilde bir karar verdi, davayı açan milletvekillerinin gerekçelerinin büyük bir kısmını doğru buldu ve onların talepleri doğrultusunda da hüküm kurdu. Bakın, cümleleri okuyayım, dikkatinize sunayım: “Norm yaratıcı niteliğiyle diğer parlamento kararlarından ayrılan İç Tüzük’ün iktidar-muhalefet ilişkilerinde ve Meclis iradesinin gerçeğe uygun biçimde yansıtılmasında büyük önem taşıdığı bir gerçektir. Bu bağlamda, yasama işlevini yerine getirirken iktidar-muhalefet diyalogu içinde Meclis iradesinin yansıtılmasında yapılan konuşmalar kadar bir aydınlanma ve bilgilenme aracı olan soruların da önemi yadsınmaz. Sınırsız bir tartışma ortamı ve sonu gelmeyen soruların Meclis çalışmalarını ve yasama işlevinin etkili ve sağlıklı biçimde yerine getirilmesini engelleyeceği açıktır. Ancak tasarı ve tekliflerin olabildiğince çabuk çıkarılabilmesi için 550 milletvekilinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmelerde konuşma sürelerinin on dakikayla sınırlandırılarak milletvekillerinin soru sorma haklarının yasama işlevinin gereği gibi yerine getirilmesini engelleyecek biçimde sınırlandırılması demokratik bir hukuk devletinde kabul edilemez.” diyor. Bu cümleyi birkaç kere tekrar ediyor: “Milletvekillerinin konuşma sürelerini aşırı ölçüde kısıtlayan düzenlemeler demokratik hukuk devletine aykırıdır.” diyor. Mesela başka bir paragrafta da şunları söylüyor: “Hakkın kötüye kullanılarak yasama faaliyetlerinin

engellenmesini önlemek amacıyla durumun gerektirdiği ölçüde kimi sınırlamalar getirilebilirse de yasama etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası olan görüşme ve önerge vermenin tümüyle engellenmesi Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirtilen demokratik hukuk devleti olma niteliğiyle bağdaşmaz."

Böyle paragraflar bolca yer alıyor Anayasa Mahkemesinin bu kararında. Hatta bir cümle daha okuyayım: "Çoğunluğa karşı azınlığın, iktidara karşı muhalefetin haklarının korunmadığı bir rejim demokratik sayılamaz. Bunlar arasında bir denge kurulması, uzlaşma sağlanması demokrasinin gereğidir."

Dediğim gibi, bu dilekçe, evet, AKP'nin kurucu kadroları ve Meclis grubunu oluşturan milletvekilleri tarafından verilmişti, iptal davası onlar tarafından açılmıştı. Anayasa Mahkemesi de bu dava üzerine gayet isabetli bir karar vermişti. Şimdi ne oldu da AKP bugün önümüze konuşma sürelerini kısıtlayan, muhalefetin Meclisteki etkisini sınırlayan böyle bir teklif getiriyor? Maalesef, bu sadece bir siyasi sorun değil, aynı zamanda bir etik sorundur. Muhalefetteyken iktidara karşı haklar savunan fakat iktidar olduğunda bütün o dönemi unutan ve o dönem söylediklerinin tersini yapan anlayış Türkiye'de siyasi etik, hatta kişisel etik bakımından da son derece sorundur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çelişkili davranma yasağı ilkesine de aykırı Hocam.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Çelişkili davranma yasağı da etik bir sorundur zaten yani çelişkili, "Ben dün böyleydim; bugün de çıkarlarım bunu gerektiriyor, onun tam tersini yaparım." anlayışı sadece siyasi bir sorun değildir, altını tekrar çiziyorum, etik bir sorundur. Sadece etik bir sorun olmakla kalmıyor, siyasi bir sorundur da ama ikisini birleştiren çok önemli bir başka sorun alanı da yaratıyor. Türkiye'de demokrasinin yerleşmesini önleyen çok ciddi bir kısır döngüye de temel oluşturuyor bu anlayış. Dün muhalefetteyken Parlatmentonun demokratik işleyişini savunan, başka konularda da özgürlüklere sahip çıkan anlayış, iktidar olduğunda tam tersini yapmaya başlarsa aslında bir sonraki çoğunluğa da aynı şekilde davranma zeminini hazırlamış oluyor. Keşke bu döngüyü kırabilseydik bugüne kadar ama maalesef kıramadık. Öyle anlaşılıyor ki bundan sonra da bu döngünün kırılması hiç de o kadar kolay olmayacak yani yarın başka bir çoğunluk geldiğinde bu sefer de muhalefete düşecek bugünün çoğunluğunun haklarını kısıtlamaya kalkacaktır, çok büyük ihtimalle yarının çoğunluğu bunu yaptığında vicdan azabı da duymayacaktır çünkü daha önce yapılmış haksızlıklara karşı bir tür telafi metodu kullandığımızı düşünecektir.

Ben, kendi adıma yarın çoğunluğun üyesi olsam aynı şekilde davranmam, partim de aynı şekilde davranmaz, bunun garantisini verebilirim ama eğer şartlar çok zorlarsa, eminim yarın çoğunluk olacak partiler içinde biz bulunsak bile farklı davranmakta çok zorlanabiliriz.

O nedenle, maalesef, böyle bir kısır döngünün, böyle bir tahrip edici işleyişin temelleri çok fazla güçlendirilince, buradan ayrılmak da, bu döngünün dışına çıkmak da kolay olmuyor.

Yine, başka vesilelerle de hatırlattığım bir ilkeyi burada tekrar zikredeyim, daha doğrusu tecrübeden hareketle yapılmış bir tespit demek daha iyi olur: Hep söylenir, anayasacılık tarihinde en büyük yanlışlardan biri, Anayasa'yı yapan çoğunluğun ebediyen çoğunluk kalacağına inanması ya da kendini ebediyen çoğunluk kalacağına inandırmasıdır. Bugünün çoğunluğu, kanunları, özellikle İç Tüzük ve Anayasa'yı yaparken hep çoğunluk kalacağını düşünüyor. Eski çoğunluklar da öyle düşünmüşlerdi, daha önceki çoğunluklar da bu düzenlemeleri yaparken ileride de hep çoğunluk kalacaklarını düşünmüşlerdi ama böyle olmadı, böyle olmayacağını da hayatın olağan akışı ve sıradan tecrübeleri bize yeterince gösteriyor, onlara bakmak bile bizim bu böyle bir kanıda nasıl yanlış içinde olacağımızı da yeterince açık bir biçimde ortaya koyabilir.

Bugün her türlü özgürlüğü rahatlıkla sınırlayabiliyor iktidar partisi, dün özgürlükleri savunan bir parti olmakla övünürken. Mesela bugün görülen davalar dolayısıyla hatırlatayım, uluslararası basın özgürlüğüyle ilgili kuruluşların raporlarında bir cümle artık sürekli yer alır oldu: “Hiçbir dönemde ve hiçbir ülkede bu kadar çok sayıda gazeteci aynı zamanda yargılanmamıştır, tutuklanmamıştır.” Tekrar söylüyorum: Hiçbir dönemde ve hiçbir ülkede, aynı anda bu kadar çok gazeteci tutuklanmamış ve yargılanmamıştır. Türkiye, bu konuda tüm zamanların rekorunu kırmıştır.

Övünülecek bir durum olarak kabul edilebilir mi bu? Bununla övünmek mümkün mü? Ya da böyle bir acı gerçeği, burada çeşitli propaganda yöntemleriyle görelî hâle getirme çabası kimseyi inandırır mı? Mesela iktidar partisi sözcülerinin “Efendim, onlar gazeteci değil.” sözleri sadece kendilerine yönelik bir propagandanın, etkisiz bir propagandanın öteye geçebilir mi? Mümkün değil arkadaşlar, kimseyi, hatta kendi tabanınızı bile bu konuda ikna etmenizin mümkün olmadığını rahatlıkla söyleyebilirim.

Yine, bu kadar çok sayıda milletvekilinin aynı anda tutuklu olduğu ve bu kadar çok sayıda milletvekili hakkında dava açıldığı, yargılama yürütüldüğü bir dönem Türkiye tarihinde yoktur. Başka ülkelerin tarihlerinde var mıdır, bunu özel olarak araştırmadığım için söyleyemem ama herhâlde o kadar kolay rastlanabilecek bir durum değildir.

Bunlar yetmiyormuş gibi, işte, bir yıldır süren olağanüstü hâl uygulamaları var. Bugün olağanüstü hâl üç ay daha uzatıldı.

İktidar partisi sözcüleri “En fazla bir buçuk ay sürecek.” demişlerdi ilk getirdiklerinde, ilk oylamada ve “Devlete karşı bir olağanüstü hâl uygulanacak.” demişlerdi fakat bir buçuk ay değil bir yıl oldu ve Sayın Cumhurbaşkanı da “Olağanüstü hâli kaldırmaya niyetimiz yok.” diyebiliyor.

Neden? Evet, büyük bir tehlike yaşandı bu ülkede. Bu tehlikeyle baş edebilmek için -15 Temmuz kanlı darbe girişiminden söz ediyorum- olağanüstü bazı tedbirler almak anlaşılır bir durumdur, çağdaş anayasalarda olağanüstü hâl düzenlemelerine yer verilir ama bunların sınırları ve ölçüleri vardır. En önemlisi geçici olmaları ve belli ilkelerle sınırlanmalarıdır.

Nedir bu ilkelerin başında gelen? Amaca uygun kullanılmalarıdır ama darbe girişimiyle ilgisi olmayan her konuda olağanüstü hâl yetkilerini kullanmaya kalkarsanız, hakkın sonuna kadar suistimalî tutumunu takınmış olursunuz.

Şimdi, bu kadar açık çelişkiler, bu kadar açık tutarsızlıklar, dün söylediğinin bugün tam tersini yapma anlayışı, siyasetin demokratik temellerini yok ettiği gibi kamusal etiği de çürütüyor. Yani, biz işimize geldiğinde istediğimizi yaparız, dün ne söyledimiz, dün ne yaptığımız bizim için önem taşımaz, bugün amacımıza varmak için hangi yöntem gerekliyse onu kullanırız anlayışı.

“Makyavelizm” diyeceğim ama bu kelime de çok yıpratıldı, çok aşındı, hakikaten amaca giden her yolun mübah sayıldığı bir yönetim anlayışı, ülkenin hem demokrasisini hem demokratik siyasi kültürünü hem de kamusal etiğini ağır biçimde tahrip eder. Üstelik, bu tür yollarla amaca ulaşmak için uğraşmış hiçbir güç o hedefe de ulaşmayı başaramamıştır yani “Her yolu kullanırım yeter ki amacıma varayım.” diyenler de nihayetinde o kullandıkları kötü araçların kurbanı olmuşlardır. Er ya da geç ama çok geç değil, unutmayın; bu kirli yöntemlerin, bu hukuk dışı, bu ahlak dışı yöntemlerin bedellerini hem kendileri hem yönettikleri toplumlar ödemek zorunda kalmışlardır.

Şimdi, bütün bunlar ortadayken hâlâ bu anlayışta ısrar etmeyi hakikaten kavramak, idrak etmek bizler açısından çok zor değerli arkadaşlar.

Bir de -İç Tüzük düzenlemelerine getirelim sözü- “verimli çalışma” ifadesi, siyasi kurumlar için kullanılan bir ifade değil arkadaşlar. Verimli çalışma amacıyla tüzük ya da iç yönerge hazırlayanlar genellikle ticarî işletmelerdir, firmalardır, holdinglerdir.

Şimdi, siz, Meclisi bir ticari işletme anlayışıyla, bir holding, bir firma anlayışıyla düzenlemeye kalkarsanız, demokrasiye bir de buradan ağır bir darbe vurmuş olursunuz.

Zaman baskısı burada inandırıcı bir gerekçe değil arkadaşlar. Başka değerli milletvekilleri de dile getirdiler. Türkiye Büyük Millet Meclisi çağdaş meclisler, parlamentolar içinde en fazla sayıda yasa yapan bir Meclistir. Yani burada, yasa çıkarma, yasa geçirme sorunu yaşamamış bir Meclis, üstelik, bu hızın en fazla yükseldiği dönem de AK PARTİ iktidarları dönemidir.

Peki, hızda bir sorun yok, yasaların çıkarılması konusunda da bir sorun yok, ee, nedir derdiniz o zaman, bu kadar süreleri, muhalefetin kullanabileceği süreleri kısaltmaya çalışıyorsunuz, neden muhalefetin etkili olabileceği alanları iyice daraltıyorsunuz ve bunlar yetmiyormuş gibi bir de milletvekillerinin ifade özgürlüğünü aşırı biçimde tehdit eden, hatta ortadan kaldırma sonucunu doğurabilecek düzenlemeler getiriyorsunuz? Yani muhalefetin hem konuşma sürelerini azaltıyorsunuz hem de konuşma özgürlüğünü ciddi tehdit altına alıyorsunuz.

Bunun tek anlamı, tek amacı, tek açıklaması olabilir değerli arkadaşlar.

Evet, muhalefet istemiyor. Bu iktidar, muhalefetin itirazlarını duymak istemiyor. Kendisi bütün yaptıklarının herkes tarafından doğru kabul edilmesini istiyor. Bunu da ancak dayatmayla yapabileceğini biliyor, o zaman da dayatma yöntemini kullanıyor. Her dediğinin ve her yaptığının haklı olduğu, doğru olduğu iddiası, sadece despotların özelliği olabilir, despotik yönetimlerin karakteri olabilir. Türkiye, böyle despotik bir yönetim modeline her alanda adım adım götürülüyor, daha doğrusu despotik yönetim anlayışı her alanda adım adım yerleştiriliyor fakat bu çabaların yine istenen sonucu doğuramayacağını hatırlatmakta fayda var. Hiçbir despotik yönetim uzun süre ayakta kalamamıştır. Maalesef o despotik yönetimler çöktükten sonra da emekli siyasetçi ya da emekli yönetici olarak hayatlarını sürdürme imkânını da bulamamışlardır. Tam tersine bu dönemlerin hesabı mutlaka sorulmuştur.

Biz de benim ilk gençlik yıllarımda 70'lerin ikinci yarısında hatırladığım polemikler vardı siyasilere arasında, devrisabık yaratmak. Bakın, bu kırk beş yıl geçmişte –kırk yıldan fazla bir süre geçmiş-devrisabıklar yaratılıyor çünkü yönetimler birbirlerine demokratik siyasi kültür ve hukuk devletine uygun yönetim anlayışı devretmiyorlar maalesef. Tam tersine, büyük acılar, yıkımlar ve büyük yanlışlar devrediyorlar. Bir sonraki dönem geldiğinde de bu acıları telafi etmek, bu yıkımları onarmak için eski dönemin sorumlularından hesap sorma yoluna gidiyor.

Yine son bir şey daha, bir iki söz daha söyleyip bitireceğim. Bu 19'uncu maddeyi lütfen bu şekilde değiştirmekten vazgeçin. Eğer Anayasa Komisyonunun bir işlevi, bir anlamı olacaksa, buradaki görüşmelerin bir değeri olacaksa uzlaşma yollarını da, müzakere imkânlarını da somut bir hâle getirmek gerekiyor. Sadece burada konuşmalar yapmakla yetinmenin doğru bir tarz olmadığını hatırlatayım yani sonuç almaya yönelik uzlaşma arayışları, sonuç almaya yönelik müzakere çabaları bu çalışmalarını çok daha esas değerli kılacak olan anlayıştır.

Biraz önce andığım iptal davasıyla aynı tarihlerde Recai Kutan imzasıyla da İç Tüzük'le ilgili bir iptal davası açılmıştı Anayasa Mahkemesine. Orada yine sürelerin kısaltılmasından ve muhalefetin faaliyetlerinin Parlamentoda aşırı sınırlanmasında ciddi bir şikâyetle hazırlanmış bir iptal davası başvurusu var önümüzde. Oradan bir cümleyi seçtim, hepsini aktarmayacağım. Recai Kutan Bey'in imzasıyla Anayasa Mahkemesine verilen o dilekçede bir cümle var: “Vekilleri susturulan bir millet özgür olamaz.” diyor. Evet, vekilleri susturulan bir millet gerçekten özgür olamaz.

Bir de eğer bir yerde sadece iktidar konuşuyorsa ve bu iktidar da illa kendini devletle özdeşleştirip sadece devlet konuşuyor gibi bir hava yaratırsa o zaman Ali Şeriatî'nin -muhtemelen bundan sonraki maddelerde de hatırlatacağım- sözünü dinlemekte fayda var. Şöyle diyor Ali Şeriatî: “Bir yerde sadece devlet konuşuyorsa her şey yalandır.”

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Sancar, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası Sayın Kazım Arslan'da.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 5 Mart 1973 tarihinde kabul edilmiş, 1 Eylül 1973 tarihinde yürürlüğe girmiş olan bu İç Tüzük kırk dört yıldan beri uygulanmaktadır. 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilen YSK'nın tam kanunsuzluk kararıyla gayrimeşru biçime büründürülen Anayasa değişikliğiyle Meclisin yasama yetkisi Cumhurbaşkanıyla paylaştırılmış, denetim yetkisinin kullanılması neredeyse imkânsız hâle getirilmiştir. Bütün bunlarla birlikte, kuvvetler ayrılığı ilkesi tek bir kişinin altında birleştirilmiştir. Ancak monarşi rejimlerinde rastlanacak bu düzenlemenin sonucunda çeşitli kanun ve kanun hükmündeki kararnamelerde yeni düzenlemeye girişileceği görülmektedir.

Muhafifleri susturma operasyonuna dönüştürülen ve 249 şehidimizin, binlerce gazimizin olduğu 15 Temmuz darbe girişiminin bir fırsata çevrilmeye çalışıldığı OHAL ve bu hâldeki düzenlemeler demokrasi karşıtlığının kaynağı konumuna gelmiştir. İşte böyle bir ortamda getirilen Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü değişikliği, antidemokratik düzenlemelerin perçinlenmesi, yasama organının ve yetkisinin işlevsizleştirildiği, denetim içinin ve altının boşaltıldığı yapı kurulması anlamına gelen özel bir yere sahiptir. “Hızlı”, “verimli”, “etkin” gibi hoş sözcüklerle açıklamalar demokrasinin gerçekten zehri olabilmektedir. Bizim ihtiyacımız olan hızlı değil, gerçek anlamda halkın ihtiyaçlarına yanıt veren ve enine boyuna düşünülmüş, tartışılmış kanunlar çıkarmaktır. Kaldı ki birçok yasalar hızlı bir şekilde çıkarılmış olmasına rağmen ihtiyaçlara cevap verememiş, kısa süreler içinde yeni değişikliklere gidilmiştir.

MHP ve AKP ortaklı metnin gerekçesinde şunlar yazılmaktadır: “İç Tüzük Parlamentonun yasama ve denetim faaliyetlerini yerine getirirken usul ve esasların belirtildiği, Parlamentonun normatif çerçevesinin çizildiği belgedir. Parlamento tarihlerinin temel belgelerinden olan iç tüzükler parlamentonun işlev ve vazifelerini yerine getirmede kolaylaştırıcı, verimliliği ve etkinliği artırıcı nitelikte olmalıdır.” Bu işlev ve vazifeleri yerine getirirken parlamenterlerin uyması gereken kuralları da belirtmektedir. Buna göre iç tüzükler birer teknik, hukuki belge olmanın yanı sıra, sosyal ve kültürel şartların ve gereklerin yansıdığı birer belgedir. Bu çerçevede düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Parlamentonun yasama ve denetim işlevini etkin ve dengeli biçimde yerine getirerek siyasi ve sosyal ihtiyaçlar ve beklentileri karşılama ve devlet sisteminde istikrarın sağlanmasında en önemli etken, usul ve esaslara ilişkin kurallardır. Bu kuralları Mecliste işletemez isek yurttaşların nazarında Meclisin itibarını da zedelemiş oluruz.

Özellikle Genel Kurul çalışma düzeni bağlamında İç Tüzük'te hâkim olması gereken ilke, konjonktürel olarak değiştirilebilecek nitelikte keyfi kurallar manzumesi olması değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetim faaliyetlerini etkin, verimli ve sağlıklı bir şekilde yürütebileceği bir çalışma düzeni olarak ortaya koymasındır. Demokratik uzlaşmayı Mecliste gerçekleştirilemez isek vatandaşlardan uzlaşmayı bekleyemeyiz. Bu çalışma düzeni, Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetleri açısından yeni sorunlar ortaya çıkarmayacak, verimsizliğe sebep olan mevcut sorunları giderecek, Genel

Kurulda halkın rıza ve iradesine uygun terminoloji, yöntem ve araçlarla çalışmalarını yürütebilecek olmasıdır. Elbette bu durum Meclis İçtüzüğü'nün yaşayan hukuk alanında yer alan dinamik bir metin olduğu ve İç Tüzük değişikliklerinin bu dinamizmin bir neticesi olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir.

Bugün kullanılan benzer sözler, yargının FETÖ'ye teslim edildiği 2010 referandumunda da sıklıkla kullanılmış, bizler de bugünküne benzer uyarılarla iktidara doğru yolu göstermeye çalışmıştık ama dikkate alınmadı.

Gelinen nokta ortadadır. "Meclisin Anayasası" diyeceğimiz İç Tüzük'ün tıpkı Anayasa'da olduğu gibi böyle biçimde değiştirilmesi, Türkiye'nin demokrasisini geriletmekten başka bir işe yaramayacaktır. Parlamenter sistemimizi zayıflatacak, hatta bitme noktasına getirecektir, hatta muhalefetsiz bir Meclis yapısı ortaya koyacaktır. Bugün iktidarsınız, yarın muhalefet olduğunuz zaman bu yanlış düzenleme sizleri de etkileyecektir. O zaman "Eyvah" deseniz de iş işten geçmiş olacaktır. Yapacağımız değişiklikler bugün işinize yarayabilecek ancak gelecekte muhalefet olarak sizi de zora sokacaktır, bunu görmeniz gerekir. Yapacağımız değişiklikler kısa vadeli değil, uzun vadede tartışma yaratmayacak şekilde yapılmalı ve kalıcı olmalıdır. Yıllarca tartışma yaratacak, iktidar-muhalefet gerginliğini artıracak, uzlaşma kültürünü bitirecek, muhalefetin sesini kısacak bu değişiklikler geri çekilmeli, Parlamentoda grubu bulunan partilerin ortaklaşa hazırlayacağı bir iç tüzük taslağı Komisyona getirilmelidir.

OHAL uygulamasıyla Anayasa değişikliğini gerçekleştirdiniz, şimdi de İç Tüzük'te değişiklik yapmak istiyorsunuz. Sanki başka görülecek yasa tasarıları yokmuş gibi davranarak İç Tüzük'te değişiklik yapmak istemenizi kesinlikle kabul edemeyiz.

Değerli milletvekilleri, teklifin 2'nci maddesi, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesinde değişiklik yapmaktadır. Bu değişiklik kritik önemdedir. Milletvekillerinin ağzına mühür vurma sonucunu doğuracak maddeyle geriye kalan yöntem duran adam eylemleri olacaktır. Daha öncesinde Danışma Kurulunda oy birliği sağlanamaması durumunda her parti kendi önerisini grup önerisi olarak Genel Kurula getirebilmekteydi. Bu durumda siyasi partilere onar dakika söz verilmekteydi. Başka bir ifadeyle, her önerenin görüşmeleri kırk dakika sürmekteydi.

Danışma Kurulu önerileri ülkedeki en kritik konularda özellikle iktidarın düşüncelerinin kamuoyuna açıklanması noktasında büyük önem taşımaktadır. Örneğin, Soma önergesi, faili meçhuller, terör, yargı bağımsızlığı, adalet, basın özgürlüğü, kadına şiddet, çocuk tecavüzleri, yurt yangınları, KPSS sorularının çalınması, FETÖ'nün faaliyetleri, hava kirliliği, doğa katliamı, tarım, üreticilerin sorunları gibi çok sayıda konu bu önergelerle gündeme taşınmış ve tamamı AKP oylarıyla reddedilmiştir.

Sonrasında yaşadıklarımız malum. Yeni düzenlemede ise önerge sahibine beş, diğer partilere ise üçer dakika söz verilmesi söz konusu edilmektedir, kırk dakika süren görüşmeler on dakikaya indirilmek istenmektedir. Muhalefetin geciktirici unsurları kullanması, fikrini açıklaması ve söz söylemesi demokrasimizin olmazsa olmazıdır. Bunların yok sayılması kesinlikle kabul edilemez. Bu konuda önemli tespitleri ortaya koymak gerekirse Anayasa Mahkemesinin 2001/129 Esas, 2002/24 sayılı Kararı'nı dilekçemizde belirtmek istiyorum.

Yasama organlarının iç tüzükleri pratikte anayasa kadar önemli ve etkin metinlerdir. Yasama egemenliğinin kullanılma usullerini düzenleyen iç tüzük hükümleri, gücü sınırlayan, meclis içi dengeleri gözetin ve hukuka dayanmak zorunda olan sessiz anayasalardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim ve yasama kalitesi, en az ürettiği hizmetler kadar bağlı bulunduğu İç Tüzük kalitesiyle de ölçülebilir. Kendi hukukunu hukuk temelinde oluşturamamış parlamentonun üretebileceği hukukun kalitesi, sırf bu nedenle dahi sorgulanabilir duruma gelecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi kendi iç hukukunu henüz oluşturamamıştır. Meclis iç hukuku oluşum hâlinindedir. İç hukuk, istikrarın sağlanması, yakın gelecekte de beklenmemelidir. Bu gerçeğin arındaki nedenler ayrı bir felsefe ve sosyoloji araştırmasının da konusudur.

Belirtelim ki hukuku araç gören ve onun üstünlüğünü sindiremeyen, gücüne güvenen, yalnızca kadroları değil, kural ve gelenekleri doğrayan darbeler ve yorumun engin çözücülüğü yerine daima metinleri değiştirerek yaratılan öldürücü formülleri çare sanan arayışlar hukuk istikrarını maalesef önlemektedir. Dava konusu İç Tüzük değişikliği de ihtiyaca ve istikrara hizmet görüntüsü içinde iç hukukumuzu tahrip eden talihsiz bir girişimdir. Bir asrı aşan yaşam öyküsünde iç hukuk düzeninin oluşturulmaması, Parlamentomuzun övünemeyeceğimiz bir temel karakteristiğidir.

İç Tüzük taslak ve tekliflerinin hazırlanmasında izlenen yöntemler, onların kalite ve ömürlerini doğrudan etkilemektedir. İç Tüzük tarihimiz genellikle iki yöntemden birinin benimsendiğini göstermektedir: Çoğulcu, uzlaşmacı ve çoğunlukçu, dayatmacı yöntem.

Çoğulcu, uzlaşmacı yöntem: Bu yöntemde parlamentonun tüm dinamiklerinin, partilerin, milletvekillerinin olabildiğince katılımlarının sağlanması esastır. Tekliflerin, ihtiyaç ve hukuk temelinde sentezi için özel komisyonlarda veya ihtisas komisyonlarında yoğun bir teknik çaba harcanarak hazırlanmasıdır. Bilim ve bilim adamlarından, Anayasa Mahkememizin yorumlarından ve mukayeseli verilerden yararlanılmaktadır. Bu yöntem kabul tabanını genişletir ve oyunun kurallarının ortak anlayışla ve birlikte oluşturulmasında yarar sağlar. Gerek tek parti dönemlerinde ve gerekse çok partili siyaset yaşamımızdaki köklü gelenek her zaman bu şekilde olmuştur.

Çoğunlukçu yöntem düşük yoğunluklu demokrasilerde görülmektedir. Çözümü son kural olan oy çokluğunda arayan bir yöntemdir. Uzlaşmanın getireceği erdemleri bir çırpıda yok eder ve yok sayar. Demokrasinin bir uzlaşma rejimi olduğunu görmezden gelir. Uzlaşmayı sayı gücünün verdiği rehavet ve otorite içinde teslimiyet ve zafiyet olarak görür. Oyunda uygulanacak kuralı oyuncuların birlikte yapması yerine gücünün emriyle üretir. Dayatmacı teklif oyuncuları gerer ve bazen öngörülemez gerilimlere, belirsizliklere ve hatta toplumsal kutuplaşmalara zemin hazırlar. Kavga, hukuk diyen, parmak gücüyle özünde hukuku arayan demokrasi arasındadır. Sevinerek belirtmeliyim ki çoğunlukçu yöntem tüzük yapım geleneğimizde yok denecek kadar azdır. İki özgün örneğinden birisi, 1960 Anayasası'yla yürürlükten kaldırılmış, öbürü ise aşağıda ayrıntılı biçimde ortaya konacağı gibi şu anda yüksek mahkeme huzurundaki tüzüktür.

Sorun, kanunların zamanında çıkarılmamasında ve ihtiyaca cevap verecek taslakların hazırlanmamasındadır. İhtiyaç ve hukuk analizi için gerekli derinlikli çalışmalar yapılmadan ve bunlar sağlanmadan aynı yasada sık sık değişiklik, kısa zamanda yürürlükten kaldırma, uygulama organlarının çelişkileri ve boşlukları yorumla giderme zorunlulukları ortaya çıkmaktadır. İktidar çoğunluklarının bu soruna yoğunlaşması gerekir.

Kanunların hızlı şekilde çıkarılmaması, çok büyük tartışmalar yaratan torba yasalarla tartışma yaratacak şekilde sisteme ilişkin değişikliklerdir. Bu yöndeki zorlayıcı değişiklikler ister istemez Parlamentonun yavaş çalışmasına ortam hazırlamaktadır.

Sayın milletvekilleri, değişiklik teklifinin bu maddesinde yapılacak değişikliklerin, İç Tüzük'te yapılacak bu değişikliklerin kesinlikle hepimizi çok yakından ilgilendirdiği bir gerçektir. O nedenle, uzlaşma kültürü öne çıkarılmalı ve bundan sonra değişiklik yapılmalıdır. Biraz önce belirttiğim gibi çoğulcu yöntem, uzlaşmacı anlayış benimsenmeli ve bu çerçevede anlayışlar ve değişiklikler bu şekilde yapılmalıdır. İç Tüzük değişikliği çoğunlukçu bir anlayış içinde getirilmemelidir çünkü İç Tüzük'ü bugünkü konjonktürel ve sayısal duruma göre değil, süreklilik kazanacak bir şekilde gerçekleştirmeliyiz.

İktidarınız sürekli dayatmacı bir anlayışla Meclisi çalıştırmak istemektedir. Bu anlayış çerçevesinde yaptığınız bütün düzenlemeler ve uygulamalar büyük oranda yanlış çıkmış, millete ve devlete büyük zararlar vermiştir. Bazıları da sonradan düzeltilmiştir.

Meclis konuşma ve tartışma yeridir. Bu değişiklikler muhalefetin sesini kısma ve etkisiz hâle getirmeye yöneliktir. Getirdiğiniz her kanun tasarısının ve teklifinin mutlak surette Anayasa'ya ve yasalara uygun olması yönünde çelişki yaratmaması yönünde çalışmaların alt yapısının çok iyi hazırlanması gerekmektedir. Bu konuda gerçekten torba yasaları ile kanun tekniğine tamamen ters düşen uygulamalar maalesef bugün Meclisimizde uygulanmaktadır. Muhalefet konuşturulmayacaksa Meclise ne gerek vardır? Bu nedenle, konuşan bir Meclisin mutlaka olması gerekir.

Parlamentoda çalışan bir milletvekili olarak çalışma düzeninin hâlâ Meclisimizde sağlanmadığını görmekteyim. Hangi gün çalışılacak, hangi gün tasarı ve tekliflerin görüşüleceğini, Genel Kurula gelmeden ancak bir saat önce, hatta Genel Kurula girdiğimiz saatte öğrenebiliyoruz. Uygulamayı çok kötü yönetiyorsunuz.

Kısacası, çalışmalarımızda tam bir belirsizlik var. Çalışma ne zaman yapılacak, tatil ne zaman olacak, muhalefet vekilleri olarak kesinlikle bu konulardaki gelişmeleri maalesef bilmiyoruz. Çalışma düzeninde tam bir keyflik var, iktidarın çoğunluk dayatması var. “Ben bilirim, ben ne dersem o yapılacak.” anlayışı sürdürülmeye devam ediliyor.

Değerli milletvekilleri, Meclis çalışmalarının verimliliğini artırmak istiyorsak katılımın sürekli olmasını, yoklamadan sonra Meclisin iktidar partisi üyelerince boşaltılmamasını istiyorum. 317 milletvekilinden toplantılarda 20-25 kişi ancak kalıyorsunuz; yoklamayı yapıyorsunuz, sonra da gidiyorsunuz.

Şimdi, böyle bir ortam içinde yasaların hızlı bir şekilde çıkarılması ve Meclisin çalışma verimliliğinin artırılması kesinlikle mümkün değil. Sonra yoklama istiyoruz, bize de kızılıyorsunuz “Niye yoklama istiyorsunuz?” diye. Yani çok az bir milletvekiliyle boş koltuklara konuşmak suretiyle yasaların çıkmasını uygun buluyorsunuz. Kesinlikle bunu kabul etmiyoruz ve kesinlikle çalıştırmak istiyorsanız öncelikle iktidar partisinin bu konuda öncü olması ve Mecliste sürekli çoğunluğunu muhafaza etmesi gerektiğini düşünüyorum.

Komisyon görüşmelerinde görüşülen kanun ve tasarılarımızda son anda konan tasarıya tasarıyla ilgili olmayan korsan maddelerin eklenmesi de çalışma verimliliğini düşürmektedir. Şimdi, düşünün, bir kanun tasarısı geliyor önümüze, bir değerlendirme yapmak istiyoruz, o çerçevede değerlendirme yaparken ve sonuncuya doğru giderken hiç bu kanun tasarısıyla ilgili olmayan maddeleri araya sokuşturmak suretiyle tam bir torba yasasının ötesinde çorba yasası tasarısı durumuna gelen bir çalışmayı ortaya koyuyorsunuz. Bu da birçok kargaşayı, birçok tartışmayı da beraberinde getiriyor. Kesinlikle bu uygulamadan vazgeçmelisiniz.

Anayasa'mıza aykırı olan bir İç Tüzük değişikliğini istiyorsunuz. “Cumhuriyetin nitelikleri” başlıklı 2'nci maddesine, “Egemenlikle ilgili 6'ncı maddesine, yasamayla ilgili 7'nci maddesine, Anayasa'nın üstünlüğüyle ilgili 11'inci maddesine, düşünce ve kanaat hürriyetiyle ilgili 25'inci maddesine, seçme ve seçilme haklarıyla ilgili 67'nci maddesine, parti kurma, partiye girme ve ayrılmaya yönelik olan 68'inci maddeye, yasama dokunulmazlığıyla ilgili 83'üncü maddeye, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileriyle ilgili 87'nci maddeye, İç Tüzük siyasi parti gruplarıyla ilgili 95'inci maddeye, toplantı ve karar yeter sayısı ile ilgili 96'nci maddeye, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetimle ilgili 98'inci maddelerine aykırı bir İç Tüzük değişikliği istiyorsunuz.

Bu kadar Anayasa'ya aykırı bir biçimde yapılacak bir İç Tüzük değişikliğinin sürekli tartışmaları gündemde tutacağı ve tartışmanın ileriye kadar sürüp gideceğini belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Meclis çalışmalarının saatine göre Meclis TV neden çalıştırılmıyor, bunu anlamakta zorlanıyorum. Bugün Meclis TV gerçekten halkın Meclisteki çalışmaları takip etmesi ve yapılan çalışmaların gerek iktidar açısından gerekse muhalefet açısından bilinmesine olanak sağlayacak bir görüntüyü, bir televizyon yayını neden saat 19.00'da kesiyorsunuz, bunu anlamakta zorlanıyorum. Şimdi, bunu TRT'nin programını yapması için, daha doğrusu bu programın, bu çalışmaların TRT kanalıyla yayının yapılmasına olanak sağlamak yerine bugün TRT 3'ün birçok programları yapmadığı, yetiştiremediği, hatta dışarıdan hizmet almak suretiyle program aldığı ve bu kadar programa ihtiyaç olduğu bir dönemde siz Meclis TV'yi kısa sürede açıp kapatıyorsunuz ve halkın da bilgi almasını maalesef engelliyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Arslan, toparlayabilir misiniz?

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Evet.

Bunun cevabını gerçekten bulamıyorum. İktidarınıza özellikle bunun dikkate alınmasını ve bu konunun kesinlikle düzeltilmesini istiyoruz.

Sonuç olarak, Anayasa'mıza, demokrasimizin uzlaşma kültürüne aykırı bulunan ve genelde çalışmaların hızlanmasına yönelik değil tartışmaların artmasına yönelik olarak yapılacak olan bu değişikliği kesinlikle reddediyoruz, bu 2'nci maddenin de tasarıdan çıkarılmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Ayтуğ Atıcı'da.

Sekiz gibi de yemek arası vermeyi planlıyorum.

Sayın Atıcı, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, otuz iki dakikalık süremde sizleri sıkılamaya çalışacağım.

Arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine söz aldım.

Bu madde ne diyor? Diyor ki: “Danışma Kurulu toplanırsa sorun yok, oy birliğiyle karar alırsa hiçbir derdimiz yok tıpkı bugün olduğu gibi, oy birliği sağlanamazsa gruplar tekliflerini doğrudan Genel Kurula verirler.” Tamam, buraya kadar her şey normal. Peki, sorun nerede? Sorun şurada: Sorun, milletvekillerinin sesinin kısılması. Bakın, muhalefetin demiyorum, kendi kendinizin de sesini kısıyorsunuz. Önergeyi veren, beş dakika konuşacak, beş dakika kârınız var. Diğer gruplar üçer dakika konuşacak, toplam dokuz dakika, yirmi bir dakika da buradan kârınız var. Toplayın alt alta yirmi altı dakika. Şimdi, yirmi altı dakika kazanmak için mi biz burada Allah aşkına günlerdir uğraşıyoruz yani? Yani bir önergede yirmi altı dakika kazanacağız. Yirmi altı dakika kazanmak için şu yaptığımız iş yani bütün mevzu bu mu Allah aşkına? Şöyle bir aklımızı başımıza bir toplayalım ya. Yirmi altı dakika kazanılacak sadece bir önerge görüşülsün mü, görüşülmesin mi diye? Biz ne yapıyoruz? Günlerce tartışıyoruz yirmi altı dakika keselim mi, kesmeyelim mi diye? Ya, burada bir yanlışlık var, burada bir sıkıntı var, burada bir sorun var. ama derdin bu olmadığını biliyoruz. Yani yirmi altı dakika nedir ki göz açıp kapayıncaya kadar geçiyor zaten ama dert şu: Elinde bir sopa “Ben ne dersem o olur.” mantığı.

Ya, arkadaşlar, Parlamento tarihine baktığınız zaman sizin bu dediğiniz bugüne kadar olmadı. Bakın, partilerden bağımsız konuşuyorum. Hangi parti olursa olsun eline sopayı aldığı zaman o iş yürümedi, bundan sonra da olmayacak, yürümecek. Yani yapılan her türlü zorlama dönecek, size yol, su elektrik olarak gelecek. Örnek mi? Bakın, yüzde 10 barajı var değil mi, saçma sapan, absürt bir uygulama; yüzde 10 barajı var. Bunu en çok kim istiyordu? Milliyetçi Hareket Partisi istiyordu, her çıktığında bunu cansiperane savunuyordu Milliyetçi Hareket Partisi. E keser döndü, sap döndü; gün geldi, hesap döndü.

Attığınız her adımda mutlaka hesabın dönebileceğini hesap etmeniz lazım ya. Ya bu iktidar size nikâhlanmadı ki? Anavatan partisi sizin kadar güçlüydü, uçu gitti. Yarın muhalefete düştüğünüzde “Yandım Allah, biz ne yapmışız.” diyeceksiniz ama...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Milliyetçi Hareket Partisinin derdi sana mı düştü Aytuğ Bey? Teşekkür ederim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Demokrasi adına efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Demokrasi adına mı?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Grup Başkan Vekilimiz Erkan Bey, yanlış bir şey söylediysem düzeltin. Yanlış bir şey söylemedim, sataşmadım da, doğru bir şey söyledim, yanlış ise... Yanılmayı da çok umarım doğrusu, keşke yanlış söylesem, çok mutlu da olurum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aytuğ Bey yani öngörülerde bulunuyorsunuz, yüzde 10 barajının altına ineceğimizi iddia ediyorsunuz.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Öncekini diyor, öncekini.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yok canım, böyle bir iddiam olmadı. Siz niye üstünüze alındınız ya Başkanım, öyle şey olur mu? Hayır, ben sadece bunu çok savunduğunuz...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Milletten gelen düğün bayramdır bize, hiç umurumuzda olmaz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkanım, üstünüze alınmayın ya, ben öyle bir şey söylemedim. Tutanaklarda da var, ben dedim ki: Yüzde 10 barajını en çok MHP savunuyor. Bu doğrudur, siz de çok savundunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Doğru evet.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Şimdi ben dedim ki: Gün geldi, keser döndü; sap döndü, hesap döndü. Bana göre hesap döndü. Yoksa ben Milliyetçi Hareket Partisinin, inanın bana, baraj altı kalmasını istemem.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Partimizin adını vererek zikrettiğiniz için üstüme alınacak bir durum yok. İmalı konuşursanız üstüme alırım.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – İmalı konuşmuyorum, açıkça söylüyorum: Hiçbir partinin...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Açıkça söylediğiniz için cevap vermek durumunda kaldım.

Siz devam edin, buyurun.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – ...baraj altı kalmasını istemem, baraj olmasını istemem çünkü. Ben isterim ki her parti temsil edilsin. Ama kurulan bazı oyunlar geçmişte, sadece sizin için değil... Tabii, çok hassassınız, alıngan olmanızı da anlıyorum bir noktaya kadar ama bugüne kadar bu şekilde düşünülen, kurnazca düşünülen pek çok hadise dönmüştür, gelmiştir, düşünenin başına bela olmuştur. Şimdi siz iki

parti de İç Tüzük'te yapacağımız bu değişiklikle yine dönüp kendi başınıza çorap öreceksiniz diye ben iddia ediyorum, böyle bir düşüncem var. Niye bunu söylüyorum? Çünkü bizim sesimizi kısacağımıza hakikaten inanıyor musunuz ya? Şöyle CHP'nin doksan dört yıllık tarihine bir bakın Allah aşkına...

Adam nasıl içine girmiş ama böyle kulağından beynine doğru gidiyor valla.

BAŞKAN – Ayтуğ Bey, biz Komisyon üyesi arkadaşların lehine bir şey konuşuyoruz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yok, ben ne konuştuğunuza dair hiçbir şey söylemiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, siz devam edin.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz kendi kendinizin sesini kısmayın Ayтуğ Bey.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bakın, iyi bir şey söylediniz Sayın Parsak, bizim sesimizi ancak biz kısarsız. Bugüne kadar hep öyle oldu, bizim sesimizi bugüne kadar bizden başka kimse kısamadı. Yani vay üç dakika... Ya bir dakika konuşuruz, yeri göğü inletiriz ya. Yani senin kaç dakika konuştuğunun, ne yaptığının bir önemi yok. Ben burada bir zihniyetten bahsediyorum, ben burada bir baskıcı tutumdan, ben ne dersem o olur zihniyetinden bahsediyorum. Onun için de yani bizi kısaca alacağınızı, bizim sesimizi kısacağınızı ya da bizi zorlayacağınızı falan düşünüyorsanız bizim geçmişimize bir bakın.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, biz sizin sesinizi kısmadık, kısmayız da ama siz bizim ne konuştuğumuzu merak ettiniz. Biz şu an, Komisyon ara verdiğinde yemek yiyecek personelin ücretinin Komisyon tarafından ödeneceğini konuşuyorduk. Söylemiş olayım personel arkadaşlara.

Buyurun, devam edin lütfen.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Şimdi, Komisyon enteresan bir hâle gelmiş, çok ciddi bir hassasiyet var anlaşılın. Ben sizin ne konuştuğunuzu merak etmedim Sayın Başkan, haddime de değil.

BAŞKAN – Peki.

Lütfen buyurun, devam edin, biz sizin sesinizi kısmadık, devam edin.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Merak etmedim, sadece yani Komisyonu yöneten Başkan olarak belki sözlerimize önem verirsiniz diye düşündüm ama çok enteresan bir hassasiyet var Komisyonda, bunu da anlamaya çalışıyorum, anlayışla da karşılamaya çalışıyorum.

Arkadaşlar, bakın, bir söz var, diyor ki: “Akıllı insanlar yaptıkları hatalardan ders alırlar, daha akıllı insanlarsa başkalarının da yaptığı hatalardan ders alırlar.” Şimdi, geçmişte bu hatalar yapıldı. Hepimiz akıllı insanlarız Allah'a bin şükürler olsun, şimdi geleceğiz, bunlardan ders alacağız. Ya bir an için kendinizi muhalefetin yerine koyun AK PARTİ'li arkadaşlarım, bir an için muhalefette olduğunuzu düşünün. Yemin ediyorum, bizim yaptığımız bu muhalefetin en az bu kadarını siz yaparsınız, en az bu kadarını bakın. O nedenle bir empati yapın ve siyaseti bir uzlaşma sanatı olmaktan çıkarmayın. Eğer siyasette “Ben yaptım, oldu.” dersiniz olmaz. Bakın, ben altı yıldır, yedinci yıla döndük, milletvekilliği yapıyorum, vallahi zulümle bir şey olmadı, vallahi sopayla bir şey olmadı, vallahi kim ne haykırıdıysa haykırığıyla kaldı. Kimse kimseden daha yiğit değil. O yüzden bu şekildeki bir yaklaşım yerine uzlaşma sanatını becerebilmemiz lazım diye düşünüyorum. Bu şekildeki bir yaklaşım yani parmak demokrasisi -saydım parmakları, şu kadar- sadece ve sadece toplumu gerer, bugüne kadar gerdi; sokağa döker, e bugüne kadar döktü. Bakın, sadece AK PARTİ iktidarları için söylemiyorum, 1980 öncesinde de böyleydi. O zaman da zalimler vardı ve milleti sokağa döktüler. Neden? Çünkü ortak akılı üretemediler. Ortak akıl olmayınca, uzlaşma olmayınca da insanlar sokağa döktüldü, “Kaybedecek neyim var ya, onurumdan başka kaybedecek neyim var?” deyip sokağa çıkan milyonlarca insan oldu.

Şimdi, geçen dönemdeki arkadaşlar da hatırlayacaklar, çok öyle uzun uzun tecrübeli olanlar elbette daha iyi hatırlayacaklar ama. Hatırlayın, mükemmel bir yasa teklifi ya da yasa tasarısı gelirdi, teklif sahibi konuşurdu ya da tasarıya hükümet konuşurdu, öyle bir anlatırdı ki yasayı, şaşar kalırsınız, ya mükemmel ya, Allah Allah nasıl oldu böyle bir yasa geldi diye. Aramızda konuşuruz, alt komisyona göndeririz. Alt komisyonda bu hallaç pamuğu gibi atılır. Komisyona gelir, gelen yasayı tanıyamazsınız. Komisyonda bir hallaç pamuğu daha, hadi bir daha tanınmaz hâle gelir. Genel Kurula gider; Genel Kurulda tartışılır, tartışılır, yine değişiklikler yapılır, hatta iş biter, tekririmüzakereyle bazı maddeler çekilir. Hatırlarsınız, o tecavüzcüleri affettiğiniz yasada bir tekririmüzakereyle hop geri çektiniz; o geçen dönem öğretim üyelerine vereceğiniz çifte maaşta, milletvekillerine vereceğiniz çifte maaşta aynı şeyi yaptınız, geri çektiniz. Doğru işlerdi onlar. Niye geri çektiniz? Çünkü konuştuk, sizi ikna ettik, vicdanınıza seslendik. Siz de dediniz ki: “Ya, hakikaten bu iş olmaz.” Bu şekilde çok ciddi sayıda yasa teklifinin olduğunu biliyoruz.

E peki eğer biz bunları konuşmazsak ne olur? Bakın, konuşmadığımız yasaları aynı yasama dönemi içerisinde tekrar değiştirmek zorunda kaldık geçen dönem. Sizin engellemeleriniz dolayısıyla... “Hadi, hadi, hadi, hadi geçirelim.” dediğiniz yasalar da geçti. Vallahi üzerinden üç ay geçmeden bir daha aynı yasayı getirdiniz, aynı yasa üzerinde bazı torba yasalarla değişiklikler yaptınız. Ya, bunları unuttunuz mu? Yani konuşmaktan ne zarar gelecek? Yani biz düşman mıyız? Yani biz konuşunca kötü mü konuşuyoruz? Ya, bugüne kadar biz konuştuğumuz için yasalarınız biraz daha iyi oldu, biz konuştuğumuz için. Yani biz derken sadece CHP’yi konuşmuyorum, herkesi kastediyorum. Ya, farklı görüşler bizi daha iyiye götürür.

Şimdi, eğer bunu yapmaz isek bu sefer yasalarımız şu anda olduğundan daha kötü çıkar ve bundan kesinlikle ülkemiz daha çok zarar görür. “Kimse konuşmasın...” Konuşacağız arkadaşlar, konuşacağız; Mecliste olmazsa sokakta konuşacağız. O zaman karşımızda siz olmayacaksınız bize cevap vermek üzere. Bizi sokakta konuşturmayın. Bırakın, Mecliste konuşalım, sizin yüzünüze karşı konuşalım, hatalarınızı yüzünüze söyleyelim. Siz de deyin ki: “Ya, bu adamlar görevlerini yapıyorlar. Bir bakalım hakikaten ya, bunlar doğru şeyler söylüyor mu acaba?” Ha, yanlışsa söylediğimiz gene yapmayın ama doğruluk payı varsa mutlaka yapmanız lazım.

Sayın Başkan, tümü üzerinde konuşma şansım olmadığı için çok kısa bir şekilde, zamanımı da çok aşmadan bir iki cümle daha söylemek istiyorum.

Şimdi, yine, bu değişikliklerle birtakım cezalar getiriyorsunuz. Şimdi, bu Parlamento çatısı altında küfretmek ya da fiili saldırıda bulunmak hakikaten yanlıştır, gerçekten yanlış. Bakın, fiili saldırıda bulunmanın doğrudan doğruya kınama cezasıyla cezalandırılacağını İç Tüzük yazmış.

Geçen dönemden hatırlarsınız, rahmetli Kamer Genç kürsüdeyken geldi bir AKP’li milletvekili, fiili saldırıda bulundu herkesin gözü önünde. Kimse diyemedi ki: “Ya, vallahi saldırmadı.” Kameraların gözü önünde saldırdı. Meclis Başkan Vekili Sadık Yakut’tu, ara verdi. Toplandık, tekrar geldik. Efendim -tutanakları da var- açık açık “Bu fiili saldırdır, cezası kınamadır ve oylarınıza sunuyorum.” dedi ve AK PARTİ’li milletvekilleri kınamayı kabul etmediler. Yani siz istediğiniz değişikliği yapın, eğer zihniyet, kafa değişmezse vallahi de billahi hiçbir şey değişmez. Ben, burada, fiili saldırıyı, sövmeyi gerçekten, mutlaka cezalandırılması gereken bir fiil olarak görüyorum ama bakın, şu cümleden ne anlıyorsunuz: “Türk milletinin tarihi ve ortak geçmişine hakaret ve ithamlar kınama cezası, para cezası gerektirir.” Şimdi, ortak tarihimize hakaret edilmez, buna asla izin vermeyiz, o bizim ortak tarihimizdir. Tartışırız, eleştiririz, ayrı konu ama “itham” dediğiniz zaman... Ya, itham ederiz. “Cumhuriyet Halk Partisi, iktidarı döneminde şunu yanlış yapmıştır.” dediğinizde, bu tespittir, bazen itham olur, diyeceksiniz

tabii. Devleti yönetmişsek eğer, bunlarla yüz yüze geleceğiz. Bugün devleti siz yönetiyorsunuz. Geçmiş dediğiniz nedir? Dün, geçmiştir. Dün yaptığınız bir şeye biz bir ithamda bulunsak bunun karşılığında bizi kınamayla mı cezalandıracaksınız? Yetmedi, para cezasıyla cezalandıracağız.

Bakın, arkadaşlar, size bir teklifim var: Kınama ve para cezası da yetmez, gelin, bir de ağzına acı biber sürelim, vallahi sürelim. İç Tüzük'e yazalım, diyelim ki ağzına acı biber sürülsün bunların. Bunlar bir işe yaramaz arkadaşlar. Bakın, bunun en güzel örneğini Pir Sultan söylemiş. Pir Sultan ile Hızır Paşa'nın hikâyesini hepimiz bilirsiniz. "Şah" demeyi yasaklamış Hızır Paşa, "Söylemeyeceksin." diyor. "Öyle mi? Atın beni zindana." diyor. Ama piri, bir şey de diyemiyor Hızır Paşa, bu sefer bir süre sonra diyor ki: "Pirim, içinde 'şah' geçmeyen üç deyiş söyle, seni affedeyim."

Pir Sultan da diyor ki:

"Karşıdan görünen ne güzel yayla,
Bir dem süremedim giderim böyle.
Ela gözlü pirim, sen himmet eyle,
Ben de bu yayladan şaha giderim.

Alınmış abdestim aldırırlarsa,
Kılınmış namazım kıldırırlarsa,
Sizde 'şah' diyeni öldürtürlerse,
Ben de bu yayladan hey dost şaha giderim.

Pir Sultan Abdal'ım dünya durulmaz,
Gitti giden ömür geri dönülmez,
Gözlerim de şah yolundan ayrılmaz,
Ben de bu yayladan hey dost şaha giderim."

Şimdi, bu "şah" kelimesini kaldırın, yerine "demokrasi"yi koyun, bunu da ben söylemiş olayım. Haddim değil ama Pir Sultan'ın karşısında, çıkarın "şah"ı, yerine koyun "demokrasi"yi. Siz ne dersiniz deyin, biz de bu yayladan demokrasiye gideriz arkadaşlar.

Allah'ın verdiği bir can var. Üç kuruş para cezasıymış, feda olsun ya, parası neyse öderiz kardeşim. Bizi bu duruma getirmeyin ya, bizi bu duruma getirmeyin yani yiğitlikte üstümüze yoktur arkadaşlar. Yiğitlik türküleri söyleriz; siz de söylersiniz, biz de söyleriz. Birbirimize yiğitlik yapmayalım. Aklın yolunu bulalım ve birlikte hareket edelim. Sonuçta, bu Meclisin çalıştırılmasını istemiyor muyuz? Mecburuz çalıştırmaya, bu Meclis milletin Meclisi ya, aldığımız para helal olmaz bize; mecburuz çalıştırmaya. Bloke edecek şeyleri konuşalım, tabii ki ama böyle bir uygulama bizi ancak şaha götürür. İnanın bana, şaha gitmekten de bir dakika geri durmayız hiçbir şekilde.

Şimdi, yoklamalara sınırlama getiriyorsunuz. Bakın, bugün bir olay yaşandı, bugün olağanüstü hâlin uzatılması görüşüldü aşağıda. Olağanüstü hâl çok önemli bir konu. Bundan bir yıl önce, 15 Temmuzda olağanüstü bir olay yaşandı. 15 Temmuzda on beş saat içerisinde bu büyük devlet bu kalkışmayı önledi kardeşim. Nereden biliyoruz? Başbakan çıktı dedi ki: "Her şey kontrol altındadır ama acil bir yangın var, su dökmemiz lazım, biz üç ay OHAL ilan edeceğiz." vesaire. OHAL'i aşağıda tartıştık uzun uzun. Tartıştık da AK PARTİ'den kaç kişi vardı biliyor musunuz Bakan konuşurken, Sayın Canikli? Çıkıyor Hükümet adına, niçin OHAL'in uzatılması gerektiğini anlatıyor. Saydım, 48 kişi. Hesap ettim, nasıl

olur mu? 317 AKP milletvekili var, yüzde 16; 48 kişi. Koskoca Bakan ya... Bakan geliyor, Meclisi şereflendiriyor, bilgi veriyor, AKP'lilerin sadece yüzde 16'sı içeride. Şimdi, bu mu bizim Meclisimiz? Böyle mi olmalı? İğneyi kendimize de batıralım, bizde de böyle sıkıntılar olur ama sizin yapacağınız bu değişiklikler bunlara çare olmaz. Yoklamayı da kaldırdığınız zaman ya da azalttığınız zaman Mecliste konuşacak adamlar dışında dinleyecek bir Allah'ın kulunu bulamayacaksınız. Arkadaşlar, arada bir içeri girip çıkıyordunuz, "Ne oluyor ya? Bu madde nedir?" filan diye soruyordunuz. Hiç olmazsa seçim bölgelerine gittiğiniz zaman "Ne oldu Mecliste?" dediğinde, hiç olmazsa söyleyecek bir şey çıkıyordu. Şimdi, arkadaşlar, Genel Kurula da gelmediğiniz zaman bu iş gerçekten millet adına çok da övünülecek bir şey değil.

Bakın, bunlar bize ne gösteriyor? Her şeyin anlamını yitirdiğini gösteriyor çünkü saraydaki zat karar veriyor ve bu karara herkes uymak zorunda, konuşmaya ne gerek var? İspat mı istiyorsunuz? Bakın, dün utanç verici işler yaşandı. Bütün basın dedi ki: "Olağanüstü hâl üç ay daha uzatılacak." Bakın, daha Millî Güvenlik Kurulu toplanmamış. Bütün basın dedi ki: "Olağanüstü hâl üç ay daha uzatılacak." Niye? Çünkü saraydan böyle bir açıklama yapıldı. Ya, Allah aşkına, Millî Güvenlik Kurulu toplanmamış, ne konuşulacağını bilmiyoruz, bilmememiz gerekiyor ve MGK'nın ne karar vereceğini de bilmememiz gerekirken emir gitti, MGK dedi ki: "Uzatılsın."

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kapıda ne yazıyor? "Gizli görüşme."

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sonra, MGK bunu söyledi, Bakanlar Kurulu -bence böyle hazır sanki-jet hızıyla aynı gün Meclise gönderdi. İmzaların ne zaman atıldığını ben bilmem. Bakanlar Kurulunun ne söyleyeceğini biz bilmemeliyiz ya. Belki Bakanlar Kurulu Millî Güvenlik Kurulunun kararına ters bir karar verir ama konuşma yok. Haddine mi düşmüş Bakanlar Kurulunun, saraydan emir gelecek de ters bir şey söyleyecek? Konuşma yok. Sonra, bunun Meclis ayağı var. Meclisteki o milletin temsilcilerinin ne karar vereceğini bilmememiz gerekiyor, o eller ne söyleyecek acaba? Ama ne oldu? Tıpkı planlandığı gibi eller kalktı, kabul edildi, bitti gitti. İşin vahimi, basın da bunu ta dünden yani MGK toplantısından bir gün önceden itibaren yaydı. Bakın, geldiğimiz durum bu. Yani bakın, bu, benim itibarım değil arkadaşlar; bu, bu Meclisin itibarı ve bu Meclisin itibarını biz bu şekilde zedelememeliyiz çünkü bu hepimizin itibarı. Bu değişiklik bizim itibarımızı zedeleyecek, Meclisin itibarını düşürecek, milletvekillerini yok sayacak, bakanları yok sayacak, kimse bakanları bile dinlemeyecek. O zaman "Kaldırılmalı Meclisi gerçekten, gerçekten kaldırılmalı ve bir de böyle deneyelim." diyebilirsiniz. O zaman bunu tartışmak daha akıllı olur ama şimdi biraz oradan, biraz buradan bu teklifin ben tutar bir tarafı olduğunu düşünmüyorum, bütün samimiyetimle söylüyorum. Bakın, altı yıldır Hükümetin isteyip de çıkaramadığı, yapamadığı bir tek şey yok bu Mecliste, bir tek tasarı, teklif yok, yeter ki istesin, çoğunluğu var çünkü. Buna bile tahammül edemiyor artık, "Ne demek? Kısın şunu, yirmi altı dakika erken bitsin." diyor.

Arkadaşlar, ben daha başka bir şey söylemeyeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Özgür Özel'de.

Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok fazla uzatma niyetinde değilim. İlk başta geneli üzerinde konuşurken bu maddeyle ilgili değerlendirmelerde de bulunmuştum, konuşmamın önemli bir kısmını da bu maddeyle ilgili değerlendirmelerim oluşturmuştu.

Öncelikle, usul yönünden bir şey söyleyeyim: Tabii, kanunlar, kanun tasarı ve teklifleri gibi görüşülüyor İç Tüzük. Bunun için daha önce hükümetin arandığı durumlar olmuş -Sayın Tanal'ın da haklı şekilde dikkat çektiği gibi- aranmadığı örnekler de var ama Meclis Başkanlığının aranmadığı bir örnek yok, olması da düşünülemez. Şimdi, Sayın Genel Sekretere hepimizin saygısı sonsuz. Demin de dedik, kanunlarda müsteşar vekâlet edebiliyor ama İç Tüzük değişikliğinde biraz önce Mithat Sancar Hocamın uyarısı önemliydi, Hadi bu yemek arasına kadar bunu böyle yapalım ama bundan sonraki süreçte bir Meclis başkan vekilinin burada Meclis Başkanını temsil etmesi lazım. Kaldı ki sadece Meclis başkan vekilleri iktidar partisi başkan vekillerinden oluşmuyor. Sayın Pervin Buldan, Sayın Akif Hamzaçebi; onlar bu toplantıya davet edildiler mi? Ahmet Aydın görev yapamayacak durumdayken vekâletin Genel Sekretere Meclis Başkanı adına verilmesi nasıl bir gereklilikten ortaya çıkar? Neden Pervin Hanım'a, neden Akif Hamzaçebi'ye bu konuda görev yapmaları üzerine bir çağrı gönderilmemiştir? Sayın Akif Hamzaçebi için olsun, Sayın Pervin Hanım için olsun Meclis Genel Kurulundaki adil yönetimleri iktidar partisi milletvekilleri tarafından da takdir görürken bugün burada Meclis Başkan Vekilimiz yok, Sayın Genel Sekreter üst düzey bir bürokrat olarak... Biz Sayın Genel Sekreterin Mecliste yaptığı görevle ilgili bir şey söylemiyoruz ama siz de çok geçici, on dakika, on beş dakika dediniz, elli dakika oldu hâlâ daha Ahmet Aydın gelmedi ama bu Mecliste iktidar partisi dışında iki Meclis Başkan Vekili daha var. Bu konudaki hassasiyetimizi arada değerlendireceğinizi ve ara sonrası böyle bir durumu kabul etmemizin mümkün olmadığını, hele hele muhalefet partisi Meclis Başkan Vekillerinin buradaki oturumunda Meclis Başkanına vekâlet etmelerinin düşünülmemesinin düşündürdüklerini düşünmek dahi istemiyoruz. Onları kelimelere ben dökmeyeyim, herkes bu konuda gerekli çıkarımı yapsın, gereğini yapsın.

Şimdi Sayın İyimaya varken bir kez daha -Değerli Ahmet İyimaya, bu konuda çok şey yazdı çizdi- belki onun da söz alıp konuşması lazım. Biz, tabii, en kötü anayasa anayasasızlıktan iyidir diyoruz ama bu illa anayasanın yazılı olması anlamına gelmiyor. En iyi örnek İngiltere ve İngiltere'de yazılı bir metin olmadığı hâlde yerleşik uygulamalar, katı teamüller üzerinden giden, yazılı olmayan bir anayasa, yazılı olmayan bir iç tüzük üzerinden tıkr tıkr işleyen bir parlamenter demokrasi var. Orada, bütün dünya ölçeklerinde ve bizim geçmiş dönemlerde Meclis Genel Sekreterimizin ve Meclisteki yasama uzmanlarımızın katkısıyla yazılmış referans kitaplardaki -bugün Mahmut Tanal'ın yaptığı göndermelerde de isimleri çokça geçti- katı, yerleşmiş, çok sık tekrarlanan ve alternatifsiz olarak tekrarlanan uygulamaların, katı teamüllerin yazılı metinlerden önde olduğu her zaman ifade ediliyor. Eğer bizim bugünkü uygulamalarımıza bakacaksak grup önerilerinin görüşülmesiyle ilgili yazılı bir metin yok ama bir yorum var. Bu yorum, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi olan grup önerisi yani Danışma Kurulunda grupların anlaşamaması durumunda her grubun kendi önerisini Meclise getirmesiyle ilgili madde ile İç Tüzük'ün 63'üncü maddesindeki usul hakkında görüşme konusundaki maddenin birlikte yorumlanmasıyla ortaya çıkarılmış, yerleşmiş ve hemen her gün tekrarlanan ve Meclisi yöneten başkan vekillerinden bağımsız olarak da yani onların yorumuna açık olmadan hepsinin tekrarladığı yerleşik bir uygulama. Bu konuda şunu görüyoruz, ortak akıl şöyle tecelli etmiş: Bir ülkede -ki bu bütün dünyada da böyle kabul edilir- bir ülkenin gündemi vardır, gerçek ve yaşanan gündem; bir hükümetin gündemi vardır, seçimi kazanmış, kendi parti programıyla ve seçim beyannamesiyle bağlı olan bir hükümetin ülkenin gündemini yaklaştırmak istediği gündem; bir muhalefetin gündemi vardır, ülkenin gündemi ile hükümetin gündemi arasındaki açığı teşhir eden ve o açığı kapatmaya yönelik gayret yapan muhalefetin gündemi ve bunun bir denge hâli vardır ki o da parlamentonun gündemidir. Parlamentonun gündemi aynı kimyadaki minimum enerjili hâle eğilim hâli ile maksimum düzensizliğe eğilim hâlinin denge noktası gibidir. Ülkenin gündemi, hükümetin gündemi, muhalefetin gündemi ve parlamentonun gündemi... Parlamentonun gündemi bir denge hâlidir. Denge hâli ise eğer parlamentonun gündemi

yani parlamentonun gündemi eşittir hükümetin gündemiye bir dengesizlik vardır. çünkü sıklık merkezlerinden bir tanesi kendi gündemine parlamentonun gündemini olduğu gibi çekmiş demektir. Bu, muhalefetsiz bir parlamento görünümüdür. Zaten muhalefetin olmadığı bir parlamento inşa etseniz hükümetin gündemi parlamentonun gündemi olurdu. Oysaki muhalefetin gündemi ülkenin gündemi ile hükümetin gündemi arasındaki açığı kapatmaya yönelik bir etkidir ve parlamentonun gündemi o denge hâlinde oluşmalıdır, o zaman muhalefetin bu dengeye bir etkisi var demektir. Yani şu demektir: Yüzde 40 oyla seçilmiş bir tek parti iktidarının bile yüzde 60'ın sesine tamamen kulaklarını tıkayıp bildiği okumadığı anlamına gelir. Yüzde 51'le de iktidarı alsanız diğer yüzde 49'un oyu da milli iradeyse, o da halkın egemenliğiye, onlar da burada temsil ediliyorlarsa hükümetin gündemi doğrudan parlamentonun gündemi olmaz. İşte bu ihtiyaç Danışma Kurulunu, Danışma Kurulunda uzlaşma zorunluluğunu... Kiminle uzlaşacaksınız? İktidarsınız, muhalefet partileriyle, hem de biriyle de değil, hepsiyle birden uzlaşacaksınız, uzlaşmazsanız da herkesin kendi önerisini Meclis gündemine getirme zorunluluğu ortaya konmuş. Bu tip enstrümanlar bütün dünya parlamentolarında çok farklı yöntemler, yönelimler, tatbikler, pratiklerle yaşanıyor, aksi düşünülemez, aksi "Ben hükümetim, parlamento benim dediğim gibi çalışacak." Öyle bir şey yok. Bu yüzden, Danışma Kurulunda ya muhalefetle uzlaşacaksınız... Ki geçen hafta Elitaş'ın verdiği çok sayıda rakam geçmişteki cumhuriyet hükümetlerinin bu konuda Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinden çok daha mahir olduğunu muhalefetle uzlaşma noktasında, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin de hükümet sayısı arttıkça yani hükümet numarası arttıkça uzlaşma yeteneklerinin ters orantı olarak azaldığını gösterdi. 22'de daha çok, 23'te ondan az, 24'te daha az, en az da şimdi 26'da uzlaşmışsınız. Tabii, bunu herkesin kendi zaviyesinden bakarak "Efendim, muhalefet de çok grup önerisi getirmiş." diye okuması da mümkün ama grup önerisinin geliyor oluş hâlinin kendisi Danışma Kurulunda uzlaşmayan bir iktidarla mümkün. Peki, iktidar Danışma Kurulunda uzlaşmıyorsa ne yapacağız? Yapacağımız iş grup önerisi getirmek. Sonuçta grup önerileri içinde -çok örnek vermeyeceğim- iktidar partisinin önce reddedip sonra hak verdikleri var. Örneğin, yanımdaki Aytağ Atıcı'nın 7 kez ilk imzacılarından olduğu hekime karşı şiddet önergesi 24'üncü Dönemde 11 kez önerildi, 11 kez reddedildi ama Gaziantep'teki Ersin kardeşimizin böğrüne, karnına bıçak saplanıp görevi başında şehit edilince 12'ncisi hep birlikte kabul edildi. Kırkpınar başpehlivanında doping çıkana kadar 7 kere sporda dopingi araştırılmı demistik. Soma Komisyonu, çok söylendiği için ben onun sırf adını anarak geçeyim. Ama hangi komisyon kurulduysa hep daha önce teklif edilip iktidarın kabul etmediği, sonradan ülkenin gündeminin onu ona zorladığı... Demek ki başta söylediğim, ülkenin gündemi ile Hükümetin gündemi arasındaki açığı ve oradaki muhalefet çabası son derece kıymetli bir şey, bir kere bunu görelim.

İkicisi, eğer bu çaba olmasa, o zaman iktidarın dediği her şey tıkr tıkr tıkr Mecliste görüşülüyor olsa başka. Kaç tane komisyon kuruyorsun? Kaç kere muhalefetin önerisi kabul edildi? 11-12 ama her gün muhalefet tarihe şerh düşüyor. Sayın Erkan Akçay'la, konu Manisa olduğunda, konu üzüm olduğunda, konu Soma olduğunda, kendisinin uzmanlığı ile benim görev yaptığım bazı alanlar çok paralel olduğu için çok kez paralel görüş bildirip bu iktidar partisinin oylarıyla reddedilmiş öneriler de konuştuk biz. Şimdi, bugün kimse oturduğu yerden "Ya muhalefet çok konuşuyor, onardan kırk dakika çok süre gidiyor." diye bakmasın. Siz bugün şunu oyluyorsunuz arkadaşlar: Bu Parlamento demokrasi Parlamentosu mu, değil mi? Çünkü bu Parlamento majestelerinin Parlamentosu olsaydı majestelerinin gündemi bu Parlamentonun gündemi olurdu, başkası da gıkını çıkaramazdı. Her türlü rejimde iktidar vardır, her rejimde iktidar vardır ama rejimin asli unsuru iktidar değildir. Eğer rejiminizin demokrasi olma gibi bir iddiası varsa muhalefetin varlığı, etkinliği, ona tahammül, ondan yararlanma, bununla ölçülür bütün her şey. Muhalefet demokrasilerde biriciktir. Kusura bakmayın, ümit ediyorum, üç sene sonra, iki sene sonra, bir buçuk sene sonra taraflarımız yer değiştiğinde siz de bana bunu hatırlatacaksınız.

Diyeceksiniz ki sen her yerde varsın ama biz biricigiz. Bugün Milliyetçi Hareket Partisi açısından farklı bir tartışma yürütülebilir ama varoluşsal bir gerçeklik üzerinden söyleyelim ki ülkeyi demokrasi yapan biziz, sizin varlığınız değil. O yüzden bizi dinlememek, bizi susturmak, bizi reddetmek, bizi baskılamak bu ülkeye de yaratacağı meşruiyet krizi üzerinden de iktidarımıza da hiçbir şey vermez çünkü en temel kavramdır ki iktidarlar meşruiyetlerini muhalefetten alırlar. Bir iktidar, muhalefeti yoksa, muhalefeti susturduysa, bastırdıysa kısmen hapse attıysa, kısmen söz sürelerini sınırlıyorsa, kısmen o işi de baskıyla, zorla yapıyorsa meşruiyet sorunu yaşar. Bugün 16 Nisan referandumunun öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşananlar üzerinden zaten bir meşruiyet krizi Hükümetinizi takip etmektedir, iktidarınızı takip etmektedir. İstanbul Havalimanı'ndan bindiğiniz uçakta Sayın Binali Yıldırım meşruiyet krizini ardında bıraktığını düşünmekte ama dünyanın neresinde olursa olsun indiği havalimanında uçaktan hızlı, ışıktan hızlı, sestten hızlı meşruiyet krizi onu karşılamaktadır. Bu yurt dışında böyle de yurt içinde farklı mıdır? Hayır. Bu yüzden var olan bir meşruiyet krizini aşmanın yolu muhalefete tahammül ve toleranstan geçer. Muhalefetin sesinin kısıldığı ve bunun sadece -biraz önce Aytuğ Hocam'ın ifade ettiği gibi- dakikalara indirildiği bir süreç hiçbir şey kazandırmaz.

Kaldı ki bugün bu madde en kritik maddedir. Bence bu konuya en çok müdahil olması gerekenler parlamento hukukuna, demokrasiye, İç Tüzük'e emek vermiş ya da kıymet veren kişiler olması gerekir. Bu konuda grup başkan vekillerinden ayrı bir hassasiyet beklenir, Anayasa üzerine yazmış, çizmiş, referans olmuşlardan ayrı bir hassasiyet beklenir. Anayasa Komisyonu gibi İç Tüzük'ün kendisine asli komisyon olarak sevk edilmesi ve onun burada yapacağı görevin kutsallığı açısından her birinizden ayrı bir hassasiyet beklenir.

İngiltere'de kılıç mesafesi diye bir şey var. Hiçbir yerde yazmaz. Bu Parlamentoda herhâlde Belediye Başkanınız Oktay Bey'e "Milletvekilliği döneminde en çok utandırdığınız şey nedir?" diye sorsanız kendisinin 35 metreden attığı deparla grup sözcümüz Bülent Tezcan'ın burnunu vurduğu yumruğu söylüyordur şimdi, bugün gitseniz. Neden? Çünkü bizim birbirine müdahale etmeme, fiziki saldırıda bulunmama, belli bir mesafeden fazla yaklaşmama gibi yerleşik bir geleneğimiz yoktu. Sizler ve bizler bu konuda da üzerimize düşeni yapmadık. Aynı ayıp tekrarlandı. Oysa -1907 miydi Hocam- 2 tane İngiliz parlamenter birbirinin üzerine hışımla yürürken bir parlamenter kılıcını çeker ve der ki: "Bu parlamentoda bundan sonra bir kılıç mesafesinden fazla kimse birbirine yaklaşmayacak." Yüz altı yıldır kimse o mesafeyi aşmadı İngiltere'de.

Bugün sürekli tartışıyoruz. Hadi başta makyajlayarak söylediğimiz şeyi konuşmanın sonunda biraz daha doğrudan söyleyelim. Buraya Sayın Genel Sekreteri çağırarak yerine Sayın Akif Hamzaçebi'ye, Sayın Pervin Buldan'a çağrı yapmamak hangi kaygının ürünüdür bilmem ama, bilir misiniz İngiltere'de parlamentonun başkanı, parlamentoyu yöneten kişiden eğer iktidar muhalefet herkes razıysa, rıza gösteriyorsa onun tarafsızlığına, dar bölge seçim sisteminde o kişinin bölgesinde, yani somutlaştırırsak eğer öyle bir meclis başkanlığı yaptıysa sayın başkanımız, dar bölge seçim sisteminde muhalefet partileri onun karşısına aday çıkarmazlar. Çıkarmazlar çünkü kendisinin görev süresi boyunca adaletine karşı bir minnet ve yerleşmiş, yazılı olmayan bir uygulamadan olayı iktidar partisini ve meclis başkanını onurlandırma, takdir etme konusunda soylu bir geleneği sürdürürler. O bölgesinden rakipsiz seçilen başkanın yeniden meclis başkanı atanması da iktidar partisinden tabii olduğu bir zarurettir. Böylelikle seçilen meclis başkanları tüm meclis kamuoyunda tarafsızlık konusunda gönüllerde yer etmeyle hem kendi seçim bölgelerinde partilerine belki de çok çekişmeli bir bölgede rakipsiz bir galibiyeti kazandırırken, kendilerine yeniden meclis başkanlığı görevini, meclise de hiç maceraya atılmadan tarafsız bir meclis başkanını yeniden kazandırmış olurlar. Bu kurallar hiçbir yerde yazmaz. Yazılı olmayan, oturmuş, faydalı kurallardan bahsedeceksek örnekleri var Meclisimizde ama bugünkü konumuz dâhilinde olan en somut örnek 2'nci maddede zedelemeye çalıştığımız, ortadan kaldırdığımız

şudur: İktidar, muhalefetle gündemde uzlaşmıyorsa herkes kendi önerisini getirir, öneriler üzerine tüm partiler konuşur. Kaç dakika konuşsun? Dönüp bakmışlar, İç Tüzük 63. Bu bir usul olduğuna göre, yani hangi şey önce hangi şey sonra konuşulacak bir usul tartışması olduğuna göre İç Tüzük 63 on dakikaya kadar süre veriyorsa “Bir muhalefet partisinin iktidarın gündemine karşı kendi gündemini ifade imkânı da en üst haddten verilmelidir.” demiş ve bu uygulama yerleşmiş ve her gün tekrar ediyor.

Bugün siz sürekli tekrar eden katı bir teamülü ortadan kaldırarak aslında bütün evrensel anayasa ve iç tüzükler konusunda söz söyleyen hukuk bilim insanlarının şu kabulünü yerle bir ediyorsunuz: Katı teamüller yazılı metinlerden ileridedir. Yani yapmaya çalıştığımız, yazılı metinden daha güçlü olan bir kuralı iktidar gücüyle ortadan kaldırmak. Bunun izahı yok. Bunun iktidar açısından da izahı yok. İlk imza sahipleri içinde muhalefet partisinin milletvekilleri olduğu için onun açısından da izahı yok. Yarın hep beraber tabi olacağımız o yeni hukuk yerleşmiş ve çok yerinde bir uygulamayı terk etmek demektir.

O yüzden, ben sözü daha fazla uzatmadan şunu ifade etmek istiyorum son olarak: Burada bu maddenin oylaması yapılmadan önce önerge işlemleri, önergelere baktığımızda madde metninden çıkarma ya da mevcut uygulamanın devamı yönünde o konuda takdir sizin ama maddenin oylaması yapılmadan önce ara verilmelidir. Maddeye ara verilmesi şu imkâna yol açacaktır. Daha önce birkaç arkadaşımızla görüştüler. İmza sahibi milletvekillerinden Sayın Grup Başkan Vekili Elitaş da “Bu konuyu bir daha bir konuşalım.” demiş. Hiç değilse yemek arasında ve toplantı saatine kadar iktidar partisi, imza sahipleri, bu yapılan değerlendirmeler çerçevesinde bir müzakere olanağı arayabilirler, bir düzeltme yoluna gidebilirler. Bunun adı bir iktidar önergesi olabilir. Bunun adı üzerinde ortaklaşmış bir önerge olabilir.

Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi TV yayınları şartıyla, geçmiş süreçlerde söylediğimiz o şartla birlikteki o sözümüzle bağlı olduğumuzu daha önce diğer grup başkan vekillerim de ifade etmiştir. Bunun üzerinde konuşulabilir, görüşülebilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi TV yayınlarının açık olması şartıyla hem iktidarın talebine uygun bir yaklaşım hem de şöyle bir hatadan kendinizi uzak tutmuş olursunuz: Bu kadar yerleşik, tekrar eden yazılı metinden daha güçlü ve ülkeyi bir demokrasiyle bir tek adam rejimi arasındaki salınımda çok kötü bir yere doğru savuracak bu düzenlemeyi bir meşruiyet tartışması yaratmadan muhalefetle de görüşerek ve mümkünse uzlaşarak, hiç değilse uyarılarını dikkate alıp iyileştirerek geçirme imkânı ortaya çıkar. Yok, biz bunu oylar, geçeriz dersiniz takdir sizindir ama biz oylamanın hiç değilse verilecek aradan sonraya bırakılmasında fayda mütalaa etmekteyiz. Bu konuyu da takdirlerinize sunuyoruz. Aksi durum muhalefetin kendisi açısından, pratiği açısından önümüzdeki günlerde size burada murat edilen faydanın asla sağlanmayacağını gösterecektir ama doğrusu hep birlikte bu yanlıştan dönmektir.

Saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, ben de teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki önerge vardır, geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 2'nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Muharrem Erkek
Çanakkale

Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa

Murat Emir
Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

“İç Tüzükte Danışma Kurulunun tespitine, teklifine ve görüş bildirmesine bağlanmış olan bütün hallerde, Danışma Kurulu, yapılan ilk çağrıda toplanamaz, oybirliğiyle tespit, teklif yapamaz veya görüş bildiremezse, Meclis Başkanı veya siyasi parti grupları ayrı ayrı, istemlerini doğrudan Genel Kurula sunabilirler. Bu durumda istemin oylanması ilk birleşimin gündemindeki Başkanlığın sunuşlarında yer alır. Grup önerisinde tüm siyasi parti gruplarına onar dakika söz verilir. Danışma Kurulu ve grup önerileri konusunda Genel Kurulda işaret oyuyla karar verilir.”

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum...

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, önerge üzerinde arkadaşımız konuşacak.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ben başlangıçta “Kimler konuşacak?” diye sordum, sizden sadece Mithat Sancar Hoca'nın ismi verildi. Daha sonra, “Görüşmeler tamamlandı.” dedim, iyi niyetli bir şekilde...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – O konuşmadan önce söz istemiştım.

BAŞKAN – Bak, başka maddeler de var, başlangıçtan beri de zaten geneli üzerinde konuşmalar yapıldı...

Lütfen gerekeceyi okur musunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz gerekeceye okutuyoruz ama ya gerekece okutursun ya da üzerinde konuşursun.

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz gerekece okutuyoruz ama zorunda değiller yani.

BAŞKAN – Hayır, hayır, şimdi ikinci önergeye geçeceğiz.

Şimdiye kadarki uygulamamız da, Anayasa değişikliği uygulamamız da dâhil -ben biraz sonra da bahsedeceğim- sadece gerekeceyi okutarak devam ettik ve bak, ben Başkanlık Divanı olarak size sordum, “Kim konuşacak?” dedim, sadece...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ama ben mikrofona bastım.

BAŞKAN – Siz biraz önce basmışsınız.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Kırk-kırk beş dakika önce bastım.

BAŞKAN – Bilemiyorum ama ben başlangıçta aldım.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Biz gerekeceyi okutmuyoruz.

BAŞKAN – Biz konuştuk, Başkanlık Divanı olarak devam edeceğiz.

Lütfen gerekeceyi okuyun.

Gerekece:

Danışma Kurulunda oy birliği sağlanamaması durumunda her siyasi parti grubu kendi istemini grup önerisi olarak doğrudan Genel Kurula sunabilmektedir.

Bunun sonucunda, önerge sahibi ve diğer siyasi parti gruplarına onar dakika söz hakkı tanınmış olmaktadır. Getirilen İç Tüzük teklifinde bu sürelerin teklif sahibi için beş, diğer gruplar için üç dakika olması öngörülmüştür. Grup önerilerinin tartışılması yoluyla siyasi partiler temsil yetkisini kullanmakta ve yurttaşların sorunlarını Parlamento'ya yansıtmaktadır. Başka bir ifadeyle, buradaki söz sürelerinin kısılması bir anlamda millî iradenin ve Meclisin sesinin kısılmasıdır. Teklifte millî iradenin

temsili sakatlanmaktadır. Bu hâliyle, Anayasa’da hükme bağlanan düşünce ve ifade özgürlüğüne açıkça aykırılık söz konusudur. Ayrıca, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan siyasi partilerin grup faaliyetleri, gündemi belirleme hakları kısıtlanmaktadır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum gerekçesiyle birlikte.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Biz gerekçesinin okunmasını istemiyoruz, bizim kendi verdiğimiz önerge, istemiyoruz.

BAŞKAN – O zaman gerekçesini okutmadan oylamaya geçeriz istemiyorsanız.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hayır, gerekçesinin okunmasını istemiyoruz.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) Esas Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi’nin 2’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mithat Sancar

Erol Dora

Mardin

Mardin

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Usulsüzlük yapıyorsunuz şu anda.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Anayasa oylamaları sırasında da önergelerde sadece gerekçe okunarak devam edildi.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle birlikte parti gruplarının grup önerileri mevcut İç Tüzük’e göre kırk dakika görüşülüyorken bu sürenin on dört dakikaya indirilmesi öngörülmektedir. Ülkenin çok önemli sorunlarını üç dakikaya sıkıştırmak aslında muhalefetin sesini tamamıyla kısımaya yönelik bir uygulamadır. Kapatılan muhalif medya organlarını hesaba kattığımızda, merkez ve havuz medyasının bütünüyle siyasi iktidarın tahakkümü altında olduğu düşünüldüğünde, bu düzenlemenin amacı net olarak ortaya çıkmaktadır. Halkın gündemini Meclise taşıyan muhalefet partilerinin sesinin Meclis TV’den üstelik sadece saat 19.00’a kadar duyurma çabası bile iktidar tarafından hazmedilmemektedir. Muhalefetin, Türkiye’nin en temel sorunlarını grup önerileriyle gündeme taşınması oldukça önemlidir. Zira kanun teklifi çeşitli usullere tabi olup muhalefetten gelen kanun tekliflerinin öncelik kazanması, gündeme oturması mevcut şartlar altında mümkün değildir. Geriye esasında sadece grup önerisi imkânı kalmaktadır. Açıktır ki bu düzenleme Ensardaki tecavüz meselesinin, Van depreminin, Soma faciasının, Yeşil Yol’un, işsizliğin, açlığın, esnafın sorunlarının, KHK’yla işten atılmaların, eğitim ve sağlık sorunlarının, ülkedeki demokrasi ve özgürlüklere yönelik saldırıların muhalefet tarafından topluma anlatılmaması için getirilmektedir. Aksi takdirde, böylesi önemli toplumsal olayları üç dakikada anlatmanın mümkün olmadığını herkes gibi siyasal iktidar da çok iyi bilmektedir. Muhalefet ve toplumun gündemi bu düzenlemeyle yoğun bir saldırı altına alınmak istenmektedir. Dolayısıyla, muhalefetin gündem oluşturma inisiyatifine ilişkin kalmış neredeyse tek imkân ortadan kaldırmayı düzenleyen bu maddenin katı surette teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeleri aykırılık sırasına göre oylarınıza sunuyorum.

Sayın Mithat Sancar ve Sayın Erol Dora tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi İtüzüğünün 37 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu sürenin bitiminde, tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnamenin doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler. Bu istemler üzerine komisyon, Hükümet ve teklif sahibi beşer dakikayı geçmemek üzere söz alabilirler. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir. Bu istemler, her hafta Salı günü ayrı bir siyasi parti grubundan bir milletvekili tarafından yerine getirilmek kaydıyla bir tane olmak üzere işleme alınır. Bir milletvekili bir yasama yılında bu kapsamda bir defadan fazla istemde bulunamaz.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantımıza saat 21.15'te başlamak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.17

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.17

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

3'üncü maddeyi okutmuştuk.

Sayın Başaran'ın söz talebi var.

Sayın Başaran, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 2'nci maddede konuşmadığım için Başkanlık Divanına teessüf ediyorum. Hani daha ağırını söylemek istemiyorum açıkçası çünkü şöyle bir durum var: Ben konuşacaktım, belki çok muhteşem şeyler söyleyecektim, belki hepinizi ikna edecektim, belki 2'nci madde geri çekilecekti, bence yani bu çok... Bir de ön yargılı bir bakış açısı ve duruştu. O açıdan, umarım önümüzdeki çalışmalarda bu tarz uygulamalara maruz kalmayız çünkü ben teamülü delmek istemedim, onu da açıklayayım; benim zaten söz talebim vardı, gerekçede konuşmak istemiyordum ya da önerge üzerinde, kendi söz talebim üzerine özellikle 2'nci maddede konuşmak istiyordum çünkü bu tasarının en önemli maddelerinden biriydi 2'nci madde. Muhalefetin sözünü tamamen kesen, muhalefetin zaten kısıtlı imkânlarla kendini ifade etmesinin önünü açan maddelerden birinin daha aslında değiştirilmesi, muhalefete işte, “Siz susun, biz her şeyi düşünüyoruz, biz sizin yerinize de düşünüyoruz, size oy verenler yerine de düşünüyoruz, size oy verenler ve sizin yerinize de karar veriyoruz.” demektir, aslında az önceki uygulama da biraz buydu. O açıdan, ben hem 2'nci madde üzerinde hem de 3'üncü madde üzerinde tekrar konuşmak istiyorum. Yani olur da belki yine fikrinizden vazgeçersiniz, olur ya hani böyle bir ışık yanar kafanızda, dersiniz ki: “Ya, doğru söylüyorlar, bir gün de muhalefeti dinleyelim yani bize belki doğru bir şey söylüyorlar.” Biraz o kendi öz güveninizden de vazgeçersiniz belki diyorum bu konuşmalarla.

Evet, arkadaşlar, dediğim gibi, ben hem 2'nci hem de 3'üncü madde üzerinde konuşmak istiyorum. Yani aslında ben Meclisin çalışma stili açısından zamanla ilgili bir probleminin olduğunu açıkçası düşünmüyorum. Yani birçok arkadaşımız konuştu, benden daha tecrübeli, daha bilgili, bu konuda akademik kariyer yapan, profesör unvanında arkadaşlarımız bu konuyla ilgili konuştu. Ben bütün hepsine katılıyorum ama birkaç ekleme daha yapacağım sadece.

Ben bizim Meclis açısından zamanla ilgili bir problemimizin olduğunu düşünmüyorum, bence genel sıkıntı iktidarların kafa karışıklığından kaynaklanıyor. Şöyle bir örnekle açıklayayım: Yaklaşık -tam net tarihini hatırlamıyorum ama- bir buçuk sene önce falandı galiba, AB uyum yasaları, vize muafiyetiyle ilgili olarak biz birkaç gün boyunca o kadar hızlı bir şekilde çalıştık ki sürekli bir şekilde o kanunları yetiştirmemiz gerekiyormuş gibi bir hızla iktidar sürekli baskı yapıyordu, “Bu kanunu geçirelim. E, hadi geçirelim. Bu yasayı da geçirelim. İşte, vize muafiyeti geliyor.” gibi, yangından mal kaçırır gibi vize muafiyetiyle ilgili yasaları çıkardılar ama son iki yasa kaldı çünkü o arada biz

Avrupa Birliğine rest çekmiştik, “E, siz bizi kabul etmiyorsanız biz sizi hiç istemiyoruz.” demiştik ve politikamızı değiştirmiştik. Bence işte, temel sıkıntısı iktidarların bu, her gelen iktidar kendi ideolojisini devlet ideolojisi hâline getirmeye çalışıyor, bunun üzerinden de her gün yasalar çıkarıyor.

Bakın, ben avukatım, her gün kanunlarda ayrı ayrı değişiklikler görüyoruz. Artık kanun değişikliklerini takip etmek gibi bir durumumuz yok. Bir kanun şöyle basılı hâle gelir ama biz bu basılı hâle gelen kanunların yanında her gün bilgisayardan çıkartılan kanun paketlerini çıkarıyorduk, torba yasaların içerisine atılmış, nerede bulacağımızı bilemediğimiz kanunları çıkartıyorduk. Bazı kanunların 10 defa değiştirildiğini biliyoruz. Yani daha fazla avukatlık yapan arkadaşlar bilir, artık değişiklik ne zaman yapıldı, niye yapıldı, neye göre yapıldıyı takip etme durumumuz bile yoktu, mahkemede öğrenen hâkimler vardı. Biz diyorduk ki: “Sayın hâkim, evet, siz eski kanunu söylüyorsunuz ama geçen hafta o kanun değişti.” Hâkim de şunu söylüyordu: “Ama bir ay önce de değişmişti bu kanun.” Yani dediğim gibi, bu, iktidarların kafa karışıklığıyla ilgili bir mevzu. İki yıl önce çözüm süreci varken birçok iyileştirme yapılacak diye bazı kanunlar çıkarıldı. İnsan hak ve özgürlüklerini kısıtlamanın ufak da olsa önünü açmak için, o kısıtlamaların bazılarını kaldırmak için, işte, galiba taş atan çocuklarla ilgili de bir kanun çıkarıldı ve benzeri birçok kanun çıkarıldı ama sonra süreç tepetakla olunca bu sefer hak ve özgürlükleri nasıl daha fazla kısıtlarız diye her gün yine burada, Mecliste mesai yapmaya devam ettik.

Bakın, bence asıl şurada araştırmamız gereken, dönüp bakalım, ne kadar yasa çıkarılıyor, bu yasalar neye göre çıkarılıyor, kimin isteğine göre çıkarılıyor, hangi konjonktürel duruma göre çıkarılıyor, bunun üzerinden bakarsak emin olun, zaman tasarrufu yapmamıza gerek yok, muhalefetin sesini de kesmemize gerek yok.

Bakın, arkadaşlarımız birçok konuya değindi ama ben hani muhalefetin işin fiziki boyutunda da olması gereken bir kurum olduğunu düşünüyorum. Çünkü eğer iktidar tez ise bunun antitezi muhalefettir. Yani siz bir şey söylersiniz, bunun karşısında biz başka bir şey iddia ederiz, bunun sonucunda asıl demokratik ülkelerde olması gereken bunun sentezinin oluşması gerek. Ama siz diyorsunuz ki: “Hayır, biz teviz ve sonuç, sentez de bizim tezimiz olacak, bunun haricinde hiçbir görüşü, hiçbir öneriyi kabul etmiyoruz.” Bu öneri ve bu görüş bir topluluğu, bir zümreyi firavunlaştırmaktan başka bir şey değil, firavunlaştırmaya götürür, onun haricinde, demokratik bir ülke, demokratik bir sistem kurmanın önünü açacak bir şey değildir ve benim her konuşmamda ısrarla söylediğim bir şey var arkadaşlar, bizim öncelikle demokrasinin ne olduğunu konuşmamız gerekiyor. Eğer siz demokrasiyi “Ben yaptım, oldu.” üzerinden anlarsanız, doğru, kendinize göre çok demokratsız ama bize göre değilsiniz. Bakın, on yıl önce, on beş yıl önce karşısında durduğunuz bütün uygulamaları bugün kendiniz yapıyorsunuz, bugün mazlumken yarın mazlumlara zulmeden tarafta duruyorsunuz. Onun için biz, sizi sizden de koruyoruz arkadaşlar. Sizi sizin iktidarınızdan, sizi sizin egonuzdan korumaktır da bizim görevimiz. Bundan emin olabilirsiniz. Yani bizim burada işte, bir şeylerin önünü tıkayalım, Meclis çalışmaz hâle gelsin gibi bir niyetimiz yok. Arkadaşların birçoğu ifade etti, o gelen yasa tasarıları ya da gelen araştırma önergelerinin birçoğunun toplum tarafından ne kadar istenildiğini, toplumun ne kadar ihtiyaçlarına cevap olduğunu hepimiz gördük. Siz de vicdani olarak rahatladınız. Orada insanlar gelsin, on-on beş dakika konuşsun. Niye bu kadar kendinizden korkuyorsunuz? Ve bence bir şey daha var, bence siz ikna edilmekten de korkuyorsunuz arkadaşlar, ikna edilmek istemiyorsunuz, “Aman muhalefet konuşursa doğru toplumu ikna edebilir.” diyorsunuz ama bir de sizi ikna edebilir, belki sizin o vicdanlarınıza seslenebilir, belki kafanızda kurduğunuz o temel kemikleşmiş düşüncelerinizi de değiştirebiliriz, bence bundan da korkuyorsunuz, muhalefetin sizin düşüncelerinize nüfuz etmesinden korkuyorsunuz. Ama korkmayın, bence eleştirilmek, eleştiri almak, dönüşmek, o da dediğim gibi, fiziksel bir şeydir yani bir insan da doğadaki herhangi bir şey de bir varlık da ilk dünyaya geldiği gibi kalmaz, sürekli değişim

ve dönüşüm içerisinde olur, bu fiziğin kuralıdır, bu fiziğin kuralına karşı duramazsınız. Bırakın, sizi değiştirelim, dönüştürelim, geliştirelim, bundan korkacağınız bir şey yok. Bence bu egonuzu da, hani o egolarınızı da biraz kırıp bizi de biraz dinleme zahmetine girin.

Arkadaşlar, şimdi, arkadaşlar da yine dediğim gibi, defaten dile getirdi yani dışarıda bir OHAL süreci var, bence bu İç Tüzük'le beraber Meclisin içerisinde de bir OHAL ilanıdır. Yani şu anda bu Parlamentonun 12 milletvekili tutuklu, 11'i HDP, 1'i de CHP olmak üzere bu Parlamentonun 12 milletvekili tutuklu. İki gün önceki kanun hükmünde kararnameyle binlerce insan işinden, aşından edildi. Şu anda, bu saatlerde biz İç Tüzük'ü konuşurken insanlar, insan hakları savunucuları İstanbul Adliyesinde ifade veriyorlar ve büyük bir saçma yafalamayla, ajan suçlamasıyla insanlar orada ifade vermeyi bekliyor. Yine, onlarca belediyeye kayyum atanmış durumda. İşte, böyle bir koşulda biz İç Tüzük konuşuyoruz. Ama bir de dediğim gibi, bence Mecliste de bir OHAL ilanına ihtiyacı demek ki varmış iktidarın Mecliste de OHAL ilan ediyor. İnsanlar dışarıda konuşamıyor, insanlar sosyal medya üzerinden yaptıkları bir paylaşım nedeniyle cezaevlerindedir. Şimdi diyorsunuz ki orada hallettik, insanları bir şekilde susturmayı başardığınızı zannediyorsunuz, işte, insanlar cezalandırma yöntemleriyle, cezalandırmayla, korkutmayla susturulmaya çalışılıyor. Bu sefer Mecliste de aynı yöntem uygulanmak isteniyor. Ne olacak? Mecliste biz sizin düşünceniz haricinde, sizin ortaya koyduğunuz perspektif dışında bir tanımlama yaparsak eğer, o tanımlamanın karşısında para cezasına çarptırılıyor ya da kınama cezası veriliyor. Yani öyle bir Meclis ki, bir yasama organı, kendisi kendi ifade özgürlüğünü koruyamayacak bir Meclis, bir yasama organı bu halka nasıl daha demokratik bir ortam sunabilir ki ya da nasıl insanların ifade özgürlüğünü koruyabileceğini savunabilir ki, bunu savunamaz arkadaşlar. Yani siz bize diyorsunuz ki -şimdilik bunu diyorsunuz yani birkaç gün sonra bir adım daha ileriye gideceğinizi biliyoruz çünkü adım adım gelişen bir durum- bugün: "Düşünün ama söylemeyin." İki gün sonra ne olacak? "Düşünmeyin." mi olacak? "Hiçbir şey düşünmeyin, sadece bizim istediğimiz şekilde düşünün." mü olacak? Bunun başka bir açıklaması yoktur. Biz sizden farklı olduğumuz için zaten bu sıralardayız, muhalefet sıralarındayız. Eğer sizinle aynı düşünceyi paylaşıyor olsaydık, sizinle aynı perspektifle aynı paradigmayı savunuyor olsaydık o zaman Mecliste iktidara, muhalefete, A partisine, B partisine ihtiyaç olmazdı, hepsi tek parti çerçevesinde toplanır, buna göre siyaset yürüttürdü ama ondan demokrasi çıkar mıydı? Çıkmazdı arkadaşlar. Gelsin, bütün anayasa hukukçularını getirelim buraya, bütün doktrini araştıralım, böyle bir demokrasi tanımı olamaz. Siz diyorsunuz ki: "Ya bizdensiniz ya yoksunuz. Ya bizdensiniz ya konuşamazsınız. Ya bizdensiniz ya cezalandırılırsınız." Topluma yaptığınızı bugün halkın iradesine, Meclise de yapmaya çalışıyorsunuz, bunun da kabul görmesini bekliyorsunuz. Peki, bunun Orta Çağ uygulamalarından ne farkı var, bir bana söyleyin. Orta Çağ'da da aynı şeyi yaptılar. Orta Çağ'da insanlara, kadınlar hekimlik yaptığı için "cadı" dediler, kadınları diri diri yaktılar. Yine Orta Çağ'da Galileo dünyanın yuvarlak olduğunu iddia etti ama kilise "Yok, dünya yuvarlak değil, köşesine giderseniz düşersiniz." diyordu. E, eğer Galileo cesaretli olmasaydı, her şeye rağmen, engizisyonunda yargılanmaya rağmen, cezaya rağmen bu düşüncesini savunuyor olmasaydı belki biz hâlâ köşesinden düşeceğimiz bir dünya tasavvur ediyor olurduk, hâlâ köşesine gitmekten korktuğumuz bir dünyayı düşünürdük. Ama cesaretli insanlar her zaman çıkar. Bakın, siz bu uygulamaları getirin, yine cesaretli insanlar çıkacak, yine insanlar düşüncelerini söyleyecek, cezalandırmaya rağmen söyleyecek, kısıtlamaya rağmen söyleyecek ama bu ülke yüzyıl geriye gitmiş olacak, bu ülke Avrupa'nın Orta Çağ'ını 21'inci yüzyılda yaşamak zorunda kalacak. Eğer buna siz "Tamam." diyorsanız diyecek bir şey yok. Zaten -elhamdülillah- bütün dünyaya rezil olmuş durumda Türkiye. Yani bakın, Guantanamo'yu övünür durumdayız arkadaşlar, böyle bir şey yok. Guantanamo, Birleşmiş Milletler tarafından bütün dünyada kamuoyunda en büyük işkencelerin olduğu söylenen bir yerdir. Biz kalkıp bugün o uygulamaları nasıl savunabiliriz? Eğer o uygulamaları

savunuyorsak, tabii ki dünya kalkıp Türkiye'nin demokratik olmadığından söz edecek, tabii ki Avrupa Birliği "Sizi almam." diyecek. Biz meydanlarda idam taleplerine "Gelsin, tamam." dersek, her gün idam naralarını dinlersek tabii ki Avrupa bizi istemeyecek. E, bunun karşısında biz söz söylediğimiz için de cezalandırılacağız; oldu, tamam, biz de bunu kabul edeceğiz. Eğer böyle zannediyorsanız yanılıyorsunuz.

Ama dediğim gibi, vallahi, biz sizi de koruyoruz, hepinizi koruyoruz, farklı düşünceleri koruyoruz. Bu Mecliste bir sürü düşünceden insan var. Bu Mecliste Ermeniler var mesela, onlar Ermenilerle ilgili olayı farklı yorumluyor, tarihçiler de farklı yorumluyor, bir sürü yorum şekli var. Biri çıkıp bir düşünceyi ifade ederse, bunun karşısında cezalandırılırsa biz nasıl bir gelişmeden söz edeceğiz, insanlar nasıl tartışacak bunu? Tarihçiler tartışın dışarıda, milletvekilleri içeride tartışsın. Milletvekilleri "Dersim katliamı" diyemeyecek ama. Dersim'de binlerce insan katledilmiş olacak ama gelip burada insanlar "Dersim" ya da "Dersim katliamı" diyemeyecek. Osmanlı döneminde kayıtlarda olmasına rağmen, yine Türkiye Cumhuriyeti'nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendi tutanaklarında "kürdistan" ibaresi geçmesine rağmen, Türkiye'de "kürdistan" adını taşıyan bir parti olmasına rağmen Mecliste milletvekilleri "kürdistan" diyemeyecek. Böyle bir anlayış olamaz, böyle bir anlayışla ileriye de gidilemez. Bir defa başlangıç yanlış. Sürekli aynı şeyi söylüyoruz. Bakın, başladığımız nokta yanlışsa varacağınız sonuç da yanlış olacak, buradan başka bir şey beklemeyin. $2+2=4$, 5 çıkarabiliyorsanız diyecek bir şeyim yok ama siz sürekli $2+2$ 'den 5 çıkarmaya çalışıyorsunuz, bütün politikalarınız bunun üzerine kurulu.

Şimdi, bu Komisyon salonu çok şey gördü. Bu Komisyon, iki yıllık süreç içerisinde en fazla ihlalin olduğu komisyon olarak konuşuluyor. Bir, bu Komisyonunda, bu odada milletvekillerinin dokunulmazlığı kaldırıldı. İkincisi, bu Komisyonunda, yine bu salonda bir Anayasa değişikliği, bir rejim değişikliği yapıldı; ülkenin kaderini tamamen değiştirecek, ülkenin bütün kaderini tek bir kişinin eline verecek bir Anayasa değişikliği yapıldı. Bugün bir adım daha ileriye götürüyorsunuz, diyorsunuz ki: "Biz Meclisin kapatılmasını istiyoruz." Tamam, kapatın, şu anda zaten fiiliyatta hiçbirimizin, hiçbirinizin söz hakkı yok. Yani kimse bana şeyden söz etmesin, "Biz bu kanunları biliyoruz, bu kanunları bildiğimiz için getiriyoruz, bunu destekliyoruz." demeyin; böyle bir şey yok zaten ama diyorsunuz ki: Var olan fiili yapıyı da bitirelim, Meclisin kapısına kilit vuralım.

Biz diyoruz ki: Mecliste temsili demokrasi bile yetersiz, bunun daha radikal bir şekilde başka bir sisteme dönüşmesi gerekiyor. Biz bu tezi savunurken, siz "Hayır, tek bir kişi hepimizle ilgili karar verebilir." diyorsunuz. Ama arkadaşlar, bir yıl sonra, iki yıl sonra, üç yıl sonra, beş yıl sonra -Diyarbakır'da o Diyarbakır Cezaevinin nasıl müze olması konuşuluyordu ya- bu salon utanç müzesi olacak, Türkiye'nin bütün utançlarının konuşulduğu ve ona onay veren yer olarak, Meclisin kapısına kilit bile vurulsa burası utanç müzesi olarak kalacak; bundan hepiniz emin olabilirsiniz.

Ama bu yol, yol değil. Dediğim gibi, sizden, hepinizden daha az şey biliyor olabilirim, hiç "Ben çok biliyorum." demem ama bir gün olsun, birazcık bizi dinleyin. Dönün, daha on beş yıl önceki hâlinize bakın, iktidar olmadan önceki hâlinize ve çabalarınıza bakın ve bugünkü politikalarınıza bakın, aradaki uçurumu görün, kendinizle yüzleşin. Bakın, muhalefet, iktidarın aynasıdır arkadaşlar. Siz kendinizi görmüyor olabilirsiniz, hatalarınızın farkında olmayabilirsiniz ama sürekli, bizim söylediklerimize kulak tıkayarak çözüm bulamazsınız. Biraz bizi dinleyin. Aynanız biziz, muhalefettir. Demokrasi böyle bir şeydir.

Evvet, şimdi, ben aslında bu süreç içerisinde biraz 2'nci maddeden söz etmek istedim yani muhalefete yapılmak istenen durumla ilgili. Bir de 3'üncü madde diye bir maddemiz var. Aslında bence bu İç Tüzük'ün tamamı geri çekilse hepiniz açısından daha hayırlı olacak da bir bakalım, birbirimizi ikna edebilecek miyiz?

3'üncü maddede de gelen... Kıryılda bir bir milletvekili bir yasa teklifi getirebiliyor Meclise, kırk beş gün incelenmezse eğer o yasa teklifi Mecliste görülebiliyor. "Hayır, yasa tasarısı sunmak sadece bizim tekelimizde olacak, teklif sunmak sadece iktidarın tekelinde olacak." diyorsunuz. Lütfedip "Haftada bir bir milletvekili bunu yapabilir." diyorsunuz. Böyle bir demokrasi anlayışımız var zaten sizin. Yani hesapladığımız süre on dakika mı? On dakikayla neyi kaybediyoruz? Ne kaybedeceğiz ya da ne kazanacağız? On dakika, on beş dakika, yarım saat olsun; bir milletvekili geliyor, orada bir kanun tasarısı ya da önergesi üzerinde konuşuyor diye bu Meclis çalışamaz bir hâlde mi? Değil. Mesele o değil. Mesele, dediğim gibi, nasıl ki sistemi tek kişinin eline veriniz, tek adam rejimi hâline geldi, şu anda bütün Meclisi de tek tipleştirme harekâtıdır bu, başka bir adı yok bunun. Hepimiz tek tip olacağız, hepimiz sizin gibi düşüneceğiz. E, ben sizin gibi düşünmüyorum, buna engel olabilir misiniz? Hayır. Tamam, söylememe engel olabilirsiniz, onun önünde durabilirsiniz ama nereye kadar benim düşüncemi engelleyebilirsiniz? Ben düşünmeye devam ederim ve bir gün gelir, bu düşünen insanların sesleri daha da yüksek çıkar.

Siz insanların düşüncelerini ifade etmelerini engellerseniz toplumsal kaosu getirmekten başka bir sonuç çıkmaz bundan. İnsanlar gelip kendini ifade edecekler. İnsanlar kendi iradelerinin, kendi seçtikleri vekiller üzerinden kendi düşüncelerinin Mecliste ifade edildiğini görecek. Bunu görmezse nasıl bir yöneme başvurur? "Çözüm bulamıyoruz." diye sokaklara mı dökülsün insanlar? Ne yapsınlar, nasıl ifade etsinler kendilerini? İnsanlar basın açıklaması yapamıyor OHAL'den, yürüyüş yapamıyor; ne yapsın insanlar? E, Meclisi de siz böyle çalışamaz hâle getirdiniz, milletvekilleri de konuşamayacak. E, zaten 12 milletvekili içeride, zaten biz her gün tutuklanma tehlikesiyle ya da tutuklanma tehdidiyle yüz yüzeyiz. İşte geçen bir hafta içerisinde 3-4 arkadaşımızla ilgili hüküm verildi. Böyle bir sistem içerisinde insanlar kendini ifade edemezse ne olur? Kaos olur arkadaşlar, kaos.

Bakın, biz size 15 Temmuz darbesi öncesinde de söyledik, ben de söyledim, gruptaki bütün arkadaşlarımız da defaatle söyledi; "Eğer bu ülke demokratikleşmezse her zaman darbe tehlikesiyle karşı karşıya kalır." dedik, hâlâ diyoruz. Bu ülkeyi tek bir şey kurtarır. Bu İç Tüzük'le biz ne kazanacağız? Hiçbir şey. Ya da bu Anayasa değişikliğiyle ne kazandık? Hiçbir şey. Bu ülkeyi tek bir şey kurtarır, demokratikleşme, halkların birbiriyle barışını sağlama; başka bir şey yok. Siz bir halkın dilini "X" diye geçirirseniz bu insanlar kendilerini nasıl ifade etsinler? Fark etmez hangisi olduğu, bütün diller açısından böyle bu. Bir halkın...

BAŞKAN – Sayın Başaran, toparlar mısınız lütfen.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Benim diğer maddeden de kalan sürem vardı Başkan.

BAŞKAN – Sayın Başaran, lütfen toparlar mısınız.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Toparlayacağım.

BAŞKAN – Peki, sağ olun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, bu insanları siz hiçbir yerde kendilerini ifade edemez hâle getirirseniz bu insanlar ne yapacak, bence bunu düşünün. Bakın, ben bir film önermişim, tekrar öneriyorum, zeytinin hikâyesi vardı, bence onu izleyin. Siz zeytini yasaklarsanız insanlar başka yollara gider, bunu bir düşünün.

Evet, arkadaşlar, bir de ben aslında belki hepinize gelmiş olan bir kitabı göstermek istiyorum, parti sözcümüz Sayın Ayhan Bilgen galiba bütün gruplara, bütün milletvekillerine gönderdi. “Gereği Düşünüldü: Açık Mektup” diye bütün milletvekili arkadaşlarımıza gönderildi diye düşünüyorum. Yani şu anda bir milletvekili arkadaşımız tutuklu, bizim parti sözcümüzdü. Bugün burada kendi düşüncesini ifade etmesi gerekirken... Bence hepiniz aynı şeyi düşünüyorsunuzdur, Sayın Bilgen burada olsaydı bence hepiniz açısından büyük bir kazançtı, hepinizin ufkunu açacak çok güzel şeyler söyleyebilirdi. Bunu iktidardan muhalefete hiç kimsenin reddetmeyeceğine inanıyorum, en azından bu kadar vicdanlı olduğunuzu düşünüyorum bu konuda, onun bilgisi ve düşünceleri açısından. Burada olsaydı belki şu anda bu ortam bambaşka bir şey olurdu. Bir kitap yazmış ama cezaevinden “Görölmüştür.” ibaresini taşıyan bir kitap bu. Ben son, bu kitaptan o yoksa bile onun adına birkaç cümleyi buradan okumak istiyorum. O burada olmayabilir ama kendi ifadeleriyle birazdan okuyacağım gibi, kimin özür olmadığını biz bilemeyiz. Bazen özgürlük dışarıda olmak değildir. Bazen nerenin özgürlük getirdiğini bilemeyiz. Onun için ben onun birkaç cümlesini okuyup bitireceğim ama umarım, dediğim gibi, bazen muhalefeti dinlersiniz. Dinlemek iyidir, birbirini anlamak da iyidir.

“Özgürlük demir kapıyla, dört duvarla, tel örgüyle, penceredeki parmaklıklarla engellenebilecek bir şey değildir. Zihinde, yürekte başlar özgür olma iddiası. Özgür olmayanın ne inancı olur ne ahlakı ne de aklı. Ben özgür olduğuma inanıyorum, en azından öyle olmaya çalışıyorum. Özgür olmayan biz değiliz; koltuklarını, rozetlerini kaybetme korkusuyla bildiği gerçeği söylemeyenler, inandıkları gibi hareket etmeyenler, tehlikeyi gördüğü hâlde kafalarını kuma gömmeyi tercih edenlerdir. Ne diyelim, cezaevi tabiriyle ‘Allah kurtarsın.’ ‘Baskının arttığı ortamlarda mizah gelişir.’ diye boşuna dememişler. Onun için bazen gülmek, gülp geçmek en devrimci eylem kabul edilir. Meşhur fıkradır; papağan, sahibinin hoşuna gitmeyen sözü tekrarlamaktan men edilince meramını iki kelimeyle anlatmaya devam etmiş: ‘Anlarsınız ya.’” İşte, arkadaşlar, siz o Meclis kürsülerine bizim kendi ortak tarihimizdeki bütün cümleleri de yasaklasanız, biz o Meclis kürsüsüne bütün paralarımızı –hani paraya bağladınız ya- bitse bile çıkar deriz ki: “Anlarsınız ya.” Bunu deriz, emin olun ki deriz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Başaran, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Murat Emir’de.

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de 3’üncü maddeyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum.

Şimdi, bu madde son derece sakıncalar içeren bir madde. Öncelikle, ne getiriyorsunuz bu maddeyle? Tasarı ve teklifler komisyonunda görüşülemiyorsa kırk beş gün içerisinde, sahibinin istemi üzerine Genel Kurulda beş dakika görüşülecek, beş dakika da o konuda bir başka milletvekili konuşacak, hepsi bu. Teklifin sahibi konuşacak, bir de o teklifin sahibinden başka bir milletvekili daha konuşacak. Şimdi, bu engellenmeye çalışılıyor. Milletvekilinin tek başına, müstakilen, grubuna bağlı olmaksızın görev yapmasının önü tıkanmaya gayret ediliyor. Aslında, bu teklifin bütününe incelediğimizde, temel amacın milletvekillerinin, muhalefetin, iktidar milletvekillerinin, her kim olursa ama söz talep eden, söyleyecek sözü olan kim varsa onun sesini kısmak, sesini boğmak, söz hakkını yok etmek üzerine çalışıldığı ortada. Sanki açmışlar, bakmışlar, maddeleri bir bir gözden geçirmişler, nerede muhalefetin konuşabileceği, nerede sesini duyurabileceği bir beş dakika, iki dakika, üç dakika varsa bunu yok etmeye gayret etmişler. İşte, bu da onlardan birisi.

Getirilen düzenlemeyle deniyor ki: “Her hafta salı günü ayrı bir siyasi parti grubundan bir milletvekili bu hakkı kullanabilir ve bir milletvekili de bir yasama yılında ancak bir kez bu hakkı kullanabilir.” “Peki, niye böyle bir yola gidiliyor, ihtiyaç nedir?” diye gerekçeye bakıyorsunuz, gerekçede diyor ki: “Aynı gruba mensup milletvekili ya da milletvekillerinin bu uygulamayı istismarının önüne geçilmesi.”, amaç buymuş.

Şimdi, bir defa milletvekilinin kim olduğunun üzerine bir kafa yormamızda fayda var. Elbette milletvekili sıklıkla bir siyasi partinin üyesi ve bir Meclis grubunun üyesi ama her zaman böyle olmak zorunda değil. Bağımsız milletvekilleri var veya grup kuramamış milletvekilleri var. Bunun ötesinde, grubu olan bir milletvekili açısından da yine her zaman grubuyla beraber hareket etmesi, grubuna bağımlı olması beklenemez. Biliyorsunuz, Anayasamız gereğince her milletvekili, seçildiği bölgenin değil, tüm Türkiye'nin temsilcisidir ve yine Anayasamızın kimi maddelerdeki sözüne ve de ruhuna baktığımız zaman, milletvekilinin tek başına görev yapması asıldır, kendi iradesiyle görev yapacaktır. Kimi konularda grup kararı almanın olanağı yoktur, kimi konularda milletvekilinin kendi teklifini veya milletvekillerinin teklifini getirmesi beklenir. Dolayısıyla, buradan anlamamız gereken, milletvekilinin Meclisin temel birimi olduğudur, temel yapı taşı olduğudur ve grup önerisinden veya başka, İç Tüzük'ten kaynaklanan haklarının da ötesinde, tek başına kullanması gereken hakları olmalıdır ve bu düzenlemeyle bir defa bu hak açıkça ihlal edilmektedir. Milletvekilinin tek başına, önemseydiği bir konuda teklif vermiş bir milletvekilinin bu konu hakkında Meclisin gündemini beş dakika işgal etmesi fazulü bir işlem, bir uygulama gibi düşünülmemelidir. Bunun düşünülüyor olması da son derece antidemokratik bir uygulamadır ve milletvekilinin saygınlığını da hiçe sayan bir uygulamadır.

Şimdi, tekrar gerekçeye dönelim. “İstismarın önlenmesi” deniyor. “İstismar nedir?” diye bakarsanız –ben sözlüğe de baktım “Acaba yanılıyor muyum?” diye- istismar “çıkar sağlamak, sömürmek, kötüye kullanmak” anlamına geliyor. Şimdi, bir defa bu son derece yanlış bir sözcüktür, bunun değiştirilmesi lazım. Niye? Çünkü bir milletvekili veya bir partiye, bir gruba ait milletvekilleri kanunun, İç Tüzük'ün hükmü gereğince teklif vermişler, süresi içerisinde beklemişler ve bu 37'nci maddeden yararlanma olanağını bulmuşlar. Bunların hepsi hukuka uygun. Bu niye suistimal olsun? Yani, bir kişinin veya bir gruptan birkaç kişinin bu hakkı kullanıyor olması niye istismar sayılsın, niye kötüye kullanmak olsun? Bu kabul edilemez bir şey. Bizim milletvekilimiz Sayın Sezgin Tanrıkulu da görevini yapmış, sorumlu bir milletvekili olarak çok sayıda kanun teklifi vermiş ve buradan kaynaklanan hakkını da kullanıyor. Üstüne üstlük -kendisi burada olmadığı için bunu ifade etmek zorundayım- muhalefetten söz isteyen, bizim partimizden veya başka partilerden söz isteyen herkese de bu hakkını devretmeyi de bilmiş. Yani, burada bencilce bir tavırdan öte, muhalefetin sesini yükseltmeye dönük bir çaba var. Bu aslında kutlanması gereken bir çabadır, önemli bir çabadır çünkü sabahtan beri oturumlarda bahsediyoruz, elbette Hükümetin, siyasi iktidarın Meclis gündemini belirlemesi, domine etmesi, inisiyatifini elinde tutması olağandır, normaldir, beklenir ama “Sadece biz konuşacağız, sadece bizim getirdiğimiz yasa tasarısı konuşulacak, başka kimsenin beş dakika dahi konuşmaya ihtiyacı yok, gerek yok.” denmesi hiçbir şekilde kabul edilemez. Bu Meclis, bu milletin meclisidir; siyasi iktidarın, AKP Grubunun meclisi değildir. Dolayısıyla da muhalefetin kendi adına önemseydiği bir teklifle ilgili olarak beş dakika konuşması çok görülmemelidir.

Peki, bunu bir istismar konusu olarak gören anlayış bugüne kadar ne yapmış? Burayı önemsiyorum arkadaşlar. Bakın, 26'ncı Dönemde kanun teklifleri ne kadar verilmiş, hangi grup ne kadar vermiş? Ben merak ettim, baktım. Bunlar Kanunlar Kararlardan alınmış sarıh rakamlardır. AKP Grubu onca milletvekiline rağmen yani 317 milletvekiline rağmen 34 kanun teklifi vermiş, MHP Grubu 252 kanun teklifi vermiş, HDP Grubu 99 kanun teklifi vermiş, CHP Grubu –sıkı durun- 1.394 kanun teklifi vermiş. Neymiş? Cumhuriyet Halk Partisi Grubu kanun teklifi verme konusunda çalışkanmış. Peki,

şimdi AKP’li milletvekillerinin tembelliğini, görevini ihmal etmesini, çalışmamasını, yasa teklifi hazırlamamasını, yasa teklifi hazırlamak yerine, tasarılarla hükümetin yani bürokrasinin çalışmasına Meclisi feda etmesini ödüllendirmek zorunda niye oluyoruz? Bu yaptığımız uygulamayla bunu yapmış olmuyor muyuz? Her parti grubu haftada bir gün kanun teklifi getirecekmış. Ne münasebet? Biz getirmişiz 1.394, AKP Grubu getirmiş 34; buna hanginiz “hakkaniyetli” diyebilir, var mı içinde birisi “hakkaniyetli” diyecek?

Bakınız, dünyada en büyük eşitsizlik, eşit olmayanlara eşit davranmaktır. Biz hükümet değiliz, tasarı getirme olanağımız yok; teklifle geliyoruz, çalışıyoruz ve 1.394 teklif getirmişiz. Ama biz dört haftada bir, 1 Salı günü konuşacağız, AKP Grubu da onca gücüne karşın, bütün tasarıları kendi getiriyor olmasına karşın ve şimdiye kadar da koskoca 26’ncı Dönemde 34 teklif getirmiş olmasına karşın ayda 1 defa konuşacak, bizim kadar. Buna da “eşitlik” diyeceksiniz, döneceksiniz, gerekçeye de “istismarın önlenmesi” diyeceksiniz. Buna kargalar bile güler arkadaşlar. Bu çok haksız bir uygulamadır. Üstelik şundan da adım gibi eminim: Bunu da kullanmayacaksınız. Biz onu alt komisyonda sorduk, şimdi de soralım, bu teklif sahiplerine soralım: Peki, Meclis grubu... Olsalardı soracaktık diyelim çünkü sahipleri de yok burada. Bir Meclis grubu bu hakkını kullanmaktan imtina ederse ne olacak? Yani, Meclisi böylesine değersizleştirmeye, böylesine işlevsizleştirmeye kimin hakkı var? Kanuna yazacaksınız her hafta biri getirecek, ondan sonra AKP getirmeyecek, MHP çok büyük ihtimalle getirmeyecek, ondan sonra, bizim her hafta kullandığımız hakkımız dörtte 1’e düşecek bunca çalışıyor olmamıza rağmen ve üstelik elimizde başka bir olanak kalmamış olmasına rağmen, buna da “istismarın önlenmesi” diyeceksiniz. Anayasa Komisyonu gibi teknik bir komisyonun, bu kadar hukukçulardan oluşan bir komisyonun böylesine açık bir eşitsizliği, haksızlığı bu kadar göstere göstere yapmasını ben içime sindiremiyorum, bunun düzeltilmesi lazım.

Bunun ötesinde arkadaşlar, bir nokta daha var; bir milletvekili bir yasama döneminde en fazla 1 defa getirecek. Neden? Yani, bunun bir anlamı olması lazım. Ne hakla? Adam teklifini getirmiş, çalışmış, sırasını beklemiş, kanunun, İç Tüzük’ün gereğini yerine getirmiş; “Yılda 1 defa getirebilirsin.” Neden? Bu sorunun cevabı da yok. Dolayısıyla bu, aslında Meclis çalışmalarını yersiz gören, muhalefetin konuşmasını istemeyen, muhalefetin sesini boğan ve Meclisi parça başı çalışan, fabrikasyon usulü çalışan, yapboz yasalarını yapan ve kaliteden çok niceliği önemseyen ve Meclisi küçümseyen bir anlayışın uzantısıdır. Dolayısıyla, bu 37’nci maddenin mutlaka bu dediğim çerçevede düzeltilmesi gerekiyor.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Tanal’da.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Değerli milletvekilleri, Değerli Meclis Başkan Vekili; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, İç Tüzük’ün 37’nci maddesinde aslında bizi susturmakla, daha doğrusu milletvekillerinin burada susturulmasıyla bu kötülük kime yapılıyor? Aslında bu kötülük topluma yapılıyor. Niçin topluma yapılıyor? Somut bir örnekle konuyu anlatmak isterim: Türkiye’de şu anda organ bekleyen 250 bin vatandaşımız var. Gerek Belçika’da gerek İran’da kişi reşit olmuşsa, akli melekeleri yerindeyse, eğer yasaklamamışsa organları bağışlanmış farz edilir. Bunun dinen bir sakıncasının olup olmadığı hususunda Diyanet Başkanlığına ben Bilgi Edinme Kanunu uyarınca sordum, sakıncasının olmadığına ilişkin bu konuda yazı da verdi bana ve bunu ilişkilendirerek böyle bir kanun teklifi verdim, Türkiye

Büyük Millet Meclisine geldi ancak 37'nci maddeye göre geldi ve oylandı, reddedildi. Bu 24'üncü Dönemdi, 26'ncı Dönemde yeniledim yine bunu. 24'üncü Dönemde Tülin ablamız vardı, profesör doktor -Sayın Aydın Bey çok iyi bilir- Samsun Milletvekilimiz, AK PARTİ'den, dedi ki: "Ya Mahmut Bey, böyle bir teklif verdin, ben de hekimim, hakikaten çok insani anlamda verdiniz. Bu çok doğru. Niye bu işi reddettik?" Dedik ki: Yani onu ben bilemem ki üstadım, siz doktorsunuz, hekimsiniz, bu konuda ben desteğinizi beklerdim. ama maalesef reddedildi. Yani, değerli arkadaşlarım, burada muhalefetin bu şekilde kanun teklifleri vermesi kimin için yararlı? Aslında siyasi iktidarın da kendi boşluklarını, yapmadıklarını en azından bu vesileyle görüp toplum yararı için, toplumun gelişmesi için, toplumun huzuru, refahı, mutluluğu için bence bu gerekli, bu zorunludur yani bir milletvekilinin hatta ödüllendirilmesi lazım, ona teşekkür edilmesi lazım. Ve burada gelişimin, hukukun önündeki gelişimin de yollarını bu kanallarla açmış oluyoruz. Eğer biz 37'nci maddeyi bu şekilde kısarsak gerçekten gelişimin de önünü kapatmış oluruz.

Mesela, 24'üncü Dönem en fazla kanun teklifi veren arkadaşlarınızdan bir tanesiyim. Diyeceksiniz ki "Ya Mahmut Tanal, bunu nereden buluyordunuz, ne yapıyordunuz?" Bir: Ben Danıştay Kararlar Dergisinin abonesiyim. İki: Yargıtay Kararlar Dergisinin abonesiyim. Üç: Yargıtay kendi bünyesinde Yargıtay Dergisi çıkarıyor, onun da abonesiyim. Bakın, bunlar milletvekili olduğumuz için bize ücretsiz gönderilen dergiler değil, parayla aldığımız dergiler. Ayrıca -tabii reklam olacak ama olsun, ne yapayım ben şimdi- burada, Ankara'da bulunan Seçkin Yayınevine, Adalet Yayınevine, Yetkin Yayınevine gidin, deyin ki "En fazla kitap alan milletvekili kimdir?" Ben ile İyimaya'nın dışında kimsenin adı geçmiyor arkadaşlar. Peki, durup dururken... Ben hatta eşimle bakın... Diyor ki: "Ya arkadaş, sen bunları, kitapları ne yapacaksınız?" Gümrükten geçerken nasıl gümrük memurundan kaçak kitap sokuyorsanız ben de evime kaçak kitap sokuyorum arkadaşlar. Bu kitapları niçin sokuyorum? Okuyarak, kendimi geliştirerek ben nasıl Parlamentoda verimli olabilirim? Bunu da okurken kanun teklifleriyle pekiştirmek zorundasınız arkadaşlar. Peki, bu kanun tekliflerini getirmekle kötü bir şey mi yapıyoruz biz arkadaşlar? Bence buna teşekkür edilmesi lazım yani burada hem hukukun gelişiminin önünü açmaya çalışıyoruz hem de vatandaşa faydalı olmaya çalışıyoruz ve siyasi iktidar da en azından "Ya arkadaş, demek ki böyle bir boşluk var, böyle bir alan var; niye biz bundan yararlanmayalım?"

Şimdi bunun engellenmesiyle neler oluyor? "İstismarın önlenmesi." Burada aslında siyasi iktidar bunu engellemekle, dayandığı gücüne dayalı olarak kendisi bunu istismar ediyor. Biz iktidarın istismarı karşısındayız şu anda. Burada kanun teklifini verenler bu işi istismar etmiyor. Burada, bir, bunun engellenmesiyle... Gayet rahat, açık ve net, bizim mevcut olan Anayasa'mızın 26'ncı maddesi diyor ki: "Herkes düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ve başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir." Bunu benim, bunu bizlerin Anayasa'nın 37'nci maddesi uyarınca -bu hakkımızı- elimizden almak Anayasa'nın 26'nci maddesine aykırı. İki: Anayasa'nın 27'nci maddesi: "Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme, öğretme..." Öğretme yükümlülüğümüz de var burada bizim. Burada Anayasa'mızın 12'nci maddesinde bizim ailemize, topluma, yaşadığımız coğrafyaya karşı ödev ve sorumluluklarımız var. Biz bu ödev ve sorumluluklarımızın gereğini gerek Anayasa'nın 12'nci maddesi gerek 24'üncü maddesi uyarınca yerine getirmeye çalışıyoruz. Şimdi, burada eğer gerçekten "hakkın kötüye kullanılması, istismar" diyorsak Anayasa'mızın 90'nci maddesinin yollamasıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 17'nci maddesindeki hakkın kötüye kullanılması yasasıyla karşı karşıya kalıyor iktidar. Burada iktidar hakkını kötüye kullanıyor, çoğunluk sayısı var "Ben bu düzenlemeyi getiriyorum, bundan sonra 1 milletvekili bir yıl içerisinde 1 sefer bu konuda konuşabilir." Aslında bugüne kadar bir tartışma Mecliste yaşanmadı yani sırayla ilgili, kanun teklifiyle ilgili yaşanan bir sorun olmadı. İktidar partisinden arkadaşlarımız da zaten bugüne kadar tek başına kanun teklifi veremiyorlar. Neden veremiyorlar? Verdikleri zaman yarın, öbür gün grup

diyecek ki: “Kardeşim, grup disiplinine uymadın, hadi parti disiplinine.” sevk edilebiliyor bu iktidar partisi tarafından. Yani onun için buradaki bu haktan bugüne kadar üç muhalefet partisinden herhangi bir şikâyeti olmadı, herkes gayet rahat, bu konunun kanun teklifi açısından bir sıkıntısı yoktu. Burada, aslında Anayasa’mızın 13’üncü maddesinde diyor ki: “Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması Anayasa’nın sözüne, ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkelerine aykırı olamaz.” Bu sebeple, Sayın Başkan, bu hükme de aykırı ama en önemlisi mesele devlet. Anayasa’nın 5’inci maddesinde, kişinin önündeki temel hak ve özgürlükleri engelleyici kısımların kaldırılması gerekir, devletin temel görevlerinden. 17’nci maddesi, kişinin maddi ve manevi gelişimi için... Sayın Üstadım Zekeriya Bey Bursa’da Baro Başkanlığı yaptı. Ne yaptılar? Kendi bünyelerinde değişik değişik komisyonlar kurdular. Ne için? Hukuk gelişimi için. Bu hukuk gelişimini yaparken kendi zevki, keyfi veya maddi anlamda para kazanmak için mi? Değildi. Neydi? Topluma hizmet içindi, toplumun faydalanması içindi, yararlanması içindi. Peki, Sayın Zekeriya Başkan, şimdi kanun teklifini sürekli siz verirseniz, ben verirsem bunun yararı benim şahsıma mıdır yoksa sizin şahsınıza mıdır, bu topluma mıdır, bu Meclise midir? Bunun yararı aslında Meclise. Ama burada, Anadolu’da bir söz var: “Salla başını, al maaşını.” Yani aslında Anadolu’da –kabul etmediğim bir düşünce- milletvekillerine o deniliyor: “Salla başını, al maaşını. Ya, sana ne kanun teklifinden? Sen niye kanun teklifi vereceksin ki? Sen suskun, sessiz davran, alta kalanın canı çıksın.” Bunun manası bu. Bu, Türkçe böyle okunur. Yani, biz de diyoruz ki: Ya, arkadaşlar, burada netice itibarıyla kanun teklifinin verilmesi... Yazıcıyla ilgili, biz yazıcının parasını kendimiz veriyoruz, kâğıt parasını kendimiz veriyoruz, yetmiyor çünkü. Yani, biz de Meclisten alıyoruz ama onlar yetmiyor değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Tanal, toparlar mısınız lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, Sayın Başkan, herhâlde canınızı çok sıktım, bilmiyorum ama sözün kısası...

BAŞKAN – Lütfen, toparlayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sözün kısası, benim sizden istirhamım bu İç Tüzük’ün 37’nci maddesindeki bu teklifi geri çekmeniz. Bu, milletvekillerinin önündeki gelişimi engelleyen bir hüküm, susturucu bir hükümdür. Bu, aynı zamanda fikrî gelişmeyi engeller, çalışmayı engeller; milletvekillerini tembelleğe sevk eder. Biz çalışkan, fikrî gelişmelere önem veren milletvekili mi istiyoruz, yoksa “Salla başını, al maaşını.” milletvekili mi istiyoruz?

Sabrınız için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi ben söz talep eden milletvekili arkadaşlarımızın isimlerini de okuyayım da arkadaşlarımız ona göre hazırlık yapsınlar. Sayın Ali Akyıldız’a söz vereceğim, daha sonra Sayın Erol Dora’ya söz vereceğim, sonra Sayın Burcu Köksal’a, sonra da Sayın Utku Çakırözer’e söz vereceğim, sonra Sayın Murat Bakan’a.

Bir de kıymetli milletvekili arkadaşlarımızdan Başkanlık Divanı olarak bir talebimiz var: Talebimiz sözlerinin daha toparlayıcı olması yönündedir.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Başkan, ben de bu 3’üncü maddede söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Akyıldız, buyurun.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu İç Tüzük teklifi de tıpkı ülkemizi ve demokrasimizi çok büyük sıkıntılara sokan Anayasa referandumu öncesindeki süreçle bire bir aynı, aynı süreci âdeta tekrar yaşıyoruz. Hafızalarımızı şöyle bir yoklayalım: O zaman da yine iki partinin mutfağında hazırlanan bir teklif burada bizlere dayatılmıştı. O kadar konuştuk, o kadar değerlendirdik, o kadar öneri ve eleştiri yaptık ama dikkate alınmadan halkın önüne bir dayatma yöntemiyle bir referandum götürüldü ve tarihe de “mühürsüz referandum” olarak geçen bir referandum sonrasında ülkemiz çok ciddi sıkıntılara ve demokrasimiz çok ciddi sıkıntılara sokulmuş oldu. Burada da aynı süreci tekrar yaşıyoruz. Yine, burada da bu getirilen İç Tüzük teklifi aynı şekilde, yine aynı iki partinin mutfağında hazırlatılarak getirildi, bugün bizlere dayatılıyor.

Bu mantık ve bu bakış açısı doğru bir bakış açısı değil arkadaşlar. Gerçekten sizlerin niyeti ülkemize, toplumumuza, Meclisimize, Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışan bir İç Tüzük hazırlığı olmuş olsaydı... Çok uzağa gitmeye gerek yok, şu elimde gördüğümüz 23'üncü Dönemde Mecliste bulunan dört siyasi partinin ortaklaşa hazırladığı, uzlaştığı, Uzlaşma Komisyonunun hazırladığı İç Tüzük taslağı var. Bakın, bu İç Tüzük taslağında da yine aynı siyasi partiler. Kimler var? AKP var, CHP var, MHP var ve o zamanki adıyla DTP var. Bakın, bu İç Tüzük hazırlığında, bu dört siyasi partinin grup başkanlarının mutabakatıyla 16 Ekim 2008 tarihinde bir Uzlaşma Komisyonu kuruluyor ve tam dört ay çok ciddi bir çalışmayla bir hazırlık aşamasından sonra bu teklif metni getiriliyor. Şimdi, bu teklif metninde 23 tane madde var. Bu 23 tane maddeyi ben okuduğumda belki de burada bir saat, iki saat konuşmamızdan daha çok sizlere etkili olacağını düşünüyorum çünkü bunda sizin de onayladığınız yani bu teklifi hazırlayan iki siyasi partinin de kabul ettiği bu 23 madde. Bakın, ne diyorsunuz orada, daha doğrusu o dört parti ne diyor? “Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletvekilliğinin saygınlığı korunmalıdır.” Bugün de aynı şeyi söylüyoruz. “Görüşmelerde demokratiklik, çoğulculuk ve katılımcılık teşvik edilmeli ve sağlanmalıdır. Yasama ve denetim süreçleri planlı ve programlı olmalı ve öngörülebilirlik sağlanmalıdır. Meclis çalışmaları hızlandırılmalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmaları ve işleyişi şeffaflaştırılmalıdır. Anlamsız tartışmaları ve gerginlikleri önleyecek mekanizmalar kurulmalıdır. Zaman kaybına neden olan uygulamalardan ve tekrarlardan kaçınılmalıdır. Torba kanun ve temel kanun uygulamaları kaldırılmalıdır. İhtisas komisyonları bakanlıklara paralel olarak yeniden düzenlenmelidir. Komisyon başkanlık divanı oluşturularak divanda muhalefet partilerine güçleri oranında yer verilmelidir. İhtisas komisyonlarının yetkileri artırılmalı ve altyapıları güçlendirilmelidir. Komisyonlarda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri sözlü olarak bilgi verebilmeli ve yazılı görüş bildirebilmelidir. Milletvekillerinin Genel Kurulda ve komisyonlarda bireysel katılım olanakları genişletilmeli ve etkinleştirilmelidir. Genel Kuruldaki denetim olanakları genişletilmeli ve ihtisas komisyonlarına da denetim yetkisi ve olanağı sağlanmalıdır. İhtisas komisyonlarına yasa teklifi sunma yetkisi tanınmalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yetkileri genişletilerek güçlendirilmelidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının yetkileri artırılmalıdır. Danışma Kurulunun yetkileri artırılmalıdır. Meclis resmî bülteni oluşturulmalıdır. Siyasi etik kurulu oluşturulmalıdır. Parlamento akademisi oluşturulmalıdır. Parlamentodaki çalışmaların hızlandırılması, etkinleştirilmesi, güvenilirlik kazanması ve kaliteli bir çalışma ortamı yaratılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin teknik altyapısı ileri teknoloji kullanılarak yenilenmelidir. Yeni İç Tüzük'ün işlerlik kazanabilmesi için Anayasa'da ve yasalarda gerekli değişiklikler öncelikle gerçekleştirilmelidir.”

Bakın, değerli arkadaşlar bu 23 maddeyi bu dört siyasi partinin ortaklaşarak kurmuş olduğu bir komisyon hazırlıyor. Ama bu Komisyon bunu hazırlarken bu dört aylık süre içerisinde bakın, çok ciddi ve çok detaylı bir çalışma yapıyor. Ne yapıyor biliyor musunuz? Bugünkü gibi üç günde “Hemen iki parti mutfakta anlaşalım, bir yerden de talimat geldi, o talimata göre de bir teklif hazırlayıp getirip dayatalım.” demiyor. Komisyon öncelikle bilgi edinmeye ağırlık veriyor o zaman.

Bakın, bu çerçevede ne yapıyor? İç Tüzük’le ilgili olarak yazılmış kitaplar ve makaleler, Anayasa Mahkemesi kararları, usul tartışmalarıyla, Almanya, Danimarka, Fransa, İngiltere, İspanya, İtalya ve Avrupa Parlamentosu iç tüzükleri Türkçeye tercüme ettiriliyor ve detaylı bir şekilde inceleniyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinin mevcut komisyon başkanları, eski ve yeni deneyimli bürokratları ve uzmanlarıyla Türk Parlamenterler Birliği Başkanı ve çok sayıda akademisyen dinleniyor. Ayrıca Macaristan, İtalya ve İspanya parlamentoları ziyaret ediliyor, Genel Kurul ve komisyon çalışmaları yerinde izleniyor, geniş, kapsamlı bir çalışma yapılarak bu 23 madde ortaklaşa hazırlanıyor.

Şimdi, bu iki siyasi partinin yani bugün görüşmekte olduğumuz İç Tüzük’ü hazırlayan iki siyasi parti, hangi mantıkla ya da hangi gerekçeyle -bütün bunları bir tarafa bırakarak bütün bunlardan vazgeçerek- bugün getirdiğiniz, bu görüşmekte olduğumuz teklifi hazırladığımızı ben de merak ediyorum. Kaldı ki, bakın, 2012 Ocak ayında Milliyetçi Hareket Partisinin o zamanki komisyon üyesi Sayın Nevzat Korkmaz’ın, MHP Isparta Milletvekili Sayın Nevzat Korkmaz’ın o zaman, 2012’deki yapılan İç Tüzük görüşmelerindeki muhalefet şerhinden çok kısa bir pasaj okuyacağım. Tekrar söylüyorum, bu, MHP Isparta Milletvekili Nevzat Korkmaz’ın muhalefet şerhi, bizim değil, Cumhuriyet Halk Partisinin okumuyorum, bu teklifi hazırlayan bir partinin muhalefet şerhi bu: “Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişinin usul ve esaslarını düzenleyen Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü Meclisin aynasıdır. Kimi anayasa hukukçularına göre İç Tüzük sessiz anayasadır. Sadece bir parti grubunu değil, tüm siyasal partileri ve tüm milletvekillerini doğrudan ilgilendiren bir hukuk metnidir. Bundan dolayı daha önce yapılan değişiklikler gibi uzlaşmayla değiştirilmesi yoluna gidilmelidir. Parlamentoların iki önemli işlevi vardır: Yasama ve denetim. Süratli ve kaliteli bir yasama kadar hızlı işleyen, etkin bir denetim mekanizmasının kurulması da son derece önemlidir. Demokrasilerde iktidar kadar, belki de ondan daha fazla önem arz eden muhalefetin kendisini kolay ifade edebilen, karar alma süreçlerine katılan ve hükümeti denetleyen mekanizmalara kavuşturulması gerekmektedir.” Ve son cümlesini okuyorum, hepsini okumayacağım: “Diğer yasa tasarı ve tekliflerinden farklı olan İç Tüzük değişikliğinin tüm partilerin katkıları alınarak uzlaşma içerisinde yapılması demokratik hukuk devletinin en önemli kabullerinden birisidir ve bu anlayış sonuna kadar muhafaza edilmelidir.” Ama görüyoruz ki, bu anlayıştan –sonuna kadarı bırakın, 2012, 2017- beş yılda vazgeçilmiştir ve beş yılda herhâlde rahmetli Demirel’in söylediği gibi “Dün dündür, bugün bugündür.” Mantiğiyle, çünkü yazdıklarını, çünkü söylediklerini, çünkü savduklarını bir tarafa bırakarak bugün benim de merak ettiğim hangi mantıkla, hangi gerekçeyle böyle bir teklif hazırlarlar ve bu dayatmanın içerisine girerler, bunu biz de merak ediyoruz, açıklanmasını bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Akyıldız...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Yani bu bana gelince biraz daha mı...

BAŞKAN – Hayır, hayır, öyle değil, sanki bitmiş gibi algıladım da. Ama tabii, toparlarsanız memnun oluruz.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ederim.

Tamam, bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – O zaman son olarak şunu söylüyorum: Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce okudum, dört partinin kurmuş olduğu Uzlaşma Komisyonunun dört ay – gerçekten dört ay az bir zaman değil- süre içerisinde çok ciddi bir çalışma yaparak, uzlaşarak birlikte hazırladıkları bir teklif metni var İç Tüzük metni. Aynı şeyi bugün de tekrar öneriyorum. Gelin, bugün bu görüşmekte olduğumuz şu metni çekin, hep birlikte yeniden dört partinin ortaklaşa uzlaşacağı bir Uzlaşma Komisyonunu birlikte kuralım. Acelemiz yok, yangından da mal kaçırmıyoruz, üç günde olmaz, beş günde olmaz da bir ayda olur, iki ayda olur. Ama üç gün sonra “Keşke bunu yapmasaydık, keşke böyle bir değişikliği daha detaylı şekilde inceleyip yapsaydık.” demek yerine... Çünkü “keşke”lerin bir anlamı olmadığını 16 Nisan referandumunda sizler de yaşadınız, gördünüz. Şimdi ben biliyorum ki “evet” veren birçok milletvekili arkadaşımız da pişman şimdi, iktidar partisindeki arkadaşlarımız da pişman.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başta Sayın Parsak olmak üzere...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Onun için pişman olmayın, gelin, bu teklif metnini geri çekin hep birlikte tekrar uzlaşarak geniş bir uzlaşıyla bu Meclise yakışan, hakikaten Gazi Meclise yakışan bir İç Tüzük’ü birlikte yapalım. Biz “Yapmayalım.” demiyoruz, konuşan arkadaşlarımız hep söyledi.

BAŞKAN – Sayın Akyıldız, Başkanlık Divanına hitaben konuşun lütfen.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Tamamlıyorum.

Konuşan arkadaşlarımız söylediler, otuz altı yıllık bir İç Tüzük. Yenilenmeye ve gerçekten de Meclise yakışan bir İç Tüzük’e ihtiyacımız var mı? Var, burada farklı düşünen yok. O nedenle, tekrar tekrar söylüyorum: Yol yakın, çok şey geçmiş değil, çok şey kaybetmiş değiliz, gelin hep birlikte yeniden dört parti ortaklaşalım. Bak, burada yapmışız. Sayın Grup Başkan Vekilimiz burada yoktu. Burada Milliyetçi Hareket Partisinin de ortaklaşa hazırladığı, 23’üncü Dönemdeki Uzlaşma Komisyonunun hazırladığı metinden bahsediyorum. Yine, aynı dört parti burada, bu dört parti birlikte uzlaşarak birlikte bir teklifi yapalım, Meclise yakışan bir teklifi yapalım ve birlikte hazırlayalım. Yoksa üç gün sonra yine –tekrar söylüyorum- “keşke” diyeceğiz, “Yanlış yaptık.” diyeceğiz, bunun bir anlamı olmayacak.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, siz asıl “keşke” diyorsunuz yani.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Yok, ben biraz da...

BAŞKAN – Sayın Akyıldız, lütfen, Başkanlık Divanına hitaben konuşur musunuz? Lütfen, toparlayın.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekilimiz burada yoktu, ben Milliyetçi Hareket Partisinin o zaman ki Komisyon üyesi Sayın Nevzat Korkmaz’ın, MHP Isparta Milletvekili Nevzat Korkmaz’ın muhalefet şerhinden birkaç cümle okudum. Keşke bunlara sadık kalınsaydı diyorum. Bugün ne değişti, ne geçti, niye vazgeçtiniz bunlardan, bunun mantığını da...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Vazgeçilen bir şey yok. Neyse yani karşılıklı...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Yok, yok, o anlamda söylemiyorum, zaten karşılıklı değil, siz yoktunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bence siz kendi grup başkan vekillerinizle istişare ederek konuşuydunuz...

BAŞKAN – Sayın Akyıldız, lütfen, toparlar mısınız, lütfen, karşılıklı olmasın.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Sayın Başkanım...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani sizin değerlendirmeleriniz ile daha evvel yapılan değerlendirmeler farklı.

BAŞKAN – Sayın Akyıldız, lütfen, toplayalım lütfen.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Tamam, toparlıyorum Başkanım.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum ve son kez tekrar yineliyorum: Gelin, hep birlikte yapalım, bu sadece iki partinin mutfağında hazırlanmış dayatma bir İç Tüzük olmaktan çıksın, dört partinin ortaklaşarak birlikte hazırladıkları bir teklif metni olsun ve birlikte Genel Kuruldan geçirelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu sözleri daha evvel, yani istişare ederek bu konuşmayı... Kopuk oluyor daha önce yapılan konuşmalarla. Yani sizin iyi niyetinize inanarak söylüyorum.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Erol Dora'da.

Buyurun Sayın Dora.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, öncelikle hepimizi saygıyla selamlayarak konuşmama başlıyorum.

Tabii, İç Tüzük üzerinde değişiklik öngören bu teklifin maddelerine ilişkin yapılacak değerlendirmeler sadece bir maddeye indirgendiğinde, aslında değişiklik teklifinin genel amacını gözden kaçırmak gibi bir risk bulunmaktadır. Bu nedenle, her bir değişiklik maddesi, aslında milletvekilinin, özellikle muhalefet milletvekillerinin ve parti gruplarının söz alma, ülke sorunlarını dile getirme, bu çalışmaların basın yoluyla kamuoyuyla paylaşılması ve daha da can alıcısı, milletvekilinin sorunlarını dile getirme biçimlerinin önemli ölçüde kısıtlanmasını öngördüğünden, bir maddeyi diğerinden ayırmak çok da mümkün görünmemektedir.

Değerli milletvekilleri, bakınız, örneğin teklifin 2'nci maddesiyle yapılan düzenlemeyle birlikte parti gruplarının grup önerileri, mevcut uygulamalarda yerleşen teamüllere göre asgari 40 dakika görüşülüyorken bu sürenin toplam 14 dakikaya indirgenmesi öngörülmektedir. Muhalefeti oluşturan partilerin ülke sorunlarını sınırlı da olsa Meclis gündemine taşıyabildikleri bir mekanizma olan grup önerilerini üçer, beşer dakika konuşmaya indirgemek, muhalefetin zaten oldukça sınırlı olan gündem oluşturma imkânını da hedef almak anlamına gelmektedir. Tabii, muhalefetin Meclis Genel Kurulunda gündeme taşımaya çalıştığı meselelerin sadece Meclis TV aracılığıyla, o da belirli bir saate kadar kamuoyuna yansıtılabildiği gerçeğiyle birlikte düşündüğümüzde, konuşma sürelerine getirilen bu kısıtlamalarla, ele alınan konu üzerinde nitelikli bir müzakere yapılmasının da önü kapatılmak istenmektedir. Elbette Meclis içerisinde yapılan müzakerelerin kamuoyuna yansıtılmasının sadece Meclis TV aracılığıyla yapılamayacağı aşikârdır. Değişiklik teklifinde, Meclis TV'nin Genel Kurulun açık olduğu zaman dilimi boyunca yayın yapmasının önündeki engelin hâlen kaldırılmıyor olması da başlı başına bir sorun olarak orta yerde durmaktadır. Bu durum, kamuoyunun kendi temsilcilerine ilişkin bilgi alma, haber alma haklarının önündeki engelin devam etmesi anlamını taşıyor.

Bunun yanında, özellikle bir yıldır uygulanan OHAL sürecinde iktidar tarafından kapatılan, kapısı mühürlenmiş muhalif görsel ve yazılı basın kuruluşları da dikkate alındığında, muhalefetin kendi sesini, yaptığı çalışmalarını kamuoyuyla paylaşması da büyük oranda ortadan kaldırılmış durumdadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhalefetin Türkiye'nin en temel sorunlarını grup önerileriyle gündeme taşınması oldukça önemlidir. Zira kanun teklifi, çeşitli usullere tabi olup muhalefetten gelen kanun tekliflerinin öncelik kazanması, gündeme oturması, mevcut şartlar altında mümkün değildir. Dolayısıyla, esasında, geriye sadece grup önerisi imkânı kalmaktadır.

Açıktır ki bu düzenleme, iktidarın denetlenmesi imkânını gittikçe ihtimal dışı bırakacaktır ve ülkede olup biten, yurttaşlarımızın karşı karşıya kaldığı ve birçoğu iktidarın veya idarenin ihmallerinden, yanlış uygulamalarından, suistimallerinden kaynaklanan birçok sorun Meclis gündeminde hak ettiği yeri bulamayacaktır.

Bakınız, özellikle son bir yılda keyfi OHAL uygulamaları ve yayınlanan kanun hükmünde kararname neticesinde ortaya çıkan önemli sayıda ve nitelikte hak ihlalleri gerçekleşmiştir. Ve biz milletvekillerinin görevi, özellikle muhalefet partilerine mensup milletvekillerinin görevi, bu hak hukuk ihlallerini Meclis gündemine, dolayısıyla kamuoyu gündemine taşımaktır.

Şimdi, İç Tüzük'te yapılması planlanan değişiklikle, yurttaşların uğradığı hak ihlallerini Meclis gündemine taşıyarak bu sorunların çözümüne ilişkin müzakere yürütmek gereksiz bir konuymuş gibi ele alınmakta, hem milletvekillerinin asli görevlerini yapmaları engellenmekte hem de yurttaşların Meclise olan bağlılığı, Meclise olan güvenleri ya da beklentileri zedelenmektedir.

Değerli milletvekilleri, bakınız, konuşma sürelerinin kısıtlanmasına ilişkin değişiklik teklifinin 8'inci maddesinde de benzer bir durum görülmektedir. Yapılan düzenlemeyle, usule ilişkin gündemlere dair onar dakikalık konuşma hakkının üçer dakikayla sınırlandırılması öngörülmektedir. Meclisin doğru yönetilmesi, usulle ilgilidir. Usule dair bir yanı sıra Meclis Başkanının Meclisi İç Tüzük'e uygun yönetmesi gerektiği, her milletvekilinin oturumu yöneten Divana hatırlatması gereken temel bir haktır. Bu düzenlemeyle, Meclisi usule uygun yönetmeyen Meclis Başkanının tutumu meşrulaştırılmaktadır. Bu konuda söz hakkının üç dakikaya düşürülüyor olması ise milletvekilinin Meclis Başkanının görevini hatırlatan usule dair ifadelerinin sınırlandırılması anlamına gelmektedir. 9'uncu maddeyle benzer biçimde, milletvekilinin söz hakkı elinden alınmakta ve milletvekilinin yapacağı itirazın yazıya indirilmesi söz konusudur.

Değerli milletvekilleri, tabii, maddelerin tek tek ayrıntısına girmekten ziyade şu açık ve net olarak görülmektedir ki teklif bir bütün olarak iktidar ekseni ve iktidarın güdümünde bir Meclisi daha fazla mümkün kılmak gayesiyle kaleme alınmıştır maalesef. Örneğin iktidar partisinin sayısal çoğunluğuyla, içeriğine dahi bakılmaksızın muhalefet tarafından talep edilen Meclis araştırması mekanizması, düzenlemenin 12'nci maddesiyle âdetâ ortadan kaldırılmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle, genel görüşme ve Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulda okunması işlemi kaldırılmakta, sadece önerge ve özetlerinin milletvekillerine ve Hükûmete bildirilmesi hüküm altına alınmaktadır. Başkanlığın sunuşlarında, mevcut durumda, genel görüşme ve araştırma önergeleri Genel Kurulun bilgisine kâtip üye tarafından okunarak sunulmaktadır. Düzenlemeyle, sadece milletvekili ve Hükûmete bildirilmesi düzenlenmektedir. Genel Kurulda milletvekilleri tarafından Meclis Başkanlığına bir dönem içinde verilen araştırma önergelerinin ve genel görüşme önergelerinin tümünün görülmesi imkânsızdır. Milletvekilleri tarafından verilen araştırma ve genel görüşme önergelerinin "Başkanlığın Sunuşları" kısmında okunmasının kaldırılması, milletvekillerinin, siyasi parti gruplarının muhalefetin ülke gündemine dair neleri çalıştığı, neleri gündeme taşıdığı hususu, hem Meclis tutanaklarına geçerek tarihe not düşülmekte hem de kamuoyuna yansımaları sağlanmaktadır. Bu hakkın kaldırılmasıyla, muhalefetin söz hakkı ve denetim araçları daha da kısıtlanmakla birlikte, kamuoyunun bilgi edinme hakkı da engellenmektedir.

Değerli milletvekilleri, tabii, teklifin özellikle 14, 15 ve 16'ncı maddeleri, milletvekillerinin kişisel hakaret ve silah taşıma alanlarının çerçevesinin sınırlandırılması konusunu bir kenara bırakırsak çoğulcu demokratik parlamenter sistem bakımından son derece sakıncalı düzenlemeler içermektedir. Bu maddelerde yapılması öngörülen ve ucu açık, muğlak ifadelerle çerçevesiz "huzur bozucu söz, huzur bozucu materyal" gibi tanımlamalar, her şeyden önce, öngörülebilirlikten uzak bir yaklaşımla ele alınmıştır. Örneğin, Genel Kurula huzur bozucu pankart, döviz ve benzeri materyal getiren ve kullananlara kınama cezası verilmesi öngörülmektedir. Öncelikle, bu düzenleme, Anayasa'nın 83'üncü maddesindeki yasama sorumsuzluğuna aykırıdır. Neyin huzur bozucu olduğuna kim, nasıl karar verecektir? Yani örneğin Soma'da toprağa verdiğimiz 300'ü aşkın işçiyi çeşitli biçimlerde Meclis gündemine taşıdığımızda, Ankara Gar katliamında yitirdiğimiz insanlarımızın fotoğraflarını ya da bununla ilgili çeşitli dövizleri Genel Kurul kürsüsünde gündeme getirdiğimizde bu suç olacak mıdır? Yoksa "huzur bozucu" kavramı Meclisi yöneten başkanın insiyatiline, Meclisin çoğunluğunu oluşturan iktidar partisi milletvekillerinin kendi siyasi hassasiyetlerine ya da konjonktürel gelişmelere göre değişecek midir? Genel Kurula döviz, pankart vesaire getirilmesini yasaklayan bu düzenleme, yasama sorumsuzluğu ile fikir ve ifade özgürlüğüne açık bir saldırı niteliğindedir. Bunun altını çizmemiz gerekir ve çağdaş, çoğulcu parlamenter rejimlerin hiçbirisinde böyle iptidai yasaklamalar görmek de mümkün değildir.

Bakınız, argümanlarımızda sürekli olarak çağdaş, çoğulcu, demokratik rejimleri örnek göstermemiz, yüzümüzün oraya dönük olması gerektiğine, yolumuzun o yöne doğru olması gerektiğine ilişkin her zaman düşüncelerimizi ifade etmekteyiz. Hepimizin yüzünün de çağdaş, muasır medeniyetlere dönük olması hepimizin temennisidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önceki maddelerin ele alınışı itibarıyla büyük benzerlik gösteren, diğer taraftan, milletvekilinin düşünme, kavrama, yorumlama ve ifade etme, söz söyleme yöntemlerine aykırılık barındıran, akliselinden uzak bir saikle kaleme alınmış olan 15'inci maddenin yasama sorumsuzluğunu, kürsü dokunulmazlığını yerle yeksan edecek bir niteliği bulunmaktadır. Yapılan düzenlemeyle, Anayasa'nın ilk dört maddesine aykırı ifadeler kullanan, Anayasa ve kanunlarda belirtilen idari yapıyla ilgili farklı tanımlamalar yapan milletvekillerine Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi öngörülmektedir. Meclisten geçici çıkarmayı düzenleyen bu madde, kürsü dokunulmazlığına ciddi bir müdahaledir.

Bakınız, burada hepimiz biliyoruz ama yine hatırlatmamız gerektiği anlaşılıyor. Venedik Komisyonunun yasama dokunulmazlığına ilişkin görüşlerini göz ardı edemeyiz. Venedik Komisyonunun yasama dokunulmazlığına ilişkin en önemli çalışması, Haziran 1996 tarihli "Yasama Bağışıklığı Rejimi" hakkındaki raporudur. Ayrıca, Komisyonunun demokratik bir parlamentoda muhalefetin rolü hakkındaki Kasım 2010 tarihli raporu da bu konuda önemli bir belge niteliğindedir. Her iki raporda da yasama bağışıklığı kurumunun Parlamento üyelerine bireysel koruma sağladığı ve bir kurum olarak Parlatmentonun yürütme karşısındaki bağımsızlığına hizmet ettiği hususu vurgulanmaktadır. Venedik Komisyonu, bağışıklığın Parlamento içi muhalefeti çoğunluk karşısında koruyan önemli güvencelerden biri olduğunu da özellikle vurgulamaktadır. Yine, Venedik Komisyonu rapor ve görüşlerinde yasama sorumsuzluğunun temel ve geleneksel işlevi özellikle vurgulanmaktadır. Burada sorumsuzluk kavramının Parlamento üyelerini korumak amacıyla kullanılan oylar ve açıklanan görüşlerle ilgili yargısal işlemlere karşı bağışıklığı ifade ettiğinin altı çizilmektedir.

Yine, parlamento üyelerinin sorumsuzluğu ilkesinin, parlamento ve üyelerinin yürütme karşısında bağımsızlığını, ifade özgürlüğünü ve kuvvetler ayrılığı ilkesini güvence altına almak için öngörülen özel bir koruma şekli olduğu özellikle belirtilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, buradan hareketle şunun altını çizmek isterim: Kendilerini o makama getiren halkın temsilcileri olarak parlamenterler, azınlıktaki düşüncelere sahip olsalar bile milli egemenliğin bir kısmını ifade ederler ve bu sebepten ötürü, çoğunluk kadar meşrudurlar. Bu bağlamda, iktidar partisi milletvekillerinin söz ve ifadeleri, kavrama ve yorumlama biçimli ne kadar meşru ise muhalefet milletvekillerinininki de en az o kadar meşrudur. Milli egemenliğe saygı, çoğulcu demokrasi prensibinin merkezi konumundadır. Yapacağımız düzenlemelerde bu gerçeği göz ardı ettiğimizde, kısa süreli kendi kendimizi avutmuş olmaktan öte, elde edeceğimiz bir kazanım yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer taraftan, İç Tüzük Değişiklik Teklifi'yle milletvekillerine dayatılan, ülkemizde yaşayan etnik ve inançsal bakımdan farklı toplumsal kesimlerin tarihsel düzlemde uğradıkları kimi şiddet vakalarının, trajedilerin dile getirilmemesi, bu travmatik vakaların gerçek yüzünü ortaya koyma çabalarını, bunları aydınlatma çabalarını engelleme girişimidir.

Bakınız, örneğin, sadece Cumhuriyet tarihinde Alevi yurttaşlarımızın maruz bırakıldığı 1937-1938 Dersim, 1980 Çorum, 1978 Maraş, 1993 Sivas, 1995 Gazi katliamı gibi toplumsal travmalar yaratan kıyımlar, Alevi yurttaşlarımızın ve duyarlı tüm demokratik çevrelerin hafızalarında canlılığını korurken, geleceğe dönük umutlu yaklaşımlar üzerinde de gölge oluşturmaya devam eden birer kaygı vesikası niteliğindedir.

Bu bağlamda, Alevi yurttaşlarımızın maruz bırakıldıkları söz konusu bu zorbalıklarla yüzleşmesi ve bu katliamların ayrıntılı olarak açığa çıkarılması önemli önceliklerden birisi olmalıdır. Kaldı ki bu vakalar, Meclis tarafından araştırılıp gerekli ayrıntılı çalışmalar yapılmadığından ve konuyla ilgili sağlıklı bir yüzleşme henüz gerçekleştirilmediğinden sürekli olarak Meclis gündemine getirilmektedir.

Dolayısıyla, bu kıyımlar, aydınlatılmadığı ve gerçek bir yüzleşme sağlanmadığı müddetçe de Meclisin gündeminde acil yerini korumaya devam edecektir. Bu bahisle, tarihte yaşanmış bu vakaları anmak, açığa çıkarılmasını istemek, bu toplumsal kesimleri temsil eden milletvekillerinin olduğu kadar, tüm parlamentonun da asli görevleri arasındadır. Tarihte vuku bulmuş trajik olayları açığa çıkarmak yerine üzerini örtmeye çalışmak, tarihin tozlu raflarında çürümeye bırakmak, üzerinde konuşmayı yasaklamak, engellemek, cezalandırmak biçiminde yaklaşımlar anlamlı bir sonuç doğurmayacaktır. Aydınlatılmayan her trajedi kanamaya ve toplumun genelini rahatsız etmeye devam edecektir.

BAŞKAN – Sayın Dora, toparlar mısınız.

EROL DORA (Mardin) – Kısa bir konuşmam kaldı Sayın Başkan.

Devletlerin, toplulukların ve kişilerin ancak tarihle gerçekte anlamda yüzleşerek özgürleşebileceklerine inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri; inanç gruplarına veya etnik gruplara ya da bu gruplar yoluyla grubun mensubu bireylere yönelik olarak geçmişte gerçekleşmiş şiddet içeren eylemlerin etkili bir şekilde araştırılması ve adaletin gerçekleştiğine dair hiçbir şüphenin bırakılmaması, geleceğin güven ve adalet üzerine inşa edilmesi için vazgeçilmezdir.

Türkiye halkları ve inançları içerisinde oluşan tüm fay hatlarında birikebilen gerilimlerin ortadan kaldırılması için evrensel standartlara uyulması gerekmektedir. Ayrıca, tekçi ve merkezizetçi devlet yapısının, toplumun farklı kesimlerini çeşitli yöntemlerle mağdur eden siyasetler üretmesine ve çatışmaların yaşanmasına engel olacak ve herkesin kendisi olarak katılabileceği ve aidiyet duyabileceği çoğulcu bir tasavvur oluşturmaya acil ihtiyaç bulunmaktadır. Dolayısıyla, gerek Mecliste milletvekillerine, üniversitelerde akademisyenlere, basın-yayın hayatında gazetecilere ve yazarlara ve daha uzatılabilecek her alanda tarihsel mirasımızda gerçekleşmiş trajik vakaların konuşulmasını,

yazılmasını, yayınlanmasını vesaire yasaklamak asla çözüm değildir. Çağdaş dünyanın barış ve yüzleşme yöntemi de bu değildir. Barışık bir yurttaşlar topluluğu inşa etmenin yolu, tarihimizle yüzleşebilmekten geçmektedir. Bu çerçevede, İç Tüzük değişiklik teklifinde yer alan ve milletvekillerinin kürsü konuşmalarını keyfî ve açık uçlu bir biçimde etkileyecek olan bu garabet düzenlemenin özellikle geri çekilmesini bir kez daha talep ediyoruz.

Şimdi, 3'üncü maddeyle ilgili olarak da şunları vurgulamak istiyoruz: Değişiklik teklifinin 3'üncü maddesiyle, mevcut İç Tüzük'ün 37'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle muhalefetin komisyonlarda kırk beş gün içinde görüşülmeyen kanun tekliflerinin doğrudan İç Tüzük 37'nci maddeye dayanarak Genel Kurulun gündemine getirilmesi hakkı sınırlandırılmaktadır. Düzenlemeyle, mevcut durumda bir sınırlama yok iken bir milletvekilinin her yasama yılında sadece bir kez bu hakkı kullanabileceği yönünde bir değişikliğe gidilmektedir. Diğer taraftan, her hafta farklı bir siyasi parti grubundan bir milletvekili tarafından bu hakkın kullanılması öngörülmüştür.

Şimdi, mevcut yasama uygulamasını değerlendirdiğimizde, zaten Meclisteki komisyonların tümü, sadece iktidar partisinin verdiği kanun teklifleri ile Hükümet tasarılarını görüşmektedir. Yani bir diğer ifadeyle muhalefet partilerinin hazırlamış oldukları kanun teklifleri komisyonlarda dahi görüşülmeye değer bulunmamaktadır. Muhalefetin verdiği hiçbir teklif komisyonlarda görüşülmüyorken muhalefetin komisyonlarda görüşülmeyen bir teklifini Genel Kurul gündemine getirme hakkının bu şekilde kısıtlanması ise muhalefetin bir başka kazanımının daha sınırlanması anlamına geliyor.

Bitmek üzere Sayın Başkan.

Bu yönüyle madde, Anayasa'nın 6'ncı maddesine ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu ifade eden 7'nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Evet, mevcut uygulamada bazı sorunlar olduğu aşikârdır. Ancak, bu sorunların giderilmesinin yolu, bu hakkın kısıtlanması biçiminde olmamalıdır. Her hafta farklı bir siyasi partiden milletvekiline bu hakkın tanınacak olması, iktidar partisini de bu sıraya dâhil etmekte ve zaten yasama çoğunluğunu elinde bulunduran iktidarın lehine, muhalefetin ise aleyhinde olacak bir uygulamanın da önu açılmaktadır.

Beni dinlediğiniz için hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Burcu Köksal'da.

Sayın Köksal, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Teşekkürler Sayın Başkan.

16 Nisan 2017 tarihli AKP tarafından devletin her türlü olanakları kullanılarak ve olağanüstü hâl koşullarında, Yüksek Seçim Kurulunun haksız ve hukuksuz bir şekilde mühürsüz oy pusulalarını geçerli sayması neticesinde kabul edilen Anayasa değişikliğiyle, toplumu yöneten üç kuvvetin yasama, yürütme, yargının tek elde toplanmasına AKP tarafından meşruluk kazandırılması sağlanmış oldu. Kuvvetlerin tek elde toplanması, dikta rejiminin sacayağıdır ve bu Anayasa değişikliği sayesinde de bu sacayağı bu şekilde kurulmuş oldu. Şimdi de Parlamentonun anayasası olarak tabir edilen İç Tüzük değişikliğiyle karşı karşıyayız.

İç Tüzük, iktidar-muhalefet ilişkilerini Meclis çatısı altında dengeli bir şekilde yürütülmesi açısından son derece önemli bir işleve sahiptir. Onun içindir ki literatürde bir tür "sessiz anayasa" olarak tabir edilir. Muhalefet milletvekilleri açısından, iktidarın yanlışlarını, hatalarını, sıkıntıları ifade edebilmek açısından Meclis içi dengeyi sağlama işlemi nedeniyle son derece önemlidir. Fakat,

önümüze getirilen bu İç Tüzük değişikliği teklifiyle muhalefetin konuşma hakkını engellemek, bazı gerçeklerin Genel Kurulda tartışılmasını, dillendirilmesini önlemek amacıyla uzun çalışma saatleri bahane edilerek muhalefetin sesi kesilmek isteniyor. Saraydan gelen talimatla, önünüzde hiçbir muhalefet engeli olmadan, doğruluğu yanlışlığı tartışılmadan, toplumsal etki analizi yapılmadan yasalar âdeta yangından mal kaçırır gibi jet hızıyla geçirilmek isteniyor. “Sonrası ne olursa olsun.” Şeklinde, sadece günü kurtarma siyaseti yapılmaya çalışılıyor. Önce AKP’nin kendine şu soruyu sorması lazım: Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi mi yoksa kanun yapma fabrikası mı? Mecliste başarı kısa sürede çok sayıda kanun çıkarmak değildir. Çıkarılan yasaların toplumda, özellikle kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerine etkileri tartışılarak ve bu tartışmalar neticesinde gerçekten toplum yararına, halk yararına yasaların çıkması, işlerin yapılmasıyla Mecliste başarı sağlanmış olur. Ancak karşımızdaki iktidar tartışmadan uzak hatta muhalefetin eleştirilerine dahi tahammül edemeyen, çoğunluğu elde edince her türlü işi yapmayı kendisine meşru sayan, hak olarak gören, uzlaşi kültüründen uzak, halka değil saraya dayalı bir iktidar olunca uzlaşi kültürüyle bir İç Tüzük değişikliği ortaya koymak da ne yazık ki çok mümkün olmuyor.

Bugün, 16 Nisanda geçirilen ve meşruluğu tartışılan kişiye özel Anayasa...

Sayın Başkan, lütfen salonda sessizliği sağlar mısınız. Ben özellikle AKP Grubunun bunu dinlemesini istiyorum çünkü her seferinde kendinizden başka kimseyi dinlemek istemiyorsunuz arkadaşlar. Aykırı seslere, farklı görüşlere, farklı ideolojilere lütfen tahammül gösterin, saygı gösterin. Her fırsatta millî irade diyorsunuz, sizi buraya gönderen millî iradeyle bizi buraya gönderen “millî irade” aynı millî irade ve hepsi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, hepsi bu ülkenin insanı. O yüzden en azından onlara olan saygınızdan dolayı bizleri lütfen dinleyin.

Meşruluğu hâlâ tartışılan, kişiye özel Anayasa. Kendi itirafınızda bile belirttiğiniz, at izini it zine karıştırdığınız olağanüstü hâl süreci ve KHK’larla suçlu, suçsuz işinden aşından ettiğiniz, haklarından yoksun kalanlar, yakıştırma delillerle içeriye atılan gazeteciler, hukuksuz bir şekilde tutuklanan Milletvekili Ağabeyimiz Enis Berberoğlu, korku ikliminin egemen olduğu bir ülke hâline getirdiğiniz Türkiye var şu anda. Mahkemelerin verdiği kararların adil olmadığı yönünde toplumdaki inanış her geçen gün artmakta ve son adımınızla muhalefetin sesini kısmak için getirdiğiniz bu İç Tüzük değişikliği. Her fırsatta “millî irade, millî irade” diyen AKP ve bu değişiklikte ona destek veren MHP’ye soruyorum: Millî iradenin seçip gönderdiği, temsil yetkisi verdiği milletvekilinin söz hakkını kısıtlamak, Meclisi kanun fabrikası hâline getirmek sizce millî iradeye en büyük saygısızlık değil midir? Milletvekili el indirip kaldıran veya elektronik sistemde oylamaya katılan, sadece nicelik bakımından önem taşıyan bir temsilci midir? Milletvekilinin sesini kısmak, onu Meclise gönderen, ona oy veren binlerce, milyonlarca seçmenin sesini kısmak değildir de nedir? Milletvekilini susturmak demokrasiye, ifade özgürlüğüne sığar mı? Öncelikle bu soruların cevabını vermenizi bekliyoruz.

Gerçekten millî iradeye azıcık bir saygınız varsa, gerçekten millî iradeyi önemsiyorsanız, bu konuda gerçekten samimiyseniz, gelin bu İç Tüzük değişiklik teklifini geri çekin. Uzlaşıyla olmayan, dayatmayla, “Çoğunluk bende, istediğimi yaparım.” mantığıyla getirilen hiçbir teklif, hiçbir yasa, hiçbir değişiklik, hiçbir karar kalıcı olmaz, sağlıklı olmaz. Anayasa’da bunu yaptınız, daha önce birçok yasada bunu yaptınız ve bunun zararlarını toplum olarak hepimiz çekiyoruz. Şimdi, lütfen, bu İç Tüzük değişikliğini de geri çekin. Toplumsal uzlaşıyla, daha doğrusu dört siyasi partinin, Meclis çatısı altında bulunan tüm siyasi partilerin uzlaşısıyla yeni bir değişiklik teklifi getirelim. Hep beraber uzlaşi kültürüyle... Çünkü Parlamento kültüründe bu var. Bugüne kadar getirilen İç Tüzük değişikliklerinin büyük çoğunluğu uzlaşi kültürüyle sağlanmış. Uzlaşi kültüründen uzak olan çok az değişiklik var. Onun

için gelin uzlaşî kültürüyle Meclise yakışır, millî iradeye, bahsettiğiniz, hep millî irade dediğiniz o millî iradeye, bizi seçip buraya gönderen, temsil yetkisi veren millî iradeye yakışır şekilde uzlaşî kültürüyle bir İç Tüzük değişikliği yapalım.

Herkese saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz sırası Sayın Utku Çakırözer’de.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilimiz sorular sordu. Anladığım kadarıyla canlı yayın da yapıyor. Cevapları da canlı yayınlayacaksa...

BAŞKAN – Evet, şöyle: Ben Sayın Köksal’ın canlı yayın yaptığını fark ettiğim için zaten başlangıçta insicam bozulmasın diye o aşamada cevap vermedim.

Söz sırası Sayın Çakırözer’de ama...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Mecliste siz televizyonda vermeyince bizde seçmenlerimize ulaşmak için böyle kendi imkânlarımızla...

BAŞKAN – Tabii, tabii, hakkınız. Milletvekili olarak biz de yapıyoruz, hakkınız.

Buyurun Sayın Akçay.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, İç Tüzük Teklifi’nin CHP ve HDP’nin TBMM Başkanının İç Tüzük yapımı çağrısına olumsuz cevap vermelerinden sonra devam eden bir süreç sonunda getirildiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Daha evvel söz alan arkadaşlarımızdan sıklıkla “İşte bu dört siyasi partinin uzlaşısıyla yapılsaydı keşke...” Sizden evvel de değerli arkadaşımız... Bazı öneriler de getirildi. Bunlar, tabii, aylar evvel kamuoyunda tartışıldı. Bu konuda gerekli davetler, çağrılar da yapıldı ve şu anda Komisyonumuzda görüşülüyor. Daha evvel yapılmayan çağrılar üzerine iki parti tarafından kotarılmış bir İç Tüzük söz konusu değil. Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisi Meclis Başkanının İç Tüzük yapımına ilişkin çağrısına olumsuz cevap verdikten sonraki devam eden bir sürecin sonucudur.

Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, kısaca ben de cevap vereyim o zaman.

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Özel.

Yalnız ben şunu ifade edeyim. Tabii, grup başkan vekillerine saygımız sonsuzdur çünkü grup başkan vekilleri partilerini temsilen burada bulunuyorlar ama Komisyonun çalışması aşamasında bir insicam yakalama gayretiyle hareket ediyoruz.

Bu çerçevede buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, ben teklif sahibi olarak bulunuyorum aynı zamanda.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz.

Buyurun Sayın Özel.

11.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tabii, aslında hani böyle, Erkan Bey’le karşılıklı konuşmak için değil... Bir de zaten teklif sahiplerinin her eleştiriye cevap verme yükümlülükleri de yok grup başkan vekillerinin de yok ama Levent Bey burada olmadığı için bu düzeltmeyi benim yapmam gerekiyor tekrar. Levent Bey’in grubumuz adına katıldığı toplantının davetinde tüm partilerden liderler davet edilmiş ama Adalet ve Kalkınma Partisinden Grup Başkanı sıfatıyla Sayın Binali Yıldırım davet edilmişti. Sayın Genel Başkanımız bunun üzerine bu toplantıya katılmayacağını söyledi. Bu tavrında yalnız değildi, Sayın Bahçeli de zaten “İç Tüzük konuşmak için böyle bir toplantıya gerek yok, gerekirse grup başkan vekilleri gider.” diye bir açıklama yapmıştı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Toplantıya gerek yok.” şeklinde değil de ilk toplantılara grup başkan vekillerinin katılması daha faydalı olur diye.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle söylemişti. Katıldığımız, Sayın Levent Gök’ün katıldığı toplantıda Levent Gök tutanaklardan da burada ifadelerini okudu, meri olan ama meşru olmayan bir Anayasa değişikliğine uyum yapmak için ortaya konacak bir İç Tüzük değişikliğinde bulunmayacaklarını söylediler. Ama burada daha önce Sayın Parsak da Sayın Akçay da Adalet ve Kalkınma Partisinin değerli grup başkan vekilleri de defalarca şunu ifade ettiler, dediler ki: Bu değişiklik o değişiklik değil.

Şimdi, burada bir kavram kargaşası yaratıp sanki bu, bizim “Katkı vermeyiz.” dediğimiz değişiklikmiş gibi söylenen doğru değil çünkü Levent Gök de ben de defalarca söyledik, “Meclis İçtüzüğü’nde daha iyi bir iç tüzük için geçmişte uzlaşılan maddeler üzerinden usulüne uygun bir davet olursa katılırız.” diye söyledik.

Ayrıca, madem burada bir samimiyetten bahsediyorsak şunu söyleyelim: Biraz önce 2’nci madde görüşülüyordu, dedik ki: “Bunun oylamasını şimdi yapmayın. Gelin, bu, Meclis geleneklerinde de olmayan, görüşmeli konularda üç dakika gibi bir garabeti oylayıp da geçirmeyin. Buna gerek iktidar ve MHP’nin birlikte vereceği bir önergeyle olabilir gerek bizimle müzakere etme şansı ararsanız ortaklaşmış bir şeyde daha doğru bir şey yapılsın.” Şimdi, birlikte yapsak... İşte, masa burada, bütün partiler etrafında, bir taslak var, eleştiriliyor. Doğrusunu arıyorsanız, ortak akıl, arayın. Ama her öneriyi dinleyip dinleyip reddettikten sonra “Efendim, o gün keşke Levent Gök...” Levent Gök o gün gelseydi de siz kendi aranızda böyle anlaşıp da her şeye kapalı bir yaklaşımda bulduktan sonra ne faydası olacak? Eğer gerçekten bir birlikte iş görme niyeti varsa bu kadar öneri var, illa bizimle uzlaşmak zorunda da değilsiniz, biz de sizlerle uzlaşmak zorunda değiliz ama bu kadar...

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlar mısınız lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Toparlıyorum.

...yapılan öneriden, eleştiriden sonra teklifin en ufak bir yerini değiştirmiyorsanız o zaman çok temel bir çelişkiyle karşı karşıya kalmış oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, ben de teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ikramlar Afyon ikramıdır, lokum Afyon lokumu, leblebiler Sandıklı leblebisidir. İkram, Afyon Milletvekilimiz Sayın Ali Özkaya’nın ikramıdır.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Utku Çakırözer’de.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, iki gün önce, kanlı darbenin 1'inci yıl dönümüydü. O gece burada bulunan bazı arkadaşlarımızla, bu çatı altında demokrasimizi, parlamenter demokrasimizi korumak için hep birlikte, iktidar muhalefet bir aradaydık. 15 Temmuz hain darbe girişimini bir kere daha kınarken o gece demokrasimizi korumak için hayatını kaybeden şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Yaralananlarımıza, yüzlerce gazimize minnetimizi, şükranlarımızı ifade ediyorum ve bir yıl aradan sonra, maalesef, 1'inci yıl dönümünde yine bu Meclisin çatısı altında yapılan anmada bir arada olamamızın, bence üzerine çok düşünmemiz gereken ve ileride demokrasimizin varacağı nokta, ülkemizin, kardeşliğimizin, birlik beraberliğimizin korunması açısından, gideceğimiz nokta açısından çok sorunlu bir husus olduğunu düşünüyorum. Keşke o gece burada aynı bir yıl önce olduğu gibi herkes bir arada olabilseydi. İktidar Partisinin Genel Başkanının yanı sıra muhalefetin tüm genel başkanlarının konuşmasına imkân tanınsaydı. Ama gerçekten, bu konu üzerinde hepimizin, iktidarıyla muhalefetiyle düşünmemiz gerekiyor. O gece hep birlikteydik burada, ondan sonra birlikte bir mücadele yürütelim diye yola çıktık ama bir yıl sonra geldiğimiz nokta çok sıkıntılıdır.

Bu sıkıntılı noktanın, maalesef, bir uzantısı da görüşmekte olduğumuz bu İç Tüzük değişikliği teklifidir. Değerli arkadaşlarım, demokrasi özgürlükler demektir, demokrasi sadece çoğunluğun değil, aynı zamanda azınlığın sözünün, görüşünün dinlendiği rejim demektir, çoğulculuk demektir. Ülkemizde, baktığımızda, özgürlükler alanında ciddi bir sıkıntı var. Kendi milletvekili arkadaşlarımız, Anayasa Mahkemesi kararlarına rağmen aylardır özgürlüklerinden mahrum bırakılmış durumdalar. Gazeteciler, hiçbir örneği görülmedik bir şekilde yani şu anda dünyada bir numaralı ülkeyiz gazetecilerin tutuklu olduğu, aylardır, işte, önce iddianamelerini bekledikleri, iddianameden sonra yargı önüne çıkmayı bekledikleri bir ülke konumundayız. Benzer şekilde, olağanüstü hâl yönetimi bugün bir kez daha uzatıldı. İhtiyacımız, değerli arkadaşlarım, OHAL'i uzatmak, OHAL'i kalıcı hâle getirmek değil, tam tersine normalleşmektir, Türkiye'yi bir an önce demokrasi, hukuk devleti rayına oturtmaktır. Bunda hepimizin, ülkenin çıkarı vardır ama maalesef biz hep bunları söylerken iktidar tarafından gelen, gerek 16 Nisanda halk oylamasına sunulan Anayasa olsun gerekse şu anda görüşmekte olduğumuz İç Tüzük olsun, maalesef, demokrasimizin kalitesini artıracak öneriler, metinler olmamakta, tam tersine, çoğunluğun sesinin çoğulculuğu bastıracağı bir ortamı önümüze getirmektedir. Bu İç Tüzük teklifinin arkasında yatan amacın hızlı kanun çıkarmak olduğunu anlıyoruz.

Hepimiz değişik komisyonlarda.. Ben de bu Komisyonun üyesi değilim, misafiriyim ama hepimizin değişik komisyonlarda görevleri var. Bence her birimiz hem komisyonlarda hem Genel Kurulda şunu görüyoruz: Hızlı kanun çıkarmak, doğru, kaliteli yasama yapmak anlamını taşıyor; tam tersine, örneğin, benim üyesi olduğum Plan Bütçe Komisyonunda -burada başka değerli arkadaşlarım da var aynı Komisyonda üye olan- biz şunu sık sık görüyoruz: Torbalar geliyor, sürekli torba kanunlar geliyor ve bu torbalarda, belki de bir önceki torbada yaptığımız bir düzenlemeyi tekrar düzeltiyoruz, hatta defalarca düzeltiyoruz çünkü hızlı geçireceğiz derken ya bir tarafı eksik oluyor ya bir tarafı bir yeri düzelterek derken öbür tarafa dokunuyor. Yani hızlı kanun çıkarmak doğru, kaliteli yasama anlamına gelmiyor, halkımızın çıkarına yasama yapmak anlamına gelmiyor. Bunu her biriniz Meclis çalışmalarında izliyorsunuz, görüyorsunuz.

Vurgulamak istediğim ikinci husus, yani bu hızlı kanun çıkarmanın kanun kalitesini, demokrasi kalitesini düzeltmediği vurgusunun yanı sıra bir bütün olarak bakıldığında, milletvekillerinin konuşmasının istenmediği, muhalefetin konuşmasının istenmediği, söz haklarının kısıtlandığı bir

düzenlemeyle karşı karşıyayız. Maalesef yani on dakikalık bir konuşmaya tahammül edilmemesi, bunun ille de üçe düşürülmek istenmesi... Yani, muhalefetin konuşmasından çekinmemek lazım. Muhalefetin konuşması aslında iktidar için her zaman kendisini düzeltme, bir yanlışı varsa, eksiği varsa düzeltme fırsatı verir. Demokrasinin güzelliği -daha önce de söylendi burada- muhalefetin özgürce konuşabilmesi, muhalefetin iktidara görüşlerini özgürce anlatabilmesi ve uzlaşının bulunabiliyor olmasıdır yoksa sadece çoğunluğun dayatmasıyla bir yönetim şekli demokrasi olmaktan... Adı belki demokrasi olabilir sadece sandığa bakarsanız ama özü itibarıyla demokrasiden uzaklaşmış olacaktır.

Yine, parlamentolar yasa çıkarma yarışının olduğu bir makine değildir. Daha ziyade, uzlaşarak doğruyu, yurttaşların çıkarına, onların derdine çare olan kanunları çıkarmamız gerekmektedir. Hızlı çalışalım diye muhalefetin sözünün kısıtlanması aslında milletin sesinin kısıtlanması demektir ve kendi ayağımıza kurşun sıkmaktan başka bir şey değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim ve yasama kalitesinin yükselmesi Türkiye demokrasisinin seviyesini gösterecektir. O yüzden, bizim mutlak surette, İç Tüzük'te yapacağımız değişikliklerin hem uzlaşıyla çıkması -az önce tartışılıyordu- hem de özgürlükleri kısıtlayıcı değil, tam tersine, genişletici olmasına çalışmamız gerekmektedir.

Görüşmekte olduğumuz 3'üncü maddeye ilişkin, örneğin, burada getirilen kısıtlamalar aslında -ben de tekrar edeceğim, daha önce de söylendi- Anayasa ihlali yaratmaktadır, seçilmiş milletvekilinin yasama faaliyetini engellemekte, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu ve yasama yetkisinin Türk milleti adına Mecliste olduğunu ifade eden maddelere aykırılık teşkil etmektedir. Sadece bir milletvekiline sadece bir kez bu imkândan faydalanma hakkı getirilerek sınırlama getirilmesinin anayasal hak ihlali olduğu düşüncesindeyiz.

Değitim gibi, hızlı yasama yapmak, muhalefetin sesini kısımak kısa vadede belki istediğiniz noktaya sizi götürebilir ama uzun erimde toplumun taleplerine bir karşılık getirmez. İç Tüzük hazırlığının -bir kere daha vurguluyorum- her dönem Türkiye'de, parlamenter demokrasi geleneğimizde her dönem uzlaşıyla çıkarılmış, yapılmış olan İç Tüzük hazırlıklarının böyle bir dayatmayla getirilmesinin son derece sakıncalı olduğunu düşünüyoruz. Çoğunlukçu anlayış, uzlaşmanın getireceği erdemleri bir çırpıda yok edecektir. Dayatmacılık, öngörülemeyen gerilimleri, belirsizlikleri, toplumsal kutuplaşmaları beraberinde getirecektir. O yüzden, mutlak surette hem İç Tüzük konusunda hem diğer komisyonlarda hem de Genel Kurulda muhalefetin sesine daha fazla kulak verilmesi gerekmektedir; kısıtlanması, kısılması değil, daha fazla kulak verilmesi gerekmektedir. Aslına bakarsanız, belki üzerinde durmamız, daha detaylı konuşmamız gereken bir sorun da önümüze gelen kanunların kalitesizliği meselesidir. Yani aslında mesele hız değil, hazırlanırken bürokrasinin bu kanunları yeterince, sorunları tam anlamıyla çözecek nitelikte, kalitede hazırlamamış olmasıdır. Bunu Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarımız da, sadece bizim partimizden değil, diğer partilerden arkadaşlarımız da sık sık görmekteyiz. Bakanlıklardan gelen kanun teklifleri, önerileri çok büyük eksiklikler, çok büyük "Ya, bu da olur mu?" denen vahim hatalar içermektedir. O yüzden ihtiyaç ve hukuk analizi için gerekli, derinlikli çalışmalar yapılmadığından aynı yasada sık sık değişiklik, kısa zamanda yürürlükten kaldırma, uygulama organlarının çelişkileri ve boşluklarını yorumla giderme zorunda kaldığı gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Değitim gibi, keşke daha uzlaşıcı bir metotla İç Tüzük konuşulabilseydi ve bu şekilde bir çoğunlukçu yöntemle önümüze getirilmiş olmasaydı.

Başka örnekleri de size hatırlatmak istiyorum yavaşlıktan şikâyeti olanlara, eleştirenlere. Bu Parlamentoda, daha kısa süre önce hatırlarsanız Avrupa Birliği uyum yasaları bağlamında biz bir aradaydık. Yani yüzlerce maddelik kanunları istediğimizde, uzlaştığımızda, partiler bunun gerekleri üzerinde hemfikir olduğumuzda birkaç gün içinde çıkarabiliyoruz. Yani mazeretimiz hız, sürat değil; asıl mesele uzlaşıcıdır, asıl mesele getirilen kanunun gerçekten Türkiye'nin, gerçekten insanımızın

ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamayacağı meselesidir. Yoksa biz bu konuda uzlaştığımız noktada yani hem kanunun hem onun içeriğinin gerçekten gerekli olduğu, gerçekten insanımızın sorunlarına çözüm getirdiği konusunda uzlaştığımız anda biz zaten birlikte gece gündüz demeden, gerekirse yirmi dört saat çalışarak zamanında bunun çıkmasını sağlamaktayız.

O yüzden bir kez daha ben özgürlüklerin önemini, düşünce, ifade özgürlüğünün önemini vurgulamak istiyorum. Az önce görüşülen 2'nci madde doğrudan muhalefetin sesini kısmaya yönelikti. Buradaki, dediğim gibi, söz hakkının kısıtlanmış olması aslında birçok konunun gündeme getirilmesini engelleyici, kısıtlayıcı olacaktır. Geçmişte bunların örneklerini hatırlatmak istersek eğer biz birçok konuyu, terör, yargı bağımsızlığı, Soma, FETÖ'yle mücadele, KPSS sorularının çalınması, basın özgürlüğü, doğa katliamları, tarım üreticilerinin sorunları gibi birçok konuyu bu şekilde gündeme getirebildik. Sadece biz değil aslında iktidar da bu sayede görüşlerini ifade etme fırsatı buluyordu. Şimdi bunun kısıtlanıyor olması, dediğim gibi, hem ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı hem de anayasal hak ihlali içeren bir sorundur.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, lütfen toparlayabilir misiniz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii Sayın Başkan.

Teklifin diğer maddelerine de bakıldığında, genel ruh hep muhalefeti ne kadar az konuşturabiliriz, ki bu, bakın, on dakikalık bir konuşma aslına bakarsanız zaten bir derdin anlatılması için yeterli değilken şimdi bunun beşe, hatta üçe düşürülüyor olması “Siz konuşmasanız da olur, biz bildiğimiz gibi kanunu yapar, önünüze koyarız, geçiririz.” anlamına gelmektedir. Bu doğru bir yaklaşım kesinlikle değildir. Bir kere daha söylüyorum, 3'üncü maddedeki yani şu anda görüşmekte olduğumuz maddedeki yaklaşımın da bir milletvekiline sadece bir kez hak verilmesi ve her hafta başka bir partinin bunu kullanması gibi bir düzenlemenin sınırlayıcı olduğunu düşünüyoruz.

Benzer şekilde diğer maddelerde de, örneğin –az önce de vurgulandı, onu ben de söylemek istiyorum- milletvekillerinin, değerli arkadaşlarımızın kınama ve geçici çıkarma cezalarına ilişkin düzenlemelerde ortaya konan bazı ifadeler çok soyuttur. Örneğin ben ya da bazı milletvekili arkadaşlarım bir konuyu Parlamentoda vurgulamak istediğimizde, örneğin basın özgürlüğünü vurgulamak istediğimde, tutuklu gazeteci meslektaşlarımızın ismini ya da resimlerini kullanmak istediğimde bunun bir kınamaya, bunun bir cezalandırmaya dönüşmesini, neye göre dönüşeceğini ya da neye göre dönüşmeyeceğini belirleyecek husus net değildir, tamamen keyfidir. Bir başka milletvekili arkadaşımın vurgulamak istediği, kamuoyunun önüne getirmek istediği bir konuyu, işte şekille, resimle, başka bir vurguyla yapması aslında çok temel özgürlüklerdir. Bunların kısıtlanıyor olması ve böylesine soyut, keyfiliğe izin verecek şekilde kısıtlanıyor olması son derece yanlıştır. O yüzden bu şekilde, neye göre bu yasaktır, ne serbest olacaktır, ne sorunlu olacaktır; bunlar çok açık ortaya konmamış durumda.

Sonuç olarak, genel olarak tekrar söylediğimde, hızlı kanun yapmak “kaliteli kanun yapmak, nitelikli kanun yapmak, ülkenin sorunlarına, halkımızın sorunlarına çözüm getiren kanun yapmak” anlamını taşımamaktadır. Tam tersine, uzlaşa ne kadar az olursa, diyalog ne kadar az olursa, muhalefeti ne kadar çok susturursanız, yapılacak olan kanunun kalitesi, yapılacak olan kanunun bu ülkenin insanların sorunlarını çözme kapasitesi o kadar düşük olacaktır, o kadar eksik olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, tamamlar mısınız lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii Sayın Başkan.

O yüzden bu teklif İç Tüzük'ü düzenlemekten öte bizleri, milletvekillerini, muhalefeti susturmayı -aslında “biz” demek “millet” demek- milleti susturmayı, milleti kısıtlamayı amaçlamaktadır. Bu yüzden Meclis içi bir darbe niteliğindeki bu İç Tüzük değişikliğine biz karşıyız, karşı olmaya devam

edeceğiz. Umut ediyoruz ki bu görüşmeler süresince iktidar ile muhalefet partileri arasında faydalı bir uzlaşma ortamı ortaya çıkar ve çoğunlukçu dayatma yerine çoğulcu uzlaşımın hâkim olacağı Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının önünü açacak bir İç Tüzük ortaya çıkarılabilir.

Teşekkür ediyorum. “Hayırlı olsun.” diyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş’ta.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Her ne kadar 3’üncü madde üzerinde söz almışsam da açıkçası 3’üncü maddeye ilişkin en son birkaç hususu belirteceğim çünkü öyle bir ülkede yaşıyoruz ki her an, her dakika, her saat yeni bir şokla, yeni bir gelişmeyle yani insanın “Artık bu kadar olmaz.” dediği bir olayla karşılaşılıyor.

Biraz önce, on dakika önce yeni bir haber düştü internete, hak savunucularına tutuklanma istenmiş. Hani vardı ya Büyükkada’da ajanlar toplanmıştı iddiaya göre, işte, otelde kendi aralarında ajanlık yapıyorlarmış ve gözaltına alındıkları gündün bu yana...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Onlar casus casus, casusçuluk oynuyorlarmış!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Casusluk suçu işledikleri iddiasıyla gözaltına alındıkları iddia ediliyordu. Tabii bunun gerçekle, yaşamla ve gerçekten bu iddiaların hakikatle hiçbir ilgisi olmadığını aklı başında herkes, biraz hak alanını bilen, özgürlükler alanını bilen -yani bu insan hakları savunucularını tanımasa bile- bu iddianın ne kadar gülünç olduğunu, ne kadar absürt olduğunu aslında tahmin edebilir.

Şimdi, öyle bir olay hâline geldi ki yani “Yanlışlıkla mı alındılar?” diye düşünürken, bu sefer terörle mücadeleyle sevk edildi dosya; oradan gözaltı süreleri uzatıldı, oradan, basın üzerinden, ulusal basın üzerinden, yandaş medya üzerinden sürekli hedef gösterildiler; daha gözaltında oldukları hâlde, daha soruşturma tamamlanmadığı hâlde suç ve cezaların şahsiliği, masumiyet karinesi ve ceza hukukunun temel ilkeleri her zaman olduğu gibi yerle bir edilerek teşhir edildiler ve ajan oldukları, casus oldukları kendilerince propaganda edildi. Şimdi de savcı tutuklama talep etmiş. Savcı niye tutuklama talep etmiş bilemeyiz ama savcının bu propagandanın etkisinde kalmadığını kim iddia edebilir? Bu gözaltıların içinden geçtiğimiz süreçten, içinde bulunduğumuz cadı avından ayrıksı olduğunu kim iddia edebilir? Gerçekten olağanüstü bir dönem yaşıyoruz diyoruz ya her zaman, şu anda sadece OHAL döneminde yaşamıyoruz, OHAL’i aşan sıkıyönetim hatta daha da ileri giderek söylüyoruz -biz Halkların Demokratik Partisi olarak- 20 Temmuzdan bu yana, 7 Hazirandan sonra başlayan, 20 Temmuzdan sonra adı konulan bir darbe pratiği devam ettiriliyor. Hükümet bu hukuk devletine, demokratik hukuk ilkelerine, demokrasiye darbe yapmıştır ve bu darbeyi adım adım örmektedir. En son işte son halka insan hakları savunucuları. Peki, kimler var bunların içinde? Eşit Haklar Derneği Başkanı var, Kadın Koalisyonu sözcüsü var, Helsinki Yurttaşlar Derneği sözcüsü var, Uluslararası Af Örgütü temsilcileri var, İnsan Hakları Ortak Platformu üyeleri var ve Türkiye’de insan hakları alanında çalışan, herkesin yakından tanıdığı, bildiği oldukça uzun yıllardır bu alana emeklerini, düşüncelerini, mücadelelerini vakfeden ve hiçbir çıkar beklemeyen hak savunucularından söz ediyoruz. Peki, neden gözaltına alındılar? İşte tam da bu darbe pratiği dışında hiçbir meseleyle izah edilemeyecek bir tablo var. Nedir? Biz burada İç Tüzük tartışıyoruz. Neyi tartışıyoruz? İlk gün yaptığım konuşmada da ifade etmişim, şu anda toplumsal bütün kanallar yani özgürlük talep eden, hak talep eden, denetlemek isteyen, bu baskı mekanizmalarına karşı örgütlenen, özgürlüğü, eşitliği, demokrasiyi, hukuk devletini savunan herkes bir şekilde kısıpaca alınmış durumda. Nasıl? Basın-yayın organları zaten ilk elden KHK’larla kapatıldı, televizyonlar kapatıldı,

yazılı medya kapatıldı, dernekler kapatıldı, 170 tane gazeteci cezaevinde tutuluyor ve bunların tümüne terörist deniyor. Bu ülkede AKP'li olmayan herkes terörist, ya AKP'lisin ya terörist. Bu kadar büyük bir çılgınlık hâli olabilir mi, böyle bir şey kabul edilebilir mi? Şimdi, bu toplumsal kanallar tıkatıldı, tıkandı, tek yer kaldı Meclis. Mecliste zaten biraz sonra maddede konuşacağız, televizyonlar kısıtlandı, zaten çıkıp konuştuğumuzda sözlerimize her türlü müdahaleler fırsat buldukça yapılıyor, her fırsatta sözlerimize yanıtlar veriliyor, Meclis Başkanı bizzat kendisi durumdan vazife çıkararak hiçbir görev alanı olmamasına rağmen konuşmacıların sözlerini düzeltiyor. Bu Meclis Başkanı ki bizim partimizin lideri cezaevinde, liderleri, eş genel başkanları, milletvekilleri, daha tutuklu milletvekilleri için tek cümle sarf etmemiş. Kendi Başkanı bulunduğu kurumun, yasama Meclisinin Başkanı hiçbir cümle kurmuyor ve bir ara söz verdi, basına da yansıdı, söz verdiğini en azından böyle anladık, bir komisyon kurulacak tutuklu milletvekilleriyle ilgili, bu konuda kendisini hiç dert edinmeyen, hiç üstüne alınmayan Meclis Başkanı çıkıp diyor ki: "Bu sözlerinize müdahale ediyorum." Yani iktidar partisinin milletvekilleri yetmiyor, Meclis Başkanı da tarafsızlığını -yani alışkanlık olduğu üzere artık bir teamüle dönüştüğü üzere- çöpe atarak bizlere müdahalede bulunuyor. Bu ortamda işte İç Tüzük geliyor, İç Tüzük'le aslında iktidar partisi bize şunu söylüyor: Tek konuşmaların yapılabildiği yer bu, parlamenterler konuşuyor, biz onları da susturalım. Tutuklayamadıklarımızı Parlamentoda bari konuşmalarını engelleyelim, bunun başka bir izahı yok. Ya cezaevinde olacaksınız ya Mecliste bizim gözümüzün altında olacaksınız, göz hapsinde olacaksınız yani bu gidişle kinamalarla, para cezalarıyla o zaman da ifade etmişim, herhâlde bir Meclis hapishanesi de kurulur çünkü herkesin parası yetmeyebilir yani bütün sözlerimizi herhâlde seçerek, bir tartıdan geçirerek nasıl karşılanacağını söyleyecek bir durumda da değiliz. Yani şunu ifade etmek istiyorum. Gerçekten bu yol yol değil, bu gidişat asla doğru bir yöne, doğru bir noktaya, menzile ulaşmaz ve bundan en büyük zararı sadece biz değil hep birlikte göreceğiz ve hak savunucularına bugün yapılanlar yarın sizin karşınıza çıkacak, diğer meselelerde olduğu gibi. Sizler de tutuklanınca, gözaltına alınınca, işkence görünce, zulme uğradığınızda, baskıya uğradığınızda hak savunucularına ihtiyacımız olacak, onlar sizleri de savunacak çünkü onlar hak savunucuları, düşünce, kimlik, inanç, dil ayrımı yapmadan herkesi savunurlar. Ama o zaman sizler için çok geç olacak, şu anda cezaevinde Fetullahçı hâkim ve savcılar var. Biz o zaman yaptığımız savunmalarda şu cümleleri kurduğumuzu çok iyi hatırlıyorum. Bakın, bugün bu yargılamaları yapıyorsunuz, haksız yere, hukuksuz yere müebbetler veriyorsunuz, onlarca yıl insanları cezaevinde tutuyorsunuz. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesinin Başkanı bunlardan biriydi, Mehmet Ekinci bunlardan biriydi, Ahmet Karaca bunlardan biriydi, hepsini tek tek sayabiliriz, en azından aklımızda olanları. Şimdi, o söylediklerimiz doğrulandı ve bu şahıslar üçer kez, beşer kez müebbet hapis cezalarıyla yargılanıyorlar. Hiçbir yapılan iş kimseye kalmaz, tarih bunları affetmez. Hukuk karşısında er ya da geç bunların hesabı verilir, hiçbirimiz hukuka, adalete hesap vermekten kaçınamayız. Hak ihlalinin olmadığı yerde hak savunucuları zaten olmaz. Keşke hak savunucularının ihtiyaç duyulmayacağı bir ülkede yaşasak, güllük gülistanlık olsa, işkence olmasa, ölüm olmasa, zırlı araçlar ölüm saçmasa, milletvekilleri, gazeteciler, akademisyenler cezaevlerinde olmasa, siyasetçiler cezaevinde olmasa, bu haklar da savunulmayı hak etmese, keşke ulusal üstü sözleşmelerin laboratuvarı hâlinde bir ülke olmasak ama bunların hepsi keşkeli cümleler dışında ifade edilebilecek kavramlar değil.

Ben netice olarak şunu söylemek istiyorum. Gerçekten şu anda yani yeni haber aldığımız için bunu gündeme aldık, umarız serbest bırakılırlar, umarız bu yanıştan dönülür ama şunu unutmayın, hiçbirimiz unutmayalım. Bu uygulamaların, bu kararların altında imzası olanlar er ya da geç -biz bunları çok yaşadık, 1990'lı yıllarda kontrgerillaların yargılandığına şimdi tanıklık ediyoruz her ne kadar cezasızlıkla karşılanırsa da, haksız yere mahkûmiyet kararları verenlerin yargılandığına tanıklık ediyoruz- gün gelecek bu kararlara imza atanların da Uluslararası Ceza Mahkemesi önünde, Yüce

Divanda ya diğer mahkemelerde mutlaka yargılamaları olacaktır, bundan kurtuluş yoktur. Hukuk hepimiz içindir, hiçbirimizin suç işleme özgürlüğü yoktur, hiç kimsenin, yeryüzünde hiç kimsenin haksız ve hukuka aykırı bir şekilde böyle bir yöntemle yönetimde bulunması mümkün değildir. 1940'ların Almanyası'nı hepimiz biliyoruz ve adım adım bu ülkede de aynı yol takip edilmektedir ve şu anda Almanya'da Alman yurttaşları Nazizm dönemini söyleyince kafalarını önüne eğen, özeleştiri veren yüzleşmeyi savunan bir pozisyonda bulunuyorlar. Biz orada kampları da gezdik, Weimar'da da buldum ben ve Weimar'da insan hakları ödülü almış biriyim ben 1999 yılında. Gidip Weimar'da nasıl insanların fırınlarda yakıldığını bize tarih olarak anlattılar. İşte bugün gerçekten adım adım oraya doğru gidiyoruz, bu ülkede de insanlar yakıldı, daha Madımak, daha Cizre dün gibi hafızalarımızda ve bugün hiçbir şey yokmuş gibi önümüze gelmiş böyle birkaç madde "Efendim, İç Tüzük'ü değiştirelim." sanki başka hiçbir sorunumuz kalmadı, bütün derdimiz muhalefetin susturulması, herkesi susturdunuz ama muhalefeti susturamazsınız. HDP, bedel ödemekten çekinmez, kaçmaz, korkmaz. Biz doğru bildiklerimizi, inandıklarımızı her zaman söyledik, bugün eğer arkadaşlarımız cezaevindeyse sadece ve sadece doğruları söyledikleri içindir, hakikatleri haykırdıkları içindir ve bu hakikatler dört duvar arasında da olsa kesinlikle söylenmeye devam edilecek ve biz iktidara özellikle bu yolun kendileri için de çıkmaz bir sokak olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Murat Bakan'da.

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuzdan bir yıl geçti. 15 Temmuzda demokrasi için sokağa çıkan, o tankların önüne yatan şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyorum. 15 Temmuz hepimiz için bir fırsattı, Türkiye demokrasisi için fırsattı ama biz maalesef o fırsata heba ettik. Türkiye'de o gece Parlamento çatısı altında olan siyasi partilerin temsilcileri, Cumhuriyet Halk Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, hep beraber parlamenter demokrasiyi korumak üzere bir metin imzalayan 4 siyasi parti Türkiye'yi başka bir noktaya taşıyabilirdi ama ne yazık ki şu an biz o noktada değiliz. Arkasından bir referandum süreci yaşadık, Türkiye'de, OHAL'le yönetilen bir ülkede bir referandum süreci, toplumsal kutuplaşma, kamplaşma daha da arttı, şimdi bir İç Tüzük değişikliği konuşuyoruz. Bütün süreç Türkiye'nin aleyhine işliyor. Aslında bugün bizim yapmamız gereken Türkiye demokrasisini nasıl güçlendiririz, nasıl kökleştiririz, muhalefetiyle iktidarıyla sorunları nasıl çözeriz olmalıydı ama giderek Türkiye'de bırakın demokrasiyi, monarşi yanlılarının arttığını görüyoruz, monarşinin konuşulduğunu duyuyoruz. Dolayısıyla, bu İç Tüzük'ün bu koşullarda burada konuşuluyor olması son derece üzücü diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, yasama organının hızlı ve etkin çalışması, asıl mesele bu yani bunu getiren arkadaşlar temelde bu sebeple getiriyorlar. Yasama organının daha hızlı ve etkin çalışmasına yönelik beklenti ve talepler sadece Türkiye için söz konusu değil, yasama organlarının daha fazla yasa yapması gereksiniminin bazı nesnel nedenlerini anayasa hükümleri anlatıyorlar, diyorlar ki. "Vatandaşların beklentilerinin ve buna paralel olarak parlamenterlerin duyarlılığının artması. Devletin faaliyet alanlarında azalma olması beklentilerine rağmen, devletin faaliyet gösterdiği alanlarda artış olması. Siyasal konuların hukukileşmesi ve bu nedenle yasama organı üzerinde mevcut yasaların değiştirilmesi yönünde baskı oluşması. Belirli bir süre yürürlükte kalan kısa süreli ve deneysel yasa türlerinin varlığı, kuralların küreselleşmesi." Yasal düzenlemeye duyulan gereksinimin artmasına ilişkin olarak bu etkenlerin büyük ölçüde Türkiye için de geçerli olduğunu söylemek mümkündür.

Yasa çalışmaları hızlandırılabilir, daha etkin hâle getirilebilir ama bunun yolu muhalefetin sesini kısmakla olmamalı, muhalefetin İç Tüzük'ten gelen haklarını azaltmakla olmamalı. Şimdi, bununla ilgili de anayasa hukukçuları dünyada birtakım şeyler söylüyorlar. Muhalefetin İç Tüzük'ten gelen haklarını kullanması yasama organının önünü tıkamak gibi görünse de bunu anayasa hukukçuları şöyle ifade ediyor, diyorlar ki: "Muhalefetin görüşmeleri taktik olarak engellemesinin muhalefetin düşüncesini ortaya koyma hakkının bir uzantısı olduğunu kabul edenler, muhalefetin taktik engellemelerinin engellenmesini benimsememektedirler." Yani yasama organında biz bir yasanın çıkmasını engellemeye çalışırken, birtakım taktik girişimlerde bulunurken bu aslında bizim muhalefet olarak temsil ettiğimiz toplumsal kesimin, seçmenin haklarını savunmanın, dolayısıyla demokrasinin bir parçası olarak algılanması gerekir. Bunu ortadan kaldırmaya çalışmak da demokrasiye bir darbe vurmak olarak algılanmalıdır. Bunlara göre çoğunluk ve azınlık arasındaki ince dengeyi bozmamak için ara sıra başvurulan engellemelerin Parlamentodaki azınlığın dikkatle belirlenmiş haklarının bir bedeli olarak değerlendirilmesi söz konusudur.

Parlamentolarda iktidar çoğunluğu ve çoğu zaman hükümet ile muhalefete mensup azınlık arasında yaşanan taktik mücadelelerin karşılıklı faaliyet-maliyet analiziyle dengeye oturtulması mümkündür. İktidar ile muhalefet arasındaki bu çatışma Oyun Teorisi'ndeki eşler çatışmasına benzetilebilir. Eşler çatışmasında her bir eşin futbol maçına ya da operaya gitmek şeklinde 2 seçeneğe sahip olması fakat kadının operaya, erkeğin ise futbol maçına gitmek istemesi söz konusudur. Her ikisi için de iyi olan sonuç ise anlaşmak suretiyle değişimli olarak birlikte hareket etmek, ya birlikte futbol maçına ya da operaya birlikte gitmektir. Çünkü ayrı ayrı hareket etmeleri hâlinde elde ettikleri fayda azalmaktadır. Bu nedenle ne iktidar sürekli olarak muhalefeti engellemeye çalışmalı ne de muhalefet sürekli olarak iktidarın gerekli gördüğü yasaları engellemelidir, aksi takdirde çekişmeler artar ve siyasi sistem tikanabilir.

Sevgili arkadaşlar, burada yapılan tam olarak muhalefetin sesini kısmak, muhalefetin kendi seçmenin haklarını savunmasını, kendi düşüncelerini ifade etmesini ve aslında demokrasinin gereği olan Parlamentodaki yasama çalışmalarına etkisini, ağırlığını koymasını engellemek, şu an bunu yapmaya çalışıyoruz. Burada tuhaf olan bir şey var: İktidar ve muhalefet arasındaki bir oyundan bahsediyoruz. İktidar yasamanın hızlı ve etkin olmasını istiyor, muhalefet de muhalefetin gereği olarak, muhalefetin doğasının gereği olarak kendi seçmenin, kendi düşüncelerinin Parlamentoda daha iyi ifade edilmesini ve yasama çalışmalarına katkı koymasını istiyor ama şimdi, bu İç Tüzük çalışmasına bakıyorsunuz, İç Tüzük çalışmasını iktidar partisi ve bir muhalefet partisi birlikte getiriyor yani işin doğasına aykırı bir şey oluyor. Herhâlde anayasa hukukçuları... Baktım ben, hiç böyle bir örnek bulamadım, İsveç'te, Norveç'te, Finlandiya'da, İsviçre'de, İngiltere'de iç tüzükle ilgili tartışmalar olmuş, tüm dünyada, kıta Avrupa'sında özellikle iç tüzükle ilgili tartışmalar iktidarla muhalefet arasında olmuş. İlk defa iktidar partisiyle bir muhalefet partisi muhalefetin sesini kısmak için tarihî bir iş yapıyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Murat Bey, nasıl çözelim o zaman bunu sizin dediğiniz gibi? Yani kusura bakmayın, sözünüzü kesmiş oldum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bitireyim, sonra şey yapalım yani.

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen Başkanlık Divanına hitaben devam edin.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, Erkan Bey'i uyarmanız gerekiyor, o bana hitap etti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen buyurun, siz Başkanlık Divanını muhatap alın.

MURAT BAKAN (İzmir) – Dolayısıyla, Milliyetçi Hareket Partisinin bu tutumuyla bir muhalefet partisi olarak değil, bir iktidar partisi paradigmasıyla hareket ettiğini söylemek mümkün. Yani burada biz muhalefet partileri olarak HDP ve Cumhuriyet Halk Partisi muhalefet partisi olmanın gereğini, muhalefetin hukukunu savunurken Milliyetçi Hareket Partisi ne yazık ki bir muhalefet partisi olarak değil, bir iktidar partisi paradigmasıyla hareket ediyor, bir paradigma değişikliği yaşadığını görüyoruz.

Şimdi, Meclis çalışmalarını hızlandırmaktan bahsediyoruz, Meclis çalışmalarını daha hızlı, etkin hâle getirmekten bahsediyoruz, daha fazla yasa çıkartmaktan bahsediyoruz. Arkadaşlar, biz farklı parlamentolarda mı çalışıyoruz? Ben iki yıllık Parlamento deneyimimde sabahlara kadar çalışan yeryüzünde başka Parlamento olduğunu düşünmüyorum. Sabahlara kadar biz... Odalarımız yasa dolu yani bu gelen kanun teklif, tasarılarını doldurduğunuz zaman yer kalmıyor, o kadar üst üste koyuyoruz ki, binlerce madde kanun çıkarttık. Hangi parlamentoda hangi yasama organı bu kadar hızlı çalışıyor, merak ediyorum. Yani bizim işimiz, Parlamantonun işi sadece yasa yapmak mı ya da yasa yaparken iktidarın tüm taleplerini koşulsuz, tartışmasız, en hızlı şekilde kabul edecek bir Parlamento yapısı oluşturmak mı, yoksa bir uzlaşma içinde gerçek anlamda köklü bir demokrasi olacak şekilde etkili, kaliteli bir yasama faaliyeti yürütmek mi? Şimdi, milletvekillerinin verdiği yasa tekliflerinden bahsediliyor, milletvekilleri çok yasa teklifi veriyormuş. Ben tahmin ediyorum, 40 tane yasa teklifi verdim yani aşağı yukarı. Bu yasa tekliflerinin hiçbirisi Parlamento'ya gelmedi çünkü Meclis gündemini biz yapmıyoruz, Hükümet yapıyor Meclis gündemini, iktidar yapıyor. Dolayısıyla, bizim verdiğimiz yasa tekliflerinin başka bir önemi var. Biz toplumun taleplerini harekete geçiriyoruz.

Örneğin ben verdiğim bir yasa teklifiyle ilgili nasıl sürecin geliştiğinden bahsedeyim. Biliyorsunuz 15 Temmuzdan sonra vakıf üniversiteleri kapatıldı, vakıf üniversiteleri kapatılınca İzmir'de de 3 üniversite kapatıldı. Laboratuvarları, amfileri, hocaları, akademisyenleriyle tamamen eğitim tesisi olmak için yapılmış o binalar AVM olacak korkusu oluştu içimizde, dedik ki: Bu üniversiteler devam etsin. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Adenauer'e soruyorlar, diyorlar ki: "Almanya yıkıldı. Nasıl inşa edeceksiniz?" Diyor ki: "Bizim Beethoven'ımız var, Goethe'miz var." Bizim de akademisyenlerimiz, hocalarımız var. bu hocalar üniversitelere geri dönsünler, öğrenciler o okullarda okumaya devam etsinler istedik. Ben bir kanun teklifi verdim, KHK'da değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi, vakıf üniversiteleri devlet üniversitesi olsun. O teklifi Parlamento'ya ilk veren milletvekili benim. Bu, İzmir'de inanılmaz bir duyarlılık yarattı. 3 üniversitenin öğrencileri, bu FETÖ'yle iltisakı olmayan akademisyenleri, hocalar, halk ve iş öyle bir noktaya geldi ki iktidar partisi, öncelikle İzmir'de 3 tane vakıf üniversitesinin devlet üniversitesi olmasıyla ilgili kanun teklifini tüm İzmir milletvekillerinin imzasıyla çıkartmak zorunda kaldı. Dolayısıyla bizim verdiğimiz kanun teklifleri Parlamento'da görüşülme bile toplumda muhalefet olmanın gereğini yerine getirmemizi sağlıyor sevgili arkadaşlar.

Askerlerle ilgili kanun teklifi veriyoruz. Askerimiz şehit oluyor. Bugün işte 15 Temmuz Şehitler Günü, herkes şehitlerin arkasından ağlıyor, türküler yakıyor ama hayattayken askerin, polisin özlük haklarıyla ilgili kimsenin bir şey yaptığı yok. Biz bunlarla ilgili kanun teklifi veriyoruz, hata mı ediyoruz? Uzman çavuşla ilgili, uzman erbaşla ilgili... O çocukların bir tanesinin anneleri babaları Nişantaşı'nda oturmuyor, İzmir'de Kordon'da oturmuyor, Bağdat Caddesi'nde oturmuyor. Anası babası gecekondu semtlerinde sıvasız boyasız evlerde, kıl çadırlarda oturan ailelerin çocukları, yoksul halk çocukları, onların özlük haklarıyla ilgili, fazla mesailerıyla ilgili kanun teklifi veriyoruz. Polis 12/12 çalışsın. Bu çocuklar genç yaşta intihar ediyorlar. Niye en çok intihar polislik mesleğinde? Bununla ilgili Meclis araştırması önergesi veriyoruz, yanlış mı yapıyoruz? Yani milletvekilinin, bizim burada olmamızın sebebi, hikmeti bu değil mi arkadaşlar? Milletvekili kanun teklifi vermeyecekse, milletvekili soru önergesi vermeyecekse, milletvekili araştırma önergesi vermeyecekse, Mecliste konuşmayacaksa, düşüncesini dile getirmeyecekse muhalefete ne gerek var? Yani zaten sistem monarşiye doğru gidiyor

giderek, biz de çekilelim Meclisten, monarşik sistemde tepedeki tek adam ne diyorsa her şey, onun dedikleri olsun, bize gerek yok. Burada bizim yapacağımız şey, uzlaşa içinde, hep beraber konuşarak, anlaşarak problemleri çözmek ama Mecliste maalesef bu böyle olmuştur.

Ben İçişleri Komisyonu üyesiyim, İçişleri Komisyonuna seçildim hem de Millî Savunma Komisyonu üyesiyim. İlk yaptığım Adalet ve Kalkınma Partili Komisyon Başkanını ziyaret etmek oldu. Dedim ki: “Sayın Başkan, bu ülkeye hizmet etmek için ben seçim bölgemde 90 bin oyla seçildim, siz de aynı miktarda oyla seçildiniz. Siz de bu ülkeye hizmet etmek istiyorsunuz, bu vatana hizmet etmek istiyorsunuz, biz de. Gelin, bu Komisyonda enine boyuna tartışalım, bizim düşüncelerimizi de alın, bizim fikirlerimizi de alın, ortak akılla, uzlaşmayla, Parlamentoda yasa üzerine biz önerge vermeyelim, buradan birlikte çıkaralım ülkenin yararına neyse.” Kolluk kuvvetlerinin gözetlenmesi hakkında kanunla ilgili bir maddede fikrimiz dinlenmedi, bir maddede, “Şöyle olmasın, böyle olsun.” Ne istiyorsak, biz nasıl talep ediyorsak her şey bizim istediğimiz gibi olacak diye düşünüyorsunuz. Böyle demokrasi olur mu arkadaşlar? Yani Parlamento çalışmalarını hızlandırmak... Allah aşkına, hepimiz yaşıyoruz, uzlaşmayla mı daha hızlı Parlamento çalışır, uzlaşarak yoksa milletvekilinin beş dakikalık konuşmasını üç dakikaya indirerek mi Parlamento daha hızlı çalışır? Yani biraz vicdan muhakemesi yapalım. Şurada yaptığımız konuşmaların... Benden önce arkadaşlarım konuştu, Alt Komisyonda konuştu. Şu Alt Komisyonda hangi maddede değişiklik oldu, hangi maddede uzlaşa oldu? Elinizi vicdanınıza koyun, 3’üncü maddeye geldik, hangi maddede muhalefetin istediği hangi değişikliği konuştunuz ya da ne yaptınız? Burada “Biz yasama faaliyetlerini etkin ve hızlı yapacağız.” sonucu çıkmaz arkadaşlar. Bu yasama faaliyetleri, bakın, muhalefet istemediği sürece, muhalefet direndiği sürece siz ne yaparsanız yapın ki bu bizim demokratik hakkımızdır, bizim anayasa hukukundan gelen, dünya demokrasileri, gelişmiş demokrasilerde söylenen, anlatılan yani Meclis çalışmalarını yavaşlatma muhalefetin öz hakkıdır, demokratik hakkıdır, bunu kıssanız da eğer biz konuşmak istersek, 100 maddelik kanun getiriyorsunuz, 100 maddede konuştuğumuzu düşünün, nasıl kısıtlayacaksınız, nasıl...

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlar mısınız lütfen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, neden toparlamasını istiyorsunuz? Çok güzel anlatıyor yani aslında bütün bahsettiği o endişeleri siz burada “Toparlayın...”

BAŞKAN – Sayın Vekilim, kusura bakmayın, ben Sayın Bakan’a hitaben söyledim.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Keşke aslında toparlamadan dinleseniz, keşke biraz anlamaya çalışsanız.

BAŞKAN – Anlıyoruz. Biz anladık zaten anlattığını da o yüzden ben Sayın Bakan’a “Toparlayın.” dedim.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Anlasanız her önergeyi reddetmezsiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, lütfen... Değerli arkadaşlar, ben Sayın Bakan’a bir şey söyledim, o beni anladı.

Sayın Bakan, lütfen buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sevgili arkadaşlar, hep aynı şeyi anlatmıyoruz. Ben burada ilk defa konuşuyorum, düşüncelerimi özgürce ifade edeceğim.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

MURAT BAKAN (İzmir) – Başkan uyardı, diğer arkadaşlarım on dakikada toparladı, biz de mümkün olan en kısa sürede toparlayarak düşüncemizi bildireceğiz.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Dolayısıyla siz burada bu İç Tüzük’ü bize rağmen çıkartarak muhalefetin sesini kısamayacaksınız, kısamazsınız. Ne kadar kısarsanız kısın, muhalefet muhalefetin gereğini yerine getirecektir Parlamentoda. Eğer burada yapamıyorsak sokakta yaparız, yüz binleri peşimize düşürdük, adalet yürüyüşü yaptık, milyonlarla miting yaptık arkadaşlar. Yani bu işler böyle olmuyor; önünü kapayarak, tıkayarak, yasaklayarak, demokratik haklarımızı engelleyerek bizim konuşmamızı, muhalefet yapmamızı engelleyemezsiniz. Dolayısıyla bu yanlıştan bir an önce dönülmesi lazım.

Tabii burada sistem monarşiye doğru giderken kişiler, buradaki milletvekillerinin iradesi de ortadan kalkıyor. Dolayısıyla Adalet Kalkınma Partili milletvekili arkadaşlarımın da bana katılırsalar bile vicdanan vicdanlarına göre hareket edemeyeceklerini biliyorum çünkü talimat yukarıdan geliyor. Nasıl yargıya talimat yukarıdan geliyorsa milletvekiline de yukarıdan geliyor, başkan ne diyorsa herkes başkanın ağzının içine bakıyor, dudağına bakıyor, nereye işaret ettiğine bakıyor, hâkim ona göre karar veriyor, milletvekili ona göre hareket ediyor. Dolayısıyla bizler milletvekilleri olarak özgür ve bağımsız bir şekilde karar verip uzlaşıyla çözebileceğimiz işleri çözemiyoruz. Bizim yapmamız gereken asıl bu; burada uzlaşyayı, birliği, beraberliği, kardeşliği sağlayabilmek. Eğer biz bunu yapamazsak 1 değil, 40 tane iç tüzük değişikliği getirin, yine bir arpa boyu yol katedemeyiz.

Kaldı ki şu an dünya kamuoyunda Türkiye’yle ilgili tartışılan şeyi düşünün. Ben muhalefet milletvekiliyim, SPD’nin grup toplantısına gittim Almanya’da. SPD’nin grup toplantısında, orada beni kardeş partinin milletvekili olarak karşıladılar. İçişleri Komisyonu toplantısına katıldım yine SPD’li milletvekillerinin. Yani şöyle bir şey var: Bir yoldaşlık hukuku var, muhafazakâr partinin üyesiysen bilirsin ki Avrupa’da seninle aynı düşünen muhafazakâr parti milletvekilleri var, sosyal demokratsan ona keza, Yeşillerse ona keza. Şimdi, bakıyorsunuz, Adalet Kalkınma Partisi Avrupa’da hem muhafazakâr partilerle hem sosyal demokrat partilerle kötü yani buradaki demokrasi anlayışı orada da eleştiriliyor. Gidiyorsunuz Amerika Birleşik Devletleri’ne, demokrat ve cumhuriyetçi iki kanat da buradaki, Türkiye’deki demokrasi anlayışından şikâyetçi, dolayısıyla bir şeyler yolunda gitmiyor yani muhafazakâr parti olarak da bir çizgi yok. Türkiye giderek demokrasiden uzaklaşıyor değerli arkadaşlar. Bizim tek oyumuzla veto hakkımız olan NATO’dan Amerika’nın ulusal güvenlik belgelerinde Türkiye’nin çıkması gerektiği tartışılıyor. Avrupa Birliğinin aldığı kararlara bakın.

BAŞKAN – Sayın Bakan, sizi hem gündeme davet ediyorum hem toparlamaya davet ediyorum, lütfen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben gayet gündemle ilgili konuşuyorum.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Başkan, gündem bu, demokrasi.

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen...

MURAT BAKAN (İzmir) – Şu an bu, tamamen gündemle ilgili, bundan daha önemli bir gündem yok.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Siz konuşmayı dinlemiyorsunuz herhâlde.

BAŞKAN – Anayasa Komisyonunun gündemine davet ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Evet, İç Tüzük’le ilgili, İç Tüzük’te yapılan değişikliklerle ilgili, muhalefetin sesinin kısılmasıyla ilgili, muhalefetin İç Tüzük’ten gelen haklarının kısıtlanmasıyla ilgili, bunu bundan daha iyi anlatamayız. Spesifik olarak ben 3’üncü maddede üç dakika değil, beş dakika olsun diye mi konuşacağım? Elbette bir dünyada ne oluyor ne bitiyor, bunu anlatacağım ve ülkemiz buradan nasıl bir sonuç çıkartmalı, bunu Komisyonadaki arkadaşlarımla paylaşacağım.

BAŞKAN – Ben görüşlerinize saygı duyuyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben burada sadece...

BAŞKAN – Görüşlerinize saygı duyuyorum, görüşlerinizi açıklama hakkınızı da tartışmıyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben burada...

BAŞKAN – Ama Anayasa Komisyonu olarak şu an sizi gündeme davet ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben burada sadece size yönelik de konuşmuyorum, bu Komisyonunda bulunan oy kullanacak Adalet Kalkınma Partili milletvekili arkadaşlarımın da vicdanına sesleniyorum. Dolayısıyla onları etkilemek için de dünya gündemini, dünyada Türkiye demokrasisinin nasıl algılandığını ve bu İç Tüzük değişikliğinin ne kadar yersiz, gereksiz bir değişiklik olduğunu anlatmak zorundayım.

Anlattım sanıyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii gecenin bu yarısında hepimiz yorgunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, usul yönünden bir dakika söz verir misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Teklifin tümü üzerinde görüş ifade etmeyen milletvekillerinin maddeler üzerindeki konuşmalarında tümüne ilişkin görüşlerini de ifade edebilecekleri kararı konusunda Komisyon Başkanlık Divanının sözünün arkasında durmasını belediklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şöyle bir durum var: Bir gerçeği unutmayalım, geneli üzerinde bütün milletvekilleri konuşabilirdi. Sayın Şentop'la da görüştük burada ve şöyle konuşuldu: Maddelere geçelim ama maddelerde söz alan arkadaşlar daha önce konuşmadılarsa geneli üzerinde görüşlerini ifade etsinler.

Şimdi, Sayın Murat Bakan'ın konuşmasını ben dikkatle dinledim, bütünlüklü ve tamamen muhalefet etme hakkı, engelleme hakkı, muhalefetin elindeki imkânları en doğru şekilde kullanmasıyla ilgili son derece doyurucu bir konuşma. Bu konuşmayı gündeme davet etmek demek şu kabulü görmemek demek, o zaman şöyle bir şey... Yani "Tümü üzerinde görüşmeleri tamamlayalım ama konuşmayan arkadaşlar maddelerde, tümü üzerinde konuşabilir." sözünün arkasında durmanız lazım. Bu konuda mesela Sayın Yusuf Başer böyle bir şey söyleyebilir, sizin onu uyarmanız lazım.

BAŞKAN – Sayın Özel, biz Başkanlık Divanı olarak Sayın Başkanımızla ne konuştuysanız o kararın arkasındayız.

Teşekkür ediyorum.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, 3'üncü madde hakkındaki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır, geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 3'üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

“MADDE 3 - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 37 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu sürenin bitiminde, tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnamenin doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını Hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler. Bu istemler üzerine komisyon, Hükümet, teklif sahibi ve bir milletvekili beşer dakikayı geçmemek üzere söz alabilir. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir. Bu istemler, özel oturumlar hariç her çalışma günü bir tane olmak üzere işleme alınır.”

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılmak istenen düzenlemeyle İç Tüzük 37'ye göre, süresi içinde komisyonlarda görüşülmeyen kanun teklif, tasarı ve kanun hükmünde kararnamenin doğrudan Genel Kurul gündemine alınması yeniden düzenlenmektedir. İlgili teklifte yer alan “...ayrı bir siyasi parti grubundan bir milletvekili tarafından...” ibaresi halk tarafından seçilmiş olan milletvekilinin yasama faaliyetini yapmasını engellemekte, dolayısıyla egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu ifade eden Anayasa'nın 6'ncı maddesine ve yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu ifade eden 7'nci maddesine aykırıdır. Bunun yanında İç Tüzük madde 37'ye göre kanun teklifinin doğrudan gündeme alınması her siyasi parti grubuna bağlı milletvekili tarafından talep edilmeyebilir. Böyle bir durumda, madde teklif edildiği gibi kabul edilirse bazı çalışma haftalarında bu hakkın kullanılması zedelenmiş olacaktır. Ayrıca yine bu ibareye göre bağımsız milletvekilleri İç Tüzük madde 37'den doğan haklarını kullanamayacaktır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif maddesinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Erol Dora

Meral Danış Betaş

Mithat Sancar

Mardin

Adana

Mardin

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle muhalefetin komisyonlarda kırk beş gün içinde görüşülmeyen kanun tekliflerinin doğrudan İç Tüzük 37'nci maddeye dayanarak Genel Kurulun gündemine getirilmesi hakkı elinden alınmaktadır. Düzenlemeyle mevcut durumda bir sınırlama yokken her yasama yılında sadece bir kez her salı günü farklı bir siyasi parti grubundan bir milletvekili tarafından bu hakkın kullanılması öngörülmüştür. Zaten Meclisteki komisyonların tümü sadece iktidar partisinin verdiği kanun teklifleri ile Hükümet tasarılarını görüşmektedir. Muhalefetin verdiği hiçbir teklif komisyonlarda görüşülmüyorken

muhalefetin komisyonlarda görüşülmeyen bir teklifini Genel Kurul gündemine getirme hakkının elinden alınması kabul edilebilir değildir. Bu yönüyle madde Anayasa'nın 6'ncı maddesine ve yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu ifade eden 7'nci maddesine aykırıdır. Bu sebeplerle maddenin teklif metninden çıkarılmasını önermekteyiz.

BAŞKAN – Önergeleri aykırılık sırasına göre oylarınıza sunacağım.

Öncelikle Sayın Erol Dora, Sayın Meral Danış Beştaş ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilmiş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önerge olan Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akin Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilmiş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN – 4'üncü maddeye geçiyoruz.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Resmi tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı günü saat 15.00'ten 21.00'e, Çarşamba ve Perşembe günleri saat 14.00'ten 21.00'e kadar toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak televizyon yayınında, önemli ve özel haller saklı kalmak kaydıyla bu fıkra düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aradan önce kısa bir temennimi söyleyebilir miyim çalışma düzeniyle ilgili?

BAŞKAN – Toplantıya 23.55'e kadar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaadenle kısa bir şey söyleyeyim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Komisyonun on üç saattir çalıştığına bu nedenle bugünkü çalışmaların nihayetlendirilmesini istediklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, 11.00'de başladık, tam on üç saattir çalışıyoruz. Bu normalde 15.00'te başladığımız bir toplantıda sabahın 04.00'ü demek, öyle bir yorgunluk var. Takdir edersiniz ki hem iktidar partisi milletvekillerinde hem bizlerde ilk baştaki tahammül ve ilk baştaki sakinlik olmuyor. Bu vakitten sonra yapılacak işin on üç, on dört saatlik bir çalışmadan sonra ben çok fazla faydası olacağını ve zaman ekonomisi açısından da bir şey getireceğini düşünmüyorum açıkçası. Hani bu arayı verelim tabii ama bir değerlendirirseniz... Bugün bu işi burada nihayetlendirip yarın kaçta başlayacaksa o saatte başlamak makul, yoksa on üç, on dört saati aşan bir çalışma... Yani istemediğimiz gerginlikler, sataşmalar oluyor, bence artık bu vakitten sonra zorlamayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Toplantıya 23.55'te başlamak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.47

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.19

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

(Oturum, Sözcü Abdurrahman Öz tarafından açıldı)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 4’üncü madde görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İç Tüzük değişikliğinin 4’üncü maddesi hakkında söz almış bulunuyoruz.

Aslında ben de biraz önce genel bir değerlendirme yapan Sayın Murat Bakan’a yapılan müdahalelerle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Aslında bu İç Tüzük değişikliğinin ülkemizin şu andaki gündemi ile yaşanan baskıcı iklimle çok doğrudan alakalı olduğunu biliyoruz, bundan ayrı bir şey değil bu İç Tüzük değişikliği çünkü bakıyoruz, biraz önce aldığımız haberlere göre, insan hakları savunucuları tutuklamaya sevk edilmiş. Bakıyoruz, gazeteciler tutuklu, akademisyenler tutuklu, milletvekilleri tutuklu ve son olarak yasama içerisinde de milletin vekillerinin sesi kısılmaya çalışılıyor ve totaliter rejimin bütün taşları tek tek döşeniyor. Dolayısıyla da her birini ayrı bir şekilde, bunu teknik bir İç Tüzük değişikliği olarak düşünmemek, topyekûn ele almak ve hepsinden genel bir çıkarımda bulunmak zorundayız.

Aslında, maalesef, tarih tekerrür ediyor. Yani aldığımız her haberde dünya tarihi de, Türkiye tarihi de yeniden gözlerimizin önünden geçiyor. Bundan sonra anlıyoruz ki cezaevindekilere “Sen neden buradasın?” diye sormayacağız, cezaevindekiler artık bizlere “Sen neden burada değilsin?” diye soracaklar, adım adım artık bu aşamaya maalesef yaklaşmış bulunuyoruz. Alman rahip gibi, hani, sıra bize geldiğinde de bir şey yapacak birileri kalmamış olur kaygısıyla değil, bizler gerçekten demokrasiye inanan, gerçekten adalete inanan, gerçekten huzur içinde, birlik içinde yaşamak isteyen insanlar olarak, fikirlerini ister beğenelim, ister beğenmeyelim, herkes için ifade özgürlüğünü, herkes için yasaların, mevzuatın eşit bir şekilde uygulanmasını, hiç kimsenin sesinin kısılmamasını, hele hele milletin vekillerinin hiçbir şekilde ifade özgürlüğünün ihlal edilmemesini tabii ki savunmak zorundayız. Sizleri de buna bir kez daha davet ediyorum çünkü baktığımızda, geçmişte bugüne kadar çıkarılmış olan yasa, Anayasa değişiklikleri vesaireyle ilgili çoğu zaman -15 Temmuzdan sonra tabii özellikle- şöyle bir savunmayla karşılaştık: “Biz kandırdık, bunu biz yapmadık.” İşte, 2010 referandumunu FETÖ getirmiş; efendim, iletişimin özgürlüğünü kısıtlayan TİB yasasını FETÖ kandırmış, getirmiş; onu bu getirmiş, bunu şu getirmiş. Yani bu İç Tüzük’ü de sizlerin vicdanınızda aslında kabul etmediğinizi ben çok iyi biliyorum, doğru bulmadığınızı biliyorum, buna inanıyorum, inanmak istiyorum. Çünkü gerçekten, bir an için empati yapıldığında bu İç Tüzük’ün... Hani, gerekçede şöyle bir ibare var, diyor

ki: “Yaşayan hukuk alanında dinamik bir metindir İç Tüzük.” Evet, bu ibare genellikle insan hakları metinleri için kullanılır, insan hakları sözleşmeleri için kullanılır ve denilir ki: İnsan hakları metinleri yaşayan birer belgedir, canlı belgedir, yaşayan bir hukuktur ve günün koşullarına göre yorumlanır ve ileriye taşınır. Yani yaşayan bir hukuk olması bunun insanlar lehine, haklar lehine yorumlanması sonucunu doğurması gerekir. Ama bu şekli bir ifade olarak gerekçede duruyor. Tam tersine, hak kısıtlaması sonucunu doğuruyor, komple metni ele aldığımızda, İç Tüzük değişikliğini, hak kısıtlaması sonucu doğuran bir metinle karşı karşıyayız. Milletın vekillerinin, dolayısıyla da milletın sesinin kısılmasıyla karşı karşıyayız. Bununla ilgili günlerdir uzun uzun birçok örnek verildi, kadına yönelik şiddetten tutun çocukların istismarına kadar, işçinin, taşeronun, köylünün haklarına kadar birçok konu dile getirildi, ben tekrar buna değinmeyeceğim.

Şimdi, 4’üncü maddede İç Tüzük’ün 54’üncü maddesi değiştiriliyor ve sanki bir lütufmuş gibi sunuluyor bizlere ama gerçekten, okuduğunuzda bunun bir lütuf olmadığını; tam tersine, bir kısıtlama getirdiğini görüyoruz. Şimdi, mevcut madde, 54’üncü madde diyor ki: “Resmî tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 15.00’ten 19.00’a kadar toplanır.” Bu hükmün bu şekilde uygulanmadığını biliyoruz yani bu saatleri aşan çalışmalar olduğunu, günler olduğunu biliyoruz, burada böyle yazılması çok da bir şey ifade etmiyor. İkinci fıkrada “Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul, toplantı hafta, gün ve saatlerini değiştirebileceği gibi, diğer günlerde de toplantı yapılmasına karar verebilir.” diyor ve madde burada bitiyor. Yayınla ilgili hiçbir hüküm yok burada. Getirilen maddede ne diyor? Orada da diyor ki: “54’üncü maddenin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Resmî tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu Salı günü 15.00’ten 21.00’e, Çarşamba ve Perşembe günleri saat 14.00’ten 21.00’e kadar -19.00, 21.00’e çıkarılmış toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak televizyon yayınında önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla bu fıkrada düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır.” Şimdi, mevcut düzenlemede bir kere, yayınla ilgili bir hüküm yok, istediğiniz şekilde yayın yapabilirsiniz ki bugüne kadar yayın kısıtlamalarıyla ilgili yapılan başvurularda da söylediğiniz şey şuydu: “Bizim TRT’yle bir protokolümüz var, dolayısıyla, 19.00’dan sonra yayın yapamıyoruz.” Yayını kısıtlayan hiçbir şey yok, ortada ileri sürdüğünüz gerekçe bir protokol. Bu protokol değiştirilerek zaten yayın saati genişletilebiliyor, hatta Meclis çalıştığı sürece, komisyonlar çalıştığı sürece, grup toplantıları olduğu sürece bu yayını engelleyen hiçbir hüküm yok. Ama bu yeni getirdiğiniz hükümle tam tersine, yayını kısıtlıyorsunuz. Bunu bir tüzük hükmü hâline getiriyorsunuz, böyle bir kısıtlama yokken mevcut hükümde getirilen hükümle sanki televizyon yayın süresini 19.00’dan 21.00’e uzatıyormuş gibi gösterip aslında bir kısıtlama getiriyorsunuz.

“Önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla” diyorsunuz, bu çok muğlak bir ifade. Kime göre özel, kime göre önemli? Birçok konuda, birçok gündemde özellerimiz, önemlilerimizin farklı olduğunu biliyoruz. Tabii ki ortaklaştığımız noktalar var ama bu ibare de çok özensiz, çok muğlak. “Özel ve önemli hâller saklı kalmak kaydıyla” denildiğinde bu özel günlerde kısıtlama mı yapılacak yoksa genişleme mi? Yani lehe mi, aleyhe mi yorumlanacak, o belli değil, çok özensiz bir cümle yazılmış. Yine, “televizyon” ibaresi var getirilen değişiklikte. Burada da televizyon ibaresinden ne kastedildiği çok açık değil. TBMM TV internet üzerinden de Meclis çalıştığı sürece yayın yapıyor. Burada kastettiğiniz, söylemde “TRT” deniliyor ama sonuçta lafza baktığımızda “televizyon” ibaresi internette yayın yapan TBMM TV’yi de kapsayabilir. Orada Meclis çalıştığı sürece yayın yapılırken buna da bir kısıtlama getirilebilir, öyle de yorumlanabilir. Burada da çok özensiz bir ifade var. Dolayısıyla, bir kere, bu maddenin bu hâliyle kabul edilmesi mümkün değil. Bizim talebimiz şudur: Meclis çalıştığı sürece... Ki bu İç Tüzük’te yazan saatler içerisinde çalışmıyor hiçbir zaman. Ben de

iki yıldır buradayım, hiçbir zaman yedide Meclisin kapandığını görmedim. Biz çalışırız yani yeter ki halkımıza, milletimize hizmet edelim, onların sorunlarını çözelim ama maalesef, çoğu zaman burada halkın gündeminden çok sarayın gündemiyle meşgul olmak zorunda kalıyoruz, bu İç Tüzük de bunun bir parçası. Dolayısıyla, bu süre içerisinde bu yayının yapılması gerekir. Neden? Çünkü burada milletin kaderiyle ilgili kararlar alıyoruz, burada halkın sorunlarıyla ilgili gündemler konuşuluyor, tartışılıyor, öneriler getiriliyor, eleştiriler oluyor; dolayısıyla, bunlardan insanların haberdar olması en doğal haklarıdır diye düşünüyorum çünkü asil onlar, daha çok onların gündemi konuşuluyor. Yani düşünüyorum, niye yayın yapılmıyor? Özellikle, Anayasa değişikliğinde bunu defalarca söyledik, dedik ki: Bir rejim değiştiriyorsunuz ve milletin iradesine güveniyorsunuz, “Milletin iradesine gideceğiz.” diyorsunuz, neden milletin iradesinin bundan haberdar olmasından kaçınıyorsunuz? Ama maalesef, günlerce, aylarca bunu anlatamadık ve burada işte, o üç ayaklı denilen, tripod’larla yayın yapmak zorunda kaldık. Şunu da söyleyeyim: Mesela, bir yayın yapıyoruz, çoğu zaman binleri, on binleri buluyor orada izleyenler, demek ki insanlar burada neler konuşulduğunu, kendileri hakkında nasıl kararlar verildiğini, hangi partinin neyi savunduğunu merak ediyorlar, izliyorlar, dinliyorlar, takip ediyorlar. Peki, bu insanları niye bu haktan mahrum ediyorsunuz? Basit bir televizyon yayını, neden bundan kaçınıyorsunuz? Yani insanların gerçekleri öğrenmesinden mi korkuyorsunuz? Başka bir açıklaması yok bunun çünkü.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, toparlar mısınız.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Toparlıyorum. Söylemenize gerek yok, ben söyleyeceğimi söyleyeceğim, ondan sonra zaten bitireceğim.

Şeffaflık aşlında yasamanın sahip olması gereken en temel ilkelerinden bir tanesi olmalı. Eğer bir yaşayan hukuksa bu İç Tüzük, eğer bir canlı belgeyse lehe yorumlansın ve daha genişletilsin hak, hukuk temelinde, demokrasi temelinde, adalet temelinde, şeffaflık temelinde, katılımcılık temelinde bu yayınlar da daima yapılsın.

Şimdi, “korkaklık” deyince, bir de, geçen gün Sayın Erdoğan dedi ki Genel Başkanımıza: “Bu millet senin gibi ürkek, korkak değil.” Şuna da değinmek istiyorum: Bahsettiği kişi 450 kilometre yol yürüdü, birçok şehirden geçti, arkasında nerelerden, hangi ilden, hangi şehirden geldiğini bilmediği on binler, yüz binler, toplamda milyonlar yürüdü ve Kocaeli’ye kadar çoğunlukla güvenlik önlemleri çok fazla yoktu, onu da biz kendimiz sağladık. Bu insana “korkak” demek hakikaten çok acımasızca bir tanımlama, onu belirtelim. Korkaklık sadece ifadeyle olmuyor, yapılanlarla, ortaya konulanlarla, eylemlerle oluyor. Ben de diyorum ki bu milletin gerçekleri öğrenmesinden korkmayın ve televizyon yayını Meclis çalışırken, komisyonlar çalışırken yapın çünkü gerçekten daha fazla konuşma, daha şeffaf bir Meclis, daha katılımcı bir çalışma, o tam da gerekçede belirtilen sağlıklı, etkin bir yasamayı oluşturacaktır diyorum. Tekrar bunu sizden talep ediyorum yayın konusunda.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Mithat Sancar’da.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir uzun çalışma günününün daha içindeyiz ve belli ki sabaha kadar çalışacağız. Hep söylediğimiz gibi iktidarın acelesi var, anlaşılıyor.

Bu madde -4'üncü madde- Meclisin çalışma gün ve saatlerini düzenliyor, bir de televizyon yayın sürelerini belirliyor. Çalışma gün ve saatleriyle ilgili söylenecek fazla bir şey yok. Zaten bu İç Tüzük'te yazan sürelerle uyulduğu da yok, ihtiyaç hâlinde şimdi gördüğümüz gibi komisyonları da Genel Kurulu da sabaha kadar çalıştırma imkânı var iktidar partisinin. Çoğunluğuna dayanarak bu kararı verebiliyor. Sık sık da verdiğini biliyoruz. Kendine göre belirlediği acil ihtiyaçlar söz konusu olduğunda Meclisi istediği kadar çalıştırıyor, eğer kendisi için Meclisin kapalı kalması daha iyi olacaksa o zaman da tatil yapıyor ya da çalıştırmıyor. Böylece aslında yapılmak istenen şey de biraz daha belirginleşiyor. Sadece muhalefeti etkisizleştirmek değil amaç. Parlamentoyu iyice değersizleştirmek gibi çok daha büyük bir hedef var iktidar partisinin ajandasında belli ki ve bunun da bir başka yönetim anlayışını yerleştirmekle başa baş gittiğini, el ele gittiğini söyleyebiliriz. Parlamenteoya ihtiyaç yok, siyaset de aslında zararlı bir faaliyet.

Şimdi, siyasetin bizim giriş derslerinde yapılan çeşitli tanımları var. Bizler de bunu yıllarca anlattık. "Siyaset" kelimesi Arapça "seyis"ten geliyor yani tımar işi yani at terbiyeciliği, kısacası bunu bir siyaset anlayışına tercüme ettiğimizde bütün bu siyaset faaliyetini yönetim işine indirgeyen bir anlayış çıkıyor karşımıza yani siyaseti yönetim-itaat denklemine indirgeyen bir anlayış. Siyasetten anladıkları, iktidarlar yönetecek, vatandaşlar itaat edecek ve bütün diğer kurumlar da buna göre ayarlanacak. Oysa Batı dillerinden gelen politikada ise farklı bir anlam var. Orada polise ilişkin olan demektir. Polis de, tabii, yurttaşların yaşadığı birim olarak tanımlanıyor. Kısacası bu anlamıyla, politika sözcüğünden gelen anlamıyla siyaset yurttaşla ilişkin bütün işler ve işlemler şeklinde tanımlanır. Eğer yurttaşla ilişkin bir iş olarak, yurttaşın kendi işi olarak anlaşılırsa siyaset farklı bir düzenleme gerekecektir. Böyle bir durumda yapılması gereken öncelikle yurttaşların kendi işleriyle uğraşabilecekleri, kendi işleri hakkında karar verebilecekleri, kendi hayatlarını yönetebilecekleri özgürlüklere sahip olmalarıdır. Özgürlükler olmadan yurttaşla ilişkin ve yurttaşın kendisi tarafından sorunları çözme ya da karar alma imkânı da olmaz. Politikayla tanımlarsak, politika kökünden gelen anlamıyla tanımlarsak siyasetin özgürlükçü ortamda yurttaşların serbest yarışıyla ve özgür iradeleriyle yaptıkları bir iş olarak anlaşılması gerekiyor ama maalesef AKP'nin siyaset anlayışı bu değil. AKP'nin siyaset anlayışı bir tür toplumu terbiye etme, muhalifleri de terbiye edilecek bir hedef, bir nesne olarak görme anlayışıdır. "Parlamenteoyu işlevsizleştiriyor." dediğimizde de bu anlayışın bir sonucunu dile getirmiş oluyoruz.

Burada "İstediği zaman televizyon yayını yapar." deniyor. Mesela, çalışma günü ve saatlerinde televizyon yayını var. Neden Meclisin çalıştığı bütün süreler içinde televizyon yayını imkânı getirilmiyor? Teknik olarak buna bir engel yok. Mali olarak da bu karşılanamayacak bir şey değil. Peki neden sadece belli sürelerle sıkıştırılıyor? Nedeni açık aslında. Zaten muhalefetin kamuoyuna seslenme araçları ve imkânları iyice kısıtlanmış. Hele bizim, muhalefet içinde bizim bütün kanallarımız tıkanmış, kesilmiş durumda. Şu an kamuoyuna seslenebildiğimiz araçlar sosyal medyadan ibaret, bir de birkaç özgür basın kuruluşundan. Onlar da sürekli baskı altındalar. Oysa iktidar temsilcileri iktidarın kendisi bütün sözcüleri ve bütün aktörleriyle istediği zaman istediği kanalda canlı yayına çıkabiliyor. Şimdi döküm yapmaya gerek yok. Zaten TRT'nin kime, hangi partiye, kimlere ne kadar süre ayırdığına dair ayrıntılı dökümler Meclis Genel Kurulunda da gündeme taşındı.

Şimdi, zaten bir yerden, basından kamuoyuna hitap etme, kendimizi anlatma imkânlarımız yok. Pek çok basın kuruluşu kapatıldı. Sivil toplum kuruluşları ya da dernekler üzerinden siyaset imkânları da iyice ortadan kaldırıldı. Geriye sokak kaldı. Sokağa çıkan eğer iktidara karşıysa ya hemen gaz yiyor ya coplanıyor ve zaten rutin bir uygulama olarak gözaltına alınıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Veya "terörist" deniyor.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Çok kolay tutuklanıyor. Kim sokağa çıkarsa iktidarı protesto etmek için, evet, Mahmut Tanal'ın hatırlatmasıyla, terörist ilan ediliyor. Sadece iktidar iyi, karşısındaki herkes kötü.

Şimdi, bu siyaset anlayışının bir başka kökü var arkadaşlar. Bu siyaset anlayışı yeri geldiğinde değindiğim bir Alman düşünürün de teorisine uygun düşüyor. Bu Alman düşünür de Carl Schmitt'tir. Carl Schmitt Nazi siyaset teorisinin ve Nazi hukuk kuramının da kurucularından kabul ediliyor. Ona göre siyaset dost ile düşmanı birbirinden ayırma sanatıdır ve siyasetin hedefi de düşmanı yok etmektir. Dolayısıyla siyasette muhalif denen bir kesim yok ya da karşıtlar ne muhaliftir ne de hasımdır, doğrudan düşmandır. Sizin işiniz de bu düşmanı susturmak, yok etmek; gerekirse fiziksel olarak da yok etmeye kalkarsınız. Yani hapishanelere tıkarırsınız, hatta faili meçhul cinayetlere kurban gidebilirler. Bazen kitlesel katliamlara da maruz kalabilirler. Önemli değil. Önemli olan sizin muhalif olarak nitelenmesi gereken kesimleri düşman olarak görmenizdir. Şimdi, bunun bir kutuplaştırma siyaseti, bir kutuplaştırma yöntemi üzerinden işlemesi zorunludur; toplumu ikiye böleceksiniz, bir yanda düşmanlar diğer yanda dost kuvvetler. Düşman da herhâlde öyle iyi bir davranışı hak edecek bir muhatap değildir. Eğer bir kesimi düşman olarak ilan etmişseniz ona yapmanız gereken de yok etme, susturma, hatta mümkünse ortadan kaldırmadır. Bütün bu siyaset anlayışı adım adım hayata geçiriliyor, çeşitli düzenlemelerle çeşitli kurumların yeniden dizayn edilmesiyle hayata geçiriliyor. En azından, şöyle diyelim, hayata geçirilmek isteniyor. İç Tüzük'teki düzenlemeler de bunun bir parçasıdır. Parlamento iyice işlevsizleştirdiğinizde insanların buradan beklentilerinin de ortadan kalkmasını sağlayacaksınız ve bütün dikkatleri, bütün enerjiyi tek kişinin bütün iktidarı kullanacağı seçimlere yoğunlaştıracağız. Yani bir tek seçim olacak, Başkanlık seçimi. O seçimde kazanan her şeyi alacak, kaybeden her şeyi kaybedecek. Kaybeden de bir sonraki döneme kadar susacak, bir sonraki döneme kadar da bekleyecek. Tabii, bu bekleme süresi içinde öyle rahat bir hayat süreceğini de elbette düşünmüyoruz. O tek kişinin yönetimi ele aldığı seçimden sonra, eğer bu tek kişi biraz önce tanımladığım siyaset anlayışıyla hareket edecek olursa, muhtemelen gelecek seçimlerin de sürekli kendi lehine sonuçlanmasını sağlayacak her türlü yöntemi devreye sokacaktır.

Bu, sadece belli bir dönemde despotizm ya da belli unsurlarıyla faşizmden ibaret bir düzen değil arkadaşlar. Bu, kalıcı despotizmdir ve şu an uygulanmakta olan olağanüstü hâlin de kalıcı hâle getirilmesidir. Bütün bu düzenlemelerin gerçekten temelinde yatan hedef kalıcı bir olağanüstü hâl düzeninin bu ülkeye hâkim kılınmasıdır. Kalıcı olağanüstü hâl düzeninde, sürekli, tek kişi istediği gibi ülkeyi yönetebilecek, ülkede iynin, doğrunun ne olduğuna karar verecek, buna karşı çıkan herkesi de düşman ilan edecek.

Bakın, yargı işlemiyor, dolayısıyla, oradan da adalet beklentisi giderek ortadan kalkıyor. Sokaklar zaten tehlikeli, muhalifler için son derece tehlikeli, sokağa çıkan, dediğim gibi, çok çeşitli baskılara maruz kalıyor, basın susturuluyor ve Parlamento işlevsizleştiriliyor. Nereye gidecek bunun sonu? Bunun sonu, sürekli kalıcı bir kutuplaşma, sürekli kalıcı bir çatışma enerjisi birikimi. Bütün bunların bu ülkeye, bu topluma ne gibi zararlar verebileceğini uzun uzun anlatmaya gerek yok. Bunları anlatmaya başladığımızda da iktidar çevrelerinden bazen “Şantaj mı yapıyorsunuz?” gibi sataşmalara maruz kalıyoruz. Hayır, bunlar şantaj değil arkadaşlar. Bunlar sadece uyarıdır. Bu uyarıyı yaparken de elbette öncelikle bütün toplumu ve bütün ülkeyi düşünüyoruz. Ama emin olun, sadece ülkeyi ve toplumu değil, aynı zamanda sizlerin iyiliğinizi de düşünüyoruz. Yani bu şekilde devam ederseniz bu kutuplaşmanın, bu gerilimin, bu çatışma enerjisi birikiminin tam ortasında kalarak çok büyük zararlara maruz kalmanız, büyük bedeller yaşama ihtimaliniz de yükselir. O nedenle, bu yoldan vazgeçmenizi sürekli söylerken bu samimi uyarıyı dile getirmiş oluyoruz.

Bugün İHD'nin kuruluşunun 31'inci yıl dönümüydü. 17 Temmuz 1986'da kuruldu İHD (İnsan Hakları Derneği). İnsan Hakları Derneğinin kuruluş sürecinde de kendimizce bir katkımız olmuştur ama sonraki dönemlerde yoğunca çalıştığımız oldu İHD bünyesinde, İHD faaliyetleri kapsamında. O dönemi yaşayan arkadaşlarla konuştuğumuzda söyledikleri şu: "1986'da bu İHD'yi kurmaya kalkıştığımızda durum şimdikinden daha iyiydi." Böyle kıyaslamaların çok gerekli olmadığını bilincindeyim, farkındayım. Her kıyasın, her karşılaştırmanın da bir eksiği olabileceğini biliyorum ama bunun bir şeyler ifade etmesi gerekiyor iktidar çevrelerine. 1986, henüz 12 Eylülün üzerinden altı yılın geçtiği, ilk seçimlerin üzerinden üç yılın geçtiği bir tarihtir. Askerî yönetimin, o faşist darbe yönetiminin bütün izleri ve yöntemleri canlıdır hâlâ. Yine de bugünkü kadar keyfi, bugünkü kadar acımasız, bugünkü kadar yıkıcı bir ortam değildi diye biliyor İHD'yi kuran arkadaşlar. Bunun da AKP için hakikaten sorgulanması gereken bir durum olduğunu bir kez daha hatırlatalım. Dünya tarihine bu tür rekorlarla, insan hakları ihlalleri, özgürlük kısıtlamaları gibi ihlallerle geçmek AKP'de olan herhangi birine, AKP'de görev yapan herhangi bir milletvekiline mutluluk veriyor mu bilmiyorum. Gerisi rahatsızlık vermiyor mu bunu da bilmek istiyorum açıkçası.

Son olarak şunu söyleyeyim Parlamentoyla ilgili: 1982 Anayasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra, yasama yıllarına göre dokunulmazlığın kaldırılması talebiyle gelen fezlekelerin sayısına bakıyoruz. 17'nci Yasama Dönemi yani darbeden sonraki ilk seçimler, 1983-1987 arasında 115 fezlele gelmiş toplam, 18'inci Yasama Döneminde 249 fezlele toplam, 19'uncu Yasama Döneminde 301 -bir kısmı bir önceki dönemden devirdir- 20'nci Yasama Döneminde 264, 21'inci Yasama Döneminde 247, 22'nci Yasama Döneminde 231 fezlele gelmiş. Sonrakilerin dökümleri önümdeki kaynaklarda şimdi yok, çıkarmaya da vaktim olmadı fakat bunlardan çok daha fazla değil. Peki, bu son dönem yani 2015'ten bugüne gelen fezlekeler, sadece son üç ayda gelenler bütün bu yıllardaki ortalama toplamın üstündedir arkadaşlar. Yani 1983-1987, 1987-1992, bütün bunlara baktığımızda en karanlık, en kötü dönemlerde bile milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin bu kadar fezlele yok, zaten bu kadar tutuklu milletvekili de olmadı.

BAŞKAN – Hocam, toparlayabilir misiniz bir zahmet.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Vallahi eğer çalışmaya karar verdiyseniz dinleyeceksiniz. Biz de madem buradayız konuşacağız Sayın Başkan. O nedenle, hiç öyle "Toparlayın." demeyin, ben bitirmek istediğimde bitireceğim, ben bitti demeden bitmeyecek. Madem siz "Biz 'Bitti.' demeden Komisyon toplantısı bitmeyecek." diyorsunuz, biz de biz bitti demeden konuşma bitmeyecek diyoruz.

Senin uyarın üzerine değil zaten sona gelmiştim.

Bütün bu tablolar bir sorgulamayı gerektirmiyor mu? Ne oldu da bu hâle geldi ülke ve AKP bütün bunların nasıl baş aktörü, sorumlusu hâline geldi? Neden? Şimdi, bu "neden" sorusuna mutlaka şöyle cevap vereceklerdir: "Tehditler arttı, bize karşı her türlü dolap çevriliyor, sürekli tehdit altındayız ve ülke de büyük tehlikelerle karşı karşıya, biz de mecbur kaldık." diyorlar. Tersini düşünün, acaba sizlerin yönetim anlayışı ve izlediği yol ve yöntemler mi ülkeyi bu hâle getirdi, yoksa ülke başka nedenlerle bu hâle geldi de siz şimdi kendinizi bunları yapmak zorunda hissediyorsunuz? Açıkçası şöyle: Önce tahribatı yaratıyor AKP, bu tahribatla birlikte bir korku üretiyor, ürettiği korkuyu da kendi otoriter yönetimine gerekçe ve bahane kılıyor. Böylece bu kısır döngü artıyor; korku üretiyor, sonra bu korkunun gerçek olduğuna, en azından bir kısmının gerçek olduğuna kendisini ve tabanının bir kısmını inandırıyor, korku büyüdükçe bu sefer despotik, otoriter yöntemler daha da sertleşiyor, bu sefer sertleştikçe hakikaten tehlike gerçek olmaya başlıyor, o korku haklı bir korkuya dönüşüyor

çünkü topluma bu kadar baskı yaparsanız toplumda da öfke sürekli birikir; bunun nereye yöneleceği de bellidir, bu öfke iktidara yönelecek, bu öfkeden de korkmakta haklı iktidar. Yani halkın biriken öfkesinin elbette iktidar için de bir sonucu olacaktır.

Şimdi, bu korku döngüsünü, bu korku tuzağını bitirmek gerekiyor değerli arkadaşlar. Bunu bitirmenin de tek yolu var, bu despotik, otoriter heveslerden vazgeçmek.

Evet, Sayın Başkan, bitirdim.

Buyurun.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Şenal Sarıhan’da...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Sarıhan, toparlayın!

BAŞKAN – O aşamaya gelmedik daha.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, ben, izin verirseniz...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, Anayasa Komisyonu görüşmeleri sırasında aşağı yukarı on dakika ortalamayla gidiyorduk, şu an on beş, yirmi dakika ortalamayla gidiyoruz ama müdahale etmiyoruz mümkün olduğunca.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sevinelim o zaman Sayın Başkan, mutlu olalım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sarıhan.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben, bu “toparlayın” sözü üzerinden, izin verirseniz bir iki şey söylemek istiyorum, galiba dinleyici arkadaşların da toparlanmaya ihtiyacı var. Esas olarak bu dağınıklık vaktin çok geçmiş olmasından kaynaklanıyor.

Tam da üzerinde konuşacağımız madde metni, esas olarak bu toplantıların içeriği, hani, baştan sona kadar bu öneride bir verimlilik öyküsü var ya, bazı arkadaşlarımızın katıldığı, bazı arkadaşlarımızın katılmadığı...

Verimli bir çalışma nasıl yapılabilir? Verimli bir çalışma, belirli saatler içinde yapılır. İşçi hakları yönünden bu sekiz saatlik bir süredir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde elbette herkes fedakârlığa hazırdır ama bu fedakârlığın da bir ölçüsü vardır. Eğer çalışma saatleri normal aklımızın ve bedenimizin dirençli olabileceği bir saatteyse, oradan bir verimlilik üretmek mümkündür, aksi hâlde ister saat 14.00’te başlayıp 19.00’da bırakalım isterseniz 15.00’te başlayıp 21.00’de bırakalım, durum değişmez.

Biz, bir de gerçeğimize bakalım. Biz, hiç bu saatler içinde yani Tüzük’te belirtilen saatler içinde çalıştık mı? Bizim çalışmalarımız daima belli bir süresi olmayan, o sürenin yönetici arkadaşlarımızın kararlarına bağlı olarak yürüdü.

Sevgili arkadaşlar, lütfen dinler misiniz.

Yani biz karar veremedik, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak grup başkanlarımız bu konuda etkili olamadılar.

Şimdi, yapılmak istenen şey aslında bu saatler meselesi değildir, biraz önce Nurhayat arkadaşımın da ifade ettiği gibi, esas olarak medyada Meclis çalışmalarının görünmez kılınmasına yeni bir sözde özgürlük getiren bir düzenlemeyle planlama yapılmasıdır.

Gayet belirsizdir. Acaba, biz bu saatler arasında sadece Genel Kurul çalışmalarını mı sergileyeceğiz, yoksa komisyon çalışmaları da bu kapsama girecek mi? Önemli olan ve olmayan, özel olan ve olmayan süreçler hangi süreçlerdir? Bununla ilgili, bu metin üzerinden, bu madde üzerinden herhangi bir sonuca varmamız mümkün değil.

Şimdi, toplantının genelle ilgili bölümünde, hem Murat Emir arkadaşımız tarafından hem de Muharrem Erkek arkadaşımız tarafından Anayasa'ya aykırılık iddiaları gündeme geldi.

Şimdi, ben size anımsatmak istiyorum. Anayasa'nın 18'inci maddesi zorla çalıştırma yasağını düzenler. Şimdi, şu anda yapılan çalışmamız, özünde bu yasağın ihlal edilmesidir, uygulama da bugüne kadar bu ihlal üzerinden yürümüştür.

Devam ediyorum, medyaya ulaşma, Meclis çalışmalarının açık olması meselesi. Bu Anayasa'nın hangi maddesindedir? Anayasa'nın 97'nci maddesindedir. 97'nci madde "Genel Kuruldaki görüşmeler açıktır, her türlü vasıtayla yayını özgürdür, serbesttir." der. Biz, bugüne kadar, uygulamada 97'nci maddeyi ihlal ettik mi, etmedik mi? 97'nci maddeye ne kadar uygun davranabildik? Bu soruyu kendimize soralım, şimdi yapmak istediğimiz düzenlemenin ne kadar verimlilik ilkesi açısından değerlendirildiğine dönelim.

Devam ediyorum, madde 69, "Siyasi partilerin çalışmaları demokratik ilkelere uygun olur."u düzenler. Demokratik ilke nedir? Demokratik ilke, bütün üyelerin ortaklığında karar verilmiş olan çalışmaların sürdürülmesidir.

Şimdi, biraz önce Grup Başkan Vekilimiz Özgür Bey tarafından ifade edildi, "Çalışmanın bu saatte verimliliği yok." denildi, herhâlde "Karpuz da ikram edecektik." denildi, "Karpuz da kesecektik." denildi, karpuz da kesildi ve şimdi, biz, o karpuzdan sonra yeniden çalışmalara devam etme gibi bir durumla karşı karşıya kaldık.

Anımsatıyorum, madde 69, "Siyasi partilerin çalışmaları demokratik ilkelere uygun olur."

Dönüyorum, madde 28, "Devlet basın özgürlüğünün sağlanması konusunda önlem alır."

Hani, bu Komisyonu basın izleyebiliyor mu? Uykusunu feda etmiş birkaç basın, onun da ne kadar, neyi haberdar edeceğini şimdilik bilmiyoruz.

Şimdi, bu daraltılmış bir alan içinde yapılmak istenen düzenlemelerin hangi maddesine bakarsak bakalım, orada ne yazık ki bir yeni kelepçeyle karşılaşyoruz; ya dilimize ya elimize ya da gözümüze bağlanan bir kelepçeyle karşılaşyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şuna dönmek istiyorum: Daha önceki konuşmamda da dedim ki -birçok arkadaşım da ifade etti- hangi ortamda bunu yapıyoruz? Ortamın bir tek tanımı var, sıkıyönetim değil, OHAL. Sıkıyönetimi de bir kenara bırakalım, OHAL. Öyle bir OHAL ki dört kez ağırlaştırılmış sıkıyönetim koşullarındayız.

Biraz önce bir iki arkadaşımız tarafından ifade edildi, biz, bir saat olmadı, 10 insan hakları savunucusu hakkında savcılık makamının tutuklama istemiyle sulh ceza mahkemesine 10 arkadaşımızı gönderdiğini öğrendik. Ben bu 10 arkadaşın 8'ini çok yakından tanıyorum ve "kefil olmak" diye bir söz varsa... Ben, hayatımın, kırk yıllık hukukçuluğumun -kırk yılı bulmuştur hukukçuluğum- en az otuz yılında bu insanlarla yan yana çalıştım. Hangi amaçla çalıştım? İnsan haklarının geliştirilmesi amacıyla çalıştım, insan haklarına dayalı bir hukukun inşası amacıyla çalıştım. Mesela İlkur Üstün. Kadın hakları konusunda, bütün bir Türkiye'nin ve dünyanın tanıdığı bir isim, belki ödülleri almış bir isim.

Şimdi, biz, bu arkadaşları ajan olmakla suçlayarak, Büyükkada toplantılarını, bir otelde yapılan, herkese açık olan, toplantının nerede olduğu otel düzeni içinde bildirilen duyurularla yapılmış olan bir toplantıyı ajanlık faaliyeti olarak değerlendirdik ve belki şu saatlerde ya da biraz sonra ya tutuklanacaklar ya da hukuk, hak, adalet yerini bulacak ve bu arkadaşlar salınacaklar. Bu durumu bilemiyorum ama her hâlükârda bir yargılamayla karşı karşıya kalacaklar.

Şimdi, şunu sormak isterim sevgili arkadaşlar: Biz demokratik bir İç Tüzük yapmak istiyorsak, biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını yükseltmek istiyorsak, önce kendi ülkemiz içindeki uygulamaların hukuka uygun, adil, demokratik olması için emek vermeliyiz.

Bakın, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils'in -6-14 Nisan 2016'da gelmiş, daha sonra, darbeden sonra yeniden gelmiş 27-29 Nisanda- hazırlamış olduğu bir memorandum var. Zamanında basına yansıdı. Ben sadece son bölümünden saptamalarını sizinle paylaşmak ve bu maddeyle ilgili bağlantı kurarak da tartışmak istiyorum.

Diyor ki: "150'den fazla medya şirketinin toptan ve tamamıyla kapatılması gibi caydırıcı etkinin en vahim şekillerine ve Türk medya yelpazesinin fakirleşmesine yol açan tedbirlerin çoğu, iktidarın bilinçli seçimleridir."

Arkadaşlar, altını çiziyorum: Fakirleştirme, medyanın fakirleştirilmesi. Biz ne yapacağız? Hangi medyaya Türkiye Büyük Millet Meclisi içindeki çalışmalarımızı sunacağız ve onun yayınlanmasını bekleyeceğiz?

Benzer şekilde, yetkililerin ifade özgürlüğüne karşı çarpıcı düzeydeki hoşgörüsüzlüklerinin karalama kampanyalarına, nefret söylemine ve fiziksel şiddete yol açtığı ve bunları cesaretlendirdiği çok sayıda örnek bulunmaktadır. Mevcut bağlamda, ne yazık ki yargının bu ezici siyasi baskıya karşı koyması ve ifade özgürlüğünü Avrupa İnsan Hakları Sözleşmelerine uygun bir şekilde koruması beklenemez. Örnek veriyorum arkadaşlar: On iki gündür bu 10 insan hakları savunucusuyla ilgili karalama kampanyaları sürdürülüyor, marjinalleştirme eylemleri sürdürülüyor. Bir milletvekili, Erzurum Milletvekili çıktı ve dedi ki: "Zaten burada gizli odalar vardır, Büyükada'da ajanlık faaliyetleri vardır." Böyle bir karalama kampanyasına yöneldi. Bir milletvekili olarak bir yurttaş, yargılanmakta olan yurttaşlar hakkında bu tür konuşma yapamayacağı gibi, anımsatırım, İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesi var, Macaristan Budapeşte'de hazırlanmış bir bildirge var, Dublin'de hazırlanmış bir bildirge var, insan hakları savunucularının korunmasına ilişkin ilkeler var 1994, 1998, 2011 tarihlerinde. Eğer insan hakları...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yargılanamayacaklarına dair yok ama değil mi hanımefendi?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Elbette yok ama korunmalarına ilişkin var ve bu koruma onları...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yargılanabilirler ama.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bakınız... Bakınız...

Lütfen sözümü kesmeyin, daha sonra sorabilirsiniz, konuşuruz bunu.

İnsan hakları savunucularının korunması demokratik bir ülkede özel bir önem arz eder. Eğer biz insan hakları savunucularını koruyamıyor, onların herhangi bir biçimde karalama kampanyalarının esiri olması ve buna bağlı olarak etkilenmiş bir adli yargı tarafından tutuklanmalarına neden oluyorsak Türkiye Büyük Millet Meclisinin vay hâline değerli arkadaşlar. Ama ben tekrar ediyorum, yeniden anımsatıyorum, diğer konuşmalarında da söyledim: Kendi milletvekillerimizi koruyamamışsak, bu Parlamentoda görev yapan milletvekillerimizi koruyamamışsak; onların insan hakları, onların adil yargılanma hakları, onların tutuksuz yargılanmaları, onların halkın temsilcisi oldukları konusunda gerekli önlemleri alıp gerekli korumaları yapamamışsak elbette bugün bu Tüzük bize bol gelen bir tüzüktür, daraltalım, daha daraltalım. Hiç konuşma hakkı olmasın milletvekillerinin, süs olarak oturalım. İstenen aslında budur. Bütün bir Türkiye, attıkları maillerle, attıkları diğer yazı çizi, düşünce açıklamalarıyla her biri yetkililere hakaret ettiği gibi bir iddiayla cezaevleri kapısında sürünürken, Atatürk'ün adını anan bir insanın dahi bu yöneticilerle çeliştiği yolunda düzenlemeler yapılır, gözaltına alınırken, cezaevleri doldurulmuşken ve yeni cezaevleri yeniden açılmaya çalışılırken ve OHAL biraz

önce çoğunluğun oylarıyla yeniden kabul edilmişken OHAL'e uygun tüzük bence bu Tüzük'tür, evet, bunu kabul edelim. Hatta mümkünse daha da daraltalım. Biraz önce ifade ettiğim gibi Türkiye Büyük Millet Meclisinde vekiller sussunlar ama halk susmaz sevgili arkadaşlar, halk susmaz. Öyle bir şeydir ki bastırdığımız yerden bir patlama olur. Oysa biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde söz hakkımızı, konuşma hakkımızı koruyarak, birbirimize saygıyı koruyarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine saygımızı koruyarak, Parlamentonun itibarını koruyarak, adil yasalar düzenleyip adil işlemler yaparak bu halka layık olduğumuzu gösterebilirsek işte o zaman özgürlüklerin kapısı açılacaktır.

Tekrar ediyorum sevgili arkadaşlar, birbirimize karşı oyun oynamayalım. Ne yaptığımız bellidir ve açıktır. Bugün burada yaşadığımız, biraz önce Nurhayat arkadaşımınla şunu konuştuk, hiç konuşma isteğimiz yok, neden yok? Çünkü boşa savrulmuş sözcükler, oysa sözcükler o kadar değerlidir ki insanın gücünü sözcükler anlatır, insanın değerini sözcükler anlatır. Biz burada kulaklarını tıkamış, gözlerini kapatmış ve ağzını da sıkıca mühürlemiş insanlara konuşmaya çalışıyoruz. Bunlar üstelik milletvekilleri, vekilleriz; halkı temsil ediyoruz, Türkiye'yi temsil ediyoruz, hangi siyasetin temsilcisi olarak gelirse gelelim Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde yaşayan insanları temsil ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, kırk yıllık bir deneyimle hepimizden rica ediyorum: Bir ülkede özgürlük, bir ülkede demokrasi, bir ülkede eşitlik, bir ülkede kardeşlik, bir ülkede yarına güven, bir ülkede birbirimize sevgiyle bakabilmek, sevgiyle sarılabilmek ancak özgürce konuşmak, özgürce ifade etmek, özgürce tartışmak ve Parlamentonun o konuşarak gerçeği bulma, konuşarak aydınlığı bulma mücadelesine katkı sunmakla olabilir.

İzninizle sözlerimi burada bitirmek istiyorum. Yoksa gerçekten her gün bize yeni acıları getirir, her gün bize yeni haykırışları, yeni isyanları getirir ama özlediğimiz barış içinde, kardeşlik içinde bir Türkiye'dir ve Meclistir.

Bu tasarıyı, bu öneriyi çekin lütfen. Eğer bunu istemiyorsanız, benim bu haykırışıma kulak vermek istemiyorsanız, doğru bir şeyler yapılınsı istiyorsanız lütfen bu konuda bir kez daha düşünün ve şu, sabahlara kadar süren toplantılardan bir sonuç çıksın. Hiç olmazsa bir maddede bir sözcüğü geri çekin, bunun için bile hazır olmayan bir toplulukla karşı karşıyayız.

Hepimize kolay gelsin arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, çok teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Ertuğrul Kürkcü'de.

Sayın Kürkcü, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; ben Şenal Sarıhan'ın bıraktığı yerden devam edeyim.

Hakikaten, sabahtan beri on dördüncü saati içindeyiz bu tartışmanın ve ortada bir barika-i hakikat yani bir hakikat ışığı yok çünkü bir fikir çarpışması yok. Ortada bir tasarı var, buna karşı bir tez var, tezler silsilesi var fakat bunu karşılayan hiçbir yanıt yok. Dolayısıyla, aslında hakikati örten bir örtü olarak bu taslak bu Komisyonun üzerine serilmiş durumda ve bu maddesi de taslağın tamamıyla ve 1'inci maddesiyle tam bir tutarlılık içerisinde.

Aslında, eklektik gibi gözükse de bir bütün olarak taslak elde olanı tamamen ortadan kaldırmadan, şeklen onu muhafaza ederek fakat orasını burasını kırarak sabahki konuşmamda söylediğim bir Prokrustes yatağına yatırarak bunun içinden çıkmaya çalışsa da esasen toplumda sürüp giden bir olağanüstü hâl rejiminin Meclisteki yankısı olarak bizim karşımıza çıkıyor.

Şimdi şu maddeye bakalım, ne diyor bu 4'üncü madde: "Resmi tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı günü saat 15.00'ten 21.00'e, Çarşamba ve Perşembe günleri saat 14.00'ten 21.00'e kadar toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak TV yayınında, önemli ve özel haller saklı kalmak kaydıyla bu fıkrada düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır."

Şimdi, madde sabun gibi kaypak, avcunuza aldığınızda elinizden fırlıyor. Bu televizyon yayınlarını mı düzenliyor, Meclisin çalışma saatlerini mi düzenliyor ve hangi televizyon yayını düzenliyor? Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılan bir televizyon yayını yoktur. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir televizyon yayını yapmamaktadır. TRT bir televizyon yayını yapmaktadır, Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılan bir televizyon yayını yoktur. Olmayan bir şeyi düzenleyen bir İç Tüzük düzenlemesiyle karşı karşıyayız.

İkincisi: Demin Nurhayat arkadaşımızın da söylediği gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılan bir internet televizyonu yayını vardır. Bu, sürekli ve kesintisiz olarak yapılmaktadır Genel Kurul çalıştığı süreler içerisinde. Şimdi, bu tasarı eğer gerçekleşecek olursa aslında eldeki internet üzerinden yapılan televizyon yayını da 15.00 ila 21.00 ve 14.00 ila 21.00 arasında kısıtlanacaktır. Bunun lamı cimi yok. Yazdığımız kanun olacaksa, yazdığımız tüzük olacaksa, tüzüğün metni diye bir şey varsa bu metin bize televizyon yayınlarının genişletildiğini değil, olmayan bir televizyon, Meclis vasıtasıyla yapılan, bizim TRT zannetmemiz istenilen yayının aslında hiç bahsini etmemektedir. Öte yandan, var olan internet üzerinden televizyon yayınına da kısıtlamaktadır.

İkincisi, diyelim ki bu çalışma saatlerini düzenliyor. Çalışma saatlerinin düzenlenmesi bakımından, şimdi herhangi biriniz, şu 26'ncı dönemde vekil olan arkadaşlarımız ya da 24 ve 23'üncü dönemlerde vekil olan arkadaşlarımız kendilerine sorsunlar: Hiç bu Mecliste 15.00'ten 21.00'e, 14.00'ten 21.00'e kadar çalıştılar mı? Bu Meclis benim bildiğim kadarıyla hiçbir zaman 14.00'ten 21.00'e, 15.00'ten 21.00'e kadar çalışmaz. Meclis 14.00'te açılır. O gün için Adalet ve Kalkınma Partisinin programı, stratejisi neyse onun için gerektiği kadar ama daima 21.00'den sonraya kadar çalışır ve bu aylar, günler, haftalar boyunca böyle devam eder. Tatil günleri çalışır, daima Meclis çalışır. Burası bir kanun fabrikasıdır.

Şimdi, madem burası bir kanun fabrikasıdır, o zaman bu fabrikanın işçileri bizler miyiz? O zaman bütün işçilerle eşit hak istiyoruz, bizi angarya çalıştıramazsınız. Hiç kimseyi burada yazılı olan saatlerden daha fazla çalıştıramazsınız veya eğer çalıştıracaksanız, çalışacaksa o zaman bunun anlaşılabilir bir sebebi, bizim de bu çalışmadan elde edeceğimiz bir karşılık olması lazım. Bizim elde ettiğimiz hiçbir karşılık yok. Biz sadece ve sadece bizim yokluğumuzda bütün bu yasalar geçmesin diye tartışmaya katılabilmek için ayak uyduruyoruz fakat sonuçta ortaya çıkan şey, hiçbirimizin çıkarına olmayan, sadece ve sadece o yasaları buraya taşıyan ya da o yasaları burada çelen iktidar partisinin istediği şekilde oluyor.

O yüzden buradaki maddenin gerçeklikle bir alakası olmadığı gibi, Meclisteki süreci toplumun izleyebilmesi, toplumun sürece katılabilmesi, gözüyle görebilmesi, iştebilmesi, yargılayabilmesi, bu sürecin bir parçası olabilmesi açısından elde olandan çok daha muğlak bir iç tüzük hükmü getiriyor.

Şimdi, bütün bunlar aslında olan bitenle, Türkiye'de sürüp giden olağanüstü hâl rejimiyle, diktatoryal bir rejime yönelik adımlarıyla son derece tutarlı. Bunun demokrasiyle bir tutarlılığı olmasını istemek tabii ki muhalefet olarak bizim görevimiz ama gidişat bu değildir. Bakın, bütün yetkileri, Meclisin çıkarttığı Anayasa taslağıyla Cumhurbaşkanına devrettiği ve bunu bir Anayasa oylamasından aslında mühürsüz oylarla geçirerek ortaya çıkarttığı sonuca göre bütün yetkiyi ve bütün gücü kendisine devretmiş olduğu Cumhurbaşkanı, içinden geçtiğimiz, bizim burada "Demokrasiye ne kadar uygun

olur?” diye konuştuğumuz günlerde, tutuklu ve mahkûmların Guantanamo’daki gibi giydirilmeleri ve öyle muamele görmeleri gerektiğini bir yüksek talep olarak, en yüksek kürsüden haykırıyor. Şimdi gözünüzün önüne getirin: Amerika Birleşik Devletleri için bir utanç kaynağı olan, Amerika Birleşik Devletleri’nin dünyaya hesap vermekte zorlandığı, esasen bir din savaşının parçası olarak geliştirmiş olduğu kavganın sonucunda tutsak aldığı -aralarında Türklerin, Arapların, Orta Doğuluların olduğu- hangisinin suçlu, hangisinin suçsuz olduğu bilinmeyen insanları aç, susuz, o mahkûm elbiseleri içerisinde kapattığı o korkunç zindandaki giyim kuşamı, oradaki muameleyi Türkiye’de şu ya da bu şekilde suçlanmış olsun -en kanlı terör örgütünün mensubu olsun- anayasal olarak hakları güvence altına alınmış olan insanlara zoraki giydirmek, onlara bu şekilde muamele etmek konusundaki iddaiyi paylaştığı bir yerde bizim daha iyi bir iç tüzük beklememiz bence tuhaf olur.

İnsanların bir siyasi çatışma, bir politik karşı karşıya gelişi, bir sınıf mücadelesi ya da herhangi bir başka nedenle rejimle karşı karşıya geldiği noktada kendisinin karşısına gelenlerle ilişkisini boyun kopartmak olarak gören ve Türkiye’nin Avrupa Konseyi üyeliğinin bitmesi anlamına gelecek olan idam cezasının yeniden ihdas edilmesi konusunda toplumda bir ajitasyon yaratmaya çalıştığı bir yerde, Meclis İçtüzüğü’nün daha iyi olması, ileriye doğru gitmesi, çoğulcu olması, ifade özgürlüğü tanınması, bu ifadelerin Meclis televizyonundan yansması için bir iç tüzüğün iktidar partisi eliyle ya da iktidar partisinin kurmuş olduğu ittifak eliyle buraya geleceğini ummak bence beyhudedir. O yüzden eğri oturalım, doğru konuşalım. Bu İç Tüzük aslında mevcut başkanlık rejimi ve onun gerektirdiği anayasal değişiklikler için bir kaldıraç olması için buradadır. Onun için bu saatte biz bunu tartışıyoruz, onun için bu mevsimde tartışıyoruz. Çünkü eğer muhalefetin sesi kısılabılırsa, muhalefetin hareket alanı daraltılabılırsa, muhalefetin kanun yapma gücü ve yetkisi elinden alınabilirse yani kanun yapma süreçlerine dâhil olma gücü ve yetkisi elinden alınabilirse ondan sonra bu başkanlık rejimine giden yoldaki taşlar döşenebilir. Çünkü itirazını dile getiren milletvekilini susturmak için artık elinizde kocaman bir iç tüzük sopası vardır.

“Millî değerlere aykırı hareket ettin.”, “Anayasa’nın ilk 4 maddesini tahkir ve tezyif ettin.”, anayasal kurumları öyle ettin, böyle ettin diye o sırada Genel Kurul salonunda bulunan, o gün tesadüfi olarak bir çoğunluk oluşturmuş olan milletvekillerinin içinden üçü beşi böyle bir iddiayla ortaya çıktığında, sonuçta muhalefet milletvekillerinin birer ikişer Genel Kurul salonu dışına itilmeleri kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla bu eldeki aletle, yapılmak istenilen alet ile erişilmek istenilen hedef arasında ne yazık ki çok kötü bir tutarlılık vardır. Evet, bu demokrasiyle tutarsızdır, evet, bu Türkiye’nin katetmiş olduğu demokratik ilerleme yolundan muazzam bir geri dönüştür. Ama zaten şu an Türkiye’nin tutmuş olduğu yol budur. Genel olarak ait olduğu insan haklarına dayalı uluslar ailesinin dışına çıkmak, bunun tamamen dışında kendisine bir gelecek aramak gibi bir vizyon telaşı içinde olunan bir yerde elbette ki -deminden beri verilen örneklerde olduğu gibi- Almanya Parlamentosu, Avrupa Parlamentosundan değil, belki de işte Kırgızistan, Tacikistan, Kazakistan parlamentolarından örnekler bu model için çok daha uygun olacaktır. Çünkü şeffik sistemlerine dayalı yeni zuhur etmiş Avrasya alanındaki politik modeller, şimdi Türkiye’nin terk etmeye hazırlandığı modellerden çok daha bu iktidar kalıbına uygundur. Ben, o nedenle...

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, toparlayabilir misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Başa dönüyorum, tabii ki geleceğim. Zaten madde hakkında ve etrafında konuşuyorum Başkan. Ben Şenal Sarıhan arkadaşımızın bıraktığı yerden almıştım, oraya dönerek bırakayım.

Bütün bunlar insanda herhangi bir biçimde konuşma, diyalog kurma, bir tartışma yürütme isteği bırakmıyor. Ancak sesinizin büyük gürültüler çıkarttığımızda işitilebileceği bir yeni ilişki düzenine doğru muhalefeti ve toplumu ittiğinizin farkında olmanızı diliyorum. Herhâlde düşünmüşsünüzdür, buraya gittiği zaman toplumun elde edeceğimiz şeyler olduğunu ve bunların bir pahası olduğunu düşünmüş olmalısınız. Ancak zannettiğiniz gibi bu gerilimi dilediğiniz şekilde kontrol edemeyebilirsiniz. Ajite ettiğiniz, kızıştırdığınız kitleler, siz geri dönmek istediğinizde vermiş olduğunuz istikametten sizin isteğiniz gibi geri dönemeyebilirler. Bu kırılğan dengenin ortadan çatladığı yerde nereye doğru gideceğimizi hiçbirimiz bilemeyebiliriz.

Gene de temennimizi söyleyelim: Yol yakınken bizi taşımakta olduğunuz bu kaotik evrenin içine değil dışına doğru hareket edebilecek bir cevvaliyeti, bir akıselimi umarım bulursunuz. Yoksa, gittiğiniz yer yer değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, ben teşekkür ederim.

Söz sırası Sayın Didem Engin’de.

Buyurun.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde demokratikleşmenin, çoğulculuk, katılımcılık ve uzlaşma kültürünün nasıl geriye gittiğinin çok bariz bir örneği olan bir İç Tüzük değişiklik teklifi AKP ve MHP tarafından Meclise getirildi. Son Anayasa değişikliğiyle olağanüstü hâl sürecinde kuvvetler ayrılığını yok eden, hukuk devleti ilkesini temelden zedeleyen, Türkiye Büyük Millet Meclisini işlevsiz hâle getiren bir teklifle, evet çıkması için devletin tüm imkânlarının sınırsızca iktidar partisi tarafından kullanıldığı, eşit ve adil olmayan koşullarda yürütülen ve Yüksek Seçim Kurulunun kanuna açıkça aykırı şekilde mühürsüz oy pusulalarını geçerli sayarak dünyada eşi benzeri görülmemiş bir karar almasıyla bir parti devletine dönüştürülen ülkemiz muhalefet partileri milletvekillerinin konuşmalarından, halkımızın sorunlarını Meclise taşımalarından, önerge sunmalarından bile rahatsız olan bir iktidar partisi tarafından yönetiliyor.

2002 yılında iktidara gelirken demokrasi ve özgürlük sloganlarıyla iktidara gelen AKP on beş yıllık tek başına iktidarının sonucunda sadece kendi partisine demokrasi, sadece kendi partisine özgürlük isteyen, millî birlik ve beraberliğimizi yok edici söylemleri sürekli olarak yineleyen, toplumumuzdaki kutuplaşmadan beslenen ve kendi parti görüşleriyle aynı şekilde düşünmeyen tüm vatandaşlarımızı dışlayan, terörist ilan eden bir siyasi iktidara dönüşmüştür. Hâlbuki ülkemizin her zamankinden daha fazla birliğe, bütünlüğe, beraberliğe, uzlaşma kültürünün gelişmesine, düşünce ve ifade özgürlüğüne saygı duyulmasına ihtiyacı vardır.

Milletin vekillerinin ülkemizdeki sorunları, önerileriyle birlikte Meclise taşınmasından rahatsızlık duyan bir iktidar partisi olabilir mi? Maalesef 2017 Türkiye’si AKP tarafından bu şekilde yönetiliyor, MHP tarafından da destekleniyor. Bu İç Tüzük değişikliği “Mecliste çoğunluğa sahibim, her istediğimi yaparım.” anlayışının bir tezahürüdür. Milletlin iradesini temsil eden milletvekillerinin yürütmeyi denetleme yetkisini yok ederek Meclisi tamamen işlevsiz hâle dönüştürmeyi amaçlamaktadır.

İktidar partisinin Mecliste kendi belirlediği gündemin dışında başka konuların konuşmasına yönelik tahammülsüzlüğünün bir göstergesidir. Hâlbuki kendine güvenen bir iktidar partisinin Mecliste milletın vekillerinin konuşmasından rahatsızlık duymaması gerekir. Bugüne kadar muhalefet partileri milletvekilleri olarak getirdiğimiz araştırma önergelerinin tamamı halkımızın yoğun tepkisi sonrasında kabul etmek mecburiyetinde kaldıklarınız dışındakiler tamamen AKP tarafından reddedildi. Genel Kurulda muhalefet milletvekillerinin önergeleri ve kanun teklifleri AKP tarafından düzgün bir şekilde

incelenmeden, araştırılmadan, otomatik bir refleksle hep reddedildi. İktidar partisinin çoğu milletvekili zaten Genel Kurul çalışmalarına katılmayıp konuşmaları dinlemiyor, sadece oy verme zamanı gelince Genel Kurula girip oy kullanıp tekrar çıkıyorlar. Genel Kurul çalışmalarına düzenli olarak katılan milletvekillerini tenzih ederek söylüyorum.

Şimdi, Komisyona getirilen İç Tüzük değişikliğiye “Nasil olsa bu önermeleri reddedeceğiz, konuşma sürelerini de kısıtlayalım.” diye bir yaklaşım söz konusu. Millettin vekillerine söz haklarını kısıtlayan, usul tartışmalarına sınırlama koyan, yoklama istemini sınırlandıran maddelere ek olarak sorunlu başka maddeler de var. Örneğin, bir milletvekiline veya bakana kendisine ait olan bir beyanın düzeltilmesini yazılı olarak yapabilme imkânı verilmesi gibi. Hâlbuki bu düzeltmenin suistimale mahal vermeyecek şekilde sözlü olarak Genel Kurulda yapılması ve halkımızla paylaşılması doğru olan.

Ayrıca, teklifte yer alan aylık ödenek ve yolluktan kesinti yapılması cezasıyla millettin vekillerini disipline etme çabası iktidar partisinin yasamaya olan çarpık bakışının bir göstergesidir. Yasama faaliyetinin maddiyatla tehdit edilmesi kabul edilebilir bir tutum olmadığı gibi Meclisin saygınlığını da zedelemektedir.

Bu İç Tüzük değişikliği teklifi içinde muhalefetin iktidarı denetleme görevini daha etkin yapabilmesine olanak tanıyan tek bir madde yoktur. Tüm maddeler konuşma sürelerini azaltmaya ya da muhalefetin denetim yetkilerini sınırlandırmaya yönelik düzenlemelerdir.

9 Temmuzda hak, hukuk, adalet isteyen milyonlar Maltepe’de bir araya geldi. Siyasi görüşü ve dünyaya bakışı birbirinden farklı milyonlarca kişinin ortak beklentisi olan hak, hukuk, adalet talebini Komisyondaki tüm milletvekillerine hatırlatıyor, demokrasimizi geriye götüren ve Anayasa’mıza aykırılık teşkil eden bu teklifin geri çekilmesi talebimizi yineliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Engin, çok teşekkür ediyorum.

Söz sırası...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir söz rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, İç Tüzük Teklifi’nin imza sahipleri ile TBMM Başkanı ya da Başkan Vekillerinin toplantıda hazır bulunmadıklarına ve ara verilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, on dört buçuk saat oldu, on üç saat olduğunda da söylemişim ama yarın grup toplantısı var. Hepsini bir yana ilk imza sahipleri yok, yok ortada, şimdi gittiler. Hükümet yok, Tanal örnekleriyle sunmuştu, olması lazım. Hükümet temsil edilmiyor, bu sefer öyle tercih ettiniz bu İç Tüzük değişikliğinde. Bir siyasi parti hiç yok şu anda ki, ellerini taşın altına koyduklarını söylüyorlar. Her şey bir yana Meclisin İç Tüzük’ü değiştiriyor, Meclis Başkanının orada oturması lazım, yok. Başkan vekili yok. Başkan vekili olmadığına diğer 3 başkan vekili yok çünkü 2’si muhalefetten olduğu için hiç çağrı almamış. Meclisin Genel Sekreteri yok en üst düzey bürokrati. Genel Sekreter Yardımcısı sıfatını da taşıyan Kanunlar Kararların Değerli Başkanı burada, onun görevi de size, bize eşit hizmet vermek. Böyle bir anlayış olmaz. Ya İç Tüzük değişikliğimize sahip çıkın, birinci imza sahipleri gelsin, otursun, Meclis Başkan Vekili gelsin, otursun. Ahmet Aydın’ın canı can da buradakilerin patlıcan mı? Ahmet Aydın’ın siyasi düşüncesi İç Tüzük’ü değiştirmek istiyor, bizimki istemiyor. Biz mevcut İç Tüzük’ün verdiği olanaklarla muhalefet yapmayı kısıtlı da bulsak

yeterli sayıyoruz bu şartlarda. Bu şartlar altında bu toplantıya devam edemezsiniz. Hadi Komisyon Başkanı tamamen riyaset makamını şahsınıza devretti, bütün gün boyunca yok, ona bir şey demiyoruz ama bu kadar sahipsiz... Bizim mi? Gören de HDP istiyor, biz de destekliyoruz sanır ya İç Tüzük'ü. Böyle bir şey yok. Biz karşı çıkan tarafız kardeşim. Bu İç Tüzük sahipsizse, altına imza atanlar gelip savunamıyorsa, iktidar milletvekilleri üzerinde bir cümle laf konuşmuyorsa bu artık şekil şart falan da değildir. Bu vakitten sonra bu görüşmeleri sürdürmeniz olanaklı değil. Ara verin, toplayın ekibinizi, vidaları sıkın, biz sabaha kadar buradayız. Ama bu şartlar altında muhalefet... O zaman benim de sözümün sınırlanması... Ben otururum, yetmiş dokuz dakika daha konuşurum size. Ben bunu mu yapayım yani? Böyle bir şeyi kabul etmemiz mümkün değil.

Önerim şudur: Arayı veriniz, kaldığımız yerden yarın devam ederiz. Kaldığımız yerden devam edersek yarın herkesin sınırları, herkesin tahammülü, herkesin biraz daha toleransı yüksek olur. Yok buradan sonra devam ederseniz orada Kanunlar Kararlar Başkanının dördüncü... Yani Kore gazisinin malının, yakını, çoluğu çocuğu olmayıp Silahlı Kuvvetlere kalması gibi. Kanunlar Kararlar Başkanına mı kaldı ya tasarısı? Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu kadar yetim, bu kadar sahipsiz bir tasarısı olur mu? Madem arkasında duramayacağınız niye çıktınız geldiniz? Milliyetçi Hareket Partisi, hani neredesiniz? “Önce milletim, sonra vatanım...” Hani? Böyle bir şey yok.

Arayı veriniz. Ara talep ediyoruz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak. Toplarsanız toplarsınız. Ahmet Aydın oraya oturur Meclisi temsil eder. Genel Sekreter yok, bilmem ne yok, Kanunlar Kararlar... Zaten burada olacak adam. Kimi kandırıyoruz? Bu kadar sahipsiz... Bu, gerçekten kabul edilebilir değil artık. On dört saattir buradayız, biz emek veriyoruz, lütfen ara verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Özel, bir insicamla götürüyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya götürüyoruz ama bu kadar da saygısızlık olmaz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Doğru...

BAŞKAN – Sayın Oğuz Kaan Salıcı'da sıra.

Sayın Salıcı, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, hayır, lütfen... Bir parti grubu olarak ara talep etmek hakkımız. Bir ara verin.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, buyurun.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Bu kadar da olmaz Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, Sayın Başkan, bir ara talep etmek hakkımız. Ara talep ediyoruz ya! İki saat olmuş. Gidin, sorumlularını getirin kardeşim. Olmaz, doğru değil Sayın Başkan. Doğru değil.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, doğru değil. Ara talep ediyoruz ya.

BAŞKAN – Şu an daha çalışmaya başlayalı bir saat oldu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ara talep ediyoruz ya. Sahibi gelsin, sahibi!

BAŞKAN – Yapılan çalışma İç Tüzük'e uygun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Değil, değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yapılan çalışma İç Tüzük'e uygun, yetki belgesi burada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ara talep ediyorum ya, ara talep ediyorum.

BAŞKAN – Daha önceki uygulamalarda da, Anayasa değişikliği uygulamasında da Hükümet adına müsteşar yardımcılarını burada bulundu, o konularda hiçbir sıkıntınız olmasın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Meclis Başkanı adına kim bulunmuş bir çıkarsana.

BAŞKAN – Şu andaki uygulamada da yetki belgesini size daha önce de göstermişim, Başkanlık...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğru değil!

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Avukatını gönderseydi bari.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ara talep ediyoruz, on dakika ara ver ya!

BAŞKAN – Şu an toplantının devam etmesinde herhangi bir eksiklik, İç Tüzük'e bir aykırılık yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, on dakika ara ver, şu işi bir konuşalım, böyle bir saçmalık olmaz.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, buyurun.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Çalışmıyorsa geç diğerine Başkanım, diğerine.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sana mı soracak nasıl yöneteceğini?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sana mı soracağız be!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bana soracaksın tabii, sabahtan beri emek veriyoruz burada.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Gidiyorsun geliyorsun, sataşıyorsun; gidiyorsun, geliyorsun, sataşıyorsun! On dört saat oldu.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Söz al da bir kelime konuş üstüne! Bu kadar saygısızlık olmaz!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Salıcı, lütfen buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya Ahmet Aydın gelecek...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyonumuzun...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, doğru bir şey değil, bu kadar sahipsiz olur mu bu iş ya!

BAŞKAN – ...görüşmelere devam etmesinde herhangi bir sıkıntı yok. İç Tüzük'e uygun olarak görüşmelerimiz devam ediyor.

Değerli arkadaşlar, biz de istiyoruz ki bir an önce bitirelim ama bir şekilde uzadıkça uzuyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir İç Tüzük görüşmesi bir an önce bitirmek üzerine kurgulanmaz, doğru değil.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Bir an önce bitirmek isteyen sizsiniz, biz değiliz.

BAŞKAN – Bir an önce bitirmek üzerine kurgulanmadı.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Salıcı, mikrofonunuzu açıyorum, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Konuş abi konuş, istediğin kadar konuş.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, bir kere söz istemiş bulundum, yoksa az önce yapmış olduğunuz ağır bir saygısızlık. Partinin grup başkan vekili, gecenin bir saati, on dört buçuk saatten beri burada insanlar, bir mücadele veriliyor. Siz İç Tüzük’ü değiştirmek istiyorsunuz. Savunma yönünde herhangi bir talebiniz yok. Kendi getirmiş olduğunuz İç Tüzük değişikliğiyle ilgili ortaya somut hiçbir öneri, mantık koyamıyorsunuz. Öbür taraftan, aslında bu işin muhalefetin sözünü kısmak olduğunu düşünen insanlar gecenin bu saati burada bekliyorlar ve siz hâlâ on dakikalık ara vermemek için didişiyorsunuz.

Şimdi, bunun neyle ilintisi var? Bana sorarsanız sizin partiniz bir süreden beri ciddi bir siyasi öz güven problemi yaşıyor. Yani arkadaşlar, daha ne istiyorsunuz, 1 Kasım’da yüzde 49,5 oy almışsınız, 317 milletvekiliniz var, muhalefetin sandalye sayısı toplandığı zaman sizin iktidarınızı düşürmeye yetmiyor, on beş yıldır da yönetiyorsunuz. Aceleniz ne? Nereye götürmeye çalışıyorsunuz? Yani neden bu öz güven eksikliği? Bunu anlamakta açıkçası zorluk çekiyoruz. Siz 2002’de partiyi kurarken böyle değildiniz arkadaşlar. Sizin parti olarak yazılı materyaliniz çok fazla olmadığı için...

BAŞKAN – Sayın Salıcı, sizi gündeme davet ediyorum.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Efendim, bunların hepsi gündemle alakalı.

BAŞKAN – Sizi İç Tüzük’le ilgili gündeme davet ediyorum.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Resme biraz geniş çerçeveden bakarsanız bunun gayet de gündemle alakalı olduğunu göreceksiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sizin partinizin çok fazla yazılı materyali olmadığı için ben yazılı materyallerinizin hepsini okudum. Hangileri? Tüzük, program, hükümet programları; bunların tamamını okudum. Değerli arkadaşlar, Allah aşkına, bir ara siz de okuyun. Siz öyle güzel şeyler yazmışsınız ki 2002’de, ondan sonraki yıllarda yaptığınız değişikliklerde. Emin olun, bugünle hiç alakası yok. Siz şeffaflıktan bahsediyorsunuz, şeffaflık hak getire; hukukun üstünlüğünden bahsediyorsunuz, memlekette adaletle olan güven yerlerde sürünüyor, darbe dönemlerinde dahi bu kadar olmamış. Facia bir durumla karşı karşıyayız. Öbür taraftan, dış politikada refahtan, güvenlikten, Türkiye’nin etrafında bir güvenlik şemsiyesi kurulmasından bahsediyorsunuz; kavga etmediğimiz kimse kalmadı. Yani öyle bir hâle getirdiniz ki Mecliste de muhalefet milletvekilleri konuşmasın. E konuştuğunuz zaman sizin iktidarınızı değiştiren bir şey yok ki. Sizin 317 milletvekiliniz var. Bırakın, konuşsunlar. Siz konuştuğunuz zaman neyin duyulmasını istemiyorsunuz ki televizyonu kapatıyorsunuz erken saatte, komisyonlarda bazı işlerin hızlı bir şekilde yapılmasını istiyorsunuz? Gurur duymayacağımız bir şey mi yapıyorsunuz arkadaşlar? Gurur duymayacağınız bir şey yapıyor iseniz, bunun duyulmasını istemiyor iseniz siz ciddi bir şekilde siyasi öz güven problemi yaşıyorsunuz demektir, bunun başka bir izahı yok.

Bakın, yanımda tutanakları var, ben Dışişleri Komisyonu üyesiyim. Türkiye’nin önümüzdeki dönemde kaderini etkileyecek bir mesele: Katar’la askerî üs kurulması anlaşması. Dışişleri Komisyonunda bürokratlar bilgi verirken Komisyon Başkanının gözüne bakıyorlar. Verdikleri bilgi 3 paragraf, bir buçuk dakika sürdü. Yani bir yandan Millî Savunma Bakanlığında gelen bürokrat arkadaş konuşuyor, öbür taraftan Dışişleri Bakanlığında gelen bürokrat arkadaş konuşuyor. Birisi konuşuyor, diğeri diyor ki: “Aynen katılıyorum, verilecek başka bir bilgi yoktur.” Ya, Allah aşkına, körfezde askerî üs kuruyoruz. Yani komisyonlar bile bu kadar kadük bir hâle gelmişken Mecliste sözleri kesmenin, bunların dışarıda duyulmamasını sağlamanın Türkiye’ye getireceği pratik fayda nedir arkadaşlar, biriniz bunu anlatsın. Size getireceği bir fayda da yok yani sizin iktidarınıza getireceği bir fayda da yok. Çünkü bu ülke bugün 80 milyon, 12 Eylül olduğunda 40 milyonu ama her zaman

büyük bir ülkeydi gerek coğrafyası açısından gerek tarihsel derinliği açısından gerek nüfusu açısından ve bu ülke, baskıyla, insanların üstüne gitmekle yönetilebilir bir ülke değil. Yani bu sayede ne kendi iktidarınızı pekiştirebilirsiniz ne iktidarda kalmaya devam edebilirsiniz. Bu sayede sadece bu ülkede karışıklık tohumları ekersiniz, kin ve nefret üretirsiniz, başka da hiçbir şey olmaz. Yani ben sizden çok rica ediyorum... Keşke bir arkadaşınız bizlerle beraber o Adalet Yürüyüşü'nde 450 km yürüseydi. Sizin tetiklediğiniz insanların 1 metre mesafeden ramazan günü ne kadar galiz küfürler ettiğini bir duysaydınız. Siz muhafazakârsınız ya, siz dindarsınız. Ramazanda 1 metre mesafeden başörtülü kadın ne galiz küfürlerde bulunuyor.

Değerli arkadaşlar, öyle bir hâle getiriyorsunuz ki devletin tepesinde bu kadar ağır ithamlarda bulunulursa, devletin tepesinde bu kadar rahat bir şekilde konuşulursa, toplumun belli bir kesimi bu kadar hakir görülürse o zaman o aşamada insanların onları yapmasını kendince haklı bulacak gerekçeler ürettiğini düşünürsünüz. Ne diyor, "Devletin başındaki öyle diyor çünkü, ben de ona uyuyorum." diyor. Bu FETÖ'yle mücadele meselesinde olduğu gibi, o zaman da devletin başındakiler teşvik ediyordu; "Bu okullara çocuklarınızı gönderin." diyordu; "Bu bankaya paranızı yatırın." diyordu; kendileri götürüp yatırıyor, kendileri çocuklarını gönderiyordu. Şimdi, bunları yaptıktan sonra toplumun tabanındaki insanlara "Ya, biz hata yapmışız, kusura bakmayın arkadaşlar, böyle değil. Onun için ben seni hapse atacağım artık ama ben tabii suçtan muafım." deme lüksünüz yok.

Değerli arkadaşlar, dedim ya, ben Dışişleri Komisyonu üyesiyim. Onun için, müsaadenizle, vereceğim örneklerin bir kısmı dış politikayla alakalı olacak, konuyla alakalıdır ama yani.

Bakın, Trump göreve geldi, sizin iktidarınızda müthiş bir beklenti var. Clinton FETÖ'cüydü ya, hani, öyle deniyordu AKP iktidarı tarafından. Trump Amerika'nın vatansever evladı diye görüldü, ona böyle bir sahiplenme ortaya çıktı. Gerçi üç ay sürdü ama olsun, yine de böyle bir bakış vardı. Geldi, ilk yaptığı işlerden bir tanesi, 7 tane Müslüman ülkeden Amerika'ya girişleri yasaklayan bir kararname imzaladı. Sizin o muhafazakâr dünyanızda ne kadar yankılandı bilmem ama ben bu ülkede yaşayan inançlı birisi olarak rencide oldum, Türkiye o listede olmamasına rağmen rencide oldum. Şundan dolayı rencide oldum: Sadece Müslüman olduğu için bazı insanların Amerika'ya girişine engel koydukları için rencide oldum. Sonra ne oldu? Bu Müslüman ülkelere hayatında belki de hiç gitmemiş Amerika'daki bir yargıç, Müslüman da olmayan bir yargıç çıktı, bu kararnameyi iptal etti. O zaman Amerika'daki hukuk sisteminin doğru düzgün işlediğiyle alakalı, Amerika'da şimdiye kadar yaşamamış, bundan sonra da yaşamayı düşünmeyen birisi olarak gurur duydum, sistemin işlediğine dair gurur duydum. Trump inatçı; listeden 1 ülkeyi çıkardı, diğer 6 ülkeyle ilgili bir daha imzaladı. Yine, bu sefer, Müslüman olmayan birisi döndü, başka bir yargıç, o kararnameyi gene iptal etti.

Değerli arkadaşlar, bizim Türkiye'de istediğimiz bundan çok daha öte bir şey değil. Biz de istiyoruz ki insanların kökenine, geçmişine, siyasi aidiyetine, cinsiyetine vesaire bakılmadan, hukuk önünde herkesi eşit hâle getirecek bir sistem ortaya çıksın, bu da Parlamentoda farklı görüşlerden insanlarla beraber yankılsın. Bu ülkenin geçmişinde çok yanlış işler oldu. Bakın, bu ülkede "Ortanın solu, Moskova'nın yolu." diye bir slogan üretildi geçmişte. Yanlış mıydı? Evet, yanlıştı. Bu ülkede "Mollalar İran'a." dendi. Yanlış mıydı? Evet, yanlıştı. Bu ülkede "Ya sev ya terk et." dendi. Yanlış mıydı? O da yanlıştı. Yani bizim, hep beraber, birbirimize tahammül ettiğimiz, rahat rahat yaşadığımız bir ülke kurma ve bu ülkeyi müthiş bir şekilde gerek ekonomik olarak gerek dış politika açısından gerek diğer açılardan çok ileriye götürecek bir imkânımız varken burada şu yaptığımız tartışmalar bu ülkeye yakışıyor mu arkadaşlar? İşimize geldiği zaman "eccadımız" deyip başka bir şey demiyoruz. Ya, binlerce yıllık siyasi geleneği olan bir ülkedeyiz. Yıl 2017, tartıştığımız meseleye bakın arkadaşlar: "Muhalefetin sesini ne kadar kısacağız? Az mı kısalım, çok mu kısalım?" meselesini tartışıyoruz. Ya, bu

ülkede yüzde 10 barajını aşmış gelmiş 4 tane siyasi parti var. Aynı ilçeden 4 partiye de oy çıkan yerler var bu ülkede. Aynı yemeği yiyorlar, aynı türküyü söylüyorlar, aynı şekilde seviyorlar, aynı şekilde yaşıyorlar, çocuklarını aynı şekilde evlendiriyorlar, gidip farklı partilere oy veriyorlar. Onlar kendi aralarında o bir arada yaşama kültürünü ortaya koyabiliyor, yaşatabiliyor. Biz niye bunu yapamıyoruz arkadaşlar? Burada bence ciddi bir sıkıntı var.

Bakın, getirmiş olduğunuz teklifin içinde Anayasa'nın ilk 4 maddesine aykırı, başka konularla ilgili söz kısıtlamayı gerektiren şeyler var. Bugün de Komisyondaki arkadaşlar belki fark etmediler ama işte, Genel Kurulda bugün çalışmalar sürerken Meclis başkan vekili bir milletvekilini söylemiş olduğu sözlerden dolayı uyardı ve "Benim de uyarma hakkım var." dedi. Şimdi, o milletvekili arkadaşın söylediği sözlerle ilgili ben aynı şekilde düşünmüyorum; o onu bağlar, her söz kendi sahibine aittir. Ama şunu söyleyeyim: Burası Meclis. Bizim dokunulmazlığımız öncelikli olarak kürsü dokunulmazlığından dolayı var, kürsüde söylemiş olduğumuz şeylerden dolayı sorumlu tutulamayalım diye var. Şimdi, kürsüde söylediği sözlerden dolayı bir de Meclis başkan vekili çıkıp kafasına kafasına vuracaksa, sen ondan sonra para cezası keseceksen bu "Paran kadar konuş."a gelir arkadaşlar, "Paran kadar özgürlük var bu ülkede."ye gelir yani "Harcırahlarından fedakârlık edebiliyorsan buyur istediğini söyle."ye gelir. Ondan sonra dönüp "Bu ülkede demokrasi var, muhalefet var, muhalefet kendi görüşlerini rahatça söyleyebiliyor." demek mümkün mü? Bakın, "Ermeni soykırımı yoktur." demeyi yasakladı Fransa, "Ermeni soykırımı yoktur." demeyi cezaya bağladı. Türkiye'den insanlar farklı nedenlerle, farklı gerekçelerle uçaklara bindiler, Fransa'ya gittiler -gidenleri seversiniz sevmezsiniz, ayrı hikâyeye ama- ve orada bunun yanlış olduğunu ifade edecek konuşmalar yaptılar, haklarında işlem yapıldı. Fransa'da mahkemenin vermiş olduğu kararlar, yüksek mahkemenin vermiş olduğu kararlar içtihat oluştu ve Ermeni soykırımının olmadığını söylemek suç olmaktan çıktı. Şimdi, arkadaşlar, ben Ermeni soykırımının olduğunu düşünenlerden değilim, olmadığını düşünenlerdenim ama birileri "Ermeni soykırımı vardır." diyor ya da "Başka bir şey vardır." diyor ya, "Benim kafama yatmayan bir şeyler vardır." diyor ya bırakın söylesin arkadaşlar, söylesin. Sen kendi görüşüne güveniyorsan öz güven içinde çıkar sözcülerini, onlar, o sözün vermiş olduğu müthiş güçle onlara kendi görüşünüzün ne kadar doğru olduğunu çıksın ispatlasın, tarihsel belgeleri koysun ortaya. Şimdi, bunları yapmak varken süreyi kısıtlayarak ya da bazı şeylerin söylenmesini yasaklayarak bu işi yapmanın hiçbir anlamı yok. O uçağa binip de Fransa'ya gidip o yüksek mahkemenin yeniden karar vermesini sağlayan insanlarla ben gurur duydum. Neden gurur duydum? Siyasi görüşleriyle aynı fikirde olmayabilirim, aynı şekilde düşünmüyorum olabilirim ama orada özgürlük için, hem de Türkiye'den kalkıp söz ve ifade özgürlüğü için oraya giden insanlarla gurur duydum. Şimdi, o dönemler siz bunu destekliyordunuz, işi kolaylaştırıyordunuz. İş neredeyse uçak tahsis etmeye kadar gitmişti.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, toparlar mısınız lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Siz başka bir partiye dönüştünüz arkadaşlar. Yani siz yola çıktığınızda başka bir partiydiniz, şimdi başka bir partiye dönüştünüz. Yazdıklarınız ile yaptıklarınız birbiriyle uyumuyor arkadaşlar. Açık söyleyeyim: Bu son Adalet Yürüyüşü'nde sizin partinizin kurucularından bir kısmıyla biz beraber yürüdük.

BAŞKAN – Toparlar mısınız lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Vallahi Sayın Başkan, az önce bu konuyla ilgili, Sayın Mithat Sancar veciz bir söz etmişti; tutanaklarda vardır muhtemelen, ben de onu tekrarlıyorum.

Dolayısıyla işimize bakalım. Şimdi, meseleye bu çerçeveden baktığımız zaman ne bu işin sonucunda sizin iktidarınız bu işten kazançlı çıkar ne Türkiye kazançlı çıkar ne de Parlamento daha itibarlı bir yer hâline gelir. Bu, Parlamento'yu işlevsizleştirmekten, itibarsızlaştırmaktan başka hiçbir işe

yaramaz. 15 Temmuz darbe girişimiyle başlayan süreç, sonra referandum, ondan sonra şu anda gelmiş olduğumuz nokta bizi 2019'a doğru götürürken "Saygıdeğer milletvekilleri, çok da fazla sesinizi çıkarmanıza gerek yok, nitelikli devlet memuru statüsünde olacaksınız, maaşınızı alın oturun. Uçakta da VIP'de uçuyorsunuz zaten." noktasına götürmektir arkadaşlar. Bunun başka hiçbir anlamı yoktur. Yani bundan sonra seçilecek olan 600 milletvekili, 2019'daki süreçten sonra, muhtemelen böyle bir pozisyona sokulmuş olacak.

Onun için sizlerden ricam, şimdiye kadar yapmış olduklarınız iyi kötü, doğru yanlış ama eğer gurur duyulacak bir şey yaptığınızı düşünüyorsanız, arkasında durabileceğiniz şeyler yaptığınızı düşünüyorsanız, tarih önünde hesap vermekten çekinmiyorsanız bırakın muhalefet konuşsun, muhalefet rahat rahat konuşsun. Onların sözlerine karşı sözünüzü üretebilecek gücünüz olduğunu düşünüyorsanız, büyük bir öz güvenle bırakın insanlar istediği şeyi söylesin. Bundan neden çekiniyoruz? Bu şekilde mi biz medeni ülke olacağız? Bu şekilde mi muasır medeniyetler seviyesine gireceğiz? Sizin çok atarlı dönemlerinizde, kendi öz güveninizin patlama yaptığı dönemlerde Avrupa Birliğine en üst düzeyde posta koyuyordunuz, diyordunuz ki: "Ne demek Kopenhag Kriterleri? Biz onu Ankara kriterleri yapar yolumuza devam ederiz." Çok güzel bir retorik.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, lütfen toparlar mısınız.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - "Nedir o Maastricht? Biz bunu İstanbul kriterleri yapar, yolumuza devam ederiz." diyordunuz.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, bu madde kapsamında Sayın Zeynel Emre, Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Mahmut Tanal ve Sayın Muharrem Erkek'e söz vereceğim.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, sabah namazına kadar vaktimiz var bildiğim kadarıyla.

BAŞKAN – İster toparlayın ister devam edin, biz sonuna kadar çalışmaya hazırız.

Buyurun, top sizde.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Biz de sabaha kadar buradayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zaten şu anda biraz önceki itirazımız yerine geldi şu anda İç Tüzük'e uygun konuşuyor.

BAŞKAN – Buyurun, karar sizin, biz çalışmaya hazırız. Ben söylüyorum, çalışmaya hazırız.

Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum bu davranışınızdan dolayı.

Şimdi, ben zaten toparlıyordum aslında da sizin bu araya girişleriniz olmasaydı belki daha evvel bitmiş olacaktı.

Şimdi, o siyasi öz güvenin patladığı dönemlerde söylemiş olduğunuz sözlere sizi tekrardan davet ediyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sizin sık sık referans verdiğiniz bir yerdi, Venedik Komisyonu sizin sık sık referans verdiğiniz bir yerdi, Avrupa Birliği sizin sık sık referans verdiğiniz yerlerdi. İşte, Kopenhag Kriterleri vesaire, onun dışındaki birçok şey yani Türkiye'nin üst hukuku anlamına gelebilecek yerler sizin sık sık referans verdiğiniz yerlerdi, şimdi referanslarınız da değişti yani referanslarınız Orta Doğu ülkelerine döndü ya da Avrasya'daki Türki cumhuriyetlerin bir kısmına döndü. Artık nedense hiç Avrupa'dan filan referans vermiyorsunuz; gelişmiş dünyadan, Amerika'dan filan da referans vermiyorsunuz. Hatta referanslarınız bugünün dünyasını aştı, tarihsel örnekler

dönüştü, tarihten örnekler veriyorsunuz artık. Bugünün koşullarıyla hiç alakası olmayan, bilgisayarın olmadığı, internetin olmadığı, insanların farklı koşullarda yaşadığı dünyalardan örnekler veriyorsunuz, tarihlerden örnekler veriyorsunuz.

Toparlayacağım. Benim ricam şu: Birilerini düşmanlaştırarak değil... Sonuçta, biz hepimiz aynı ülkede yaşıyoruz, bundan sonra da aynı ülkede yaşamaya devam edeceğiz. Bu ülkede darbeye karşı hepimiz direndik, burada birçok arkadaşımız buna şahit, o gün burada olanlar şahit en azından ama öyle bir iş yaptınız ki 15 Temmuz'un 1'inci yıl dönümündeki anmalarda muhalefetten hiç kimse yok arkadaşlar. Sanki sadece o darbe size karşı yapıldı, siz direndiniz, onun dışında hiçbir şey olmadı. Şimdi, düşünebiliyor musunuz, siz bu ülkede bu kadar baskı yaptıktan sonra, bu kadar ötekileştirme yaptıktan sonra biz 15 Temmuz gecesi bir saniye düşünmedik, size sahip çıktık; sadece size sahip çıkmadık, ülkeye sahip çıktık, bu ülkenin Parlamentosuna sahip çıktık. Bunu gözden kaçırmayın. Bu, bu ülkeyi bir araya getiren, bu ülkede ortak bir duygunun olduğunu, ortak bir duygunun güçlü olduğunu gösteren bir meziyet. Bu sadece bizde olduğu için değil, sizde de olduğunu bildiğim için söylüyorum. Hepimizde olan bu meziyeti bundan sonraki dönemlere de aktararak bence doğru bir iş yapabiliriz. Bu konuyla ilgili bence kararınızı tekrardan gözden geçirin.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bu saatten sonra konuşmacıların hiçbirisine müdahale etmeyeceğim. Ne zaman biterse maddeyi o zaman oylayacağım.

Sayın Zeynel Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, aslında bu tasarıyı inceleyince tutarlılık açısından ele almak istiyorum öncelikle. Şimdi, biliyorsunuz, milletvekilleri -doğrudur, yanlıştır- arabaya atlasa, 50'yle gidilecek bir yerde 150'yle, 200'yle gitse herhangi bir şekilde Kabahatler Kanunu'na göre para cezası verecek bir mekanizma yok. Görünmüyor değil mi? Ama aynı milletvekilinin, yapmaması gereken bir işi yaptığında bir karşılığını almayan milletvekilinin, burada konuşmaları üzerinden, konuşmalarının içerisindeki sözler üstünden çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kalması söz konusu olacak. Şimdi, aslında bu, şunu da getiriyor aklı: Burada bütün olarak meseleyi aldığımızda, karşıımızda, sizinle anlaşamadığımız, neredeyse hep, burada görüşülen en kritik yasa meselelerinde olsun Anayasa değişikliğinde olsun anlaşamadığımız temel şey şu: İç Tüzük'ün genel gerekçe kısmına baktığımızda, bu İç Tüzük'ün artık güncel ihtiyaçları karşılamadığı, İç Tüzük'ün eski olduğu, daha yeni bir iç tüzükle Meclisin çalışması gerektiği söyleniyor. Şimdi, baktığımız zaman bu cümlelere, bir parlamenter kolay kolay itiraz edemez, bunlar herkesin kabul edeceği ortak doğrular olarak da görülebilir. Ama İç Tüzük'ü değiştirirken daha güncel, demokrasiye daha uygun, insan hak ve özgürlüklerine daha uygun, ifade hürriyetini genişletici nitelikte ki bir demokraside demokrasiden bahsedebilmek için, rejimin sağlamlığının ölçülebilmesi için ilk ele alacağımız, değerlendireceğimiz nokta o ülkedeki muhalefetin ne durumda olduğu, neyi ne kadar ifade edebildiği, sistem karşısında ne kadar korunup korunmadığı, iktidarın yanlışlarını hangi özgürlükler ortamında dile getirip getirmediğidir; bakmamız gereken budur. Bizim bir değişiklik esnasında gördüğümüz temel mesele, gerekçelendirdiğiniz mesele ile yaptığımız iş arasında bir uçurumun olması. Burada çok açık bir şekilde muhalefetin konuşma sürelerine müdahale var. Konuşma sürelerinin on dakikadan beş dakikaya inmesi bu ülkeyi daha demokratik, daha çağdaş yapacaksa, sizin dilinizden düşürmediğiniz şekilde ileri demokrasiye taşıyacaksa evvallah, bizi de ikna edin, biz de oy verelim. Biz biliyoruz ki aslında şöyle bir durum var: Bir yerde, geçtiğimiz Anayasa değişikliği sürecinde de bunu yaşadık, aslında sistemle oynamaya başladıkça, siz sistemi kendinize

doğru yontmaya başladıkça yavaş yavaş her şey rayından çıkmaya başladı. Şu anda Türkiye’de yasamanın, yürütmenin, yargının iç içe geçtiği, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının âdeta tek elde toplandığı, baskılandığı, medyanın baskı altına alındığı bir dönemi yaşıyoruz, Türkiye’de yargı güvenliğinin kalmadığı bir ortamda yaşıyoruz ve burada, en son olarak da muhalefete, özellikle ana muhalefet partisi olarak bize yönelik bir baskılama ve âdeta bir saldırı olduğunu görüyoruz. Şimdi, bizim Parlamento çatısı altında yaptığımız, önerdiğimiz yasa teklifleri ile burada yaptığımız konuşmalarla bu Parlamentoda çıkmasını yavaşlattığımız, engellediğimiz ve sistemin bundan zarar gördüğü üzerine bir kurgu yok burada. Burada rahatsız olunan mesele, zamandan ziyade, “Muhalefet ne kadar az konuşursa, ne kadar az dile getirirse ve vatandaş bunu ne kadar az duyarsa bizim için o kadar iyidir.” anlayışıdır. Bunun sonunda da şöyle bir problemi yaşayacağımızı görüyorum ben, bugün aslında Parlamentoda yaptığım konuşmada da biraz bu çerçevede dile getirmiştım: Siyasetin bir ekosistemi var, bu ekosistem artık öyle bir yara aldı ki bir yerden sonra siz ne kadar her şeye hükmetmeye, her şeyi zapturapt altına almaya çalışsanız da bu yaptıklarınız sonucunda artık her şeyi tüketerek günün birinde kendinizi de tüketmiş olacaksınız. Bunun çıkacağı sonuç bu. Şimdi, herhangi bir görüşme üzerine bir milletvekilinin beş dakika, üç dakika gibi kısa sürelerle dardını anlatmasına olanak yok, bunun da demokratik bir ülkede uygulanan bir iç tüzük uygulamasıyla örtüşür hiçbir tarafı da yok. Biz yapılan bu düzenlemenin yanlış olduğunu söylüyoruz. Daha önce, bu Parlamento çatısı altında, sizler tarafından, 2002 yılında çok sayıda yasa, Anayasa değişikliği kanunlaştı. Bizlerin, muhalefet partisi olarak Cumhuriyet Halk Partisinin itirazları hiçbir şekilde kayda alınmadı. Ancak bugün zaman bizi haklı çıkardı. Bugün geldiğimiz noktada yakın tarihimizde biz esaslı hangi meselede itiraz ettiyse bugün zaman bizi haklı çıkardı. Bugün burada söylediklerimizin de zaman içerisinde haklılığı ortaya çıkacak ancak kaybeden bizler olacağız, kaybeden Türkiye olacak, Türkiye’nin zamanı olacak.

Artı, biliyorsunuz, şu anda Türkiye’de çok yoğun yargı faaliyetleri yaşanıyor, yazılan iddianameler var, orada çıkan birtakım belgeler, bilgiler var. FETÖ terör örgütünün bugün darbe yapacak güce erişmesi, darbeye girişecek pervasızlığa erişmesi, o gücü elde etmesi, kadrolaşması ve onun için hangi yasalara ihtiyaç duyduysa burada nasıl o yasaları çıkardığı, muhalefet olarak bizlerin itirazlarının nasıl dinlenmediği bugün apaçık ortada. Bugün de burada yapacağımız, yapılmak istenen, sizlerin ısrarla istediğiniz değişikliklerdeki sakıncaları da bu açıdan düşünmenizde fayda olduğunu değerlendiriyorum. Hiçbir ülke kendi bünyesindeki muhalefetin sesini kısarak büyüyemez, gelişemez, demokratikleşemez. Dünyada hiçbir ülke yoktur ki kendi standartlarını büyütsün, demokrasi endeksinde daha üst sıralara gitsin, bunu yaparken de muhalefetin konuşacağı sözlerden, söylediği sözlerden çekinerek hareket etsin. Burada sizlerin sayı itibarıyla 317 milletvekiliniz var, Parlamentoda herhangi bir yasayı çıkarmak istediğinizde sizin karşımızda sayısal olarak duracak bir muhalefet yok. Bu Parlamento çatısı altında bizim, muhalefetin dile getirdiği meselelerdeki konuşmaların en çok şu açıdan sonuç verdiğini gördük: Öyle zamanlar oldu ki bizim söylediğimiz, dile getirdiğimiz itirazlara artık Türkiye’de genel bir kabul görüp kamuoyu oluştuğu zaman ancak sizi durdurabildik. İşte bu gibi kısıtlamalarla bu imkânın önüne de geçilmiş olacak.

Ben şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: İcinizde çok değerli hukukçular var, profesörler var, bu profesörlerin geçmiş zamanda yazdığı kitaplar var. Bugün aslında şuna hayret ediyorum: O kitaplarında yazdığı ne varsa tam tersi yönde bu Parlamento çatısı altında oy kullanıyorlar ya da bizim muhalefet şerhimizde de arkadaşlarımızın belirttiği üzere, hukukçu kimliğiyle yaptığı başvurularda ne söylüyorlarsa ne yazıyorsa bugün gün geliyor ki tam tersinde oy kullanılıyor. Açıkçası son birkaç ayki gelişmelerden sonra şunu da düşünmüyor değilim: Sadece Türkiye’nin kurumları zapturapt altına alınmış değil, belli ki Adalet ve Kalkınma Partisi de tamamen zapturapt altına alınmış durumda. Yani sizin iradelerinizle belli ki baskılanıyor çünkü bir insanın hayat görüşü değişebilir, düşünceleri

değişebilir elbette, fikirler değişmez değildir ancak çok kısa süre içerisinde siyaha beyaz, beyaza siyah denecek bir ortamın yaratılması da bu kuşkuyla derinleştiriyor. Umarım bu değişikliklerden vazgeçersiniz, burada ve Parlamentoda görüşülme aşamasında, Türkiye'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhalefeti daha çok gözetilen bir iç tüzüğe ihtiyacı olduğunu görüyoruz, umarım siz de bu sese inşallah kulak verirsiniz diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emre, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Meral Daniş Beştaş'ta.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde -saat iki- doğrusu karşılıklı bir tartışma olmadan böyle bir soğuk gerilim de var, onu önce bir söyleyelim. Hani en son sizin tutumunuzla “Karışmayacağım, sabaha kadar bakalım kim götürebilir.” Vallahi, herhâlde hepimiz götürebiliriz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Muhalefet konuşuyor, biz de dinliyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Tam da onu söyleyeceğim.

Şimdi Osman Bey gerçekten dinliyor, bu konuda takdir ediyorum, sabahdan beri hiç aralıksız dinledi.

Şimdi şöyle, aslında sohbet ihtiyacı da var, belli oluyor, o yüzden herkes bir şey söyleyince tam konuşmadım yani insicamım bozuldu.

Şunu söyleyeceğim çok uzatmadan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman Bey'e laf atmayın, insicamı bozuluyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Evet, evet, böyle...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hayır, Osman bu kadar sakin mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu kadar sakin görmemiştik kendisini.

BAŞKAN – Herhâlde arkadaşlar “Başkan nasıl olsa müdahale eder, müdahale edene kadar biz gidelim, müdahaleden sonra toparlarız.” diyorlar galiba ama ben gerçekten müdahale etmeyeceğim.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok, müdahalenize gerek yok gerçekten çünkü burada bizler zamanı uzatmaktan ziyade yani temel muradımız gerçekten bu İç Tüzük değişiklik teklifinin ne kadar vahim olduğunu, Parlamentoyu ne kadar işlevsizleştireceğini, düşünce ve ifade özgürlüğünün tümüyle katledileceğini anlatmaya çalışıyoruz. Aslında belki üstünüze almıyorsunuz ama -tırnak içinde- bu anlattıklarımızın hepsi iktidara ve tabii ki MHP'ye. Yani diyoruz ki: Bu kadar vahim bir teklifin altında imzanız var, lütfen bir daha düşünün. Şu anda Komisyon aşamasındayız, Genel Kurula gelmeden önce bu geçmesin. Yoksa biz de çok mutlu değiliz burada sabahlara kadar oturmaktan, konuşmaktan. Yani konuşmuş olmak için konuşmuyoruz. Bir kere onu not etmek istiyorum ve dikkatimi çekti, mesela bu salon çok kötü anılarımızın olduğu bir salon aynı zamanda. Gerçekten, böyle her geldiğimde bir dejavu yaşıyorum. Bir 20 Mayıs'tan önce dokunulmazlık teklifi vardı bu salonda. Yani Anayasa Komisyonunda ne zaman bir şey görüşsek ülke tarihinde çok önemli, karanlık bir sayfaya imza atılmış oluyor. Dokunulmazlıklar bu salonda kaldırıldı, sonrasında Anayasa Değişiklik Teklifi geldi, 16 Nisan referandumu oldu, bizim Van Milletvekilimiz Tuğba Hezer'in yine dokunulmazlığının kaldırılması

ve milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin fezleke geldi, şimdi de İç Tüzük değişiyor, yani Anayasa Komisyonunda aslında parlamenter sistemin, demokratik sistemin bütün kodları, tek tek böyle, ayakları yerinden oynatılıyor, çöktürülüyor.

Demem o ki burada biz anlatıyoruz çünkü gerçekten bir derdimiz var. Bir şeyleri yapmaya çalışıyoruz, yıkmaya değil. Yani biz bir yanlışın geri döndürmeye çalışıyoruz. Burada düşünce ve ifade özgürlüğünü savunurken kendi kişisel düşüncelerimizi söylemiyoruz. Uluslararası evrensel standartları savunuyoruz. Uluslararası dünyanın geldiği değerleri, uzlaştığı değerleri savunuyoruz. Avrupa ülkeleri iki yüz yıllık bir savaştan sonra, milyonlarca insanın, yüz binlerce insanın -milyonlarca insan daha doğru bir kavram- yaşamını yitirmesinden sonra bir yerlere vardılar ve bazı değerler oluştu, ortak değerler oluştu ve Türkiye bu değerlere ortak olmak için uzun süredir bir giriş süreci yaşıyor. Bu şekilde adımlarla gerçekten hepimiz kaybediyoruz, bütün yurttaşlar kaybediyor. Bunu anlatmaya çalışıyoruz, yani derdimiz o ve dikkat ettiğim kadarıyla -hiç kimseye şahsen söylemiyorum bunu- zaten iktidar partisi milletvekilleri yok, Genel Kuruldaydılar, iki üç kişi vardı arkadaşlardan. Biz böyle muhalefet olarak burada doluyuz. Malum bizim de 11 arkadaşımız cezaevinde, Genel Kurula bölündük, başka planlamalar var. Bu nedenle burada 5-6 kişiyle bulunuyoruz ve bu muhalefeti, bu sözlerimizi söylemeye çalışıyoruz. Şu anda oylama olmadığı için yoklar. Oylama olsa gelinip oy verilecek, gidilecek. Hâlbuki biz onlara bir şey anlatmak istiyoruz, derdimizi anlatıp bu İç Tüzük değişikliğinin bir an önce gerçekten geri çekilmesini ya da ortak bir uzlaşıyla, olması gerektiği gibi, 4 partinin asgari müştereklerde uzlaşmayı aramasıyla bir çıkış yolu bulmak için çabalıyoruz. Hâlâ o çabamızdan vazgeçmiş değiliz. Burada bir hafta sabaha kadar konuşalım, iki hafta konuşalım ama bir şeylere de çözüm bulalım. Yani sadece bugünü düşünelim.

OHAL tezkeresi geçti üç aylık. Biz temmuz ayındayız, tatilde olmamız gereken bir dönemde İç Tüzük tartışıyoruz sabahlara kadar. İki gün önce 15 Temmuz kutlamaları vardı, demokrasi bayramı. Bir yandan demokrasinin ruhu katledilirken, demokrasi katledilirken bir de demokrasi bayramı kutlanıyor. Böyle de bir ironi yaşıyoruz gerçekten. Şimdi de İç Tüzük tartışıyoruz. Bir günde böyle baş döndürücü gelişmeler yaşanıyor. Yani OHAL bu gidişle herhâlde bir sistem hâline dönüştü. Yakında -bir danışman arkadaşımızın söylemiyle, başka söylemler de var- yani yarın öbür gün bize şunu diyebilirler: "OHAL milli yönetim biçimimizdir." şeklinde bir argümanla gelinirse herhâlde bir süre sonra tekrarlarına tekrarlarına kabul göreceği gibi bir algı var. Uzatmadan, gelin, yol yakınken, gerçekten şu İç Tüzük teklifini 4 partinin üzerinde oturup tartışabileceği, birbirimizi daha az yıpratarak, birbirimizi anlamaya çalışarak parlamenter sistemin gömülmesine izin vermeyelim, defnetmeyelim bu sistemi. Hukukun, demokratik hukuk devletinin, hak ve özgürlüklerin namazı kılınmasın ve defnetmeyelim diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Sayın Beştaş, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal...

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kısa bitirdim, mutlu oldunuz değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu getirilen düzenleme aynen şu şekilde: “54’üncü maddesinin birinci fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir.” diyor. “Resmî tatile rastlanmadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu Salı günü saat 15.00’ten 21.00’e, Çarşamba, Perşembe günleri saat 14.00’ten 21.00’e kadar toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak televizyon yayınında önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla bu fıkra düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır.”

Şimdi takdir edersiniz, Ceza Kanunu’muzda...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz dinliyoruz Tanal, Başkana konuşmayın.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sadece Başkana konuşmuyorsunuz, biz de dinliyoruz sizi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Takdir edersiniz Ceza Kanunu’muzda şöyle bir hüküm var: Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz. Bunun amacı ne? Devletin yayınlamış olduğu kanunları vatandaşın öğrenebileceği, duyabileceği şekilde bunu basın organlarında vatandaşa anlatması, öğretmesi mecburiyeti var.

Şimdi, tabii şu anda içimizde en eski parlamenter Değerli Elitaş var herhâlde.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şu anda ben varım herhâlde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, siz varsınız.

Şimdi, 1993 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Radyo Televizyon Kurumu arasında bir protokol yapılmıştı, 1993 yılında. Bu protokolün içeriği şuydu...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 1995.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 1995 mi? Peki, tarihte yanlış olursa özür dilerim.

Evet, o dönemde yapılan protokol şuydu: Türkiye Büyük Millet Meclisi... Gayet açık, işte bugünkü uygulama açısından yani 19.00’a kadar yani yediye kadar protokol yapılıyor ancak 1995 yılından 2011 seçimleri olduktan sonraya kadar bu protokol uygulanmadı. Kaç yıl uygulanmadı? Beş yıl oradan, on altı yıl uygulanmadı. Üstat, on altı yıl uygulanmadı, on altı yıl askıda kaldı. On altı yıl uygulanmadı ve ne oldu on altı yıl? Kesintisiz olarak Meclis Televizyonu Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını yayınladı.

İyi bir şey mi yaptı? Bence çok iyi bir şey yaptı. Niçin? Çünkü Mecliste olan biteni vatandaş bilgilendirme ve vatandaşın öğrenme hakkı açısından bence fevkalade, çok doğru bir iş yaptı. Yani biz burada ayıplı bir iş yapmıyoruz ki, niye halktan kaçıralım ki, niye halk öğrenmesin ki? Yani bilgilenmek, öğrenmek vatandaşın en doğal hakkı. Ayrıca, devletin vatandaşını bilgilendirme ödev ve sorumluluğu da var zaten. Bu yapılıyordu ama ne hikmetse 2011 Haziran seçimlerinden sonra bu protokol aniden, gayet rahat devreye sokuldu. “Efendim, bu protokolün gereği uyarınca Radyo Televizyon Üst Kurulu futbol maçlarını veriyor, o yüzden biz bunu uygulamıyoruz.” denildi ve yürürlükten kalktı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada getirilen hüküm “önemli ve özel hâller” Bu gayet rahat, yine böyle saat dokuzaya kadar, vesaireye kadar verilmeyecek. Niye verilmeyecek? Hatta, burada, ben korkarım, saat 14.00’ten itibaren de bu özel hâller saklı kalmak kaydıyla, bu önemli ve özel hâller, belki oradan da kesebilirler yani şu anda yediye kadar yayınlıyor, korkarım ki bu “önemli sebepler” denilen kısım, “önemli ve özel sebepler” saat ikiden sonra yasaklanabilir, getirilmeyebilir, bu kapıyı da burada aralamış oluyoruz.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Bir yazı yazalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - O zaman gelin yazı yazalım, deyin ki efendim bu hiç.. Öyle ya, sözlü olarak bana diyeceğinize gelin bu metne yazalım o zaman. Yani burada bu yol aralanıyor, bu kapıyı açıyoruz. Sizden istirham ediyorum. Gayet rahat var böyle bir şey. O zaman, bunu, gayet rahat, gelin, net diyelim, bu “önemli ve özel hâller saklı” kısmını çıkaralım buradan. Biz bunu yaşadık. Bu birinci bir husus. İkinci bir husus...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tanal, affedersiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buyurun üstat.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Önemli ve özel hâller” kısmını çıkaralım mı diyorsun?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, tabii, “önemli ve özel hâller kısmı saklı” onu çıkaralım.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – 23 Nisan var, o zaman ne yapacağız?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bütçe görüşmeleri yayınlanmaz o zaman.

“Önemli ve özel hâller” derken bir kısıtlamaya değil, aksine...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Serbest bırakalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şu anda serbest bırakılıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, yo, şu an serbest bırakmıyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Saatleri de serbest bırakıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl saatleri?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tanal, düzeltmek adına, size itiraz etmek anlamında değil...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Estağfurullah.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, “Önemli ve özel hâller hariç olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi yayınları Salı, Çarşamba, Perşembe günlerinde 15.00-21.00, 14.00-21.00 yayınlanır.” diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bu, özel yani bütçe görüşmelerinin tamamı yayınlanır anlamına geliyor. Protokolde bu var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gerekçede yok ki üstat.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Gerekçede değil, protokolde zaten var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bakın, protokol...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Peki, zaten tartışmak anlamında söylemiyorum ben size.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, yo, gerçeği öğrenmek açısından söylemek lazım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Eyvallah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, Anayasa’mızın...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, hani, teklif sahibi olarak muradımızı bir ifade ederseniz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Müsaade eder misiniz, Sayın Tanal bitirsin mi? Sözüünü kesmiş olmak istemiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, yo, ben dinlerim, yine devam ederim. Yani konu tam sıcak olarak burada çünkü ben konuyu değiştirdim, bu konuya geçtim.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, bakan, Sayın Tanal’a teşekkür ediyorum, aslında araştırmış fakat şu şeyi ifade edeyim: 1995 yılında bir protokol imzalanmış Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile TRT arasında, yayınların saat 19.00’a kadar yapılmasıyla ilgili ve Sayın Cindoruk Meclis Başkanlığı bu gerçekleşmiş. Daha sonra, 3 Ocak 1995 tarihinde TBMM Başkanlığı ile TRT Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol hükümleri uyarınca 2003 yılına kadar sürdürülmüştür yani protokole uygun olarak. 2003 yılından itibaren, iki kurum arasında sözlü mutabakat sonucu protokol hükümleri aşılarak siyasi parti gruplarının talebi doğrultusunda parti grup toplantıları ve Genel Kurulun uzayan çalışmaları ve hatta protokole belirtilen günler dışında da yapılan Genel Kurul çalışmaları yayınlanmıştır. Yani 2003 yılından 2011 yılına kadar bu iş gerçekleşmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru, biz gelince, yayın vardı, sonra kestiler.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İşte, 1995-2003 arası 19.00’a kadar bu gerçekleşmiş, biraz önce var dediniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, buradaki meramımız -Sayın Özel ifade ettiği için söylüyorum- Türkiye Büyük Millet Meclisi kanalıyla yapılacak TV yayınları, internet hariç olmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma günleri olan salı, çarşamba ve perşembe günleri 15.00-21.00, 14.00-21.00 şeklinde Meclis Başkanlığıyla bir protokol yapılacağı konusunu da biz burada beyan ediyoruz. Şu andaki usul, 14.00-19.00 arasında olan usul 14.00-21.00 şeklinde olacaktır diye bunu ifade etmeye çalışıyorum. Yeterli mi bu?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İnternet...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İnternetin alakası yok bu işte. İnternet 7/24 değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalıştığı sürece.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Mevcutta “tbmm.gov.tr/tbmm_tv.htm”ye...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama Muharrem Bey şu anda TBMM TV’ye girerseniz Genel Kurulda sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi binasının resmini görürsünüz.

Bir girer misiniz telefonunuzdan?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şu an Genel Kurul çalışmıyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakan, onu diyorum ben de zaten, bakan onu söylüyorum. Şu anda TBMM TV’ye internette telefonla girerseniz Türkiye Büyük Millet Meclisinin resmini görürsünüz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şu anda çalışmıyor Genel Kurul.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İşte onun için diyorum.

Tamam, onu söyledim, Sayın Özel de biraz önce söyledi, TBMM TV bu maddeyle birlikte çalışmalarına 21.00’e kadar olağan şekilde devam edecek. Yeterli mi bu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Grup toplantıları ne oluyor?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakan, grup toplantıları bu iç tüzükteki özel ve önemli hâllere giriyor, bu şekilde yayınlanıyor.

Yeterli oldu mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olmadı, özür...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Peki, ben sözünüzü kestim, kusura bakmayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, estagfurullah, katkı anlamında ben çok teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Elitaş Anayasa'mızın 97'nci maddesinin ikinci fıkrasında son cümle diyor ki "... görüşmelerin yayımı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararına bağlıdır." Biz madem burada bir iç tüzük yapıyoruz, elimizde hazır, bizim gayet rahat, açık ve net bunu yazmamızın ileride... Yani protokolü şu yaptı, bu yapmadı... Netice itibarıyla şu anda devletin kurumu... Burada bir iç tüzük yapıyoruz, bu iç tüzük de, gayet rahat, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının yayımı ve vatandaş için. Yani yoksa, benim görünmem, sizin görünmeniz; ne siz bunun hayranısınız, ne ben bunun hayranıyım. Yani burada amaç vatandaşın, gerçekten kanun ne çıktı, kendisiyle ilgili, hayatıyla ilgili, yaşantısıyla ilgili neler çıktı, bunları öğrenmesi açısından. Yani çoğu yerde vatandaş ne yapıyor, interneti olmayabiliyor, bilgisayar olmayabiliyor yani köyde, vesaire... Bu anlamda sizden istirham ediyoruz. Yani burada biz... Hani diyorsunuz ya "Ya arkadaş, İç Tüzük'te boşluk var, milletvekili zırt pırt benden söz istiyor." Ben de diyorum ki, arkadaş, burada siz de boşluk yaratıyorsunuz, zırt pırt vatandaş bu güvencesinden yoksun olmuş olacak. Gelin, kendinizi nasıl güvenceye alıyorsanız vatandaşa da bu yayın hususunda bir güvence yaratalım. Birinci husus bu değerli arkadaşlar, eğer bu konuda söyleyecek bir şeyiniz varsa ben durayım, siz konuşun, yoksa ben devam edeceğim izninizle.

Şimdi, burada, bu konudan sonra ne diyoruz biz? Yani, arkadaş, hakikaten iş yapmak lazım, çalışmak lazım. Efendim, bu saatlere kadar kalıyoruz, işte, yok önergeler geliyor, şu geliyor, bu geliyor.

Şimdi, değerli milletvekili arkadaşlar, ben, gayet rahat, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlara teşekkür ederim. Şöyle üç ciltlik İç Tüzük'ün bugüne kadar ki çalışmalarını yapmışlar. Bu çalışmalarda şunu dile getirmişler: Bugüne kadar bu ilk tartışma değil, son tartışma da bu olmayacak, ileride de çok tartışılacak. Hep şu söyleniliyor, bir: "Meclisin çalışmasını, böyle salı, çarşamba, perşembe günlerine getirmeyin." Kimisinin görüşü, diyor ki: "Kardeşim, pazartesi yapalım, salı günü tatil, çarşamba çalışsın, perşembe günü ara, cuma günü." Niçin? "Arada fasılalar olacak, en azından milletvekilleri o konular üzerinde kendisini, daha araştırır, daha bir geliştirir ve arada da dinlenmiş olur en azından." diyor. İkinci bir görüş diyor ki: "Arkadaş, böyle yapmayalım üst üste, şöyle yapalım: Pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma günü, haftanın beş günü onda başlayalım, akşam yedi buçuk, sekiz, dokuz kadar bitirelim." Buna karşı olanlar diyor ki: "Efendim, siz eğer böyle haftanın beş günü çalıştırırsanız milletvekili kendi seçim bölgesine gidemez, eğer bir şey okuyacaksa, araştıracaksa kitap okuyamaz. Bu anlamda bu da sakıncalıdır. En iyisi, biz, kesintisiz olarak işte böyle üç gün üst üste salı, çarşamba, perşembe günü, en azından milletvekilinin o konsantrasyonu da bozulmamış olur, bu şekilde daha doğru olur." Şimdi, üç tane böyle görüş var değerli arkadaşlar. Şimdi biz madem ki Meclisin hızlı çalışması, verimli çalışması diyorsak, sadece milletvekillerinin hızlı çalışması, burada olması yetmiyor. Benim solumda bulunan Meclisin çalışanları var. Şimdi bu arkadaşlarımız burada bizimle birlikte çalışıyorlar. Biz eğer sabah dörde kadar da çalışırsak bu arkadaşlarımız yine -Mecliste personel eksikliği nedeniyle bu arkadaşlarımız vardiyalı çalışmıyor- aynı şekilde gelip çalışmış olacaklar. Peki, doğru, geçmişte bunlar...

Ne oldu Sayın Başkanım, özür...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Saat ikiyi aştıkları için arkadaşlar yarın izinli olacaklar, biz izinli değiliz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, stenograflar geliyor, diğerleri gelmiyor. Stenograflar o haklardan mahrum Sayın Başkanım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tanal'ın dediği mi doğru?

STENOGRAF MEHMET EMİN DALDALLI – Doğrudur efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Tanal yanlış söylemez yani, Sayın Tanal’ın... Özur dilerim Sayın Elitaş, yani bugüne kadar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Buradan bana yanlış bilgi verdiler.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AHMET AYDIN – Öteki çalışanlar öyle, ikiden sonra...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, ben kendime demiyorum. Şimdi şunu söyleyeyim: Bugüne kadar ben bir gerçeğe ulaşmadan konuşmam, doğru değil yani. Stenograflar bu konuda mağdur. Mesela Anayasa 18’e göre angarya milletvekiline olmaz ama şu anda stenograflar için tam Anayasa 18; angarya yasaktır, şu anda onlar için angarya var. Yani bunların personel eksikliği var; dönüşümlü, vardiyalı çalışmıyorlar, bu insanları da nazara almak lazım.

Bu anlamda, gerçekten, bu mevcut olan tasarının 4’üncü maddesi -54’üncü madde İç Tüzük’ün-sıkıntı yaratıyor. Burada benim sizden istirhamım, bence, hani o protokolü dediniz ya 2003 veya 2004 yılında, her ne kadar bu protokol yapılmışsa da Meclisin açık olduğu dönem içerisinde yayınlanması gerekir, o şekildeki hükmü buna deretseniz parlamento hukukuna büyük bir hizmet yapmış olursunuz ve bunu da getirmeye bence gücünüz de var, yetkiniz de var; ben şahsen kendi adıma destek veririm yani süresiz olarak yayın açısından, o madde açısından, gayet rahat... Benim oyum burada yok ama Genel Kurulda oyum var tabii ki. Onu sizden istirham ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Görüşleriniz önemli bizim için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, ben burada sizin huzurunuzda Afyon Milletvekilimiz Sayın Burcu Köksal Hanımefendi arkadaşşıma teşekkür ederim. Niçin teşekkür ediyorum? Şimdi, bana imzası bulunan teklif sahipleri kızacaklar ama kızsızlar. Şimdi, burada dört erkek arkadaşımızın imzası var, kadın arkadaşımız yok. Ya, arkadaşlar, bari eşlerinize sorsaydınız veya diğer kadın milletvekili arkadaşlarımıza sorsaydınız, niye cinsiyetçi davrandınız? “Mahmut Tanal nereden cinsiyetçi davrandık?” diyeceksiniz. Hemen söylüyorum Sayın Erkan Başkan, kızma bana ne olur. Kıyafette ne demişsiniz burada: “Kadınlar pantolon, ceket veya etek giyerler.” Arkadaş, kadınlar elbise de giyiyor, ceket ve pantolon bir bütün...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bu eski madde ama yeni madde değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, anladım da arkadaş, niye eklemediniz? Yasaklıyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, daldan dala atladın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Atlamadım maddenin şeyini söylüyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O madde eski madde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, sizin getirdiğiniz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, sizin getirdiğinizde “ceket, pantolon ve etek” diyor, “elbise” yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Elbise” demiyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Elbise ve ceket de giyebilir kadın milletvekilleri.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, onun üstüne ceket giyer.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, mevcut İç Tüzük’ü okuyorum, müsaade eder misiniz?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, 5’inci maddede o ya...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, biz mevcut İç Tüzük’ü demiyoruz, sizin teklifinizde elbise yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladınız mı ne demek istediğimi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bunu da siz teklif edin ya, “Katkı sağlayın.” dedik, gelmediniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, üstat, şimdi, bunu söylememin gerekçesi ne? Değerli Başkan, yani bakın, istişarenin, tartışmanın, müzakerenin ne kadar faydalı olduğunun işte güzel bir örneğini söylüyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 5’te konuşalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, 5’te ama... Burada kapattım.

Yani burada en azından istişarenin fayda ve yararlarını işte bu şekilde... Demek ki Parlamentoda bu şekilde müzakereyle biz doğruyu buluruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İstişarenin önemine katılıyorum, çok önemli bu iş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Tanal, ben teşekkür ediyorum.

Söz sırası Sayın Muharrem Erkek’te.

Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

2004 yılında Belediye Meclisi üyesi olarak seçildim Çanakkale’de. O zaman seçilen Belediye Başkanımızla birlikte ilk yaptığımız işlerden biri Çanakkale’nin yerel televizyonu olan Ton TV’yle bir anlaşma yapmak oldu, zaten tek televizyondan ama uydudan da yayın yapıyor, kaliteli bir yayın yapıyor ve Çanakkale merkez, köyler, ilçeler, herkes izleyebiliyor. Çanakkale Belediye Meclisinin tüm oturumlarını 2004 yılından beri, başından sonuna kadar, imar konuları dâhil, gündem dışı tartışmalar dâhil Çanakkale halkı Belediye Meclisi toplantılarını takip ediyor. Niye yaptık bunu? Çünkü demokrasi demek hesap sorma, hesap verme, kamuoyunun denetimi, şeffaflık, katılımçılık; bunlar önemli olduğu için yaptık. Çanakkale halkı seçtiği Belediye Meclisinde kim ne diyor, Çanakkale’nin imar konularında kim ne düşünüyor, nasıl oy kullanıyor canlı, her oturumu her ay izliyor. Biz bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde kısıtlıyoruz. Her türlü imkânımız olmasına rağmen Türkiye’de, ülkemizde yaşayan yurttaşlar Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurul çalışmalarını belli saatler arasında izleyebiliyor. Neden? Yani en azından bir tereddüt giderildi, teklif sahipleri ve Sayın Grup Başkan Vekili açıkladı, tbmm.gov.tr/tbmm_tv’den haftanın yedi günü yirmi dört saat Genel Kurul çalışmaları internetten takip edilebilecek ama internetten bu yayınları izleyebilecek -yani nüfusa oranla- ne kadar olabilir? Televizyon yayınlarının çok önemli olduğunu biliyoruz. Ben teklif sahiplerinden veya iktidar milletvekillerinden bir açıklama bekliyorum. Neden Genel Kurul çalışmalarının tümü yayınlanmıyor? Yani neden? Biz çok iyi biliyoruz ki birçok birleşimde, oturumda 21.00’den sonra da çalışacak Meclis. Yani birinin lütfen bunu izah etmesini talep ve arz ediyorum. Teklif sahiplerinden biri lütfen mantıklı, hukuksal, haklı dayanağı olan bir gerekçe gösterirse çok mutlu olurum. Neden Genel Kurul çalışmalarının tümü yayınlanmıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erkek, ben teşekkür ediyorum.

Teklif sahiplerinden cevap vermek isteyen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben bir şey eklemek isterim, çok kısa, bir iki dakika...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, teşekkür ederiz.

Aslında bu bilgilendirme baştan olsa birçok konu netleşecekti. Anlaşıyor ki... Şunun önemi de çok büyük: Otuz sene sonra bir kanunda bir sıkışıklık olduğunda metinden anlaşılıyorsa gerekçeye, gerekçede de yoksa tutanaklara dönüyor bütün mahkemeler veya uygulayıcılar. Yarın öbür gün bir tereddüt hasıl olduğunda bu tutanaklar önemli. Sağ olsun imza sahibi olarak da Sayın Başkan ifade etti, internet yayınında bir değişiklik yok bugüne göre, TRT'yle olan protokolün de ikişer saat uzatılmasıyla ilgili bir idare ortaya konuyor. Tabii, biz bunu eskisine göre olumlu ama arkadaşların da ifade ettiği gibi tamamının yayınlanmasını talep ediyoruz.

Ama burada bir konuyu... Söz alma sebebim şu: Sayın Meclis Başkanı İsmail Kahraman darbe gecesiyle ilgili bir iki anekdot da aktardı, o gece Sayın Erkan Akçay da, Sayın Grup Başkan Vekilim de hatırlayacaktır, tutanakta o kaleme alınırken şöyle bir serzenişte bulundu, dedi ki: "Aslında biz bu yayını vermeliyiz diyorum, TRT'de muhatap bulamıyoruz." Ve dedi ki: "Böyle olağanüstü durumlar için bu Meclis kendi yayınına gerekirse doğrudan uyduya çıkıp herkesin rahatlıkla izleyebileceği bir televizyona sahip olmalıdır, bir teknik imkâna." O gün hepimiz de bunu son derece makul... O günkü şartlarda çünkü istiyoruz ki Meclis bütün Türkiye tarafından izlensin, adam TRT'yi zapt etmiş, orada bir muhatap yok yayını verebilecek. O açıdan, Sayın Kahraman'ın o günkü o ifadesini ve hepimizin katıldığı bu şeyi hatırlatmak istedim. Bu konuda ne yapılacaksa, bu bütün tartışmalardan bağımsız olarak böyle bir adımın da atılması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben de bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hani cevap alabilir miyim? Demin de sordum, şimdi, bu TRT'yle Meclis Başkanlığı arasında yapılan protokolde saat sınırlaması vesaire, onlar tamam, açıklandı. Bu grup toplantılarını özellikle sordum. Yine, yapılan protokolde, sizden aldığım yanıtı göre, özel ve önemli hâller kapsamına giriyor. Fakat TRT'ye defalarca yaptığımız başvuruya ve RTÜK'ten aldığımız verilere göre HDP grup toplantıları TRT'de yayınlanmıyor. Bu konuda, yani protokol açısından soruyorum, Meclis Başkanlığının söz konusu protokole uyma konusunda, sonuçta Mecliste 4 parti var, 3 partinin grup toplantısı yayınlanıyor fakat 1 tanesi yayınlanmıyor yani bu protokolde bu konuda bir tutum ya da bir uyarı ya da bir sözleşmeye aykırılık talebi incelemesi yapıldı mı? Meclis Başkanlığı bu konuyla hiç ilgilendi mi? Ne yapabiliriz mesela?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Rekabet Kuruluna hemen şikâyet, büyük ceza yer.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şikâyet ettik de bakalım...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, o konuyu bilmiyorum ama Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyasi parti gruplarının toplantı saatleri: 10.30-11.30 arası Milliyetçi Hareket Partisinin, 11.30-12.30 AK PARTİ, 12.30-13.30 arası sizin, 13.30-14.30 arası Cumhuriyet Halk Partisinin. Bildiğim kadarıyla, ben TBMM TV'den değil, TRT 3'ten izliyorum bu grup toplantılarını. O grup toplantılarında ben çok rastladım sizinkine diye tahmin ediyorum ama bilmiyorum bunu, Meclis Başkanlığı herhâlde bu konuyu, Sayın Başkan Vekilimiz de burada, araştırırlar, götürürler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir araştıralım, evet.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, Sayın Erkek bir şeyi söyledi, eğer "Niye niyetleriniz bu şekilde?" diye ifade ederse, "Niye? Bir örnek verebilir misiniz? 21.00'den sonra da olur, olmaz." gibi yayınlar konusu. Bakın, ilk sunuş konuşmasında ifade ettiğim gibi Anayasa görüşmelerine en erken başladığımız saat 22.00; 22.00'de başladık Anayasa görüşmelerine. Türkiye Büyük Millet Meclisi 14.00'te başladı, 22.00'de başladık; grup önerileri, değişik tartışmalar vesaireler... Ve genellikle

de saat üçte bitirdik. Toplam beş saat çalışma zamanımız vardı. Şu anda değerli arkadaşlar, siyasi partilerin grup önerilerini, ki şu anlaştığımız İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda 8 milletvekilinin imzasını havi ve siyasi parti gruplarına giden, genel başkanları tarafından onaylanmış, 21 maddede anlaşılabilen ve bu maddelerin içerisinde de esas teşkil eden, 19'uncu maddeye dercedilmiş olan, aslında 63'e göre görüşülmesi gereken yani bir konunun öne alınıp geriye bırakılması veya 49'a göre gündem değiştirilmesi gereken konu bizim 2011'deki İç Tüzük değişiklik teklifimizle birlikte grup önerilerindeki tartışma, usul tartışması değil, biz doğrudan doğruya 19'uncu madde hükmü olarak alalım dedik ve o zaman beş dakika diye ifade ettik. Veren siyasi parti grubu beş dakika meramını anlatsın, dinleyenler de aynen 87'nci maddedeki kanun tekliflerindeki öneriler gibi kanaatlerini anlatanın ifadesine göre ikna olsun, "evet" veya "hayır" desinler diye konuştuk. 2013'teki, 2014'teki bu İç Tüzük Uzlaşma Komisyonundaki esas konuşmamız, gündemimiz -bakarsanız, bunu okursanız eğer şeyden- 19'uncu maddeye bağlı olmak üzere ilk görüşmemiz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma saati, 54'üncü maddenin de dipnotuna bakarsanız buradaki, 14.00-20.00 arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışsın ama 14.00-20.00 arasında çalışırken de Türkiye Büyük Millet Meclisi protokole bağlı kalsın, 14.00-20.00 arasında yayınlarını yapsın ve önergeyi veren siyasi parti grubu beş dakika konuşsun. Sonra 56'ncı maddede ortaya çıkan bir problem gereğince bu anlaşmadan vazgeçildi. Arkasından siyasi parti grup başkan vekilleri ile Meclis Başkanımız bir toplantı gerçekleştirdi, ikinci bir komisyon kurduk. O ikinci komisyonda -burada aynen metinde var- Cumhuriyet Halk Partisinin teklifi: "Televizyon yayınlarını Meclis çalıştığı an, her zaman açın, pazar da dâhil, cumartesi dâhil, pazartesi dâhil açın, biz beş dakikaya razıyız." HDP Grubu "Biz beş dakika değil, on dakika istiyoruz ama her siyasi parti de haftada bir grup önerisi getirsin." Yani "HDP sadece salı günü getirsin örneğin, MHP sadece çarşamba günü getirsin, CHP sadece Perşembe günü getirsin." şeklinde bir teklif, burada aynı var, on dakika şeklinde olsun. Milliyetçi Hareket Partisi "Biz de buna katılıyoruz, on dakika olsun." şeklinde ama ilk anlaşmamız bu şekildeydi. Değerli arkadaşlar, grup önerileriyle ilgili bakın, bizim 2011 tarihindeki İç Tüzük değişiklik teklifinde, şimdi 15 milletvekiline veriliyor ya Meclis başkan vekilince birer dakikalık süre, o da vardı. Şu anda yapılan uygulama İç Tüzük'e uygun bir uygulama değil ama Meclis Başkanlık Divanının aldığı karar gereğince bu 15 kişiye birer dakikalık konuşma teamül hâline geldi, eylemlî İç Tüzük ihlali hâline geldi, hiç kimse itiraz etmiyor, bu uygulama devam ediyor. 24'üncü Dönemde iki siyasi partiye mevcut Meclis başkan vekili bunu 10 kişiye veriyordu, 15 kişiye veriyordu, AK PARTİ'ye mensup Meclis başkan vekilleri bunu vermiyorlardı, onar dakikayı vermiyorlardı. Bir uyum birliği sağlayalım diye 26'ncı Dönemin başında bu şekilde böyle bir uzlaşma, ittifak ortaya çıkmış, 15 kişiye birer dakika süreyle söz verilmesi. Bizim 2011 İç Tüzük değişikliğimizde o da var, tartışılan konulardan.

Şimdi, gelmek istediğim nokta şu: 3 sayın milletvekiline 59'uncu maddeye göre gündem dışı söz veriliyor. 60'ıncı maddeye göre de yerinden pek kısa sözünü ifade eden milletvekillerine bu 15 kişiye söz olmak üzere o veriliyor. Toplam bir saat sürüyor bu konuşmalar vesaireler çünkü on beş dakika öbürü, on beş dakika da diğeri, sataşmalar vesaireler bir saat sürüyor. Şimdi, 14.00'te başladı Türkiye Büyük Millet Meclisi, 15.00'te gündemimize geçtik. Örnek, bir siyasi parti grup önerisi verdi, üç siyasi parti grup önerisi verdi. Bizim teklifimize göre on beş dakika, bilemediniz, yarım saat bu süreyle gitti, 15.30'da Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine başlayacak. 15.30 ile 21.00 arasında ne kadar zaman var? Beş buçuk saat. Yani Anayasa görüşmelerindeki beş saatten fazla bir yarım saat daha Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemini tamamlama için bir fırsattır diye görüyoruz. Bakın, Sayın Tanal Anayasa'nın 97'nci maddesini söyledi, güzel bir şey söyledi. Anayasa'nın 97'nci maddesinin birinci

fıkrası bu işlerin yayınlanacağını... Ama son fıkrada çok önemli bir yetki vermiş Başkanlık Divanına. O yetki ne diyor biliyor musunuz? Meclis Başkanlık Divanı o günkü açık oturumları aksine bir karar almadığı takdirde yayınlayabilir yani burada Anayasa'da olan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Her vasıtayla yayınlanabilir.” diyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Siz ne kadar protokol yaparsanız yapın, Meclis Başkanlık Divanı bunu değiştirebilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama o güne özel.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Her güne özel yapabilir mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yani kafayı sıyırdıysa yapabilir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yapabilir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, 1'inci madde aynen o şekilde doğru, son madde... Bakın, değerli arkadaşlar, biz Türkiye Büyük Millet Meclisindeki muhalefet partilerinin sözünü kesinlikle kesmiyoruz, azaltmıyoruz, kısmıyoruz ama gündemle ilgili konuyu getirelim diyoruz. İç Tüzük'ün 81'inci maddesi, İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesi... 60'ıncı maddesi genel hükümleri düzenler, 60'ıncı maddesinin yanılmıyorsa beşinci fıkrası, aksine bir karar alınmadıkça Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyasi partilerin bütünü, geneli üzerindeki görüşmeleri yirmi dakika, milletvekillerinin konuşmaları on dakikadır, ikinci konuşmalar bunun yarısı kadardır diye bir hüküm var, “aksine bir karar alınmadıkça” diyor. 81'inci madde de aynı konuyu düzenlemiş, onun da tahmin ediyorum altıncı fıkra olması lazım. Orada da diyor ki: “Aksine bir karar alınmadığı takdirde, kanun tasarısı ve tekliflerinin bütünü üzerindeki görüşmeler siyasi parti grupları adına yirmi dakika, milletvekillerinin şahsı adına bütünü üzerindeki görüşmeler on dakikadır, maddeler üzerindeki görüşmeler yarısı kadardır.” ifadesi var. Şimdi burada eğer biz muhalefetin sözünü kısmak istesek on beş yıldır iktidardayken İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesine göre aksine bir karar almamız mümkün mü, değil mi? 81'inci maddeye göre...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasa Mahkemesi kararı var, azaltamazsınız, artırma için yorumlanır diyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, Anayasa Mahkemesi 81'inci maddesinin (d) bendini 2001 yılında yapılan değişiklikle şöyle yapmış: “Uluslararası sözleşmelerde geneli üzerinde görüşme yapılır, maddeler üzerinde görüşme yapılmaz ve önerge verilmez.” hükmünü iptal etmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir de on dakikalara beşe indirmeyi de iptal etmiş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, Anayasa Mahkemesinin hükmü şu: O sürelerde bu görüşmelerle ilgili kısmı kısıtlamış, 60'ıncı maddede kısıtlamış. 81'inci maddede var olan hükmü mükerrer olduğundan dolayı Anayasa Mahkemesinin iptali o şekilde. Bununla ilintili bir iptal değil, okursanız...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Efendim, grup sözünü de on dakikadan beşe indirmişler, Anayasa Mahkemesi demiş ki: “Bunu kısıtlama hakkı aleyhte uygulanamaz, artırmaya yönelik verilmiş yetkidir.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Eyvallah, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi farklı. Anayasa Mahkemesi 2001'den önceki İç Tüzük'te daha önceki süreler daha uzunken bir maddedeki yirmi dakikayı onaylamış ama başka bir maddedeki on dakikaya düşürmeyi onaylamamış. Yani daha önceden yirmi dakikadan uzun bir süre varmış, Anayasa Mahkemesi 2001 değişikliğinde bir maddedeki yirmi dakika, on dakikayı onaylamış, başka bir maddedeki on dakikayı düşürmeyi onaylamamış. Yine Anayasa Mahkemesi 81'inci maddenin (d) fıkrasındaki uluslararası sözleşmelerde... Çünkü mantık doğru, uluslararası sözleşmelerde önerge verme hakkı mümkün değil. Niye? Sözleşme değişiyor. 2008

tarihindeki İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda aynı kanaati oluşturmuş. Sadece “Muhalefet partisinden olan milletvekilleri önerge versinler, bu önergeler de tutanaklara geçsin, itirazlarını...” demiş. Çünkü sözleşmeyi değiştiremediğinden dolayı diye sizin bana daha önce yaptığımız atıfla ilgili.

Bir de oradaki bir eleştirinize de şöyle bir cevap vermek istiyorum, diyorsunuz ki: “Sayın Elitaş, 2008 yılındaki yapılan İç Tüzük Komisyonu temel yasayı kaldırmış, onlar gibi düşünün bari.” Ben de hak veriyorum size, o Komisyonun 61’inci maddesine baktığımız takdirde bütün kanunlar temel yasa olarak görüşülüyor, 61’inci maddesini incerseniz bütün kanunlar temel yasa olarak görüşülüyor, önergeler de bir önerge verme noktasına getiriliyor.

Şimdi, Sayın Milletvekilim Muharrem Bey, burada bizim yaptığımız iş Türkiye Büyük Millet Meclisinin konuya dönmesiyle ilgili mesele. Bakın, Oktay Ekşi’nin bir kitabından pasaj okudum o ilk günkü şeyde. Sayın Ekşi’nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerinde durması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ahenkli çalışmasının en önemli konularından biri sanıyorum 66’ncı maddesi olması gerekir, konuya davet veya söz kesme, Başkanın söz kesmesiyle ilgili bir konu var. Başkanın ne şekilde söz keseceği konusu, 66’ncı maddede Başkana ne zaman söz keseceğiyle ilgili bir düzenleme gerçekleştirmiş. Orada diyor ki: “Kürsüdeki üyenin sözü ancak Başkan tarafından kendisini İç Tüzük’e uymaya ve konudan ayrılmamaya davet etmek için kesilebilir.” Yani burada Sayın Ekşi’nin de kitabında... Daha önce milletvekilliği yapmış bir değerli milletvekili arkadaşımız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Danışma Kurulu üyesi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 1960’larda mı, 1980’de mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 1960, 1960.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 1960’larda Danışma Kurulu üyeliği yapmış, burada da bulunmuş. O süre içerisindeki en büyük problemin konuyla alakalı olmayan meselelerden... Hatta bizde de, bazı siyasi parti grup başkan vekilleri “Başkan, konuya gelsin.” diye de uyarılar yapıyorsunuz, doğru mu? Biz de bazen uyarılar yapıyoruz ama konu dışına çıktığından dolayı meram da anlatılamıyor.

İşte bizim buradaki amacımız... İç Tüzük’teki 60’ıncı madde ile İç Tüzük’teki 81’inci madde AK PARTİ iktidarı döneminde hiç uygulanmamış ve uygulanmaya da niyetlenilmemiş. Bizim buradaki amacımız, niyetimiz şu: Bir siyasi parti bir grup önerisi verdiğinde ancak on dakika konuşabiliyorsunuz, geriye kalan kısım kimde? Diğer siyasi partilerde, biri zaten iktidar partisinde. Hâlbuki anlaşmamız neydi biliyor musunuz? Centilmenlik anlaşmamız, 2011 yılında Meclis Başkanımızın Refik Belendir’deki yaptığı toplantıda Sayın Güldal Mumcu, Sayın Muharrem İnce, Sayın Akif Hamzaçebi, Sayın Emine Ülker Tarhan, Sayın Oktay Vural, Sayın Mehmet Şandır, Sayın Pervin Buldan ve Sayın Hasip Kaplan; grup başkan vekilleriyle yaptığımız konuşmada dedik ki: Grup önerileri veriliyor, eyvallah, verilsin ama grup önerilerinde muhalefetin aleyhinde sözler iktidara, iktidarın verdiği grup önerisinde sözler muhalefete ait. Yani 4 grup önerisi verildiğinde 16 konuşma yapılacak, 16 konuşmanın 8’i iktidarın, 8’i muhalefetin. Eğer 3 siyasi parti, muhalefet partileri grup önerisi verirse 12 konuşma yapılacak; 12’nin 6’sı iktidarın, 6’sı muhalefetin. Uyuyor muyuz bu centilmenlik anlaşmasına?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aşağı yukarı uyuyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Uymuyoruz, uymuyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aşağı yukarı uyuyoruz ya. Ramazan Can geliyor gidiyor, geliyor gidiyor, bağlıyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Uymuyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu konudaki iş, bizim 2014 yılındaki yaptığımız İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda hepimizin mutabık kaldığı tek konu. Grup önerileri beş dakika konuşulsun ama şartımız, önce 14.00-20.00'yi, daha sonra salı, çarşamba, perşembe günleri Türkiye Büyük Millet Meclisi çalıştığı saatlerde yayın yapılsın. Yani şu anda biz Türkiye Büyük Millet Meclisi yayınlarına "evet" desek, 2013 yılındaki uzlaşma beş dakika.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Deyin lütfen. Genel Kurulun tüm çalışmaları yayınlansın pazartesi dâhil, pazar dâhil; buna bir engel yok ki.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, değerli arkadaşlar, az önce bir değerli milletvekili arkadaşımız bir şey söyledi 54'üncü maddeyle ilgili, ben de Sayın Özel'le bu konuyu konuştum ve Sayın Parsak'a bir mesaj attım "54'üncü maddenin son cümlesinden eğer -Sayın Erkek'in biraz önce ifade ettiği gibi- Sayın Özel'in bana sorduğu anlam çıkıyorsa biz son cümleyi çıkaralım diye teklif edeyim." dedim. Sayın Parsak dedi ki: "Bu, 168'inci maddeye dercedilmeye çalışılan, yani İç Tüzük Uzlaşma Komisyonundaki 168'inci maddede, basınla ilgili ifade edilen kısımda bir grup başkan vekili arkadaşımızın olmazsa olmaz diye ısrar ettiği bir konu." O metin buraya alınıp Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlarımızın bize yaptıkları teklif sonucunda giren bir düşüncedir.

Biz 13 maddelik bir teklif verdik, 11 ana, 2 yürürlük, yürütmeye beraber. 54'üncü madde bizim teklifimizde yoktu, 3'üncü madde bizim teklifimizde yoktu, 56'ncı madde bizim teklifimizde yoktu. 57'nci madde bizim teklifimizde vardı. 57'nci maddedeki bir değişiklik önergesi üzerine 81'inci ve 143'üncü maddede bir değişiklik yapma ihtiyacı hissedildiğinden dolayı, paralellik sağlamak için o iki maddeyi daha ilave etmek zorunda kaldık.

Bizim 163'üncü maddede tek olan düzenlememiz, disiplin cezalarıyla ilgili düzenlememiz -yine ifade ettim- Sayın Oğuz Oyan'ın getirdiği bir tekliftir. Milletvekillerine hakaret ettiği takdirde, küfrettiği takdirde milletvekillerine para cezası Fransa'da var, Avrupa Birliğinde var, Almanya'da var; gelişmiş ülkelerde disiplin cezasının maaş kesintisi olması müeyyidesi var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hakaret ve küfür...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Onu diyoruz. Bakın, onu diyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hakaret ve küfür ayrı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Müsaade edin. Bakın, Meclisten çıkarma cezasıyla...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Devamsızlık...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Aynen o şekilde. Meclisten çıkarma cezası da var zaten. "Meclisten çıkarma cezası verildiği takdirde ödeneğinden kesilir." diyor. "Devamsız olduğu takdirde 100 euro kesilir." diyor.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – 120 euro.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, 120'ymiş, bizdeki bilgi 100; demek ki eskale etmişler.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hakaret ve sövmeye olsun, sorun değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, biz 163'üncü madde üzerine 161 ile 160'uncü maddede bir değişiklik yapma ihtiyacı hissettik, onu da ortaya çıkardık. Yani getirdiğimiz metnin 2013-2014 yılındaki uzlaştığımız metinden çok az bir farkı var. Lehe olan fark 14.00-20.00, 14.00-21.00 hâline getirilmiş oldu. İç Tüzük'e televizyon yayınları dercedilmiş oldu, garanti altına alınmış oldu, Sayın Özel'in az önceki sorduğu konu, internet yayını hariç olmak üzere -zaten o sürekli

var- o garanti altına alınmış oldu. Hatta biz burada “Özel şeyler nelerdir?” diye arkadaşlarımızla tartışırken bütçe, Anayasa gibi konuların da bu özel meselelerden olması gerektiği konusunda kanaat oluşturduk.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 15 Temmuz gibi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ha, 15 Temmuz gibi. 15 Temmuzda teknik engel vardı. Az önce sizin söylediğiniz... O konuda da bir şey söyleyeyim, en hafızası olan, en eski olduğum için. 2008 yılında RTÜK Kanunu değiştirilirken Sayın Bülent Arınç o zaman bu işlerden sorumlu Başbakan Yardımcısıydı. Getirdiği teklifte Türkiye Büyük Millet Meclisinin yayın yapmasıyla ilgili bir madde vardı ve maalesef, muhalefetin isteği üzerine biz bu maddeyi oradan çekmek zorunda kaldık. Ama şu andaki teklifiniz doğru. 2008 yılındaki -sanıyorum 2008 veya 2009- RTÜK Kanunu’ndaki yapılan değişiklik çerçevesinde biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin yayın yapmasıyla ilgili bir meseleyi getirdik, orada vardı ama o getirilen meseleyi muhalefet istemediğinden dolayı koymamış olduk.

Muhalefetin sözünü kısmak değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verimli çalışmasını sağlamak amacıyla yapılan bir değişiklik. Kesinlikle kötü niyet yok. Şunu söylüyorum: Şu İç Tüzük her derde deva, iktidar partisine büyük imkânlar vermiş. Bu imkânlarla 2003 yılından beri -2007 yılından beri grup başkan vekiliyim- hiç niyetlenmedik, hiç tevessül etmedik. Hatta İç Tüzük’ün 87’nci maddesinde önergelerin gereksiz verilmesini ve istismar edilmesini engelleyen bir hüküm var, “Hükümet veya komisyon önergeye katıldığı takdirde önerge görüşmesiz oylanır.” hükmü var. Biz bunu 2011 yılında bir kere uyguladık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 24’üncü Dönem çok uyguladınız Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yok, bir kere uyguladık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur mu, Oktay Vural Bey’le birkaç defa iddiaya girdiniz, çok...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ha, “Uygularım.” dedim, uyguladım, doğru. Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, o konuya da tevessül etmiyoruz.

Ben teşekkür ediyorum bu açıklama imkânını verdiğiniz için. Yani bilgilerimi, amacımızın, niyetimizin ne olduğunu burada beyan etmeye çalıştık. Ben burada Milliyetçi Hareket Partisinin şu İç Tüzük Komisyonundaki görüşülen meselelerde muhalefet partilerinin istemleri doğrultusunda getirdiği... Açık söyleyeyim, ben 21.00 konusuna itiraz ettim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 21.00 ne?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Saat 21.00’e kadar. 54’üncü maddeye itiraz ettim, dedim ki: “Siz televizyon yayınlarını 21.00’e kadar uzatmak istiyorsunuz. Niyetinizin bu olduğunu biliyorum ama ben 20.00 diye ısrar ediyorum.” “Yok, 21.00 olacak çünkü biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21.00’e kadar işlerini bitireceğine inanıyoruz.” dediler. Ben de dedim ki: “21.00’e lüzum yok, 20.00’de bitiririz işleri. Uygun bir çalışma, yani birbirimizi anlayan, medeni bir şekilde çalışma ortamını ortaya çıkardığımız takdirde bu iş olur.” diye bir beyanda bulundum. Kendilerine teşekkür ediyorum. Bu süreçte -az önce Sayın Tanal söyledi, “Keşke uzlaşma olsaydı.” dedi- keşke uzlaşma olsaydı.

Evet, teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Uzlaşma alt komisyonu da olabilir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Grup Başkan Vekilimiz uzun konuşabilir, ben bir cümle söyleyebilir miyim? Ondan sonra Sayın Grup Başkan Vekilimiz değerlendirsin.

BAŞKAN – Sayın Akçay, ben size söz vereceğim ama Sayın Muharrem Erkek “bir cümle” dedi, ondan sonra size söz vereceğim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şimdi, bir yıldır OHAL sürecindeyiz. Mesela bugün, pazartesi günü Genel Kurulda, hepimiz açısından ve ülkemiz açısından, demokrasimiz açısından, ekonomimiz açısından çok önemli, OHAL’in uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi sizin grup önerinizle görüşüldü ve bugün canlı yayın, televizyon yayını yoktu. Çok özel bir hâl değil mi, önemli bir hâl? Ama televizyon yayını olmayan bir günde görüşüldü. Yarın da görüşebiliriz, yani bugün de, salı günü de görüşebiliriz. Benim demek istediğim -ben aslında çok samimi soruyorum- basit bir soru. Pazartesi, salı, çarşamba, perşembe fark etmez, Genel Kurul çalıştığı sürece televizyon yayını olması, İç Tüzük’e bile getirmeye gerek yok, Meclis Başkanlığının TRT’yle yapacağı protokolle sağlanabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, yo, TRT Kanunu’nda hüküm var, 13 ve 14’üncü madde...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır yani gerekirse kanun da değiştirilir Sayın Tanal.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Akçay’a söz veriyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani çoğunluk bunu istese bir engel mi var önünde? Neden yayınlanmıyor? Çok temel bir kanunu görüşebiliriz gece bire kadar.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, Sayın Elitaş’ın açıklamalarına aynen katılıyoruz ve bizim görüşmelerimize ilişkin ifadeleri de aynen o şekildedir ve ben bu teklifin tümü üzerinde yaptığım konuşmada da bu durumu özetleyen ifadelerde de bulundum, hem TRT’ye atıfta bulunduk hem 15 Temmuz örneği vererek atıfta bulunduk. Zaten bu İç Tüzük hazırlığı esnasındaki mutabakat sağladığımız, mutabık kaldığımız hususlarda kesinlikle İnternet’ten yayın zaten konumuz dışı yani o tartışma konusu bile değil. O aynı şekilde devam edecek. 54’üncü maddedeki çalışma gün ve saatinin de saat 21.00’e kadar uzatılarak televizyon yayınının da fiili olarak iki saat artırılması... Şimdi, pazartesi bahsettiğiniz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Üç saat, 14.00, 15.00, 19.00...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, üç saat oluyor.

Bu 54’ün son fıkrası da “Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul toplantı hafta gün ve saatlerini değiştirebileceği gibi, diğer günlerde de toplantı yapılmasına karar verebilir.” dediği için dolayısıyla öyle bir protokol de yapmaya mani bir hâl de yok. Yani, o pazartesi, o çalışma günleri, özel, önemli, Anayasa değişikliği, bütçe görüşmeleri gibi özel hâl... Öngörülemeyen bir hâldir işte 15 Temmuzda yaşanan hadiseler. Bu yayının yapılamayışı Meclis Başkanıyla sığınakta konuştuğumuz en önemli konulardan birisiydi.

Ezcümle, bu teklifin 4’üncü maddesindeki düzenleme televizyon yayınına güvence altına alan bir düzenlemedir ve muhalefet olarak da üzerinde en fazla tartışılan ve diğer, geçmiş uzlaşma komisyonlarıyla da olmazsa olmaz şart diye öne sürülen, bu nedenle de İç Tüzük’te mutabık kalınan hususların da bugüne kaldığı bir durum söz konusu. Dolayısıyla, bu konuda endişeye, tereddüde mahal bir durum yoktur bizce. Teklif sahibi olarak bunu açıkça ifade edebilirim özetle.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Muharrem Bey’in eleştirisine yanıt vermediniz yalnız. Neden bir sınırlama...

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ederim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, Genel Kurul çalışmalarının tümünü yayınlamamasının nedeni...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Arkadaşlar, bu AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin veya Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilinin karar vereceği bir konu değil, biz irade beyan ediyoruz.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Soru soruyoruz biz de.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama hayır bize soru...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Neden yayın imkânı vermiyor?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz. Sayın Erkek bir şey söyledi “Niye pazartesi günü konuşuldu bu?” diye. Bakın, Muharrem Bey, bizim planımızda çarşamba günü Anayasa Komisyonunda İç Tüzük görüşülecek. Salı veya pazartesi günü Komisyon Başkanımız beni aradı, dedi ki: “Muhalefet partisinden bir grup başkan vekili, ana muhalefet partisinin grup başkan vekili ‘Alt komisyon kuralım.’ diye bir şey söyledi.” Biz de dedik ki: “Alt komisyon kurulmasında eğer tamamsa biz bu işi yaparız.” Fakat planlamayı... Çarşamba günü olacak. Biz çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi günü, 15 Temmuzdan önce muhtemelen İç Tüzük’ü bitiririz veya pazar günü bu işi biz yaparız bitiririz; pazartesi günü OHAL tezkeresini görüşürüz. Salı gününden itibaren de üç tezkere var ki onu biliyorsunuz, Mali’yle UNIFIL’i biliyorsunuz, söyledik. OHAL tezkeresini Hükümet bize söylemediği için “Bilmiyoruz.” dedik, Sayın Başbakan da açıkladı, herhâlde cuma günü mü, cumartesi günü mü açıkladı “OHAL tezkeresini tavsiye edeceğiz, Millî Güvenlik Kurulu tavsiye edecek.” diye açıklama yaptı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Cumhurbaşkanı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Cumhurbaşkanı açıkladı, evet.

Yani, o çerçevede, OHAL tezkeresinin süresi yarın doluyor, salı günü doluyor. Bizim düşüncemiz aslında şuydu: “Pazartesi günü üç siyasi parti veya iki siyasi parti grup önerisi getirir, grup önerisiyle birlikte biraz tartışma çıkar, biz herhâlde saat altıda, yedide gündeme geçeriz. Gündemde iki tezkere çıkarabilirsek ne âlâ, üçüncü tezkereyi salı günü görüşürüz. Arkasından istinaf mahkemelerini alırsak, bittikten sonra devam ederiz.” dedik ama bugün grup önerileri olmadı, sadece bizim grup önerimiz oldu. O grup önerisi de bu OHAL tezkeresini almak için. Ve gündemimiz de herhâlde 21.30’da bitti. Üç tane tezkere gördük arkadaşlar ve bir kanunun geneli üzerinde görüşme yaptık. 23.30’da bizim iki günlük işimizi gerçekleştirmiş olduk. Hâlbuki, bizim planımıza göre arkadaşlar konuşmuşlar, anlaşmışlar “Kanunun da genelini görüşelim.” demişler. Bizim planımıza göre 21.30’da bitti, zaten Genel Kurul da bitmiş oldu.

Bir de şunu söyleyeyim arkadaşlar, olağanüstü durumlar olmadığı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 00.21’de bitti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 00.21’de mi bitti?

BAŞKAN – Sayın Başkanım, takdir edersiniz, tam yirmi beş dakikadır müsaade ediyoruz ama yani tabii grup başkan vekillerine partileri temsil ettikleri için bir şey de söylemiyoruz ama şu an Komisyonun bitirmesi gereken bir iş var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uzlaşma güzeldir Sayın Başkan. Sayın Başkan, konuşmak güzeldir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Komisyon bitirdikten sonra kısma devam edebiliriz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, müsahabanıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kusura bakmayın, ben teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Benim bir söz isteğim var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Pardon, Hocamın söz isteği vardı.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

15.-Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Elitaş'ı dikkatle dinliyorum tabii. Her seferinde daha önceki dönemlerdeki uzlaşmaları anlatıyor. İlk günkü görüşmelerde de söyledim ya da anlatmaya çalıştım, belki yeterince iyi anlatamamışım. O uzlaşmalar çok geniş görüşmelerin bir sonucuydu ve pek çok boyutu vardı. Bunların epeyce bir kısmı hakkında bilgimiz var ama bir kısmıyla ilgili de doğrudan bilgi edinme imkânımız yok söylediğim gibi. Mesela, İdris Bey'le görüşme imkânımız olsaydı...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Baluken bir toplantıya geldi.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Önemli değil, şunun için diyorum, daha önce de açıklamıştım: Hasip Bey'de de yok bir sürü şey yani kendi aldıkları notlar, o dönem görüşmelerde ne yapıldığına dair kendi iç tutanaklarımız, hazırlıklarımız yok, göremiyoruz.

Şimdi, mesele o değil, mesele şu: Ayrıca, o zamanın şartları ve tırnak içinde, ruhu da farklıydı, bunu gözden geçiriyorsunuz. O zaman birkaç açıdan farklıydı. Böyle gergin bir ortam, bu kadar kutuplaşmış bir ortam yoktu, bir. İkincisi, OHAL yoktu. Üçüncüsü, AKP yönetiminin Mecliste ve Meclis dışında şimdi rastladığımız uygulamaları da bu ölçüde değildi, en azından bunu söyleyebilirim. Neyi kastediyorum?

Birincisi, ben iki senedir Meclisteyim ve dehşet içinde tecrübe etmişim ilk benim geri gelen önergelerimi. Ya, inanamadım, bir soru önergesi veriyorum, bir kelime yüzünden geri geliyor, başvuracağımız yer yok. Bakın, Meclis Başkanlığı, Meclis Başkanlık Divanı Türkiye'de denetimsiz, en güçlü yetkilere sahip makamların başında geliyor. Tamam, yetki alanı sınırlı olabilir, çeşitli konularda yetkisi olmayabilir ama sahip olduğu yetkiler konusunda denetim yoktur, mutlak iktidara sahiptir ve bu mutlak iktidarı istediği gibi kullanabilir, sizin bütün yasama faaliyetlerinizde özgürlüklerinizi kısıtlayabilir. Geri dönmüş araştırma önergelerimiz, sadece kendimin değil, pek çok arkadaşımın, tek kelime yüzünden bazen... Bazen “işkence iddiaları” diyorsunuz, “Efendim, işkence diyemezsiniz.” Nasıl diyemem? Ya, böyle bir şey olabilir mi? Ben milletvekili olarak bunu diyemiyorum ama milletvekili sıfatımı taşımadan ya da Meclis dışında yaptığım her konuşmada söyleyebiliyorum. Neler neler göreceksiniz. Şimdi, acayip yasakçı bir yaklaşım var; bir. Tamamen keyfi, belli bir dili, belli bir yaklaşımı dayatan bir anlayış; o zaman yoktu, şimdi var. O zamanki uzlaşma ortamında, o zamanki ortamda uzlaşmaya daha açık bir ilişki düzeni vardı ve bu düzen içinde ortaya çıkan uzlaşmaları şimdi bugünün şartlarında geçerli olması gereken şeyler gibi anlatıyorsunuz. Bu doğru değil Sayın Elitaş. Yani, böyle bir, 2013, 2011, 2009 ya da 2014 uzlaşmaları şimdi nasıl geçerli olsun? Olağanüstü hâl var, dokunulmazlıklar kaldırılmış, Meclis tarihinin en yüksek fezlekelerinin geldiği dönemde yaşıyoruz, 11 milletvekilimiz, CHP'nin de 1 milletvekili tutuklu, 2 milletvekilimiz vekilliği düşmüş, bu konuda her gün pek çok saldırıya en üstten maruz kalıyoruz, sürekli Cumhurbaşkanı, bizzat kendisi yargıyı falan dinlemeden mahkûm ediyor, muhalefete, sadece bize değil, CHP'ye de demediğini bırakmıyor, terörist olarak ilan ediyor, yargı darmadağın olmuş yani yargının dörtte 1'i, yargıç ve savcılarının yüzde 22'si

ihraç edilmiş. Her an her savcı, her yargıç ihraç edilebilir, buna bir engel yok. Böyle bir ortamda, siz çok daha farklı bir ortamda yapılan görüşmeler sonucu varılan uzlaşmaların bir kısmını burada bize sırf o dönemde uzlaşmış diye şimdi geçerli olması gerekiyormuş gibi gösteriyorsunuz. Hayır, öyle değil. Bugün farklı bir dönemdeyiz, farklı şartlardayız. Eğer hakikaten biraz demokratik işleyişe istekli görebilse diğer partiler, bizler AKP'yi, MHP'yi, oturur konuşuruz.

Ayrıca, bu İç Tüzük değişiklik teklifinin en önemli noktasını sürekli atlıyorsunuz. 15'inci madde hiçbir dönemde olan bir şey değil. Para cezalarıyla ilgili verdiğiniz örnekler de tam yansıtmıyor gerçeği Sayın Elitaş. Yani, bu konuda bir milletvekilinin aylık gelirinin –sadece onunla yaşıyorsa- bir kelime yüzünden üçte 2'sinin kesildiği tek örnek gösterin, hiçbir itirazım, hiçbir konuşmam olmayacak burada benim. Yani, Almanya'daki uygulamayı söylüyorsunuz. Almanya'daki uygulamayı ben de size söylüyorum, belli kısımlarda ancak o da devamsızlık dolayısıyla bir kesinti yapılabilir. Bunun dışında aylığın üçte 2'si, gelirinin, milletvekili olarak aldığı, kazandığı gelirin üçte 2'sinin kesilmesini öngören bir örnek olamaz.

BAŞKAN – Sayın Sancar, lütfen toparlar mısınız, bitireceğim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bitirdim, yani onu söylüyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Fransa'da kınama cezası almış bir üyenin aylık ödeneğinin yarısı otomatik olarak kesilir. Geçici uzaklaştırılmalı kınama cezasına çarptırılan üyenin ise iki ay boyunca aylık ödeneğinin yarısı kesilir yani geçici çıkarma cezası almış bir kınama cezası alan milletvekilinin bir aylık ödeneği kesilmiş oluyor, tamamını kesmiyorlar, ikiye bölüyorlar.

BAŞKAN – Kıymetli arkadaşlar, söz sırası Sayın Parsak'ta.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Kısa bir cevap vereyim.

BAŞKAN – Ama Hocam, maddenin gündemi değil, Hocam, ama lütfen.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hayır, ben bir cümleyle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Hocam, tamamlayın lütfen.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bakın arkadaşlar, açın o zaman kınama sebeplerini anlatın ve kaç milletvekiline kınama cezasının hangi sebeplerle verildiğini anlatın, yoksa biz anlatalım. Tamam, şimdi anlatmayacağız ama bu da gündeme geldiğinde anlatalım. Örnekler verildiğinde bağlamından ve çerçevesinden koparıp anlatmak doğru bir yöntem değil, yanlış yönlendirir, yanlış bilgi verir.

BAŞKAN – Hocam, teşekkür ederim.

II- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Söz sırası Sayın Parsak'ta.

Sayın Parsak, toparlayıcı ve kısa olması ümidiyle.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de tam da o gayeyle zaten söz aldım çünkü bu madde bağlamında...

BAŞKAN – Çünkü maddeyi oylayacağız daha.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – ...bir sonraki maddede düzenlenen kılık kıyafetten tutun da 15'inci maddede düzenlenen disiplin cezalarına varıncaya kadar, sorulara istinaden teklifin ortaya çıkmasının hikâyesinden müzakerelerin safahatine kadar, hatta bağlamıyla hiç alakası olmayan

pek çok hususta değerlendirildi ama öz kaçırıldığı için biraz da kafa karışıklığını da görerek yani bilgilendirmeler oldukça da fayda olduğunu da mülahaza ettik, onu biraz tamamlamak adına çok kısa bir açıklama yapma ihtiyacı duyuyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bu maddeyi anlarken mevcuttaki düzenlemeyle teklif yürürlüğe girdiğinde olacak hâli birlikte mukayese ederek değerlendirmek lazım. Bizim mevcut İç Tüzük’ümüzde televizyon yayınlarına ilişkin herhangi bir hüküm yok. Dolayısıyla, buradaki en önemli değişiklik televizyon yayınlarının artık İç Tüzük teminatı hâline gelmesidir. Bu şunun için önemli. Hani, bazı sorular da oluyor ya “Daha yukarısı olamaz mıydı? Protokolle bu düzenlenemez miydi?” vesaire gibi, onlara istinaden söylüyorum: Mevcutta 1995 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile TRT arasında yapılan bir protokol dâhilinde bu yayınlar yapıldığı için pek tabii ki mevcuttaki 19.00, söz gelimi 18.00’e, 17.00’ye, 16.00’ya da düşürülebilir ve İç Tüzük’te elinizde bir teminat olmadığı için pek tabii bunun protokolle daraltılması da mümkündür. Böyle yapılır, yapılsa girişimi olmuştur, olabilir, bu anlamlarda söylemiyorum ama yani hukukta elbette ki böyle bir norm herhangi bir protokolden çok daha kıymetlidir, bunu göz ardı etmemek lazım; bir.

İkincisi, bu tartışmaların daha yoğun olarak yaşandığı 2011-2013 arasındaki dönemde de evet -burada tutanakların tamamını okudum ben- kimi zaman “Tüm çalışmaların yayınlanması.” denilmiş, kimi zaman daha başka şeyler de söylenmiş ama o dönemin tartışmalarını da hatırlıyoruz, bu yayınların 19.00’dan 20.00’ye çıkarılması hâlinde grup önerileri başta olmak üzere daha pek çok konunun buna göre düzenlenebileceği ifade edilmişken biz burada bizim de önerimizle... Sayın Elitaş söylediği için söylüyorum, şimdiye kadar da bu çerçevede bir şey de söylememiştik, geneline ilişkin yaptığımız değerlendirmede de bunu müzakere adabına uygun bulmadığımızı ifade etmiştik ama biraz önce Sayın Elitaş söylediğine göre artık ifade etmekte bir beis yok, bizim de önerimiz şu çerçevede oldu: Madem biz daha etkin, daha hızlı bir İç Tüzük değişikliği teklifiyle karşılaşıyoruz, bunun karşısında da genel olarak muhalefetin taleplerinin odağında yer alır mahiyette şeffaflık ilkesine uygun olarak yayın süresini uzatmamız lazım; bir. Dolayısıyla, bundan sebep 20.00’den 21.00’e bunu taşıyıp İç Tüzük’le de teminat altına almış olduk, bu önemli bir aşamadır.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Teminatı alırken neden bu saat? Sorumuza hâlâ cevap alamıyoruz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Özür dilerim, ben tamamlayayım da... Bunu tamamlayayım, ondan sonra gene sorunuz olursa ona da cevap vermekten imtina etmem.

Bu 19.00’dan 20.00 yerine 21.00’e çıkarılması ve İç Tüzük’le teminat altına alınmasının yanı sıra orada belirtilen “Özel ve önemli durumların saklı kalması kaydıyla” meselesi de son derece önemlidir. O mevcutta, 1995’teki protokolde de yer alan bir düzenlemedir ve grup toplantılarının yayınlanmasından tutun, bütçe görüşmelerinin yayınlanmasını, hatta eğer bir uzlaşma söz konusu olsaydı Anayasa görüşmelerinin de yayınlanmasının temin edilebileceği düzenleme protokolün yanlış hatırlamıyorsam 5’inci maddesinde...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O görüşmeleri de yaptık zaten Anayasa’nın yayınlanmasıyla ilgili ama anlaşamadık, iki dakikada anlaşamadık.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) - ...yer alan o düzenlemedir. O sayede ki eğer imkân olsaydı Anayasa görüşmeleri de burada tamamen yayınlanabilecekti ama o müzakereler yürütüldü, anlaşamadı netice itibarıyla ve nitekim, onu da temin eden düzenlemeyi de biz burada yine İç Tüzük’e taşımış olduk.

İnternet yayınıyla ilgili genel bir kafa karışıklığı vardı. Bakın, aslında orada “televizyon” ibaresi kalın da yazılmış yani sanki böyle vurgularcasına. Buradaki düzenleme televizyon yayını dolayısıyla internet yayını veya herhangi başka tür yayını değil, televizyon yayını düzenlediğine göre internet yayınının önünde herhangi bir kısıtlama yok. Bundan hareketle, teknik imkânlar çerçevesinde şu anda zaten özel televizyonlar da bu internet yayınından alarak isterlerse bunu zaten kendileri de hâlihazırda canlı olarak verebilecek durumdalar.

Bir farkı daha izah etmekte fayda görüyorum: Burada özellikle ifade edilen “TRT aracılığıyla” ibaresi kaldırılmak suretiyle televizyon yayını, yani mevcuttaki protokolde TRT aracılığıyla yapılacak televizyon yayınından söz edilmektedir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Canım, protokol TRT’yle Meclis arasında diye öyle.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ama bakın, Sayın Özel, orada bir önemli farka işaret edeceğim: Biraz önce hani 15 Temmuz gecesine de işaret ederek, işte, “Meclisin bir televizyonu olması lazım, gerekirse oradan yayın yapılması lazım.” vesaire deniliyor ya, mevcuttaki protokolde “TRT aracılığıyla” denildiği hâlde biz bunları değerlendirirken, hem önceki dönemki çalışmalara hem de protokole bakarken biz burada “TRT aracılığıyla” diye bir ibare koymayalım, eğer koyarsak sadece TRT aracılığıyla yayın yapılabilir. Ama 15 Temmuzda gördük ki, Meclisin doğrudan doğruya frekansını uydura vermek suretiyle kendisinin bir yayın yapabileceği televizyon kurma ihtiyacı da var -kısa bir süre içerisinde belki gerçekleşir de- o gün geldiğinde yeniden bir İç Tüzük değişikliği de gerektirmesin diye bir altyapı olarak da onu oraya koyduk. Yoksa biz mevcut protokolü taşıırken “TRT aracılığıyla yapılacak televizyon yayını” deseydik de yine daha dar bir şey yapmış olurduk, onu da ifade etmiş olalım.

Şimdi, “Yayınların haftanın her günü ya da Genel Kurul ne zaman çalışırsa çalışsın ya da, işte, daha uzun bir süreyle de yayınlanması niye akla gelmez?” gibi bir değerlendirme var.

Şimdi, önceden beri bu tartışmalara, bu müzakerelere dikkatlice göz atıldığında, bu tartışmalar yeni değil, önceden beri konuşulmuş ve çok önemli bir boyutu olarak değerlendirilmiş. Hatta işte bu geçen kayıtlar itibarıyla -ama tutanaklarda daha farklı beyanlar da o yönüyle var- “Tamamı yayımlandığı takdirde gerekirse grup önerilerini bile kaldıralım.” noktasına kadar gitmiş. Dolayısıyla bu çok önemli bir değişikliktir, sonrasında o da değerlendirilebilir ama bugün gelinen noktanın mevcut düzenlemeden daha iyi olduğunu kabul etmek lazım.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Neden parça parça bir düzenleme? Madem bir şey yapıyoruz, tam yapalım.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Efendim, 19.00’dan...

BAŞKAN – Sayın Parsak, lütfen, toparlar mısınız? Sayın Parsak, karşılıklı konuşmaya dönmessin, lütfen toparlayalım, maddeyi oylamaya geçeceğiz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – 19.00’dan 20.00’ye...

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, çok önemli bir konuyu konuşuyoruz, niye “Toparlayın.”, “Toparlayın.”, “Toparlayın.”?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkan, sen de bir müsaade et ama. Toplantı bitmek üzere, gidiyoruz

BAŞKAN – Siz bilirsiniz, gideriz, bizim için sorun yok, sorun aynı maddeyi üç saattir konuşuyoruz. Sayın Elitaş açıkladı, Sayın Akçay açıkladı.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Önemli olan bir konuyu sağlıklı bir şekilde tartışmak. Teklifin sahibi olarak bir açıklama yapıyor, neden sürekli “Toparlayın.” diyorsunuz?

BAŞKAN – Gayet sağlıklı bir şekilde Sayın Elitaş açıkladı.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, benim çok kısa bir açıklamam kaldı.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Şimdi, burada zaten saatlerdir, on altı saattir çalışıyoruz herhâlde son dört saatini filan bu madde üzerinden çalıştık ama sözlerimin başında da söylediğim gibi hani anlaşılmasının önüne geçercesine sanki daha pek çok konu bu maddenin içinde tartışıldı, konuşuldu. Ben bilakis daha daraltarak, yani ne konuşuyoruz, hangi maddeyi görüşüyoruz, ne getirmişiz onu mukayeseli olarak sunmaya çalışıyorum. Geldiğimiz nokta mevcuttaki hâlden daha iyidir. “Hâl” diyorum çünkü İç Tüzük’te bir hüküm yok. Bir kere...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bizim teklifimizde zaten bu 54 yoktu, siz teklif ettiniz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Onu ifade ediyorum. Yani mevcutta İç Tüzük’te o yönde hiçbir hüküm yokken İç Tüzük teminatıyla yayının da 19.00’dan 21.00’e çıkarılması son derece önemlidir.

Birkaç cümleyle de şunu söyleyeyim: Şimdi, mevcutta çalışmaya başlarken, bir başka maddede geleceğiz, ben de öyle dağıtmak istemiyorum ama alt komisyonda da orası üzerinden, o örnek üzerinden anlattığım için yine burada o örnek üzerinden anlatıyorum. Biz şimdi araştırma önergelerinin okunması üzerinden günde ortalama on beş dakika kaybediyoruz. “Kaybediyoruz.” diyorum çünkü o gün görüşülecek araştırma önergesi değil. Şu anda 2016’nın araştırma önermeleri okunuyor Genel Kurulda. Daha buradan başlayarak grup önerileri tartışmaları, vesaireleri değerlendirdiğimizde bugün genel olarak yedi, yedi buçuktan itibaren, bir de yemek arası verilirse çoğu zaman yemek arasından sonra gündeme girerek, sonrasında da ikiye üçe kadar - hani “Çok uzun çalışmalar yapıyoruz.” diyoruz ama- o çalışmalar çerçevesinde aslında kanun görüşmeleri bağlamında yapılan çalışma saati beş saat, altı saat filan gibidir. Ama bu İç Tüzük değişikliğinin yürürlüğe girmesiyle beraber –Sayın Elitaş esasen işaret etti- “21.00’e gerek yok, 20.00’yle da iktifa edilebilir.” denilmesinin sebebi odur, belki de çoğu zaman 20.00’ye kadar bu çalışmalar tamamlanabilecektir. Ama 21.00 olmasında da mutlaka fayda var. Daha fazlası olamaz mı? Olabilir, o da değerlendirilir, sunulur, teklif edilir, talep edilir. Ama yani bu iyice dağıldığı için böyle bir açıklama yapma ihtiyacını da ben zaruri gördüm.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Parsak, ben teşekkür ediyorum.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır. Önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi’nin 4’üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Muharrem Erkek

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Çanakkale

Muğla

Aydın

Murat Emir

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Ankara

Bursa

“MADDE 4- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Resmî tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı günü saat 15.00'ten 21.00'e, Çarşamba ve Perşembe günleri saat 14.00'ten 21.00'e kadar toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak TV yayınında, Genel Kurul görüşmelerinin tarih ve zaman sınırlaması olmadan tamamı, Grup-Genel Kurul toplantıları ve Komisyon toplantılarının tamamı yayınlanır.”

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Millî iradenin mabedi olan Parlamentoda gerek grup gerek Genel Kurul gerekse komisyon toplantılarının canlı yayınlanması, yurttaşların kendini temsil eden yasama organındaki görüşmelerden bilgisi olması ve şeffaflık ilkesi gereğidir. Kaldı ki, TBMM Başkanlığı daha önceden Genel Kurul görüşmelerinin tamamının yayınlanmasını talep eden başvurulara karşı TRT ile yapılan protokolü gerekeçe göstermiş ve yayın sağlanmamıştır. Başka bir ifadeyle bu konuda bir İç Tüzük değişikliğinden ziyade, TRT ile yapılan protokole değişikliğe gidilmesi sorunları çözecektir. Mevcut durumda dahi TRT ile protokol yapılarak TBMM TV'den tüm görüşmeler verilebilecektir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1783 esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erol Dora

Mithat Sancar

Meral Daniş Beştaş

Mardin

Mardin

Adana

MADDE 54 — Resmî tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 15.00'ten 21.00'a kadar toplanır

Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul, toplantı hafta, gün ve saatlerini değiştiremez. Meclis TV yayınları, Genel Kurul birleşimleri sona erinceye kadar ve grup toplantılarının tamamı ile komisyon toplantılarının Genel Kurul ile çakıştığı süreler haricinde kesintisiz yayın yapar.

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Maddede yapılan düzenlemeyle Meclis Genel Kurulunun çalışma saatlerinin Salı günleri 15.00-21.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00-21.00 arasında olacağı düzenlenmiş ve TBMM vasıtasıyla yapılan TV yayınının da özel hâller saklı kalmak istisnasıyla bu gün ve saatleri esas alacağı düzenlemesi öngörülmektedir. Mevcut uygulamada Genel Kurulun çalışma saatleri 19.00'la sınırlandırılmasına rağmen üç dönemdir bu kurala siyasi iktidar hiçbir şekilde uymamıştır. Siyasal iktidar Meclisi özellikle torba yasa uygulamalarıyla tam bir angarya alanına dönüştürmüştür. Toplumun faydasına olmayan yüzlerce kanun çıkarılırken, işçinin, emekçinin mevcut hakları elinden alınırken, yoksul halk daha da yoksullaştırılmış, ekolojik talan derinleşmiş ve farklı beklentileri olan toplumsal kesimler daha da ötekileştirilmiştir. Ayrıca maddede tanımlanan, “özel hâl” denilen hususun içeriği belli değildir. Önerimiz, Genel Kurulun sadece Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri için çalıştığı hükmünün ihlal edilmemesi için Danışma Kurulunun bu saatleri değiştirebilme yetkisinin olmaması gerektiği yönündedir. Ayrıca yapılan değişiklikle, Genel Kurul, komisyon toplantıları ve grup toplantıları boyunca gün ve saat sınırı gözetilmeksizin Meclis TV'nin canlı yayın yapma zorunluluğu hüküm altına alınmıştır.

BAŞKAN - İkiisi aynı mahiyette olmakla birlikte, Sayın Meral Danış Beştaş, Sayın Erol Dora ve Sayın Mithat Sancar tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Muharrem Erkek, Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Sayın Murat Emir, Sayın Akın Üstündağ ve Sayın Bülent Tezcan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 56- Başkanlık kürsüsünde Başkan ve görevli kâtip üyeler koyu renk giyerler. Genel Kurul salonunda bulunan milletvekilleri, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı idari teşkilatı memurları ve diğer kamu personelinden erkekler, ceket ile pantolon giyer ve kravat takar, kadınlar ise ceket ve etek veya ceket ve pantolon giyerler.

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca tespit edilir.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok önemli bir ayrıntı daha var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, maddenin görüşmelerini...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eşitlik ilkesine aykırılıklar var burada.

BAŞKAN – Görüşünüzü bildirecekseniz mikrofonu açayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Maddenin görüşmeleri için 18/7/2017 (bugün) saat 15.00'te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.21

